

**CO NÁS
DNES
ČEKÁ?**

STR. 16

**Z KRAJSKÝCH
PŘEHLÍDEK!**

STR. 2 - 15

**BLAŽKOVÁ
OPĚT
S NÁMI...**

STR. 16

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

11. června 2004

pátek

číslo 0.

I HLAVNÍ MĚSTO PRAHA I

Jak je na tom Praha s mladou recitátorskou generací?

Velice slibně! Tak si jistě odpoví každý, kdo ve dnech 24. a 25. května zavítal do DDM v Přemyslské ulici v Kobylisích. V těchto dnech zde totiž probíhalo krajské kolo přehlídky dětských recitátorů. Jaké bylo ten den počasí, to už si asi nikdo nepamatuje, ale jaká byla atmosféra v divadelním sále, to se jen tak nezapomíná.

Během víkendu se tu představilo téměř osmdesát recitátorů, kteří do „městského“ kola prošli přes husté síto kol předešlých. Měli jsme tedy možnost sledovat výkony skutečně kvalitní v mnoha ohledech. Tříletná porota ve složení Radek Marušák, Lenka Kubová a Gabriela Sittová měla nelehkou úlohu. Na této úrovni se již nejednalo o třídění zrna od plev, šlo o vybírání zrna největšího a nejnaklíčenějšího. Na celostátní přehlídku mohli být vybráni z každé kategorie pouze dva recitátoři. Naštěstí pro porotu nebylo potřeba vybírat dva nejzajímavější z první kategorie, protože ta na úrovni krajského kola není postupová.

Během víkendu jsme si v DDM mohli vychutnávat příjemnou poetickou náladu, která po celou dobu přehlídku provázela. Velkou zásluhu na kamarádském naladění atmosféry měla lektorka Hanka Šimonová. Připravila pro recitátory každé kategorie vždy půlhodinovou rozcvičku, zaměřenou na rozmluvení, aktivování osobních recitátorských předností, seznámení se s ostatními recitátory ve své kategorii a hlavně bylo jejím cílem odbourat alespoň částečně tu největší trému.

Sobota patřila první a třetí kategorii, v neděli se potom představila kategorie druhá a čtvrtá. Porota si u všech recitátorů všimla mnohých jednotlivostí, které ve výsledku hrají při uměleckém přednesu důležitou roli. Byl to pochopitelně výběr textu, který se v některých případech nádherně sešel se svým interpretem, připomeňme například výkon **Kludie Osičkové** (text od Pavla Šruta, Pane Nováku), **Adama Krepe** (text od Miloše Macourka, Tučňák) a **Jany Vaněčkové** (text od Emanuela Frynty, Kráva) z první kategorie. V opačném případě mohl výběr textu recitátora zradit. Často vybíraným autorem v této přehlídce byl Emanuel Frynta, ovšem ne vždy se podařilo recitátorům nabídnout jeho text ve všech jeho rovinách. Jakoby někdy recitátoři hřešili na to, že tento autor má prostě nálepku kvalitního humoru, ať se děje, co se děje, a už nehledali, v čem vlastně vtip té nebo oné básničky vězí. Právě Frynta se porotě v tomto ohledu jevil jako zrádný autor číslo jedna.

Dále porotu zajímal osobitý přístup k textu a to, jak dokáže být sám recitátor svým sdělením zaujat, jak si dokáže za svým textem stát. Když už jsme u slovesa stát, zajímavé bylo i to, jak se kdo dokáže před publikum postavit, tedy už samotný příchod a nalezení toho pravého času pro začátek, a jak to kdo dokáže ustát až do konce. U jednotlivých výkonů byla sledována výstavba textu, jeho vývoj, gradace, vystavění pointy, ucelenost jednotlivých obrazů do celku, respektování formy textu, udržení pozornosti posluchačů, dovednost udržet napětí, potom také držení těla a celkové nonverbální projevy, kvalita práce s hlasem a úroveň výslovnosti atd.

Jak je patrné z předchozího výčtu, milí recitátoři se ten víkend ocitli pod kritickým mikroskopem poroty i publika. A nutno dodat, že obstáli skvěle. Každá kategorie nám nabídla něco svého, každý recitátor byl jiný. Především čtvrtá kategorie byla přehlídkou zajímavých osobností, mladých lidí, kteří mají svůj styl a vkus, ukázala nám výkony až překvapivě vyzrálé, zejména v případě **Terezy Chlebounové** v textu Igora Chauna Kerren a syn, nebo plné energie a osobního zapálení jako nám v obou textech předvedl **Jaroslav Huss**. Na tomto místě si nemůžeme odpustit připomenout jméno **Barbory Hančilové**, která získala postup ze druhé kategorie a která nám v obou textech dokázala, že by mohla směřovat výkonem kategorií starších. Jen dodejme, že se Morgenstern ve vyšších kategoriích také objevil, a tedy by si i našel možnost ke srovnání, ovšem podání Bary bylo nesrovnatelně přesnější a vyzrálejší. A když chválíme, nesmíme zapomenout na obzvláště velkou pochvalu pro celou kategorii nejmladší. Ta se uvedla jako skupina silná a ve výkonech překvapivě hodně vyrovnaná. Proto také byla oceněna téměř celá polovina zúčastněných. A navíc by se od ní starší recitátoři mohly přiučit pečlivé výslovnosti.

Co dodat? Nemá cenu dopodrobna vypisovat, kdo si odnesl jaké ocenění, protože těch bylo uděleno hodně a minimálně pochvalu a pobídku k další práci si domů odnášel každý ze zúčastněných. Porota se tento víkend mohla jedinečně radovat. Opět se ukázalo, že v Praze nezůstává umělecký přednes poezie pouhou Popolkou. Mladá recitátorská generace nám předvedla svou sílu nejen v hojném zastoupení, ale hlavně v kvalitě své práce s nejrůznějšími texty.

Gabriela Sittová

OTVÍRÁNÍ 2004

V Praze se krajské kolo dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů konalo 4.dubna 2004 v prostorách karlínského Domu dětí Spektrum. Diváci měli možnost shlédnout osm inscenací a pohovořit si o nich s lektorským sborem ve složení Eva Machková, Irina Ulrychová a Jakub Hulák. Pro děti byla též připravena divadelně výtvarná dílna, kterou vedla Dana Doležalová.

Tři soubory zvolily za základ svého představení nonsensovou poezii. Nejdále se v práci s ní dostal soubor **SUP (DDM Praha 8, ved. Jana Machalíková)**, který připravil pásmo veršů **Shela Silversteina**, nazvané **Přátelství**. Čtyřem patnáctiletým aktérům byl zjevně blízký ironicky naivizující a poněkud do černa zbarvený Silversteinův humor, pracující se zkratkou a překvapivou, někdy až drastickou pointou. Byli schopni velmi přesně vyjádřit jeho významy a podtexty - pohledem, vzájemným napětím, intonací slov a v těch nejlépe fungujících případech také neběžnou, výrazně nadsazenou akcí s jednoduchými rekvizitami (rozkládací stůl a židle), která podržela a umocnila absurditu slov. To, o čem se hrálo, byly vztahy mezi lidmi, konkretizované na vztazích mezi čtyřmi hráči. Odpovídající podobu však našli zatím spíše v jednotlivých básních než ve výsledném tvaru. Ten se chvílemi rozpadal na „čísla“ nestejné úrovně, kterým ještě chyběl jasný princip, jenž by celek učinil něčím více, než jen skládačkou částí.

S nelehkou nonsensovou poezií se pokusil vyrovnat po svém i jeden ze souborů **divadla Radar v Praze 7 TY-JÁ-TR Natruc (ved. Radka Tesárková)**. Zvolili verše **Christiana Morgensterna** a pásmo pojmenovali **Veliké lalulá**. Do šaškovská laděné kostýmy s barevně pruhovanými podkolenkami avizovaly hned na začátku princip hry, hravosti, bláznění. Ale tento naznačený klíč nebyl nakonec v inscenaci skutečně využit. Jeviští akce byly převážně ilustrativní, působilo to, jako by se inscenátoři snažili dát nesmyslu realistický smysl (což je nesmysl). Tajemství a kouzlo absolutní básně Veliké lalulá bylo zcela ztraceno jejím využitím coby zástupné řeči ve scéně ranního vstávání; hravost ve jménech měsíců („Jak si šibeniční dítě zapamatuje jména měsíců“) ztěžkla tím, že co se slovy řeklo, to se v akci doslovně udělalo atd. Jak se lektorský sbor při rozhovoru s vedoucí dozvěděl, inscenace vznikala z improvizací, nápady šly od dětí. To se zúročilo v tom, že děti byly živé, komunikativní a hrály s nasazením. Jenže nonsensová poezie (a speciálně Morgenstern) klade na inscenátory mnohem vyšší nároky, pokud se týká pochopení a vystižení žánru, vysoké míry stylizace a nadsázky, zkrátka nalezení adekvátního inscenačního klíče. A na to zatím spontaneita dětí samotných nestačila.

Jinou cestou se vydal soubor **Pusinečky z Gymnázia J. Keplera v Praze 6 (ved. Eva Neumannová)** s inscenací veršů **Lewise Carrolla Jabberwocky**. Jednalo se o výběr několika básní z knih o Alence. Jiná cesta byla dána jiným principem nonsensu, v němž převládala hra se slovy, která jsou přetvářena a nově vytvářena - jako bychom je viděli v různé vypuklých zrcadlech petřinského bludiště. Tento princip se inscenátoři snažili podtrhnout tím, že vedle sebe záměrně kladli jak práci s anglickým originálem, tak i s různými jeho překlady do češtiny. Ale zatímco angličtinu od češtiny pozná divák jistě poměrně snadno (byť ji nemusí zrovna rozumět), u překladů už je situace složitější - obávám se, že soubor nenašel tak úplný způsob, kterým by divákovi jasně sdělil, o čem tu vlastně běží a přitáhl jeho pozornost právě k práci se slovem, k tomu, aby mohl ocenit (ba si vůbec všiml) kontrastů jednotlivých jazykových pojetí a vychutnal si jejich vzájemnou hru. Snad se na tom podepsala i snaha najít jevištní podobu pro verše, vyjadřovat je i skrze pohybovou akci, která však svým charakterem odváděla pozornost od toho, co bylo jádrem sdělení. Je ostatně velmi obtížné najít adekvátní pohybové a prostorové ztvárnění nonsensu založeného na de-formaci a re-formaci slov. Má nás k němu inspirovat spíše to, čím se nová slova odlišují od svého reálného základu nebo to, čím se k němu přibližují? Soubor se vydal druhou cestou, a tak se stalo, že v některých momentech došli až k jistě popisnosti akce, což bylo v rozporu s hravou a přetvářející podstatou básnického slova.

Soubor Sázka ze ZŠ Sázavská v Praze 2 (ved. Petra Jindrová) se představil s **Obrázky z českých pověstí** v dramatizaci **manželů Bláhových**. Scénář vznikl již před lety, ale jeho současná inscenace prokázala životaschopnost většiny principů, na kterých byl postaven. Šlo o výrazně epické divadlo, ať už se to týkalo zvolené látky (zřetězení několika příběhů - od Praotce Čecha až po Bruncvika) nebo způsobů, jimiž je tato látka podávána. Od začátku šlo o viditelně nastolenou hru s příběhem a vztahem současných dětí k němu, s postavami (hravost, ale i hlubší význam v sobě mělo např. obsazení rómského chlapce do role vojvody Čecha, stejně

jako když dívka pronesla ona slavná slova: „Běda mužům, kterým žena vládne“) a se zástupnou rekvizitou (pruhy látky), která se proměňovala podle potřeb situace a podtrhovala neiluzivnost celkového řešení. Jenže takto zdůrazněná hra vyžaduje i hravost a spontaneitu, která by měla tryskat z projevu dětí, což se bohužel ne vždy dařilo. I když se hráči postupně zbavovali počáteční strnulosti (zejména klučičí část souboru), stále jako by chybělo větší nasazení, zaujetí a radost z této hry.

Soubor TY-JÁ-TR Načerno (Radar, Praha 7, ved. Radka Tesárková) uvedl vlastní dramatizaci **Čertovských pohádek**, vybraných z Pohádkových vandrování Vladimíra Hulpacha. Tři příběhy o tom, jak si lidé díky svému důvtipu a odvaze poradili s čerty, byly postaveny do kontrastu s rámcem, do něhož byly zasazeny, a který naopak naznačoval sílu těchto temných sil a jejich moc nad námi. Humorné pojetí samotných pohádek se tak střetlo s vážně traktovaným rámcem, aniž by ale z tohoto střetnutí vyplynul divadelně jasný význam. Nejucceleněji a nejdotaženěji působila pohádka Čert a Káča. Situace byly vybudované, hráči zaujatí, postavy jasně charakterizované a motivované, fungovalo dramatické napětí. Ve dvou předcházejících příbězích (Jak čerti ukradli lidem smích, Jak hlupák Dilino ke štěstí přišel) nebyly některé motivace postav zřetelné, po situacích divadelně zajímavě rozehraných následovaly situace jen nahozené či spíše odvyprávěné, děj neměl vždy dostatečný tah. Jistá nedůslednost se projevovala i v práci s rekvizitami (nezdůvodněné kombinování rekvizit reálných, zástupných i imaginárních). Je to škoda, protože nebýt těchto nedotažeností, dalo by se říci, že výsledný tvar se ze všech shlédnutých představení dostal nejdále na cestě od epického k dramatickému, od vyprávění o jednání k jednání samotnému.

Svatební košili K.J.Erbena v úpravě **Alexandra Gregara** představila skupina starších dívek ze **ZUŠ Křtinská v Praze 4 (ved. Hana Doulová-Krobotová)**. Soubor nepřevzal jen úpravu textu, ale respektoval do značné míry i scénické poznámky. Dívky však převzatý tvar dokázaly naplnit vlastním životem. Jejich sdělení bylo kultivované (až na problém některých posunutých větných důrazů při chórlickém přednesu), ale ne chladné. Soustředěným a zaujatým projevem dokázaly vytvořit a udržet potřebné napětí. Za poněkud problematické lze snad označit využití velké plachty, která v prvních dvou třetinách inscenace fungovala jako znak postavy milého, v poslední části se však náhle stala pouhou zástupnou rekvizitou. Není pro diváka úplně jednoduché přijmout, když je démonická přízračná postava milého zmuchlána v uzlík, aby pak sloužila jako strop márnice a cokoliv, co je právě třeba.

Na pomezí přednesu a divadla stála drobníčka dvojice **Terka a Pája z DDM Klamovka v Praze 5 (ved. Hana Hronová)** **Nádherné úterý Daisy Mrázkové**. Křehký lyrickoepický text k nám možná nejsilněji promlouvá při tichém čtení, přesto se s jeho převodem na jeviště obě děvčata vyrovnala se ctí. Co předloha při své scénické transformaci ztrácela na metaforičnosti, to děvčata nahrazovala zaujatým projevem, zjevnou radostí ze hry a intenzivní komunikací mezi sebou vzájemně i s diváky.

Ve stylu vyprávěného divadla pojednal **Werichovu Královnu Koloběžku soubor dětí ze třetích a čtvrtých tříd ZŠ Hostivice v Praze 5 (ved. Jana Konývková)**. Převažující chórlické vyprávění umožňovalo členům souboru vstupovat dle potřeby do postav, rozehrávat krátkou situaci a opět se vrátit do bezpečí skupiny, respektovalo možnosti malých dětí hrát role dospělých a vyrovnat se v přijatelné a uvěřitelné rovině i s takovými věcmi, jako je zpodobnění milostného vztahu. Sborový přednes byl dobře sladěn, šel po logice sdělení a měl přirozený výraz. Děti i velmi dobře zpívaly. Situace, v první části někdy spíše jen naznačené, byly v druhé polovině hry už více vybudované, což svědčilo mj. o tom, že děti jsou už připravené posunout se od vyprávěného divadla k divadlu dramatictějšímu, postavenému více na vzájemném jednání postav. I když děti v tomto věku asi nemohou obsáhnout celý význam Werichova textu, bylo vidět, že se v něm cítí dobře a že na své úrovni rozumí a řeší téma, které se týká i vztahů v jejich skupině, tj. jak je to mezi „klukama“ a „holkami“, když si začínají uvědomovat vzájemné rozdíly.

Lektorský sbor navrhl k přímému postupu na Dětskou scénu právě **hostivický soubor s Královnou Koloběžkou**, do širšího výběru pak soubor **SUP s pásmem Přátelství** a čestným uznáním ocenil dívky ze **ZUŠ Křtinského se Svatebními košilemi**.

Irina Ulrychová

I STŘEDOČESKÝ KRAJ I

Středočeská přehlídka dětských recitátorů z pohledu pozorovatele

Středočeská přehlídka dětských recitátorů se konala 24. dubna, už tradičně v Domě dětí a mládeže Mělník. Zázračně se mi podařilo vyšetřit čas a přijel jsem se na přehlídku podívat jako divák, což se mi po pravdě řečeno ještě nikdy nepoštěstilo. Odtud pramení charakter mých následujících postřehů - všiml jsem si více toho, jak celá akce „žije“, než výkonu jednotlivých recitátorů, o nichž jsem si neměl možnost zasvěceně povídat v rozborových diskusích.

Můj zorný úhel pozorovatele mi dovolil rekapitulovat své zkušenosti z mnoha dalších krajských, okresních či obvodních přehlídek a přemýšlet o tom, jaký z možných modelů je pro účastníky nejšťastnější.

Krajské kolo v Mělníku začíná oficiálním a velice důstojným společným zahájením ve velkém sále. Po organizačních pokynech, představení pořadatelů a porot se všichni dělí po kategoriích do tří různých místností, děti první a druhé kategorie mají kratší texty, zůstávají proto pohromadě s jednou porotou, třetí kategorie odchází do své místnosti a čtvrtá zůstává v sále. Nastává první problém - třídy, v nichž recitují první tři kategorie, jsou velmi těsné a je vidět, že normálně slouží k jiným účelům. Sál pro čtvrtou kategorii je adekvátní a vyhovující, pomineme-li ovšem poškozené dveře, které dovnitř pouštějí všechny zvuky z předsálí. Hned si ale vybavím zážitky z různých koutů republiky a vím, že s prostorovými problémy zápolí téměř všichni pořadatelé. A tam, kde mají velký a krásný divadelní sál, je mi zase líto těch nejmenších, kteří musí stejně jako ostatní šplhat na vysoké jeviště a stát ve světle reflektorů...

Další dění se odehrává ve třech místnostech nezávisle. První dvě kategorie ale „odrecitují“ velmi brzy, vzápětí skončí i vystoupení kategorie třetí, a potom už všichni déle než hodinu čekají, až skončí čtvrtá kategorie s důkladným rozбором všech výkonů. Pořadatelé dbají na to, aby měla přehlídka také důstojný závěr, a vyhlásují výsledky a předávají ceny až ve chvíli, kdy se zase všichni sejdou. V jiných krajích bývá zvykem vyhodnotit každou kategorii zvlášť. Účastníci pak ale odjíždějí, aniž by se potkali s ostatními, aniž by vnímali rozměr celé akce, a možná ani nemají pocit jasného ukončení. Proto jsem respektoval mělnický přístup a těžce jsem nesl reptání rodičů, kteří se dokonce nestyděli veřejně vznést během povídání poroty ke druhé kategorii dotaz, jestli přehlídka skončí brzy, aby stihli v televizi hokejové utkání.

Oficiální závěr nastává zhruba hodinu a půl před původně avizovaným časem, mnozí rodiče jsou přesto nervózní, i když se jejich potomkům dostalo náležité odborné péče.

Mělnická přehlídka zkrátka nabízí jeden z možných organizačních principů, který není ani lepší, ani horší než jinde. Stejně jako ty další modely má své klady i zápory. Víím, že řada účastníků v minulých letech nebyla s mělnickým kolem spokojena. Oproti minulým roků bylo ale letos zřejmě víc času na povídání s dětmi, pořadatelé navíc už od ranní prezence komunikovali s dětmi, rodiči i pedagogy velmi vstřícně a přátelsky.

Co se týče samotné recitace, první kategorie mi bohužel unikla, stihl jsem ale díky pauzám celou druhou i třetí kategorii. Převažovaly spíše průměrné výkony, takže nebylo příliš těžké odlišit ty, kteří se šedivému průměru vymykali. Zvláště ve třetí kategorii to byla jednoznačně **Adéla Tomsová z Třebotova** s Ježkem od Miloše Macourka, spolu s ní pak na Dětskou scénu postupuje také **Adéla Rumlová** s básní **Půlnoční mše** ve dři od Václava Hraběte. Ve druhé kategorii asi nejvíc „zazářil“ **Štěpán Laštůvka ze Slaného** (Rudolf Křesťan: Rohožka), postupem do celostátního kola byla oceněna také **Pavčina Coufalová z Jilového**. Měl jsem pocit, že porota „přehlédla“ zajímavého Vladimíra Konývku (Daisy Mrázková: Ticho a linduška), ale co naplat - posuzování každého „uměleckého“ výkonu je do značné míry subjektivní záležitost. U čtvrté kategorie jsem stihl jen závěrečný seminář, takže jsem stačil jen ocenit zevrubný a zajímavý rozbor Jiřiny Lhotské. Zdálo se, že se objevily i zajímavé texty a zajímavé přístupy, nejvíce ale porotu **přesvědčila Barbora Ištoková ze Staré Boleslavi**, a to především svým druhým textem (R. Fulghum: Měli jsme si hrát na obry).

O postupech a dalších oceněních recitátorů rozhodly poroty v tomto složení: 1. a 2. kategorie - **Ludá Marešová**, **Rudolf Brázdil** a **Jiří Gabriel**, 3. kategorie - **Jana Štefánková**, **Jaroslava Veselá** a **Ladislav Matlák**, 4. kategorie - **Jiřina Lhotská**, **Iveta Jirasová** a **Marie Brázdilová**.

Jakub Hulák

Dětská scéna Stochov 17.-18.4.2004

Krajská přehlídka má ve Stochově již svou tradici a hned úvodem je třeba říci, že věřím v její pokračování v kvalitě, jakou ukázal letošní ročník, a to jak po stránce divadelní, tak i po stránce organizační.

Organizátoři připravili souborům důstojné prostředí a zázemí. Jistě - ne všechny prostory jsou ve stochovském kulturním domě pro divadlo zcela ideální (zejména malý „sál“ není zcela vyhovující), s tímto problémem se však potýká každá divadelní přehlídka a nelze pro každý soubor vytvořit „domácí“ prostředí. Je potom na porotě, aby posoudila, nakolik je výkon souboru ovlivněn těmito okolnostmi. Každopádně však stochovští organizátoři vytvořili pro jednotlivé soubory regulérní podmínky a ze strany souborů se neobjevily k tomuto zásadní připomínky. Přehlídka běžela téměř na minuty přesně, přitom však nenesla stopy hektičnosti. Organizátoři myslí na to, že je přehlídkou **dětských** souborů - děti se účastní dílen, pro děti je připraveno inspirativní večerní představení i večerní program, pracuje dětská porota, která uděluje cenu Modrého delfína, po dobu přehlídky vychází zpravodaj, i závěrečné vyhlášení výsledků je pojato jako „velká show“, ovšem s citem, nadsázkou, vtipem a vkusem.

Ještě jeden fakt na přehlídce upoutal - její otevřenost. Kulturní dům ve Stochově stojí na náměstí, které je místem setkávání se místní omladiny. A tak na některá představení zavítaly skupinky podivně vyhlížejících a jasně se odlišujících jedinců. Atmosféra v hledišti však byla velmi vstřícná. Myslím, že i takového přesahy do okolního světa jsou velmi důležité a zásadní. I proto se porota rozhodla udělit poněkud netradiční cenu pro hlediště.

Porota ve složení L. Richter (předseda poroty), I. Drízhálová a R. Marušák zhlédla 16 představení. Kvalita letošní přehlídky byla velmi dobrá, a proto porota navrhla čtyři inscenace pro národní kolo Dětské scény - **Kočičí palác souboru Koukej! ZUŠ Klecany** pro primýrský postup a **Tamtamy z nejmoudřejšího stromu ZUŠ Mladá Boleslav**, **O hrnci, dětech a tulácké duši souboru Děti ZŠ Třebotov** a **Popelka trochu jinak souboru Zvoneček Čechovice** do širšího výběru.

Kočičí palác (Koukej! ZUŠ Klecany) zaujal volbou námětu i zvolenými inscenačními prostředky. Porota ocenila výbornou stylizaci představení, jež se projevuje v prostředcích výtvarných (scéna a kostýmy výrazně odkazují do světa Dálného východu), hudebních (hudební složka inscenace je jedním z jejích největších kladů) i hereckých (pohybová stylizace). Nabídnuté prostředky členové souboru zvládají velmi dobře (v případě prostředků hudebních až bravurně), svým bytím na jevišti ukazují výzrálost souboru jak v individuálních dovednostech, tak i ve vnímání vztahů a celku. Porota ocenila také fakt, že soubor vytvořil pevný jevištní tvar, který je však otevřený dalšímu hledání, třibení. Proto také doporučila věnovat se dramaturgii, akcentovat dramaticky nosné situace a zpracovat je ve smyslu jevištní akce (v některých případech je dramaticky nesené více hudbou nežli tím, co se na jevišti děje). Ne zcela jasná byla i funkce některých postav v příběhu, inscenaci by prospěla i jevištní zkratka. Velké otazníky vyvstaly nad závěrem představení, kdy hlavní téma zůstalo neuzavřeno.

Představení **Tamtamy z nejmoudřejšího stromu** (ZUŠ Mladá Boleslav) zaujalo zejména pohybově a rytmicky. Aktéři představení jsou na jevišti velmi autentičtí, představením žijí, velmi dobře zvládají rytmus, který se spolu s pohybem stává dominantním jevištním prostředkem. Inscenátoři vycházejí z uměle vytvořeného mýtu (H. Doskočilová: Posledního kousne pes) a chtějí předat jasně poselství. To se jim však ne zcela zdařilo, diváci odcházeli z představení s odlišným vyzněním, přestože záměrem bylo dát černošskému příslušníku vzdálené bubny lépe zní jasný význam. Problémem představení byla nejednoznačnost ve vedení příběhu - divák očekává chronologicky příčinnou linii (představení vychází z konkrétní situace, nastoluje osoby, počáteční konflikt), ovšem v určitém okamžiku inscenace tuto linii opouští, pro diváka je však tento okamžik nejasný. Porota doporučila také věnovat se více funkci bubnů v představení - soubor s nimi hraje od počátku, to se však ukazuje problematické vzhledem k jejich metaforickým a symbolickým významům, jež souvisí s tématem.

Představení **O hrnci, dětech a tulácké duši** (Děti ZŠ Třebotov) vychází z jevištního uchopení autentické dětské hry a dává takovéto hře jevištní smysl. Právě hravost a autenticitu jsou největšími klady této inscenace a vedoucí souboru ukazují, jak je možné s touto kvalitou na jevišti velmi dobře pracovat. Představení je pásmem textů V. Koubka a M. Macourka, ovšem v některých chvílích se divák ztrácí - neví, zda byla určitá situace či „příběh“ již uzavřen, nebo mu unikají souvislosti. Nejasná byla i funkce dospělého aktéra na jevišti - divák chápe, že je oním tulákem, jenž se ohlíží za svým dětstvím, do představení však nikterak nezasahuje (pouze hrou na kytaru), nikterak (slovem, akcí, postojem...) dění nekomentuje, a tak je jeho centrální „umístění“ na jevišti zavádějící.

Popelka trochu jinak (Zvoneček Čechovice) nadchla obecenstvo humorem, který vychází z velmi přesného dodržení formy a stylu. Aktérky drží strojový rytmus, strojově zcizené jsou i výrazy, akce. Označují samy sebe za postavy pohádky, ovšem jejich hra je hrou s postavami a příběhem. Přesné dodržení formy a stylizace porota ocenila ve svém návrhu do širšího výběru. Otázkou však zůstává, nakolik je takovéto hra vlastní dětem 10, 11-letým.

Z dalších představení zaujal soubor Vrtule 3. ZŠ Slaný s inscenací **Tlachabus**, a to zejména svou snahou experimentovat, provokovat v nejlepším slova smyslu. Inscenace však byla zatěžkána mnoha významy a symboly, jež byly pro diváka neuchopitelné nebo si protřečily. Zajímavým způsobem práce s malými dětmi zaujal soubor ZUŠ Rakovník (**Dětské etudy**) a soubor ZŠ Bystřice (**O neposlušných kůzlátkách a O stařečkovi, který dával rozkvět stromům**). Humor ocenili diváci zejména v představení **Paris a spol.** souboru ZUŠ Žatec, které využilo jevištně převedené literární formy obrázkových dějin. Na druhé straně nejvíce výhrad směřovalo k představení **Krakoň** Jitřenky DDM Mladá Boleslav - didaktizující příběh, iluzivní pojetí loutkového divadla, přebujelost slov...

Stochovská přehlídka ukázala současný stav dětského divadla ve středočeském regionu. A je příjemné konstatovat, že je to obraz dobrý.

Radek Marušák

I JIHOČESKÝ KRAJ I

Krajské kolo dětských recitátorů Jindřichův Hradec

Krajské kolo dětských recitátorů Budějovického kraje proběhlo 29. a 30.4. v DDM v Jindřichově Hradci. Zúčastnilo se jí 52 dětí ve čtyřech kategoriích. Porota pracovala ve složení J. Provazník (předseda pro I. a II. kategorii), R. Marušák (předseda pro III. a IV. kategorii), Z. Jirsová, I. Neumannová a V. Špidlová.

Nežli zabývat se jednotlivými vystoupeními bude na tomto místě přínosnější ukázat, co přinesla přehlídka v celku a pojmenovat určité interpretační dovednosti u recitátorů postupujících. Velmi nadějně do budoucna se ukázala I. kategorie - recitátoři přicházeli před posluchače s velkou zaujatostí, touhou podělit se o text, sdělení. Velkým překvapením bylo, že mnozí z nich byli velmi dobře vybaveni i technicky, zvládali prostor a kontakt s divákem. Intonační stereotypy, zajetí v interpunkci a verši (projevující se ve známém „kolovrátku“) se objevovaly v menší míře než u kategorie druhé a třetí. Budoucnost ukáže, zda je tento fakt pouze nahodilý, nebo zda horší úroveň (zejména) druhé a třetí kategorie je jevem trvalejším. V takovém případě by bylo jistě dobré přemýšlet o příčinách...

V dramaturgii vycházela tato kategorie z kratších veršovaných útvarů, próza není ještě převažující. Některé nonsensové texty jsou však nad možností recitátorů (E. Frynta), přestože je dospělí často vnímají jako dětsky hravé.

II. kategorie se ukázala jako velmi problematická. Dramaturgicky už více inklinuje k próze, bohužel však velmi často dochází k nerespektování textu jako celku. Mnoho vystoupení se tak roztřípilo v jednotlivostech, téma a celkové vyznění textu se ztratilo ve snaze udělat každou větu, někdy i téměř každé slovo zajímavým. V interpretaci poezie se tato snaha projevuje snahou ozvláštnit každý verš bez respektování významů. Na druhé straně nezvládnutí veršovaného textu je již výše zmíněné mechanické rytimizování verše a celé básně. K postupu navrhla porota **Kristýnu Hulcovou ze ZUŠ Piaristické náměstí v Českých Budějovicích**. Velkým kladem její interpretace poměrně obtížného textu D. Fischerové Jak slunko na všechno přišlo je zaujetí jednotlivými postavami příběhu a nesentimentální a nepatetické zaujetí příběhem a tématem.

Výše zmíněné tendence (směřování k próze) a nedostatky II. kategorie lze převést i do **kategorie třetí**. V dramaturgii této kategorie se však objevily i problémy, které souvisí obecně s věkem těchto recitátorů. Je velmi obtížné vybrat text, který s nimi souzní, a to nejen v jejich vnímání světa a témat, ale souzní i s jejich interpretačními možnostmi. A tak mnohdy dojde k minutě - text je pod jejich věk (i když je otázka, jak tomu bylo v okamžiku výběru textu - akcelerace je v tomto období velmi rychlá) nebo interpreti zvolí text, jenž je zatím spíše v oblasti tušených významů a témat. K zajímavému potkání se s textem došlo v případě **Martina Hladíka (ZŠ Sokolská, Třeboň)** a jeho interpretace textu F. Nepila Já, Baryk. Martin vnímal humor textu, nesnažil se ho však uměle vytvářet. Z jeho vystoupení byla znát zaujatost příběhem a touha podělit se o něj s posluchači. Proto porota vybrala Martina k postupu do národního kola. Dalším postupujícím je **Kristýna Kubičková ze ZUŠ Piaristické nám. v Českých Budějovicích**. Kristýně se podařilo povýšit text A. Mikulky O slepičce a kohoutce, a to díky smyslu pro situaci a její pointování, schopnosti gradovat text a vnímat jej jako celek.

IV. kategorie se na jindřichohradecké přehlídce opět vrátila k poezii. Vyváženost poezie a prózy byla výraznější, recitátoři se s většími či menšími úspěchy obraceli již k poezii pro dospělé. Potkání se těchto „jižneděti“ se zajímavým textem znamená často sympatické názorové jiskření, mnohdy překlenující technické nedostatky. Mezi recitátory zaujal J. Trnka přednesem prózy R. Křesťana Krystalický host. Jeho přednes ukázal schopnost pracovat s textem jako celkem, schopnost pointovat a cítit humor. **K. Rejlková** naopak při přednesu úryvku z knihy W. Saroyana Tracyho tygr přesvědčila opravdovostí přístupu k tématu závažnějšímu, zároveň i schopností významově uzavřít celek vyňatý z rozsáhlejší prózy. Oba navrhla porota k postupu do národního kola.

Přestože se krajské kolo konalo v Jindřichově Hradci poprvé, připravili organizátoři přehlídce důstojné prostředí v sále DDM a vytvořili během přehlídky velmi příjemnou atmosféru. Regionální kolo je pro II.-IV. kategorii kolem postupovým, přehlídka se však nenesla v duchu soutěživosti, ale v duchu inspirativního se-

tkání a setkání se recitátorů různých kategorií. Otázkou povahy objektivní však je, zda je Jindřichův Hradec vhodným místem konání regionální přehlídky vzhledem k rozlehlosti regionu a obtížné dostupnosti. Organizační zvládnutí a celková atmosféra však hovoří pro opětovné uspořádání krajského kola v Jindřichově Hradci.

Radek Marušík

BECHYŇSKÉ JARO 2004

Ve dnech 2.-3. dubna 2004 proběhlo v Bechyni další setkání divadelníků - **Bechyňské jaro**. Letošní setkání je již dvanácté, což svědčí o tom, že tento festival má v Bechyni velmi dobré zázemí. Letos se o to opět postarali pracovníci Kulturního domu, především jeho ředitel Josef Brůček a všichni jeho spolupracovníci K. Dopitová, M. Jahnová a S. Smrček. Pro účastníky vytvořili podmínky, ve kterých se 170 účinkujícím dobře hrálo i dávalo a ve volných chvílích i kamarádilo, a lektorům Jaroslavu Provazníkovi, Marii Poesové, Radkovi Svobodovi a Jindřišce Bumerlové příjemně pracovalo - hodnotilo i debatovalo s vedoucími souborů. Těch - totiž souborů - přijelo 12 a připraveno bylo 15 inscenací.

Organizátoři též dbali na duševní pohodu všech zúčastněných a ocenili všechny diplomem, který je označoval za ty nejlepší z nejlepších (a to opravdu byli, neboť letos se do Bechyně dostali i přes technické problémy spojené s opravou mostu, ale festival za to stál).

Na co se inscenace zaměřovaly? Měly jsme možnost zhlédnout představení inspirovaná tradičními pohádkami. Tento žánr je jen zdánlivě snadný a bezproblémový. Divák má určitou představu a určité očekávání způsobené tím, že daný text zná z předchozí zkušenosti. Je velmi těžké přinést něco nového nebo "alespoň" zvládnout realizaci pohádky "klasicky". Pohádkami se většinou nechávají inspirovat větší soubory nebo tzv. školní představení, která mají sklon k přílišné "výpravnosti" inscenace.

Dalším oblíbeným žánrem jsou moderní pohádkové příběhy. Zde hrozí nebezpečí, aby se nesklouzlo k lacinému a podbíživému humoru.

Mohli jsme však vidět i nepohádkové "realistické" příběhy, které si často volí soubory se staršími dětmi. Letos byl tento typ inscenací v Bechyni patrně nejúspěšnější, herci se ve svých rolích cítili přirozeně.

Posledním typem byly inscenace usilující o využití nových divadelních postupů, o ztvárnění alegorických příběhů.

Jak tedy vypadala konkrétní představení:

Dramaták Vimperk s vedoucí Ivou Karasovou přivezl 2 inscenace a právě ony byly inspirovány tradičními tématy, která se podařilo dobře ztvárnit. Společným znakem obou inscenací byla vhodná míra stylizace (i když snaha o úspěšnost někdy znepřehlednila děj), což se ukázalo v projevu i kostýmech. Někdy docházelo i k nesrovnalostem při zvládnutí prostoru. Soubor hrál **Tři prasátka** - inscenace dobře gradovala, občas se projevil problém v kontaktu mezi herci, určitá nejasnost byla v rolích vypravěče. Druhým představením téhož souboru byla **Zvířátka a loupežníci**. Zde bylo z dramaturgického hlediska problematické neorganické spojení úvodu o trpasličích, kteří si hráli na zvířátka a loupežníci, a vlastně patřili do jiného příběhu, což bylo vidět i z toho, že v závěru se k nim už nikdo nevracel. Jinak vedoucí zvolila téma velmi vhodné pro věk herců, což se kladně projevilo v bezprostřednosti jejich projevu. Určité problémy se vyskytly v orientaci v prostoru ("loupežníci" a "zvířátka" nezůstávají ve svém prostoru a občas se nedobrovolně "promísí"). I toto představení mělo však (stejně jako Prasátka) velký divácký ohlas. Na výkonech herců v obou představeních byla patrná pravidelná a pečlivá práce vedení souboru i dětí.

Dalším dvěma souborům, které si také pro své vystoupení zvolily pohádku, se příliš nepodařilo zvládnout úskalí žánru a jevištního provedení. **Zmoudření ševce Fanfrnocha** předvedl **Dramík z Českých Budějovic**, který vedou paní Krátká a paní Korandová. Určitá chaotičnost děje byla umocněna prací režisérek. Inscenace byla zamýšlena především tak, "aby si zahráli všichni členové souboru". Tento požadavek je v zásadě oprávněný, ale nesmí jít proti logice a zákonitostem divadla, ani proti divákovi, který se pak v příběhu nemůže orientovat. A zde se během hry několikrát změnilo obsazení postav (např. krále), aniž k tomu byl hlubší významový důvod. Problém byl i s mlouvou herců - přílišná hlasitost zatěžující hlasivky. Také kontakt mezi herci vázl. Zdá se, že realizace rozsáhlejšího celku není v současné době pro tento soubor vhodná.

DS Kaštánek se svou vedoucí Janou Čurdovou se představil veršovanou pohádkou **Šípková Růženka**. Výběr textu (poněkud netradiční verze pohádky) pak ovlivnil celou inscenaci, jejímž hlavním rysem byla nejasnost - rekvizit, kostýmů, pohybu v prostoru, změny scény. Vystoupení se místy blížilo recitačnímu pásmu.

Následující skupina představení se také opírá o pohádkový příběh, ale už jde spíše o moderní pohádku. Třídní učitelka Marie Berková připravila se svou třídou ze **ZŠ B. Bolzana v Táboře** školní představení **Tvarůžky nad peníze**. Scénář napsal žák třídy Tobiáš Smolik s vydatnou pomocí svého otce, nedávného šéfredaktora časopisu *Mateřídouška*. Děti hrály sice s nadšením, ale inscenace trpěla chaotičností příběhu a přílišnou délkou. Opět se objevily nedostatky, s nimiž se setkáváme tehdy, když "hraje celá třída", aniž je dostatečně vybavena, - nejednotnost kostýmů, problémy s jevištním prostorem, s mlouvou. Takové představení je rozhodně přínosem pro utváření třídy jako skupiny (a bylo znát, že paní učitelce na dětech opravdu záleží), ale nikoli pro utváření povědomí o divadle.

Moderní pohádkový příběh Z. K. Slabého **O sedmi trpasličích a ještě jednom navíc** hrál soubor **Úsměv Bělčice** (ved. Drahomíra Heverová). Příběh měl směřovat k napravení lenocha a pomlouvače. Situace byly často dobře začaté, ale někdy "nedotažené" do konce (pomyslný a nekonkrétní úklid domku), někdy byl nedostatečný kontakt mezi herci, což vedlo ke ztrátě dynamičnosti představení. Také konečný úvod přeměny odlišného jedince nebyl dost jasný - způsobila to nová čepička, která byla kouzelná. Projev dětí však byl přirozený a pohyb po scéně jistý.

Představení **Brouk Pytlík** v provedení části souboru **Lannovka z Českých Budějovic** (ved. Vendula Tampierová) vzbudilo určité rozpaky. Herci byli vcelku dobře připraveni - zvládali mluvu i pohyb v prostoru, dobře na sebe reagovali, scéna se měnila plynule. Proč tedy rozpaky? Především kvůli disproporcii mezi tématem a výkonem herců. Mohlo to být téma, které je skutečně zajímavé?

K nepohádkovým příběhům patří obě inscenace **ZŠ Bechyň**, které připravil František Oplatek. Tento soubor splnil očekávání a obě inscenace byly kvalitní: **Májový král** - východiskem byla jedna z populárních příhod Richmal Cromptonové o Jirkovi, který vždycky způsoboval potíže. Hned v úvodu představení si herci získali diváky svou bezprostředností. Děti přesvědčivě a se zjevným pobavením ztvárňují chlapce bavící se o přestávce ve škole. Právě se chystá slavnost, kdy nejlepší dívka má představovat májovou královnu, ale Jirka využije její slabosti pro zákusky, odláká ji a na slavnost přijde on jako májový král s dívkou, která se mu líbí, jako s májovou královnou. Děj je vtipný, situace dobře vystavěny, realizace zdařilá. Scéna je přehledně a jasně členěna pomocí židlí (dvě řady vedle sebe), které navozují představu třídy, zároveň i naznačují důležitost situace - před nimi mohou probíhat stěžejní dialogy, za nimi zároveň akce ve třídě, aniž to tříští divákovu pozornost. Určité nejasnosti však vznikly při odhalování motivace jednání postav - jak to, že dívka, kterou vlastně neměli rádi, vyhrála? Podplatila všechny? Podobné nesrovnalosti se objevovaly hlavně v závěru inscenace, která však i přesto byla velmi zdařilá.

Podobně můžeme hodnotit i druhou inscenaci tohoto souboru **Sredni Vaštar**, pro niž byla inspirací Sakiho povídka. Mladá dívka Anna (v povídce chlapec Konradin) je v péči despotické pěstounky, která má potěšení z toho, že může dívku šikanovat pro dívčino zdraví a dobro. Anna se uchyluje do kůlny, kde má svou oblíbenou slepici a fretku Sredni Vaštara, kterou uctívá jako boha, a pak i prosí o pomoc. Pěstounka chce znát tajemství kůlny - slepici prodá, ale fretka nad ní zvítězí, patrně pěstounku zabije. Dívka je volná. Inscenace zaujala hned z několika důvodů, na prvním místě vhodně volenými inscenačními prostředky, které byly symbolické, ale zároveň názorné - postava Anny byla hrána dvěma dívkami (zde však vznikla určitá nejasnost, koho vlastně druhá Anna - oblečená do černého - představuje), situacemi, v nichž byl vidět vztah pěstounky a Anny, gradováním příběhu až k působivému závěru, kdy obě Anny opět "splnou". Zaujala i promyšleně členěná scéna, která evokovala různá prostředí - židle dům, závěs - kůlna - zde bylo využito stínohry pro zachycení Anniných představ o Sredni Vaštara. Představení mělo i velký divácký ohlas.

Zdá se, že Saki se letos stal oblíbeným autorem, neboť i **LDO ZUŠ z Jindřichova Hradce** pod vedením Zuzany Jirsové si pro svou inscenaci **Hraburdárna** zvolilo jednu z jeho povídek. Jde o příběh čtyř osiřelých sourozenců, kteří jsou vychovávaní nelaskavou tetou požadující jejich věčnost i za malichernosti - např. výlet se služebnou na pláž. Tetě činí potěšení děti trestat, takže Mikuláš kvůli svému zlobení nesmí s ostatními. Mikuláš si najde náhradu na půdě plné starých věcí. Všechny mu asociují různé představy, které mu pomáhají i ve všedním životě uniknout do snového světa. V této inscenaci bylo použito snad nejvíce rekvizit, ale nepůsobily rušivě. Dům byl opět náznakově představován stolem, půda stolem a závěsem, který umožňoval nalézání nových předmětů a objevování nových představ. Scéna byla dobře řešená, výkony herců kvalitní. Po dynamickém začátku, kdy se rozehrály vztahy mezi postavami, se však dynamika inscenace zpomalila, hlavně v okamžiku, kdy Mikuláš přichází na půdu. Jeho ztělesněné představy pak nabízely divákům informace, se kterými se dál nepracovalo, i když vzbuzovaly dojem, že budou v příběhu hrát podstatnější roli (dopisy služby odhalující její dávnou lásku, dvě sestry hrající si a soupeřící mezi sebou...) a zároveň vedly k nadměrnému zpsychologizování inscenace, což režie neměla v úmyslu. Poněkud matoucí byly i dva závěry (postava matky s kočárkem, postava Mikuláše

osamoceně uzavřeného v představách). Konec nebyl zřetelný, protože nedošlo ke gradaci příběhu, spíše šlo jen o nahlédnutí do vztahů mezi protagonisty. Bylo však pozoruhodné, jak se souboru podařilo vytvořit atmosféru počátku 20. století. Představení mělo velmi dobrou úroveň, což se projevilo i na zaujetí, s jakým diváci představení sledovali.

Poslední skupinu tvoří inscenace, ve kterých se prolíná reálný a fantastický svět nebo které jsou projevem určitého experimentování s možnostmi divadelního ztvárnění skutečnosti. K takovým inscenacím patří **Král**, představení předvedené souborem **DDS Z. Čelivského** s vedoucí Petrou Štěpánkovou. Inscenace stojí na pomezí výrazového tance a pantomimy - v terminologii dramatické výchovy bychom řekli narativní pantomimy. Děj určovala píseň o sporu šaška a krále. Herci slova písně dokládaly pohybem - tancem. Zde se však vyskytl technický problém - slovům nebylo dostatečně rozumět, tím se ztížilo i vnímání celého představení. Pro diváky bylo také náročné sledovat paralelní akce stejného významu odehrávající se na opačných stranách jeviště. Srozumitelnost inscenace by byla větší, kdyby se režisérka jednoznačně rozhodla pro určitý žánr. U tohoto souboru je třeba ocenit, s jakou energií hledá nové cesty k divadelnímu zachycení skutečnosti.

Inscenace dalších dvou souborů byly poznamenány určitou nedokončeností, byly vlastně jen vykočením. Pro příběh **Betlém** si soubor z **Týna nad Vltavou** (ved. Martina Rečková) zvolil stínohru. Výsledkem bylo pásmo koled (hraných z magnetofonu) doprovázené statickými stínovými obrázky, které sice byly po výtvarné stránce pěkné, ale bez divadelní akce. Také divácký ohlas byl rozpačitý. Přínosem byl pokus o zvládnutí nové techniky - stínohry.

Rovněž inscenace **Špagety** souboru **Prdlouši J. H.** s vedoucí Šárkou Bartůškovou zůstala v půlce cesty. Celou první polovinu tvořil prolog (hraběnka prokleje kuchaře, ale není příliš jasně, zda špagety, po kterých zemřela, otrávil) a úvod, který byl nadějně rozehrán (vypravěčka představuje pasažéry lodi, kteří pak s příchodem dalšího zůstávají ve štronzu), ale pak zkratkovitě a nelogicky pokračoval. Také zapojení vypravěčky do děje bylo místy nejasné. Přes tuto "nedotaženost" vzbudilo představení u diváků zájem.

Na pomezí mezi reálným a imaginárním světem se odehrával i příběh **Říše Agord**, který připravil soubor **Lannovka z Českých Budějovic** pod vedením Pavla Petrovského. Soubor se nechal inspirovat stejnojmennou knihou Daniela Heviera, v níž autor uvádí dívku Lucinku do světa iluzí vyvolaných drogou. Tam se z ní stává Halucinka, která na své cestě potkává pokusitele i lidi ovládané drogou, ale nakonec zvítězí nad sebou i pokusiteli a vrátí se. Text knihy je doplněn působivými kolážemi. Kniha se sice snaží řešit aktuální problém, ale nedokáže čtenáře vtáhnout do příběhu - motivace Lucinky, kdy poprvé sáhne po droze, není jasná, text je prvoplánově didaktický, bez přesvědčivého vývoje hlavní hrdinky, bez gradace. Podobné nedostatky měla i zmíněná inscenace. Herci navíc museli zvládnout velmi dlouhé texty, což ovlivnilo srozumitelnost jejich projevu. Herci také vstupovali do různých rolí, přičemž nebylo vždy zcela jasné, kým jsou. Kladem inscenace bylo zdařilé výtvarné - emotivní ztvárnění příběhu - i za pomoci světla a hudby. Téma bylo zvoleno velmi dobře, což se projevilo jak na zaujetí, s jakým herci své role ztvárnili, tak i na pozornosti publika.

Další inscenace se do mého pracovní řazení dostává spíše proto, že v celém provedení inscenace **Prcek Tom a Dlouhán Tom** a (na motivy Pavla Šruta) převažovaly nadsázka a absurdní situace. To, co v předcházejících letech soubor **Růžek z Českých Budějovic** pod vedením Aleny Vitáckové pouze naznačoval, totiž velmi dobrou připravenost herců (zřetelná a přirozená mluva, smysl pro rytmus, zvládnutý prostor, vzájemné vnímání herců), to vše se letos zúročilo a soubor předvedl vynikající představení. V příběhu o Prcku Tomovi a Dlouhánu Tomovi jde vlastně o rozvinutý vtíp o vypočítavém prckovi, který z každé situace (někdy i morbidní) dokázal mít prospěch, a jeho sousedovi Dlouhánu Tomovi, kterému se nikdy nic nepodařilo. Téma bylo zpracováno s nadsázkou, stylizace vhodně zvolena (např. role koní a krav nebyly násilně a začlenily se do příběhu), takže i "drsné" scény vražd byly ztvárněny s vkusem. To, že se herci dokáží pohybovat v prostoru jeviště, bylo vidět i na tom, jak svižně a plynule měnili scénu. To, že mají smysl pro rytmus, se ukázalo nejen na tom, že části příběhu byly odděleny písničkami, ale na celkovém rytmu představení, neboť herci dokázali téměř po celou dobu udržet napětí a gradovat scény. I když se objevily drobné nedostatky spíše technického rázu, např. když Prcek Tom dost samoučelně "váží" své peníze, nic to neubralo na zdařilosti představení. Ostatně to bylo vidět na nadšených reakcích diváků.

Koho tedy uvidí diváci v Trutnově? Určitě se mohou těšit právě na **Prcka Toma a Dlouhána Toma** a soubor **Růžek z Českých Budějovic**, protože tato inscenace byla vybrána k přímému postupu.

Do širšího výběru byly navrženy obě inscenace **Májový král a Sredni Vaštar ZŠ z Bechyň** a inscenace Haraburd'árna souboru **LDO ZUŠ z Jindřichova Hradce**.

Lektoři ještě v závěrečném hodnocení připomněli další zajímavá představení, např. **Tři prasátka** nebo **Říše Agord**.

Jaké tedy bylo letošní Bechyňské jaro? Objevovala se snaha po využití různých scénických prostředků - stínohra, tanec. Zdá se, že velkou roli hrálo osvětlení, hudba, často se projevovala snaha o výtvarně působivé řešení scény. Potěšitelné bylo, že se soubory oprostují od přílišné realističnosti kulis a kostýmů, že směřují k jednoduchosti, zkratce a symbolice, aniž tím, ve většině případů, utrpěla srozumitelnost inscenace. Dále je potěšitelné, že byt' vedoucím záleželo na tom, aby představení jejich souborů bylo úspěšné (pokud ne letos, tak v příštím roce), pro nikoho z nich to nebyla nezdravě prestižní záležitost. I když některé inscenace nebyly vždy úplně kladně hodnoceny, bylo znát, že pro vedoucí souborů je to spíše pobídka k další práci, která přináší příjemné chvíle jim i dětem.

V takové atmosféře díky organizátorům, dětem, vedoucím a snad i lektorům proběhlo Bechyňské jaro. Jaké tedy bylo? Takové, jaké má jaro být - vzbuzující naději a radost.

Jindřiška Bumerlová

I KARLOVARSKÝ A PLZEŇSKÝ KRAJ I

Ostrov nad Ohří

Dětská oblastní soutěž recitátorů v Ostrově se konala 24. dubna 2004. Jako obvykle byla perfektně organizačně připravena a zajištěna. Děti v jednotlivých kategoriích měly možnost seznámit se, uvolnit a „rozehrát“ před samotnou soutěží. To vše přispělo k přátelské a uvolněné atmosféře. Nelze opominout ani výběr poroty. Bylo dbáno na to, aby v každé kategorii byl člen poroty pracující s dětmi a mající návaznost na celostátní přehlídku dětských recitátorů. Toto všechno se promítá v stoupající úrovni recitátorů, která se projevuje jak v bohatosti výběru textů, tak i v přednesu. Je zajímavé sledovat (jezdím do poroty několik let); jak se pomalu stírá rozdíl mezi žáky ZŠ a ZUŠ. Uvědomuji si, jak učitelé ZŠ již neberou soutěž jako povinnou aktivitu, ale pečlivě vybírají texty a připravují své žáky. Mám možnost porovnat úroveň i v jiných krajích a vidím velký posun práce učitelů. Je potom velice obtížné vybrat z každé kategorie pouze dva nejlepší, postupující na celostátní přehlídku. Dochází ke zklamání a mnohdy i nespokojenosti nejen u dětí, či rodičů, ale i mne, jako porotce. Je to velice obtížné rozhodování. A tak vedle spokojenosti s úrovní nastává nespokojenost ostatních. Ale díky za to, že tomu tak je.

Dana Jandová

Z druhé kategorie postoupili na Dětskou scénu **Barbora Šedivá z Karlových Varů** (L. Dvorský: Cizojazyčná bajka) a **Lada Zadranská z Mariánských Lázní** (F. Nepil: Já Baryk a má vlaštovka), **ze třetí Tomáš Havlínek z Karlových Varů** (M. Viewegh: Zapisovatelé otcovský lásky) a **Tereza Pachtová z Karlových Varů** (D. Mrázková: O sametové mürce) a ze čtvrté **Šárka Hájková z Ostrova** (P. Hošek: Anakenaviliatikibo).

Plzeň

Přehlídka dětských recitátorů Plzeňského kraje v roce 2004 proběhla 27. března v Plzni. Vyjímáme z hodnocení Dany Žákové a Dany Jandové:

Letošní rok byl ve znamení několika příjemných překvapení v organizaci krajské soutěže dětské recitace, a tím i jistým posunem této přehlídky.

Příklad: v každé kategorii byl v porotě jeden člen, který se v posledních třech letech účastnil národní přehlídky v Trutnově. V každém lektorském sboru byl i člen poroty, který přímo pracuje s dětmi do patnácti let. Také ve složení poroty se striktně dodržovala podmínka, aby nebyl přítomen pedagog v kategorii, ve které měl své žáky.

Vzhledem k tomu, že soutěž má charakter krajské úrovně, uvítali bychom možnost vytvoření „dílen“ pro recitátory. Dílny slouží k seznámení dětí, rozmluvení, ale hlavně k odbourání napětí či trémy. Jistě by se v Plzni našli ochotní absolventi LDO, studenti PF nebo pracovníci DDM, kteří mají své zkušenosti s prací s dětmi. V ostatních krajích se tímto způsobem věnují recitátorům před zahájením samotné soutěže, která pak probíhá v daleko uvolněnější atmosféře.

Velmi dobrá byla úroveň recitátorů v I., II. i III. kategorii, kde bylo uděleno i několik dalších ocenění.

Ve IV. kategorii se projevila slabší účast i úroveň výběru textů a přednesu. U mnohých recitátorů chyběl osobitý přístup k textu i jeho zpracování. Porota

se dlouho rozhodovala, koho vybrat k postupu.

Ze druhé kategorie postoupila na Dětskou scénu do Trutnova **Marie Pszczolková z Tachova** (M. Bártů: Páté kolo u vozu), **ze třetí** postoupili **Marek Červíček z Holýšova** (M. Ferko: Těžkost s letem do vesmíru, S. Michalkov: Křišťálová váza) a **Linda Krejčíková z Plzně** (M. Lukešová: Linda a linduška, J. Halberštát: Maminko prosím tě, nepiš mi), **ze čtvrté** postoupila **Markéta Jáchimová ze Staňkova** (J. Krůta: Lov na učitele, čínská lidová poezie).

Stříbření 2004

Krajská přehlídka dětského divadla Plzeňského a Karlovarského kraje se za podpory obou krajů, MK ČR, Města Plzně a IPOS-Artama Praha uskutečnila v Městském kině ve Stříbře v sobotu a neděli 17. a 18. dubna 2004. Hrál se oproti původně plánovanému programu jenom v sobotu, což trochu narušilo program novinářům, kteří jak se stává pravidlem přijedou až k hotovému konci, tj. k vyhlášení, případně shlédnout poslední představení (aby se na obrazovce televizorů a na fotografiích v novinách „alespoň něco živého hýbalo - bylo vidět“.)

Pořadatelem přehlídky bylo centrum pro kulturní a sociální projekty Plzně - JOHAN o.s., konkrétně Eva Ichová a Roman Černík za fyzické podpory studentů PF z Plzně, bez jejichž obětavosti by se jinak dosti neútnělně prostředí kina bez technického zázemí nemohlo stát místem pro přehlídku. Vytvořili nejen hrací prostor, ale také prostor pro setkání dětí a vedoucích, kteří pohrdli kanceláří a vzali útokem několik restauračních a kavárenských prostor, kde diskutovali o představeních.

A bylo o čem diskutovat. Díky rozumné dohodě, odvaze a já nevím čemu ještě se daří přehlídku uskutečňovat v symbióze dvou krajů. (Pro nepamětníky - před sametovou revolucí byla snaha rovněž o mezikrajské přehlídky, někde se to i dařilo). Tím je vytvořen větší prostor pro pestrost a počet inscenací a zároveň i možnost setkání většího počtu vedoucích souborů a jejich dětí. O ekonomické výhodnosti při sdružení prostředků nepochybuji. Ale teď co jsme viděli, čeho jsme byli svědky, o čem jsme si povídali: **MAX a spol. Klatovy: Lov na medvěda**.

Samotná inscenace je složena ze dvou drobníček - inscenované básničky Jiřího Žáčka Eskymácká abeceda a textu V. Stanovského a J. Vladislava O nevďěčném medvědovi.

Co jsme viděli:

Především dva hrací prostory, které poskytlo kino ve Stříbře. Na prvním se odehrál veršovaný text, kde se pracuje s kolektivním projevem, se sborovou „recitací“. Děti společně vytvářejí nádherné obrazy - sáňkuje se, kouluje, loví medvěd, atd. pomocí velkého igelitu. Ve druhém hracím prostoru pak opět s pomocí igelitové plachty, igelitových/mikrotenových sáčků vytváří prostor i postavy (vitr). Děcka hrají po celou dobu s chutí, je vidět, že přes různé etudy a situace mají své jednotlivé úkoly zvládnuté

O čem jsme mluvili:

Udržet divadelní tvar je u tak malých dětí vždy neuvěřitelné umění a jakákoliv „fixace“ je vždy ošidná. To si byly vědomi obě vedoucí a režisérky. Z těchto důvodů ponechávají dětem dostatečnou volnost a snad si ani nevšimnou, že si děti v rámci hry tu a tam přidávají slovíčka, větičky - drobníčky a tím ona přesnost a temporytmus inscenace poněkud ztrácí. To platí dvojnásobně i u sborové recitace, kde právě ona „přesnost“ ve výslovnosti i rytmu je žádoucí. Je na inscenátorech, aby dostatečně propojily obě zatím samostatné poloviny - společné téma - lov na medvěda, použité scénografické materiály, atd. to vše se nabízí jako východisko.

Nicméně jde o inscenaci, která je příkladná právě tím, jak vést tak malé děti k tvořivosti.

Divadlo v koši Plzeň: Indiánský příběh

Co jsme viděli:

Z hlediště na jevišti přichází skupina dětí za výrazného bubnování na „africký buben“. Z této skupiny se vydělí menší skupina a ta rozehrává „dvoreček“ - babičko vypravuj nám pohádku a babička začíná vyprávět příběh o hodné a zlé sestře a jejich nápadnících a „neodbytném, smělém“ nápadníkovi, který musí - chce putovat za šperkem ze žlutého kovu, kdy musí - chce překonávat různé překážky - vodu, oheň, klubko hadů... Nakonec přináší „své“ vyvolené „zlé sestře hodné dívky“ náramek a ta jej odmítá a on je znovu v nebezpečí. Hadí král, kterého mimo jiné také zachránil, pak nechá uštknout, shořet tu zlou a dobrá dívka chce dát za Šina (doufám, že se tak jmenoval, že jsem jeho jméno nepřeslechl) život. To už není potřeba. Babička dovyprávěla pohádku, drží v ruce náramek ze žlutého kovu, divadlo končí.

O čem jsme společně mluvili.

Z dramaturgického hlediska jsme ocenili, že vedoucí, scénářistky a režisérky ve dvou osobách si po přečtení, vyprávění a hraní si s africkými pohádkami, vytvořily vlastní scénář, který respektuje možnosti dětí a umožňuje určitou variabilitu (některé části putování se mohou krátit, vynechat případně i přidat. Na druhé straně však „dvoreček“ je zcela zbytečný, navíc by bylo logické, aby babička byla zároveň tou „dobrou“, případně vysvětlila jak se k ní onen náramek dostal (je to její, po mamince?).

Při vlastním inscenování se zdá, že je dobře „nakročeno“ - situace však dosud nejsou dost konkrétní, necítíme obavu o osud hrdiny při překonávání překážek. Např. při překonávání řeky je to spíše poklidná plavba než plavat ve viru, v peřejích, atd. Klíčová scéna záchrany hadího krále z rukou dvou lumpů se děje přes ponožku - zástupná postava krále - místo přes fyzický zápas... Kde lze pochválit - obraz ohně, hadů (včetně ponožek jako znaku hadů) ALE!!! náš hrdina neumí hrát na flétnu, která je však nástrojem, který oheň i hady „umravní“. Totéž platí o hudební stránce - bubnování s koordinací pohybu „herců“, kteří příliš rytmus nerespektují - nedodržují a chodí si, šlapou si po jevišti levá pravá, jak se komu chce.

Výrazná barevnost triček - hnědá, oranžová, modrá - batikování v tomto často používaném způsobu kostýmování nevadí, naopak. Problém je v těžkopádnosti převleků.

I přes výše uvedené připomínky lze konstatovat, že jde zatím zřejmě o nejucelenější a zároveň i nejzajímavější dosavadní práci těchto vedoucích.

HOP-HOP, ZUŠ Ostrov: Co dělají noční skřítki

Drobná inscenace je ukázkou citlivého převedení poetiky dětské sbírky Ivana Jirouse do jevištní podoby. Verše vnáší jako prvotní impuls vedoucí v roli učitelky mezi děti, které jsou uložené ke spánku. Těm se po odchodu učitelky Jirousovi skřítki stanou záminkou k rozjivenému večernímu řádění. Vedoucí vnáší dalšími vstupy učitelky do bezprostřední autentické hry malých dětí řád a jistotu, ale i další impulsy a jemné dramatické momenty.

Jako mírný problém se zatím jeví nedostatečná čitelnost prostředí, v němž se vše odehrává a postavy ztvárněné vedoucí souboru. Pozornost diváka tak odvádí otázka, zda se jedná o matku, která uspává své děti zmnožené v rámci divadelní stylizace chórem, nebo o vychovatelku v dětském domově, o učitelku s dětmi na škole v přírodě, či o vedoucí se souborem na soustředění či na přehlídce.

Inscenaci zatím také chybí zcela přesvědčivý závěr - vzhledem k miniaturním proporcím celého tvaru a jeho malé dramatickosti může divák vnímat celé představení jako pouhou expozici a potřebuje proto dostat jasnější signál konce.

Na poslední chvíli, ZUŠ Ostrov: A lidské cesty

Inscenace známého Havrana z kamene ve vlastní dramatizaci Lucie Veličkové, které se podařilo zhustit příběh do překvapivě stručné podoby, aniž by chyběla důležitá dějová fakta. Představení ve Stříbře bylo zjevně poškozeno neregulárními prostorovými podmínkami - především velká vzdálenost diváků od hráčů fyzicky bránila vytvoření „mostu“ mezi jevištěm a hledištěm. Přesto se zdá, že byl poměrně malý emocionální účinek představení zaviněn také některými problémy v režii inscenace. Nad akcemi a dramatickostí příběhu poněkud převládá vnější estetická vyzelovanost. Zejména pohybové akce chóru (čarodějnice, stromy apod.) často trpí obecností v pocitu a ve výrazu, použitá hudba (především Iva Bitová) místy poutá přílišnou pozornost na úkor dění na jevišti a temporytmus představení je velmi pomalý. Vážný a pomalý průběh je svázán s určitým patosem, který v důsledku nenaplnění důležitých situací vyznívá naprázdno. Postavy nejsou dostatečně životné a živé a sebeobětování Mladé i její touze po lidském přátelství chybějí přesvědčivější motivace. Pres tyto problémy stojí inscenace na velmi pevném základě a náprava problémů by měla být záležitostí dotahování jednotlivých situací.

Inscenace **Lov na medvěda** a **Co dělají noční skřítki** byly doporučeny odbornou porotou ve složení Roman Černík, Jakub Hulák a Jiří Pokorný k primému postupu na celostátní přehlídku (za Plzeňský a Karlovarský kraj). Indiánský příběh a **A lidské cesty** byly navrženy do širšího výběru.

Zbývají ti inscenace, které se poněkud vyleovaly z úrovně této jinak velice zdařilé přehlídky - vždy tyti navržené soubory k postupu hovoří o úrovni přehlídky jako takové. **Soubor Radost z Františkových Lázní** pivezl do Stíbra pohádku **O poslušných kůzlátkách**.

Nezrušivé, odvyprávěné a oddemstrované představení s paravánem, mašcí, kteří byli spíše nošení než vodni, mohlo být v dob vzniku možná pro děti

- hráje zajímavě... po delší době pak došlo pouze k formální reprodukci naueného - škoda. Výhled do budoucna - zamlženo, paní vedoucí způsob práce vyhovuje a je zejména spokojena.

Na první pohled i poslech ambiciózní **Divadelní škola ze Sokolova** přivezla dvě inscenace. **Jak princezny spaly na hrášku** - neuvěřitelná úprava pohádky Princezny na hrášku a **Hru lásky a náhody**, rovněž ve svérázné úpravě včetně záměny za paní Orgonovou. Obě měly mnoho dalšího společného - snaha o „velké divadlo, herecké hvězdy“. Režisérka a zároveň majitelka školy, za jeden rok chtěla zvládnout nemožné, připravit, vychovat herce - tj. zvládnout řemeslnou techniku, která se „i ve školách, kde ona studovala vyučuje minimálně čtyři roky“. Inscenace proto byly poznamenány typickým divadelním klíší, přehráváním až do šarže, kdy hlasové i pohybové kreace některých „hereček“ hraničily až s ohrožením jejich hlasového a pohybového aparátu (rvačky in natura, přepínání hlasu, atd.). Na druhé straně snaha o stylizaci projevu v neurčeném prostoru, který nedával mnoho šancí pro nezkušené „herečky“, vedl k monotónnosti až uspávající. Dramaturgická práce s textem samotným byla neuvěřitelně diletantská - náhodné škrty celých stránek, nijak nezduodněné a naopak ulpívání na detailech textu, který determinoval jednotlivé postavy do určitého prostoru - svědčila o tom, že režisérka rezignovala na jakékoliv téma. Totéž lze říci i o další složce - zvukové stránce představení. To v podstatě platí o obou inscenacích. Je škoda, že profesionální herečka či režisérka, absolventka divadelního institutu nerespektovala to, co je v těchto zařízeních obvyklé, rozvíjet postupně talent, dovednosti a schopnosti studentů. Stranou ponechávám samotný výběr předloh při absenci chlapců - milostné scény ve Hře lásky a náhody při vši účtě a odvaze paní režisérky mohly některým připadat a připadaly až nepatřičné a přinejmenším směšné. Mimodivadelní program byl velice zajímavý - možnost pracovat se studenty PF Západočeské univerzity v Plzni v jednotlivých dílnách včetně užití si společenského večera. Nelze zapomenout na slušné ubytování v internátě, výborné stravování v nedaleké školní jídelně včetně vegetariánské stravy. Dva dny nabitě divadlem, diskusemi, intenzivní prací v dílnách, setkáváním (které pravda ne všechny soubory a vedoucí využili - jejich škoda). Takové bylo STRÍBŘENÍ 2004. Díky za ně.

Jiří Pokorný s použitím posudků postupujících souborů (J. Pokorný a J. Hulák)

I ÚSTECKÝ A LIBERECKÝ KRAJ I

Telegrafická zpráva o krajském kole dětské recitace v Liberci 2004.

Místo konání: Experimentální studio v Lidových sadech, organizátoři: tým DDM Větrník.

32 recitátorů ve čtyřech kategoriích - stop - úroveň nevyrovnaná - stop - výběr textů od Žáčkova Trpaslička Kulihráška až po znovuobjevené klasiky - stop.

Špatná zpráva: přirozené frázování a důraz na sdělení ještě stále není samozřejmostí, koncovky slov jsou stále oblíbenou pochutinou, poetický patos ještě místy přžívá.

Dobrá zpráva: 1) V každé kategorii vystoupily 3-4 výraznější osobnosti, mezi kterými si porota vybírala. 2) Čas od času se objeví mezi recitátory zajímavý „samorost“ - většinou kluk s velkým zaujetím, s nízkou poučeností, ale s jiskrou. Letos jím byl **Vít Jakimiv** s pokusem o **monolog z Moliéra**. Najde-li učitele, potkáme ho za rok na WP.

Lukáš Horáček - stop.

Ústí nad Labem - 3.4.2004

Na krajskou přehlídku dětských recitátorů a dětského divadla Ústeckého kraje dne 3. dubna 2004 jsem přijížděl s obavami. Přestože se poslední ročníky neobešly bez problémů, zdálo se, že pracovnice krajského úřadu Věra Rousová, která přehlídky organizovala, pronikla během dvou let do specifik oboru natolik, že už nebylo třeba se o průběh akce příliš obávat. Zhruba v polovině března jsem se ale dozvěděl, že V. Rousová z úřadu odešla, a bylo mi jasné, že se o přehlídku bude muset postarat někdo z pracovníků ústeckého Domu dětí a mládeže, oborem recitace a dětského divadla zcela nepoznamenaných. Když jsem ale vstoupil do monstrózní budovy kulturního domu Corso, viděl jsem, že je vše precizně připravené. Sály pro jednotlivé kategorie, divadelní sál pro soubory, poroty jednotlivých kategorií, seznamy recitátorů a texty. Je pravda, že rychlým předáním akce Janě Huňkové z DDM došlo k jistému nedopatření - Eva Vencliková přijela ze Žatce neočekávána. Organizátorka ale problém promptně vyřešila a Eva Vencliková zasedla jako předsedkyně poroty recitátorů 1. kategorie. Ve druhé kategorii (porota zasedala ve složení Jana Štrbová, pí. Kunzová a pí. Vaňková) postoupily na celostátní přehlídku **Eva Horejšová z Děčína** s pohádkou **P. Šruta Tři medvědi a babka Chňapka** a **Michaela Rákosová z Chlumce** s textem **M. Kratochvíla O botě a tkaničce**. Ve třetí kategorii (porotu tvořili Ilja Bureš, pí. Mádllová a pí. Převrátilová) to byly **Michaela Černá z Loun (J. Suchý: Sestra)** a **Jana Pavlová ze Šluknova (Ludvík Aškenazy: jak Aida naučil chodit postel)**. Ze čtvrté kategorie (v porotě byli Milena Nečesaná, pí. Mádllová a pí. Převrátilová) postoupili dva chlapci, **Jakub Štrba z Děčína (P. Šabach: S jedním uchem naveselo, L. Carroll: Tlachapoud)** a **Jakub Vítko ze Žatce (D. Charms: Dotaz, L. Aškenazy: Mudrosloví)**.

Paralelně s recitací probíhala v divadelním sále vystoupení souborů. Šest představení v krajském kole není právě mnoho, kdo ale zažil ústeckou přehlídku v minulých letech, ví, že to je docela pěkné číslo.

Jako první vystoupil domácí soubor **MLS** s evergreenem současného českého dětského divadla - **Havranem z kamene**. I když jsem jen letos Havrana v různých dramatizacích viděl na několika přehlídkách a o dalších představeních jsem slyšel a četl, znovu jsem si uvědomil, že tuto neoriginální volbu nelze vedoucím vytýkat. Chtějí-li najít silné téma a látku, která by zaujala skupinu dospívajících dívek, bylo by na škodu členům souboru, kdyby se ohlíželi na to, kolik skupin už v minulosti sáhlo po stejné předloze. V případě ústecké inscenace byla ale síla příběhu spíše oslabena zbytečně přepjatým výrazem, permanentní hlasovou forzí, výrazným líčením a maskováním (paruky čarodějnic atd.). Už počáteční nasazení dívek v reji čarodějnic v první scéně se záhy stává stereotypem a stálý a stejnoměrný tlak na výraz znemožňuje vznik jakýchkoli kontrastů. Část problémů inscenace tkví viditelně v dramaturgii. Zde je ovšem třeba konstatovat, že byl soubor poškozen striktním požadavkem pořadatelů či porotců okresního kola, aby bylo představení pro krajské kolo zkráceno zhruba o třetinu. Škrtním celých scén pak pochopitelně vypadly i některé klíčové momenty, nutné už jen pro pouhé pochopení příběhu.

Tři pohádky teplického souboru **Želvička** vyvolaly spíše nechtěný úsměv na tváři diváků svou naivní a topornou snahou o kultivované a mravoličné maňáskové divadlo. V prvním čísle s barevnými kostičkami převažovala prvoplánová didaktičnost, druhá pohádka o zlobivé opičce trpěla slabomyslnou zápletkou a ve třetím příběhu - variaci na známou bajku o lišce a čápu - kulminovala bezděčná absurdita loutkových výstupů v okamžiku, kdy zjevně ani datel, který tak chytře lišku přechytračil, zdaleka nedosáhl zobákem na dno svého úzkého džbánu.

Ukázkou taktéž mírně inzitivního, ale jinak příjemně neokázalého jednoduchého školního divadla byla pohádka **Čert a Káča** v podání **5. třídy ZŠ při Biskupském gymnáziu**. I přes různé problémy (především popisnost v akcích a „kolovrátkové“ chóry) působila mile, sympatické byly zejména písničky, v nichž se uplatnily i děti, na něž „nezbyla žádná role“.

Kuriozitou přehlídky a pro mě snad i celé letošní sezóny bylo vystoupení **ZUŠ Most**. Vedoucí souboru, jehož Šípková Růženka se na Dětské scéně 2003 setkala s převážně nepříznivou reakcí, si všechny loňské výtky vložila jako „nadměrnou a u dětského divadla zřejmě nežádoucí divadelnost“ a dle svých vlastních slov se rozhodla „ukázat, že si její děti také umějí přirozeně hrát, jen tak, bez kulis a kostýmů“. Po pravdě řečeno, děti moc přirozeně nepůsobily a už vůbec se nekonala žádná hra. Po jakémsi prologu, kdy děti na scénu přinášejí antologii milostné poezie **Láska a smrt**, se náhle rozpoutá nekonečná smršť nezaujatě odříkávaných a křečovitě rozpožehovaných veršů o kočíčkách a kocourcích (!), kde jsou veškeré předěly mezi jednotlivými texty za hranicí rozpoznatelnosti. Lze jen postřehnout, že se zde hlava nehlava mísí texty všeho druhu - od lidové slovesnosti přes české klasiky až po nonsensovou poezii.

Jednoznačným vrcholem přehlídky byla dvě krátká představení z dílny souboru **DdDd ze ZUŠ Děčín**. Název **Dospívání** nese komorní pásmo básní Josefa Šplichala v neobvyklém podání dvou interpretů, osmileté dívky a osmnáctiletého chlapce. Ti vedou na jevišti střídmy a nesmírně křehký dialog staršího chlapce a jeho malé sestřičky, aniž by ilustrovali verše popisnou akcí nebo básně přibarvovali neadekvátním sentimentem (přesto, že k tomu texty svádí). Účinek básnických obrazů je zde podpořen jen přirozenými, ale promyšlenými a přesně provedenými proměnami mizansceny. Divák je ovšem zasažen především krásným jiskřením mezi oběma postavami, samotný text se zdá být spíš jen záminkou k rozehrání jejich vztahu a zůstává tak trochu v pozadí.

Excelentní „one woman show“ předvedla další členka souboru **Hedvika Řezáčová**. Inscenace **Kohout šáh, kohout padíšáh, kohout chán a tak dál...** je v jejím podání v tom nejlepším slova smyslu na úrovni profesionální loutkové scény. Čtrnáctiletá dívka přichází na jeviště v roli trhovkyně s nůši. Z kořenářky se ale záhy vyklube vypravěčka pohádky o pyšném kohoutovi, kterou suverénně sehraje za pomoci loutek ukrytých v nůši. Dívka dokáže po celou dobu přesně udržet přesnou stylizaci postavy a jasně oddělit a odlišit výstupy s loutkami kohouta a slepic. Mimořádný je i její cit pro temporytmus představení. Čistota a preciznost provedení v sobě ale skrývají nebezpečí určitého chladu - stálo by za to uvažovat, zda představení neokořenit výraznějším dryáčnictvím trhovkyně a větším množstvím překvapivých loutkářských nápadů.

Porota se na závěrečném verdiktu jednoznačně shodla. Na přímý postup na celostátní přehlídku doporučila pásmo **Dospívání** - inscenaci možná „méně efektivní“, ale emocionálně působivější a neobvyklejší než **Kohout šáh...**, který byl navržen do širšího výběru.

Jakub Hulák

Krajská přehlídka Dětské scény - Liberec 17. 4. 2004

V Liberci se letos přehlídky ujal nový realizační tým DDM Větrník a nutno říct, že se se všemi úskalími vyrovnal zdatně. Nejtvrdším oříškem se stala volba vhodného prostoru s dostatečným zázemím pro sedm vystupujících souborů. Všechné termínové komplikace a náhlé změny dohod nakonec přivedly Dětskou scénu do velkého sálu Kolosea, což je prostor velice nepodařený, počínaje rozpadajícím se pódiem a nemožností zatemnění konce.

Třemi inscenacemi byl zastoupen Liberec, dva soubory postoupily z přehlídky v Desné a jedna skupina přijela z České Lípy, kde bohužel žádná přehlídka neproběhla. Stručně k jednotlivým souborům - v pořadí, v jakém vystoupily:

Soubor **Pampalin vedený p.uč. Alenou Tomášovou (2. ZŠ Turnov)** připravil dramaturgickému textu Pavla Šruta **Pět dnů v životě pavoučka Páji**. Potěšující je dramaturgický výběr odpovídající úrovni skupiny. Skupina složená ze dvou ročníků prvního stupně ZŠ nemá nadsazené ambice a na krajskou přehlídku přijela spíše „na zkušenou“. Inscenace je místy příliš upovídaná, vtipná jednoduchá scénografie nevyužitá. Vybavenost hráčů je nevyrovnaná a koncentrace někdy značně upadá. Velmi příjemná a dobře využitá je však značná hudebnost souboru. Setkání s Pampalínem bylo příjemné a můžeme se těšit, jak nám v dalších letech poroste.

Dramatický soubor LDO ZUŠ Liberec - Stvoření světa a ráj - vedoucí Libuše Hájková. Dramatizace jedné kapitoly Černošského pánaboha od Roarka Bradforda má šanci „dospět“ do příjemného představení, kde si zařadí 7 černošských pradelen (žačky cca 8. třídy ZŠ) a mimochodem přitom stvoří svět. Zatím tomu brání nedůsledná hra s loutkami - předměty (látky - had, obloha, Adam a Eva...), ne zcela čitelné vymezení hlavní aktérky (dozorkyně v prádelně - Boha stvořitele) a trochu rozpačitá hudební složka (bubnování a zpěv). Dobře vystavěno, příjemná holčičí parta - jen se do toho víc opřít.

Dramatický kroužek SVČ DDM Vikýř Jablonce n.Nisou. - Karlův most - vedoucí Pavlína Žďárská. Drobná inscenace bez velkých ambic vzniklá z vlastních improvizací a hraní si s historickým tématem vyznívá občas mechanicky, místy staticky nebo nepřehledně. Chybí zásah poučenější režijní ruky, aby se ze spousty dobré práce ve skupině stalo divadlo. Moc pěkná, ale „ne prodaná“ je například myšlenka závěrečné scény, jakési novodobé kletby nad Karlovým mostem.

PIHA DDM Větrník Liberec - koláž z textů Erbeny i Suchého **Kytice**. S Kyticemi se patrně roztrhl pytel, a tak můžeme porovnávat, jak se s úskalími „národního klenotu“ vyrovnávají různé skupiny. V představení PIHY je problematický a ne zcela srozumitelný už formát koláže. Na jednu stranu je nastolena situace vzájemného strašení dětí hororovými příběhy povinné četby, na druhou stranu není tento motiv (strašení a příjemného báni se) dostatečně využit a zakomponované pasáže ze Semaforické úpravy vyznívají nahodile. Poměrně velká skupina se v představení vyřádí, bohužel spíše povrchně, chybí motivace jednání a vztahy mezi jednotlivými vypravěči - účastníky noční seance kdesi na chalupě ve spacácích. PIHA si letos vybrala tvrdý inscenační oříšek, ale nadšení pro divadlo z ní dělá libereckou trvalku, na kterou se lze do budoucna těšit.

Fun club SVČ DDM Vikýř Jablonce n.Nisou - Midsummer night's dream od známého autora v úpravě Matt Wicks, bez překladu. Podle dodaného textu jde zjevně o úpravu pro školní potřeby. Kromě dějového zjednodušení obsahuje i volná místa, kam mají interpreti doplnit lokální realie, čímž se Puk i Oberon stali obyvateli Bedřichova a Král sídlí v Liberci či v Jablonci. Herci ve značně nesourodých kostýmech vytvářejí na jevišti zábavu a humor, často podbarvený neúměrně dlouhými popovými písněmi z CD, které měly s dějem patrně společné to, že jsou všechny o lásce. Inscenace vznikla v červnu 2003 jako školní projekt s ambicí přiblížit klasické dílo i cizí jazyk vrstevníkům aktérů. A v tomto ohledu inscenace funguje - členové této skupiny jsou nepochybně šikovni a schopni divadelního výrazu. Bohužel v tomto „Snu“ se humor spíše „dělá“: levně, povrchně, libivě - sem-tam hip-hopový taneček, sem-tam patetická gesta.

Otázkou je, zda cizojazyčné představení na Dětskou scénu patří. Podle zasvěcených zdrojů v současné době neexistuje žádná zvláštní přehlídka anglicky hrajících souborů v ČR. Regule Dětské scény o použitém jazyku mlčí, tudíž by angličtina de facto neměla být zakázána - vyvstává zde ovšem problém naprosté nesouměřitelnosti v oblasti kultury mluveného projevu. S trochou nadsázky by pak mohl ráčkující recitátor zvítězit s francouzským textem.

Z **České Lípy** přijelo **Divadlo Profesora Chroštica**, které připravilo autorský výstup s názvem **Přednáška o světelných zázracích**. Obsah by se dal shrnout do poučky, že jistěho památného roku se narodil i Edison i Křížík i ruský vynálezce elektrického světla, a že si vynález světla chválíme, ale školní mládež nikoliv a to jak dnes, tak v pravěku. Pozoruhodné je (kromě nasazení při výrobě výpravy) především herecká kázeň. Vše je však bohužel nahrazeno do falešných vousů, nevkusných kostýmů, doplněno o pitvoření a nesmyslně dlouhé textové plochy. Pokud se podaří vedoucí této skupiny podpořit a získají aspoň základní obeznámenost s principy moderního dětského divadla, je tu naděje na vznik zajímavé skupiny. Přes všechny problémy tu určité divadelní citění je přítomno. Především by si ale Česká Lípa zasloužila pár nadšenců, kteří by příští rok připravili „okresní“ přehlídku - setkání lidí, které zajímá divadlo s dětmi.

Lukáš Horáček

I KRÁLOVĚHRADECKÝ KRAJ I

S nejstaršími v Jeslích

Hradec Králové uvítal recitátory 3. a 4. kategorie v roztomilých divadelních prostorách nazvaných divadlo Jesličky. Organizátorky, které mají bohaté zkušenosti s recitačními přehlídkami vlídně provázely recitující celým dnem. Každá kategorie měla svůj vlastní den a tak bylo dost času na dílnu pro recitátory i na přestávky pro porotu, na poslech druhých textů a na povídání s recitátory. Nikdo nikam nespěchal, všichni přijeli proto, aby si ten den užili. Vzpomněla jsem si na regiony, kde se už ve dvanáct hodin divají rodiče nervózně na hodinky a kde je tím přehlídka ovlivněná. Můžu s radostí napsat, že v Jesličkách pobýli recitátoři do tří hodin a jak bylo patrné ze závěrečného rozborového semináře, nikomu ten čas nepřipadal zbytečný. V tomto kraji je dokonce zvykem u těchto kategorií rozborový seminář vést v kruhu za účasti všech a přesto, že to může znít odvážně, bylo to přátelské popovídání do kterého se zapojovali i ostatní. Letos jsem prostě slzičky recitátorů nezažila.

A jaká byla úroveň? Všichni recitující se na přehlídku připravovali a měli viditelnou chuť recitovat a tak nebylo slyšet výkon podprůměrný nebo dramaturgicky nezajímavý. Abych zdůvodnila nepopisovala nejčastější chyby a pochvaly nabízím část svých poznámek a postřehů, které jsem si poznamenala k jednotlivým výkonům:

.....ví co říká, příjemný projev, má názor, užívá si to, ctí formu básně, udržuje kontakt s divákem, věřím mu to, pěkná výstavba, jasná pointa, rozpadá se to, chybí energie, nevnímá diváky, není rozumět, vytrácí se vypravěč, hraje postavy na úkor vypravěče, ilustruje, nevyužívá možností textu, rezignuje na verše.....

To je jenom ukázka z poznámek které ukazují na to, že nejčastějším problémem byla celková výstavba textu. Recitátoři často vykreslovali jednotlivosti a celková linie příběhu byla zpětrhávána, v důsledku čehož často nevyšla pointa. Jako velký přínos bych naopak hodnotila chuť s jakou recitátoři své výkony prezentovali.

Ve třetí kategorii postoupila do Trutnova **Michaela Šebestová z Trutnova**. Recitátorka potvrdila, že i tak známý text jako je Malý princ se dá interpretovat osobitě a jedinečně. Michaela strhla divácký zájem svým přirozeným vyprávěním a přesnou charakteristikou postavy malého prince. Tento výkon pro mě nadlouho zůstává jedinečným sdělením plně sdílejícím téma s divákem. I v druhém textu J. Ringelnatze Stará láska recitátorka prokázala, že přednes je přirozená řeč ctící autorem danou formu a téma.

Ve čtvrté kategorii pojedou na celostátní přehlídce do Trutnova **Kristýna Štroblová ze Sobotky a Anna Klimešová**, která do Trutnova nepojede, ale půjde, protože je to její bydliště. **Petra Hlubučková z Lovčic** byla zařazena jako náhradnice v případě, že by kapacita celostátní přehlídky umožnila účast další recitátorky.

Petra se představila v prózách I. Wernische Zvrhlík a M. Pally Jak vychovat malé kačátko. Obě prózy byly interpretovány s až přílišnou naléhavostí, což bylo na škodu obzvláště u Zvrhlíka, kdy recitátorka brzy ztratila možnost další gradace. Její osobitý a hluboce přesvědčivý projev se zajímavým smyslem pro humor ale přesvědčil diváky o interpretčině hlubokém zaujetí textem.

Anna si vybrala poesii, a to pro oba texty. Texty to ale byly značně různorodé, E. Lear: Kachna a klokan a B. Achmadulinová, Pardál. V prvním textu postupoval verši E. Leara příjemný humor a osobitý postoj interpretky. Škoda jen, že v tomto duchu nezazněl text celý a tak propady v napětí, způsobené trémou či jinými okolnostmi, ovlivnily celkový výkon. V druhém textu byla recitátorka daleko soustředěnější a její výpověď byla pravdivá a napínavá. Za úvahu stojí, zda v textu Pardál nepostrádala postava pardála jasnější kontury.

Kristýna zvolila pro první výstup prózu Hany Frankové, Dáma se nikdy nevyptává. Zaujala intenzivním vnitřním nasazením a energií. Jako nejasná se jevila celková výstavba. Za zamýšlení též stojí zda v tak závažném sdělení nepracovat více s vypravěčským nadhledem a vyhnout se tím přílišnému zatěžkání. V básni B. Andersona Štěstí měla porota obdobný problém. Recitátorka se do sdělení příliš pokládá a tak interpretace postrádá nadhled. V každém případě se jedná o výkon, který prokazuje plné pochopení textu a velkou chuť sdělovat.

Přehlídka v Hradeckých Jeslicích byla příjemná a potvrdila, že recitační přehlídka nemusí být vždy vnímána jako soutěž, i když postup je lákavý, a že porotci nemusí být nutným zlem. Každý účastník byl navíc oceněn výtvarně působivým pamětním listem. A když byly předány pamětní listy i porotě, uvědomila jsem si, že jsme všichni byli na jedné lodi a že to byla příjemná plavba na vlnách slova, hlasu a literatury.

Jana Machalíková

Přehlídka 3. a 4. kategorie probíhala v Divadle Jesličky ve dnech 26. a 27. dubna (hodnotila porota ve složení Jana Machalíková, Magda Johnová a Jakub Hulák). O týden dřív, 19. a 20. dubna, se zde konala přehlídka 1. a 2. kategorie. V porotě 1. kategorie zasedli Radka Málková, Jana Portyková a Jaroslav Pokorný, u 2. kategorie Jolana Brannyová, Radka Málková a Zdeněk Tesař. V první kategorii byli oceněni Pavla Holubová z Vamberka (F. Hrubín: Červená Karkulka) a Jan Pohl z Černikovic (H. Doskočilová: Ofísek). Z druhé kategorie postupují na celostátní přehlídku Karolína Jašková z Hradce Králové (I. M. Jirous: Ptala se Františky Marta) a Barbora Zpěváchková z Opočna (P. Lhota: Sestra).

Hradecká přehlídka dětského divadla 16. - 18. 4 - tentokrát s řadou otazníků

Nebudu zastírat, že letošní krajská přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů Královéhradeckého kraje (konala se v Jesličkách 16.-18. dubna) diváky příliš nepotěšila. I když bylo na programu třídenní přehlídka šestnáct představení, patřila většina z nich spíše k průměrným, některá dokonce k podprůměrným produkcím. Některé omyly a problémy lze vysvětlit příliš krátkou praxí vedoucích nebo jejich malou zkušeností - tady nezbývá než doufat, že tito vedoucí využijí různých příležitostí ke vzdělávání v tomto oboru minimálně v podobě dlouhodobých kurzů anebo dílen pořádaných v rámci národních i jiných přehlídek. Za některými spornými inscenacemi stojí však bohužel pokleslý vkus, nebo dokonce nepatřičné ambice režiséra, který nerespektuje možnosti, potřeby a zájmy dětí, s nimiž pracuje. Zarážející bylo, že mezi nejproblematičtější patřily i dvě inscenace vzniklé v základních uměleckých školách, které by měly být naopak garantom kvality, protože právě v ZUŠ by měli působit profesionálové v oboru dramatické výchovy. Ostatně zaráží i to, že z třinácti základních uměleckých škol v Hradeckém kraji, v nichž existují literární dramatické obory, se na přehlídce prezentovaly pouze čtyři! Třemi inscenacemi hradecké Jesličky (jednou inscenací Ema Zámečníková, dvěma Jiří Polehňa), čtyřmi chlumecká ZUŠ (Romana Hlubučková) a po jedné Hořice a Jaroměř. Ostatní ZUŠ nemají zájem prezentovat svou práci s dětmi před svými kolegy? Obávají se jít se svou "kůží" na trh? Nezájem je, co se v oboru, který jako profesionálové (!) spoluvytvářejí, děje? Nebo mají pocit, že je pod jejich úroveň jít do konfrontace s vedoucími zájmových kroužků nebo učiteli základních škol, kteří vedou dramatické kolektivy zpravidla po vyučování, ve svém volném čase? Ostatně je mi trochu záhadou i to, proč se i z hradeckých Jesliček, kde je LDO tak silně zastoupen (a kde se přehlídka v posledních letech koná), objevují na přehlídkách dětských souborů pravidelně jen Ema Zámečníková a Jiří Polehňa...

K těm učitelům ZUŠ, jejichž práce vykazuje nepřehlédnutelné kvality, patří už několik let Romana Hlubučková, učitelka loutkářského oddělení LDO ZUŠ v Chlumci nad Cidlinou. Ostatně už dvakrát úspěšně reprezentovala Královéhradecký kraj na celostátní přehlídce v Trutnově. V letošním roce přivezla do Hradce dokonce čtyři inscenace, které dokládají její systematickou dramatickovýchovnou práci a loutkářskou invenci. **Dva spokojení králíci** jsou jednoduchou ilustrací textu Michala Černíka, která nejmladším žákům ZUŠ (dětí z prvních a druhých tříd ZŠ) umožňuje získat první zkušenosti s maňásky a zkoušet si vytvářet situace. Jejich o něco starším spolužákům ze souboru Čtyřlístek (3.- 4. roč. ZŠ) se dařilo nápaditě pomoci plošných loutek inscenovat jednu z pohádek Pavla Šruta Jak se Janek vydal za štěstím pod názvem **Janek a loupežníci**. Anglická verze známé pohádky o zvířátkách a loupežnících je inscenace o dva stupně výš než ilustrace M. Černíka svými nároky na dětské herce, po kterých se tu vyžaduje leccas dovednost. Ve svých záměrech je na správné cestě a už teď působí harmonicky. Zajímavá je scéna - roleta s průřezy, na níž se hraje plošnými loutkami. Roleta se také stává, a to v pravý čas, stínouhou pro loupežnické scény. Představení chybělo něco málo (nebo mnoho?) v jednání s loutkami, v dotažení vtipné nadsázky; leč i v této podobě to byla inscenace, která utkvěla v paměti.

Starší soubor Romany Hlubučkové Uzel zahrál dvě inscenace, v nichž se naplno projevila chuť vyzkoušet si možnosti loutkářské grotesky (ke které to soubor i jeho vedoucí táhne - viz předloňská výborná Lakomá Barka a loňský kabaret Dokud nás čápi nerozdělí). **(Ne)povedená pohádka** vznikla podle čtyřicet let starého textu Miloslava Linharda Docela obyčejná pohádka na docela obyčejný všední den, otištěného ve sborníku Dětské loutkové divadlo. Jeho chlumecká inscenace však prozradila, že jde o text, který už notně zestárnul. Navzdory několika vtipným momentům se inscenace utápí v samoúčelných legráckách, chytá se jednotlivostí, chybí jí přehlednost a gradace.

Podstatně zdařilejší je druhá inscenace nejstarší skupiny Romany Hlubučkové. Pohádková groteska nebo přesněji crazy pohádka Aleny Vostré **Jak vdát princeznu** o vdavekchtivé princezně konvenuje velmi dobře poetice chlumeckého souboru a její vedoucí. Hraní si s pohádkovými motivy, využívající aktuálních narážek na všudypřítomnou reklamu, je vkusné, vtipné a inteligentní. Členové souboru se na jevišti pohybují suverénně a disponují divadelními i speciálně loutkářskými dovednostmi. I když i toto chlumecké představení trpělo ještě jistou režijní a hereckou nedůsledností, šlo o divadelní tvar, který byl ze všech inscenací letošní královéhradecké přehlídky nejdopracovanější. Proto také tuto inscenaci porota (ve složení: Blanka Šefrnová, Alexandr Gregar a Jaroslav Provazník) navrhla jako jedinou k účasti na celostátní přehlídce Dětská scéna v Trutnově.

I v letošním roce se - po loňském Kubínovi (Čertova nevěsta) - pustila Ema Zámečníková z hradeckých Jesliček do loutkářské inscenace. A i letos měla šťastnou ruku. Hrubínova veršovaná variace na **Zvířátka a Petrovské** je dostatečně akční a umožňuje hradeckým dětem, aby prokázaly, že jsou dobře vybavené jednat slovem, cítit a vnímat rytmus verše, budovat napětí, pracovat s kontrastem a vytvářet situace. Na hradecké krajské přehlídce v dubnu nebyla však inscenace ještě dostatečně usazená, ulpívala někde příliš na jednotlivostech na úkor výstavby celku a nebyla zatím ještě důsledná v loutkářské stylizaci. Navzdory tomu šlo o jeden z mála příjemných divadelních zážitků letošní krajské přehlídky.

Také obě další inscenace hradeckých Jesliček patřily k tě lepším menšině přehlídky. Mladší soubor Jiřího Polehni Liščata a vlčata se představil **Zkouškou odvahy**, která zjevně neměla větší ambice než umožnit začínající skupině získat první zkušenosti na jevišti. Realistická epizodka s trochou tajemství, která se odehrává na letním táboře, nastolí překotně několik různorodých motivů, a zejména začne rozehrávat vztahy mezi dětmi v rámci party, ale než se divák naděje, je miniaturní inscenací konec. Sympatická na tomto vystoupení je to, že se děti cítí na jevišti dobře, jsou přirozené, ale bohužel jim autor textu nedal dostatek prostoru k tomu, aby mohly vytvářet plnohodnotné situace a divadelními prostředky vyprávět byt' i zcela jednoduchý příběh, který by měl jasný začátek, vrchol a pointu.

Adaptanti, druhá inscenace Jiřího Polehni, připravená tentokrát se starším souborem Druhý druhák, je ovšem zcela jiná káva. Ambiciózní autorský sci-fi příběh s katastrofickým vyústěním pro celou planetu Zemi (příběh končí lstivým zničujícím útokem mimozemské civilizace) vzbuzuje respekt v momentech, kdy se inscenátorovi daří technickými a funkčními loutkářskými prostředky vytvářet působivou iluzi vesmíru. Velkým problémem je tu však snaha o psychologické prokreslování postav stárnoucích manželů. Na takovou hereckou práci chybí dětem zatím ještě dovednosti, ale hlavně také životní zkušenosti - a tudíž nadhled. Hra na dospělá tak zůstává spíše v rovině karikatury nebo se místy mění v křeč, což ovšem poněkud diskredituje jinak v podstatě vážně míněné vesmírné drama.

Na hradecké přehlídce nechyběl ani letos dramatický kroužek Horní-Dolní ZŠ Sloupnice, jehož vedoucí Eva Sychrová prokázala už několikrát, že je

nápaditou a kultivovanou učitelkou dramatické výchovy. Tentokrát sáhla hodně vysoko - po Wolkerově Baladě o námořníku.

Balada o námořníku hraná dětmi sotva patnáctiletými? Proč ne. Zvlášť když do toho jdou děti vybavené vytříbeným slovním projevem, jak jsme na to u Sloupnických zvyklí. V tomto ohledu na ně neměl nikdo z účinkujících na letošní přehlídce. Příběh si vzali za svůj, byl plný emocí, inscenován v působivých obrazech, s výborným klavírem v pozadí. Soubor ale také toužil po zdívaldelnění balady, a ne všechny zvolené prostředky dobře sloužily. Pokusy o psychologické rozehrávání a některá jednání postav nebyla v souladu s výstavbou Wolkerovy rozsáhlé básně. Spravedlivě je však třeba říci, že tito mladí divadelníci nebo přesněji recitátoři nadchli své publikum, kterému Wolkeru podali mladého a rozjitřeného.

Tím jsme však bohužel vyčerpali tu lepší polovinu letošní hradecké přehlídky. Osm zbývajících inscenací se vyznačovalo nemalými problémy a některé z nich patřily bohužel do kategorie podprůměrných.

Soubor Spolu, ale každý sám ZUŠ Jaroměř (ved. Jarka Holasová) předvedl bezradně, chaoticky zinscenovanou Werichovu pohádku z Fimfára **O zasloužilém vrabci**.

Omylem byla inscenace Štěpánky Fléglové ze ZUŠ Hořice **Upalte čarodějnici** (text Jan Březovský), která nerespektovala ani možnosti, ani zájmy dětí. Nemluvě už vůbec o tom, že edukativní efekt takovéto práce je více než sporný.

Čtveráci ze ZŠ Karlova z Nového Bydžova (ved. Jana Vaníčková) si zvolili text Radoslava Lošťáka **Poněkud ztracená princezna**, který patří k tomu nejpokleslejšímu v dramatické produkci pro děti. Zmatený příběh, kořeněný křečovými žerty a zavalený tunami slovní vaty znemožňoval šikovným dětem pravdivě jednat. Myslím, že kdyby vedoucí sáhla po kvalitnější předloze, vyniklo by ještě víc, že má zřejmě přirozený cit pro práci s dětmi.

Trutnovské Divadlo za oponou, pracující při ZŠ (ved. Jiří Erben), zahrálo v Hradci „žertovnou“ pohádku naruby, kterou sepsal vedoucí souboru, **Princezny jsou na draka**. Text se vyznačuje prvoplánovým, hrubozrnným humorem, trapným vtípkováním za každou cenu, které nezapře inspiraci nejpokleslejšími televizními baviči. I tady jsme viděli na jevišti šikovně děti. Jejich dispozice však bohužel nebyly ani v nejmenším využity, natožpak rozvíjeny a kultivovány.

Mnoha problémy a neobratnosti trpěla také inscenace Studia Šrámkova domu ze Sobotky (ved. Lada Bechyňová) **Satanarcheolegenialkohrozný punč přání**. V inscenaci se tu a tam objevil zajímavý nápad, ale byly to jen jednotlivosti, které bohužel netvořily celek. Vedoucí nenašla hereckou stylizaci, v níž by se děti cítily dobře, takže často upadaly do šarží nebo přinejmenším nepříjemného přehrávání.

Rozpačité a divadelně zmatené bylo i představení Svižníků ze ZŠ a Gymnázia Broumov (ved. Dagmar Židová) **Hodina přírodopisu**. Pásmo Macourkových pohádek nemělo s Macourkovou poetikou pranic společného. Dětem chyběla výbava k tomu, aby mohly vystupovat na jevišti - byly nesoustředěné -, jejich mluvní projev byl málo kultivovaný a dovednost vytvářet situace malá.

Na závěr jsem si nechal inscenaci, která je svým způsobem výjimečná - svou podobou i okolnostmi vzniku. Ad hoc vzniklá skupina Bimbi di terne z Kuksu, kterou dala dohromady a s níž pracovala studentka dějin umění Kateřina Bohadlová, je „bočním produktem“ aktivit, kterými se v posledním období rozžívá Kuks. Skládačka výstupů inspirovaných postavami z komedie dell'arte **Soggetti aneb Návrat komedie dell'arte do Kuksu** trpěla sice mnoha neduhy pramenícími z nezkušenosti režisérky (dětský projev byl založen více méně na imitaci dospělých herců, viděli jsme tu prázdná gesta, slyšeli jsme mechanické odřikávání textu). Ale na druhou stranu tu byla také patrná chuť vyzkoušet si něco z divadla, seznámit se s divadelní historií Kuksu a podílet se na kulturním životě místa. Navzdory mnoha problémům to byl pokus účtyhodný. A pokud vedoucí projeví vůli vzdělávat se v tom, jak pracovat s dětmi, mohli bychom se s ní na dětském divadle v budoucnu setkat.

Jaroslav Provazník s využitím podkladů Blanky Šefrnové a Saši Gregara

I PARDUBICKÝ KRAJ I

BYLO... Krajská přehlídka dětských recitátorů Pardubice 1. - 6. 4. 2004

Porota ve složení: Dominika Špalková, Nina Martínková, Lída Vlášková, Romana Chvalová, Renata Klečková, Radka Málková

Krajské přehlídky dětských recitátorů v Pardubicích ve dnech 1. - 6. dubna se celkem zúčastnilo 63 soutěžících. Odborná porota, která posuzovala výkony dětí, konstatovala, že úroveň soutěže byla tento rok velmi vyrovnaná a vysoká. Všichni soutěžící předvedli kvalitní výkony a dokázali tak, že jejich postup do krajského kola byl oprávněný.

V I. kategorii se nejvíce líbila svým kultivovaným projevem Jennifer Za Nzambi z chrudimské ZUŠ. Zaujali a právem si uznání odvezli i Adam Pávek a Ondřej Kocourek z České Třebové či pardubické Lenka Králová a Dagmar Hnutová a Magdaléna Lněničková ze Svitav.

Ve II. kategorii porota doporučila k postupu Petru Bartheldiovou (Pardubice), která zaujala porotu i posluchače ruskou pohádkou „Čert a lenoch“. Zcela jednomyslně byl vybrán k postupu Josef Vrána, jehož vyzrálý přednes Skácelovy básně Lom naznačil, že se v Pardubicích nachází slibný talent. V této kategorii porota odměnila i další soutěžící, jejichž výkony byly velmi kvalitní.

Ve III. kategorii postupují Tereza Chybová (Svitavy), která si vybrala text F. Nepila a D. Charmse. Lenka Marhanová (ZUŠ Chrudim) zaujala porotu přednesem prvního textu (J. Prévert: Stránka ze sešitu), kterým přesahovala úroveň své kategorie. Ocenění získali též Antonín Benc, Anděla Ovadová a Barbora Marková.

Ve IV. kategorii porota doporučila postup Kateřině Trunečkové z Chrudimi za velice vyrovnaný výkon a Jindře Homolové ze Svitav, která se líbila s textem D. Charmse: Dotaz. Porotu však zaujaly i výkony např. Terezy Hladišové, Katky Duškové, Dáši Weisbauerové či Vítě Levinského.

Z technických důvodů se muselo na poslední chvíli měnit místo konání soutěže (přechod do sálu Spolkového domu na Pernštýnském náměstí). Nicméně se ukázalo, že komorní prostředí mladým soutěžícím vyhovovalo. Své určité sehrály reprezentativní prostory sálu.

Pořadatelé konstatovali, že letošní setkání s dětskými recitátory bylo opět milé a inspirativní a upřímně se těší na další setkání při podobných příležitostech.

Hana Cihlová

Krajská přehlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů Pardubického kraje - Holice

Dne 15. dubna 2004 proběhla v Kulturním domě v Holicích Krajská přehlídka dětského divadla. Vyhlášovatelem a pořadatelem přehlídky bylo oddělení kulturních služeb při Krajské knihovně v Pardubicích ve spolupráci s Kulturním domem města Holic.

Z původně přihlášených třinácti vystoupení viděli diváci a odborná porota celkem deset představení. Porota pracovala ve složení: Anna Kučerová (předsedkyně), Dominika Špalková a Nad'a Dvořáková.

V průběhu přehlídky a na závěr po vyhlášení výsledků se konaly rozborové semináře s vedoucími i členy souborů.

Porota zhlédnutá představení ohodnotila takto:

1. K primárnímu postupu na Celostátní přehlídku „Dětská scéna 2004“ v Trutnově doporučuje představení **Zatoulání hrošci - ZUŠ Vysoké Mýto**, ved. Irena Truhlářová.

Představení probíhalo ve svižném tempu, jednoduché přestavby krabic zajímavě proměňovaly prostředí. Interpretky jsou vybaveny po stránce mluvní, pohybové a rytmické, v práci s loutkou využily technické možnosti, které jim různé typy loutek poskytly. Inscenace měla celistvý tvar, působila živě a zaujatě. Jedinou vadou na kráse bylo chvílemi až psychologické herectví v postavě ředitele cirkusu, které stylově nekorespondovalo s celkovým pojetím.

2. Programové radě „Dětské scény“ doporučuje do širšího výběru představení

a) **Havrane z kamene - ZUŠ Ústí nad Orlicí**, ved. Markéta Světlíková.

Zajímavé představení bylo poznamenáno „souborem“ interpretů s velkým prostorem sálu KD, kdy křehké prožitkové výpovědi mnohdy neměly sílu doputovat z hloubi jeviště až k divákovi. Některé nedostatky a prvoplánové momenty - verbíř, dialog s havranem, nečitelné vyřešení závěru - vyvážily pocitově silné výstupy: přijímání lidské tváře, kouzlení s živly, vznikající holčičí přátelství.

b) **Vivat Hrubín - I. ZŠ Litomyšl**, ved. Jana Paulová

Dynamické představení se zdravou mírou pubertální recese, s níž tlumočí Hrubinova říkadla pro děti. Rozkladem verše na slova a slabiky s využitím rýmu, zvukomalby i ozvěny dochází k novým hravým asociacím. Vystoupení bylo kompaktní co do tvaru i vzájemné partnerské souhry interpretů.

Další představení porota hodnotila takto:

Krásné nesmysly - ZUŠ Choceň

Dívčí soubor scénicky uvedl pásmo Learových a Žáčkových básnických textů. Zároveň plnil zadání tvořivé práce s papírovým materiálem. Obě složky (slovesná a výtvarná) se však ve výsledném působení nepropojily, neboť interpretky při akci s materiálem nevěnovaly dostatečnou pozornost prvotnímu a základnímu - totiž sdělení textové předlohy.

Klíče - Gymnázium Svitavy

V interpretaci povídky M. Macourka využíval soubor zajímavé výtvarné prvky (baterky, kapuce), které se mohou stát kontraproduktivními - zakrytí obličeje ztěžuje srozumitelnost promluvy. Někteří z interpretů se na jevišti cítili dost nejistě, což se projevilo zvlášť v sólovém zpívání. Kvalita vlastních písňových textů nebyla v souladu s Macourkovou povídkou.

Kohout Světapán - ZŠ Rudoltice

Až příliš jednoduchý příběh, vlastně anekdota o ztrátě kohoutovy výsady. Dobře rozehráno pohybově, výtvarně výrazné je kostýmování dětí.

Hodinář Pérko - ZŠ Lukavice

Soubor i jeho vedoucí stojí patrně teprve na začátku své divadelní cesty. Viděli jsme vystoupení uváděné vypravěčkou a kašpárkem, dětský výraz byl omezen padajícím nalepeným knírem, nezvládnutým kostýmem a nefunkčními rekvizitami. Členové souboru nevytvářejí divadelní sdělení, ale snaží se reprodukovat nacvičený tvar. Na jevišti se necítili přirozeně a domlouvali se posunčinou.

Náměly s čertem aneb Ve dvou se to táhne líp - ZUŠ Chrudim

Délkou trvání inscenace i počtem účinkujících šlo o nejrozsáhlejší představení přehlídky. Režisérka a autorka scénáře přepracovala Drdův text do podoby hudebního divadla. Vznikla působivá podívaná, která příznivě vypovídá i o kolegiálních vztazích na ZUŠ a o propojení práce hudebního a dramatického oboru. Významnou složkou byla právě pěveckohudební stránka inscenace, herecké výkony i výtvarné zpracování - především kostýmů. Některé výtvarné prvky - „němá“ kovárna - však režijní záměr neplní. Přestože v představení spoluúčinkuje spíše jako kompars skupina malých dětí, těžiště inscenace a hlavní role vytvářejí studenti nebo dospělí. Proto porota nakonec dospěla k názoru, že toto představení nelze hodnotit společně s tvorbou dětských souborů. Doporučujeme je nominovat do soutěží odpovídajících tomuto typu představení.

Kočka, která měla ráda ušák - ZUŠ Litomyšl

Skupina tří dívek prokázala schopnost citlivého jednání a prožívání i charakterizace pohybem. Drobná, ale výstižná ukázka toho, jak lze dramatickou situaci vytvářet také beze slov. Současný tvar inscenace umožňuje další práci směrem k lyrice, nebo naopak k větší dramatickosti.

Vánoční řepa - I. ZŠ Litomyšl

Spontánní dětské celotřídní představení. Příznivě jsme vnímali vysoké zaujetí a vnitřní spolupráci žáků i učitelky na zážitku. Doporučujeme pevnější vedení, neponechat vše bezbřehým nápadům, korigovat sklon k exhibicionismu, dát pozor na hlasovou hygienu (přepínání hlasu).

Z podkladů předsedkyně poroty Mgr. Anny Kučerové zpracovala Zdenka Kupřová.

I KRAJ VYSOČINA I

Recitátoři v Třebíči

Prvního dubna se sešli recitátoři všech čtyř kategorií, aby se v trebičském kinosále odehrálo krajské kolo recitační přehlídky Dětská scéna 2004. První a druhá kategorie probíhala paralelně se třetí a čtvrtou kategorií. Poměrně velký sál s pohodlnými křesly a vysokým jevištěm ovládli recitátoři 3 a 4 kat. nad očekávání zdatně. Přesto, že tento prostor je jen málo vstřícný ke komornímu projevu většiny recitátorů, neměli jsme pocit, že by jim byly výkony zásadně ovlivněny. Snad jen u dvou recitátorů, kteří se necítili nejlépe a nevyužili forby jeviště, byla sdělnost textu poněkud nižší.

Třetí kategorie mívá často slabší úroveň, ale 12 trebičských recitátorů potvrdilo, že pověsti o úrovni kategorií, nejsou oprávněné a jednoznačné. Úroveň přednesu dětí této kategorie byla vysoká a dramaturgicky pestré texty naznačovaly, že recitátoři jednoznačně nepreferují poezii nad prózou a naopak. Na postup do národního kola navrhla porota **Jiřího Dvořáka**, který v textu Pavla Šruta ukázal svůj smysl pro humor a přirozenou vypravěčskou schopnost. Ještě více však překvapil, když na notoricky známém textu Jiřího Žáčka, Hledám tátu ukázal, že i na takto „oříkaném materiálu“ dokáže přirozený a přemýšlivý interpret předat přesvědčivě svůj postoj k textu. **Iva Králová** se představila ve dvou zcela odlišných textech a zaujala svou přesnou citlivostí pro humor Ivana Jirouse v básni Ptala se Františka Marty a zároveň otevřela pohled do svého vnitřního světa prostřednictvím textu L. Falteje Milá Karolinko.

Ve čtvrté kategorii jsme slyšeli dramaturgicky zajímavé vybrané texty se kterými si až na výjimky věděli recitátoři rady. Mezi 11 recitujícími byli tři, kteří zvolili poezii. V interpretaci prózy pak měli recitátoři největší problém s výstavbou příběhu a s udržení linie vyprávění směřujícího k pointě. Tuto schopnost velice úspěšně prokázali tři postupující recitátoři. **Vendula Příhodová** (ZŠ Tasov, Třebíč) zpracovala velmi přirozeně a osobitě prózu Ireny Douskové Hrdý Budžes. Jako druhý text si vybrala J. Nerudu a Baladu Českou a i s tou si poradila velmi profesionálně. **Mirka Jamborová** (ZUŠ Nové město nad Metují, Ždár nad Sázavou) Velmi uvěřitelně zpracovala text Diane di Prima Noční mýry. Jako třetí úspěšný interpret prózy se jevil **Jakub Samek**. Jeho přesvědčivost a přirozenost v próze M. Wievegha, Výchova dívek v Čechách, byla strhující. Škoda, že v textu J. Seiferta, U Pražské lorety chyběla interpretovi sdělnost a dostatečné zaujetí textem.

První a druhá kategorie ve stejném čase recitovala o patro výš. Úroveň nejmenších recitátorů **1. kategorie** předčila očekávání. Všichni měli texty vybrané v souladu s věkem a temperamentem. Dramaturgicky velmi pestré (Michalkov, Hrubín, Borská). Porotu obzvláště zaujala **Anna Doležalová**, ZŠ Ledec nad Sázavou, prokázala obdivuhodnou samostatnost jak při výběru básně tak při jejím nastudování. Její přirozený přednes Palečka přesné frázování, charakterové rozdělení postav, byl milým příslibem do budoucna.

Všech osm recitátorů první kategorie si vybralo ke svému vystoupení poezii.

V kategorii druhé to také poezii jen kvetlo. Pouze dva z 6 recitátorů si vybrali prózu. Zde už byly patrné poněkud větší nedostatky a to především v nevhodném výběru textu, špatném frázování verše, šumlování.

Lektorský zbor ale opět ocenil pestrou dramaturgii. Postupující **Michaela Vosyková** (ZŠ - V sadech, Havl. Brod) přednesla prózu O. Hejné - Kluci buci kaktusáci. Nejen že obhájila samostatný výběr textu, ale po uměřené konzultaci s pedagogem byla schopna výtečného rozdělení postav v příběhu. Výsledkem byl velmi přirozený projev. Možná, že zde sehrál roli i fakt, že recitátorka sama kaktusy pěstuje a má je velmi ráda.

Trebičské setkání s recitátory bylo velmi příjemné a zájem o individuální rozbor textu s porotci potvrdil, že děti se nepřišli pouze předvést, ale že jejich zájem o interpretaci literární předlohy je hlubší.

Jana Machalíková

Dětské divadlo v Třebíči

Nevím, jestli snad dlouholeté divadelní působení Jaroslava Dejla v Třebíči nějakým pozoruhodným způsobem dozrálo, jistě ale je, že krajská přehlídka dětského divadla v Třebíči letos přinesla nebyvalou úrodu, a to nejen co do kvantity, ale i kvality. Trináct souborů už nebylo možné vtěsnat do jediného dne i s přehlídkou recitátorů, celá akce byla proto organizátory (DDM Třebíč ve spolupráci s MěKS, to vše pod pečlivým dohledem J. Dejla) operativně rozdělena do dvou dnů. Využity přitom byly i nové prostory - v Národním domě se letos hrálo jen dvakrát, a to až druhý den přehlídky, ve čtvrtek odpoledne nám ale Jarda Dejl představil krásně zařízený divadelní sál, který vybudoval ve vlastní škole (ZŠ Benešova).

Silné zastoupení zde tradičně měly drobné recitační inscenace. Bezpochyby nejdrobnějším tvarem, který jsem v této sezóně viděl, byl asi dvouminutový **Konec modrého ptáčka** v podání souboru **Vrány** ze ZŠ Benešova (ved. Zdeňka Marečková). V zaujatém a stylově čistém rozehráni založeném na trefně volených kostýmových i pohybových znacích ptáčka a kočky byl vtipně akcentován černý humor Hanzlíkovy básničky. Podobně živě působilo také představení **Zvířátka a**

loupežníci souboru **Kohoutek** ze ZŠ Na Kopcích v Třebíči. Vedoucí souboru Lence Kohoutové se podařilo najít inscenační klíč k Hrubínově pohádce v pevném rytmu a zmnožení postav jednotlivých zvířátek v barevně odlišených chórech. Rytmizované chórické vyprávění s sebou ale kromě sympatické razance přineslo i občasný rytmický stereotyp (jakési „rapování“ jdoucí proti přirozeným akcentům), barevná stylizace se stávala až poněkud samoúčelnou manýrou (barevné rukavice). V představení **Člověk** staršího souboru **Neptun** ze ZŠ Na Kopcích ovšem hravost a lehkost vystřídal patos dospívajících dětí a rytmická hra působila náhle spíše technicky a duchaprázdno. Soubor **Áčko** z další třebíčské ZŠ Týnská (ved. Jaromíra Kratochvilová) si ke zpracování zvolil **Gordický uzel**, jednu z historických parafází z knihy Diogenes v sudu Hany Doskočilové. I tato inscenace je postavena na chórickém vyprávění a rytmické „choreografii“, tentokrát s nepopisným využitím modrých šátků. Jen tam, kde nejsou jejich neustálé proměny zcela čitelné, působí hra poněkud formálně. Problémem je opět i sborová recitace, v níž občas mluvené slovo ztrácí své přirozené tempo a přirozené intonace. Pozoruhodným počinem je pásmo **Znamení z okraje**, autorské vystoupení 9. třídy ZŠ Benešova (soubor **Devátáci**). Nejde o inscenaci v pravém slova smyslu, ale o vyvrcholení víceletého projektu, v němž žáci hledali pod vedením mladého učitele Josefa Vomely cesty k vlastní básnické tvorbě. Vzhledem k divadelní ne zkušenosti dětí i učitele jde zatím spíše o volný sled tu více, tu méně vydařených recitačních výstupů, přesto divák u některých textů rozpozná literární kvalitu (zvláště u nonsensových pokusů), která, je-li podtržena zajímavou scénickou akcí, vyvolá i příjemné mrazení v zádech.

Recitační vystoupení ovšem střídaly pokusy divadelní. Dvě své nové inscenace přivezl soubor **Brepty** ze ZŠ Sněžné. Skupina menších dětí se představila v Puškinově **Zlaté rybce**. Přestože šlo evidentně o vhodnou volbu textu a děti byly i typově pro své role vhodně vybrány, situace zatím působily příliš staticky, dětem na jevišti často chyběl konkrétní úkol, takže se rozpačité ošivaly a přešlapovaly. Z úplně jiného světa byla hra **Krysy** (podle stejnojmenné povídky Karla Houby) v podání dospívajících dětí. V představení nechyběly zajímavé momenty, věrohodné herecké naplnění tohoto neobvyklého „sociálně symbolického dramatu“ ale zůstalo mimo možnosti členů souboru. Zvláštní a ne zcela libou podívanou nabídlo představení **Červené nosy** souboru ZUŠ Žďár nad Sázavou. Poněkud křečovitý pokus o pásmo klaunských výstupů měl nejspíš zatím zůstat za dveřmi učitelské dramatické oboru, v rámci divadelní přehlídky působil jako nepříliš kvalitní a samoúčelná exhibice. Přehlídka nám ale přinesla i exhibici velkolepých rozměrů. Svůj sen o světě velkých muzikálů a hvězd žily na jevišti Národního domu děti ze souboru **Uměleckého centra dětí a mládeže** v Havlíčkově Brodě. Představení **Myší kožíšek** podle známé filmové pohádky sice poskytl všem dětem početného souboru příležitost k uplatnění, nad přirozeností dětí a vlastní výpovědí ale masivně zvítězila neosobní televizní pakultura. Muzikálové formě se částečně přiblížil další domácí soubor **Benici** (ZŠ Benešova) pod vedením Zuzany Nohové, ten nám ovšem ve svém **Kocouru Modroočkovi** ukázal, že se s písněmi na pódiu dá pracovat nejen vkusně, ale i účelně. Je ale pravda, že zhuštění pěveckých čísel v druhé polovině inscenace vytvořilo zvláštní disproporci vzhledem k činohernímu „nehudebnímu“ začátku. Představení ale diváky překvapilo působivými scénickými obrazy za použití výsostně divadelních prostředků. V centru dění je Modroočka jako mladší chlapec v civilním džínovém kostýmu, jeho protihráčem i spoluhráčem je pak precizně sehraný chór tvořený staršími členy souboru. Princip založený na napětí mezi chlapcem - mládětem a partou starších, kteří zde zpřítomňují neznámý a nebezpečný svět okolo, se zdá být pro inscenaci nosný, nefunguje ale dobře tam, kde je přirozenost civilního Modroočka zastřena zbytečnou a navíc rozmlženou infantilní stylizací. Přesnější uchopení pak chybělo i některým dalším postavám (např. Zrzunda). Dramaturgicky nedořešený byl zatím konec, který nepůsobil jako přesvědčivé vyústění Modroočkových životních peripetií. Jako nedostatečně zdůvodněné se jevílo také užití poměrně zprofanovaného scénického prvku - štaflí, které dobře plní technickou funkci kostry košatého stromu tvořeného chórem, méně přesvědčivě ale zastupují klec, v níž je Modroočko uvězněno.

Na „pěvecká čísla“ byla bohatá i inscenace dříve velmi oblíbeného **Bleděmodrého Petra** od G. Urbána. Hra od doby svého vzniku v polovině 70. let svou poetikou trochu zestárla, témata hledání vlastní identity a svého místa ve světě (podobně jako u Kocoura Modroočka - zde je hrdinou malý pejsek), ale i odlišnosti a xenofobie jsou ovšem nadčasová. V představení **divadelního kroužku DDM Polná** byl ale potenciál textu využit jen zčásti. Na překážku byla zatím nedostatečná vybavenost dětí, dialogy působily staticky a rozpačité a u malého představitele Petra jakoby inscenátoři počítali s tím, že celou roli „uhraje“ pouhou svou dětskou přirozeností a roztomilostí.

Sympaticky působily werichovské divadelní pokusy souboru **DDM Pelhřimov a dramatického kroužku z Havlíčkova Brodu**. V obou případech byl jasně patrný zájem a vlastní vklad členů souboru. Obě inscenace ale měly společný problém - vedoucím souborů (Jitce Vachkové, resp. Anně Doleželové) se zatím nepodařilo najít vhodný klíč, který by dětem umožnil přijatelným způsobem, tj. ve vhodné stylizaci ztvárnit postavy příběhu. Aktéři tak stále naráželi na své omezené herecké možnosti i na tendence k neadekvátnímu psychologizování, k němuž je vedla převážně činoherní forma inscenace. Citelnější byly tyto problémy v případě pelhřimovského představení **Tři sestry a prsten**. I přes nedostatky v mluvním projevu, hlasové forze i nedostatečné pointování tří příběhů ale soubor naznačil, i když nedotáhl možný princip inscenace založený na protihře tří dívek v rolích sester a chlapce - vypravěče, vstupujícího postupně do rolí jejich osálených manželů. Havlíčkobrodští ve svém **Fimfáru** prokázali o něco větší vybavenost hereckou i režijní, větší prostor zde dostala stylizace a zkratka. Podobně nedotažený ale zůstal princip královského rádce jako hybatele příběhu, problematicky se jevíly také použité rekvizity (reálné, náznakové i imaginární) a celý výtvarný řád inscenace.

Lektorský sbor ve složení Jana Machalíková, Radka Blatná, Igor Dostálek a Jakub Hulák byl v doporučeních na celostátní přehlídku neobvykle šedý. Přestože zvažoval velmi subtilní rozměry recitačních inscenací, navrhl nakonec do širšího výběru na dětskou scénu hned tři z nich: **Konec modrého ptáčka**, **Gordický uzel** a **Zvířátka a loupežníci**. K přímému postupu pak jednoznačně doporučil **Kocoura Modroočka**. Letošní Dětská scéna tak zažije neobvyklý úkaz - čtyři představení třebíčských základních škol.

Jakub Hulák

I OLOMOUCKÝ KRAJ I

Olomouc 15.dubna

Krajská přehlídka dětských recitátorů se společně s krajskou přehlídkou dětského divadla v letošním roce poprvé přesunuly ze Zábřehu do Olomouce. Organizace se s podporou Krajského úřadu Olomouckého kraje ujal Leoš Březina z Domu dětí a mládeže. Díky tomu, že se mohl opřít o kvalitní zázemí v podobě monumentální budovy ZUŠ „Žerotín“, oplývajícími příjemnými prostory, a o zkušené učitelky literárně-dramatického oboru ZUŠ, nenechal nikoho z pravidelných účastníků přehlídky na pochybách, že je přesun do krajského města výraznou změnou k lepšímu.

Přehlídkový den začal vystoupením dětských recitátorů. Ti vystupovali odděleně ve čtyřech místnostech se čtyřmi porotami, o uvádění recitátorů se postaral vždy porotce z domovské ZUŠ. Vystoupení I. kategorie posuzovali Bohumila Plesníková, Ivana Němečková a Magda Johnová, u II. kategorie to byli Alena Palarčíková, Radka Blatná a Jaroslav Dejl, porotci III. kategorie byli Lenka Valentová, Igor Dostálek a Tomáš Doležal, u IV. kategorie zasedali Jana Křenková, Zuzana Nováková a Jakub Hulák.

Celkem dvanáct recitátorů ve druhé kategorii předvedlo převážně kvalitní výkony. Výběr textů byl až na dvě výjimky velmi dobrý a pestrý, odpovídající věku a povaze recitátora (Mikulka, Šrut, Kratochvíl, Čapek). V rozborové části ale lektori upozornili na některé technické nedostatky (nedobré frázování, rytmiizace textu, nesprávná artikulace, špatné důrazy na předložku a hlavně moravismy). Porota udělila dvě čestná uznání a dva diplomy s postupem na celostátní přehlídku: **Jakub Pazdera (K. Čapek: Dášeňka)**, **Karín Kubová (A. Mikulka: Vrána a liška)**. Oceněn byl příjemný a přirozený přednes, kontakt s diváky, přičemž oba recitátoři vyprávěli své texty s milým nadhledem, podařilo se jim vystihnout styl a humor jednotlivých autorů.

O první ani o třetí kategorii nemám bližší informace, jen to, že z těch starších postoupily šikovná a kontaktní **Karolína Papajíková z Olomouce (J. Suchý: Svatební dary, I. A. Krylov: Kleveník a zmije)** a **Markéta Zborníková (F. Zborník: Klokán a penalt, J. Kainar: Cvrček)**, která dokázala posluchače suggestivně vtáhnout do popisované situace.

Úroveň IV. kategorie nebyla vysoká, nad osobnostmi s čitelným postojem k vybranému textu převažovaly suverénní „hvězdy“ spoléhající na svou umně vypěstovanou artistní manýru.

Mimořádné přednáškové dovednosti a velký výrazový rejstřík ovšem projevila **Julie Rendlová z Uničova**, především v textu **I. Deváté Tři malé panny a jeden velký žal** (kromě něj přednesla **Sluneční hodiny od D. Fischerové**). Především osobitým výběrem žánrově odlišných textů pak zaujala **Markéta Lošťáková (G. Boccaccio: Jednonohý jeřáb, W. Groom: Forest Gump)**.

Odpolední přehlídka souborů přinesla svými šesti soubory kvantitativní nárůst oproti minulému roku, kvalita inscenací ale zůstala slabá.

Vcelku odstrašující ukázkou školního divadla předvedl soubor složený z dětí **ZŠ a MŠ Pavlovic v Pohádce o princezně solimánské**. Diváci viděli neživé děti, které bez většího zájmu o věc sošně deklamovaly litanie naučeného veršovaného textu (dramatizace Richard Lander v úpravě Jana Malíka). Deklamace to ale nebyla znuděná a nevzrušená, ale naopak hlučná a nepřirozeně afektovaná. O „efektní“ děkovačku se postarala píseň z filmového zpracování Čapkovy pohádky,

pojednávající o loupežnících, kteří přitom v dramatinizaci vůbec nefigurují.

Dramatizace Macourkovy pohádky **Barborka a cucavý bonbón** byla sice zpracována s důrazem na stomatologickou osvětu (spojenou s propagací zdravé výživy), co se ale představení nedá upřít, je sympatická přirozená živelnost dětí a vtipné scénické nápady. Malou divadelní zkušenost dětí i vedoucí ale prozrazují nedostatků, jakými jsou nepřesné a neadresné jednání, nesoustředěnost dětí způsobená rozvolněnou stavbou inscenace, doslovnost a zdvojování jevištních znaků atd.

Pohádka o Zemičce Zvoničce souboru Kandrásěk Přerov byla bezpochyby nejsoudržnějším divadelním tvarem přehlídky. Zjevně to byla zejména zásluha kvalitního textu Mirka Slavíka, který dal často vzniknout i drobné dramatické situaci. Silné bylo představení tam, kde byla situace v rukou šikovného představitele čerta. Výraznou slabinou byly ale pasáže, kde soubor doslovně přečetl text i se scénickými poznámkami, aniž by se dobral motivace jednání postav (zejména to platí o všudypřítomném vzájemném provokování hráčů v druhém plánu).

Večerníčková vyprávění souboru ZUŠ Prostějov překvapila diváky neobvyklým žánrem. Šlo o pokus o převod poetiky animovaného filmu na jeviště. Svou podstatou se tak projev dětí pohyboval kdesi mezi pantomimou, groteskou a klauniádou, místy zdařile, místy s nedostatečnou a přitom nezbytně nutnou přesností. Hlavním problémem ale byly často málo čitelné motivace jednání postav. I přesto jsme měli možnost zhlédnout zajímavou hříčku, které však chyběl přesah k divadelnímu sdělení.

Soubor ZUŠ Uničov přivezl dramatinizaci Pouratovy pohádky **Devět chlapů z Auvergne**. Přes sympatické nasazení dětí v jednotlivých akcích se bohužel zdálo, že se jednoduchý žert o hlupácích, kteří se nedokážou navzájem spočítat, dramatinizaci téměř vzpírá. Nádherný jazyk, kterým je předloha napsána, zůstává bohužel mimo hru, z textu tak zůstává jen několik situací, jímž chybí expozice i plynulé propojení.

Porota ve složení Bohumila Plesníková, Jaroslav Dejl a Jakub Hulák musela v závěru přehlídky všem účastníkům s těžkým srdcem oznámit, že na celostátní přehlídku tentokrát nenavrhuje žádný soubor. Soubory ze Zábřehu, z Přerova a Prostějova tak byly oceněny pouze diplomem za konkrétní zásluhy. Práce některých začínajících vedoucích ale vzbuzuje jistou naději do dalších let. Úroveň přehlídky by snad ale mohlo zvednout také přerušení několikaleté absence souborů domácí ZUŠ „Žerotín“ Olomouc.

I MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ I

Ostrava - Mariánské hory 23. - 25. 4. 2004

V uvedených dnech jsme v DDM v Ostravě - Mariánských Horách již po šesté pořádali Krajskou přehlídku Dětská scéna a již druhým rokem (po tradičním Zábřehu na Moravě, který je již v jiném kraji) i sólových recitací dětí I. - IV. kategorie.

Asi už mohu za ta léta mluvit o srovnávání úrovně přehlídky... Takže: letos to byl v divadlech a kolektivní recitaci asi špatný rok. Neurodilo se? Nezavíděl jsem porotě (Radka Svobodová - Praha, Alexej Pernica - JAMU Brno, Vlado Sadílek - Bratislava, SR, Jana Secová - ředitelka DDM Ostrava-Mariánské Hory a Vojta Eliáš - DIVIDLO Ostrava), která měla někoho vybrat na přehlídku národní do Trutnova - protože ty, které byly absolutně nejlepší nominovat nesměla pro výrazné překročení 15-tileté věkové hranice 2/3 třetin souboru. Některá představení byla naopak naprosto nepoučená, dalo by se říci i NEPOŠKOZENÁ divadlem. Pouze ve čtyřech případech stála tak na polovině (či ve třetí třetině) cesty k DOBRÉMU DIVADLU...

Tady bych jmenoval spolu s porotou především **DS ZUŠ Hlučín** Mgr. Lenky Jaborské a jejich **BYLO NÁS PĚT - JAK JSME SE KOUPALI** na motivy Karla Poláčka: skoro je zaděláno na vynikající představení, slučující práci v recitaci, divadelním tvaru a využívající loutky - leč jaksi „není doděláno“... Nespojila se recitace s divadelní akcí, situace nejsou dokončovány do tečky, a ona recitace s divadlem je pospojována horkou jehlou... Neměli čas na dodělaní? Dalším představením - pro mě s ambicemi na radost z divadla, znak a zkratku jevištěm složitějšího textu - byla **POHÁDKA O MALÉ METTE** divadelního souboru **Paleček ZŠ Hnojník**, pod vedením Aničky Ševečkové. Když si uvědomím akce okna, dveří, koně Pepy, Prince, to, že je to skoro vše práce oněch hrajících dětí, neb Anička promarodila spousty zkoušek... Jen vypravěčky asi občas přehrávaly, ale kdo by do toho nešlapal, když cítí, jak publikum jde s sebou? Jen nebyly některé akce vygradovány do tečky, ale to by chtělo režiséra, který má na ně více času a nemusí léčit horečky... Dalším zajímavým - a zase divadelně nedodělaným - počinem bylo autorské představení **MŮJ MALÝ DENÍČKU DS Smršť DDM Kopřivnice**. Tamní prostředí zřejmě divadlu dost svědčí..., bylo to přesně o věku a pro věk oněch třináctiletých. Posledním počinem, v němž šlo - pro mé vnímání - o divadlo, byli **Lidičkové DIVIDLA Ostrava: OBRŮV PANOŠ** (Malvína Schmidtová). Vůbec to není špatně postavené, ona racionální konstrukce je místy až fascinující svou stavbou ve znacích a symbolech, ale nějak se mi v té „sevcivosti“ už vytrácí děj a emoce a - pravda, sdělení... Bylo to moc lepší, když to ještě mělo své chyby, které mě však TOLIK zase nezajímaly, protože mě utáhl příběh... Nepotřeboval jsem analyzovat, děti mě bavily a držely v děle... Krásné výtvarno (ale zase trochu samoúčelné, když si sestavím o čem, kdo a proč). Kostýmy, svíčky (občas ovšem bez hlubšího významu), maska... Snad dobře bude ocitovat z mé bezprostřední a moc nerozmýšlené recenze do časopisu DIVIDLA Ostrava DIVENÍ z listopadu 2004. Na všech slovech si dodnes trvám, s novými výtkami slov dnešních...

A zbytek divadel? **DS Štěk z Opavy** tentokrát svou **RODINKU VE FILMU**...zahrál v nějaké křeči a najednou se celé představení rozbilo na drobné etudy více - ale většinou spíš méně - povedené. Škoda, ale tato forma divadla je na hraně a stačí malinko překročit ony pomyslné hranice vkusu a nefunguje snad nic... Nesmírně sympatické děti i vedoucí **Divadelního klubu Hádance ze ZŠ Vítkov** se nám pokusily vsugerovat, že **POHÁDKY JSOU TŘEBA**. Velmi sympatický pokus o autorské divadlo, ale přece jen by to chtělo kvalitní text a vědět alespoň málo o režii, i o práci s dětmi na jevišti. Stejně sympatický pokus přivezl soubor **Přípravka z DDM Fokus v Novém Jičíně: ŠVEC A VŠICHNI ČERTI**, ale i pro ně beze zbytku platí slova o nutnosti kvalitního textu, který je základem další práce. Není-li, pak ani sebepoučenější a kvalitnější práce režie a scény nedokáže nahradit to, co není, ten bič z toho neupletou!

A o posledním představení se dá říci jen jedno: čím více mají vedoucí dětských souborů osobních ambicí, čím více jim jde o jejich vítězství, či snad jen jejich osobní prezentaci, tím méně je to o dětech, o divadle, vůbec už ne o nějakém sdělení, o hře! Natož o výchově. Někdy padají i slova o žalovatelnosti tohoto „počinu“, o zneužití dětí. Nutit je do „muzikálu“, jak bylo v podtitulu psáno (ale ten má své zákonitosti, které autorka snad netuší - tohle bylo cosi se zpěvy, snad pokleslá operetka...), když neumí zpívat, vnucovat nám přes ně „vtipný a moralizující“ příběh Kolumba objevujícího Ameriku, nechat je v plavečkách tančit bříšní tance domorodců z Tahiti, honit je na značky malované na jevišti, jako kulisu jim tam vylepit školní mapu světa ze současnosti (snad tím chtěla naznačit, že jde o dramatickou výchovu, či výchovu divadlem?) Probůh, myslím jsem si, že něco takového už snad nikdy neuvidím - a vida... Jako varování tedy uvádím: **Dramatický kroužek Kolumbus ze ZŠ Šefíkova v Ostravě-Zábřehu** a jejich kus (sepsala Mgr. Petra Nejedlá, která je zároveň i vedoucí souboru a režisérkou): **OBJEVENÍ AMERIKY aneb CO KOLUMBUS NETUŠIL...!** Trvá to 40 minut a hrají to žáci 4. - 6. tříd...

Recitační kolektivy byly pouze tři. Již tradičně **Střelky z Českého Tešína**, které vede fantastickým způsobem již mnoho let PaedDr. Iva Doudová. Že letos se jí to až tak nepodařilo? Ale chtěla jít dál, pokusila se o propojení s hudbou, vykročila na neprobádané území - a jak ji znám, velice rychle ho probádá a za rok zase oslní. Je skoro nepochopitelné, jak dokáže pracovat s dětmi ze sídliště, navíc z jazykově tak postižené oblasti, kde se mísí němčina s polštinou a dalšími jazyky i nářečím - a naučí je dokonalou, čistou češtinu, naučí je výraz, sdělení a přitom jim nechá radost ze hry, která z nich na jevišti vysloveně číší! Letos tedy přivezla text Jany Koubkové: **BYLA JEDNA MISS, CO MĚLA RÁDA HMYZ...**

U dalších dvou recitací se dá vlastně jen konstatovat, že byly...Kubičkovy **POHÁDKOVÉ JESENÍKY** a Erbenův **ŠTĚDRÝ DEN** patří do oné kategorie vystoupení nepoškozených divadlem, skanzen z 19. století buditelů... Ale obě vedoucí byly sympatické, poprvé něco zkusily, byly po celou dobu, viděly a učily se, protože se učít chtějí, byly vstřícné a tak si myslím, že za rok budou dále. Ty dětem opravdu neublíží, ty se pro ně rozdávají!

K sólové recitaci jen krátce. Lektori páteční I. a II. kategorie Jana Křenková - Žďár nad Sázavou, Vojta Eliáš - Ostrava a Jana Secová - DDM Ostrava-M. Hory, stejně tak sobotní III. a IV. kategorie Radka Svobodová - Praha, Hana Rychecká, Adina Bálková a Zuzana Mildeová z Ostravy měli práci vskutku nelehkou. Na rozdíl od divadel se letos recitátorů urodilo početně. Snažili jsme se všichni, aby jejich účast na kraji a vystoupení byl svátkem nejen pro ně, ale i pro jejich rodiče, doprovod - a snad se nám to alespoň trochu podařilo.

Na celostátní přehlídku v Trutnově postupují Rozina Bálková Magdalena Hrudová (II. kategorie), Zuzana Motyková a Veronika Zahradníčková (III. kategorie), Kamila Bartusíková a Iveta Kocifajová (IV. kategorie).

Nepostoupil žádný recitační soubor, z divadelních kolektivů byl do Trutnova nominován soubor **Dividlo - Lidičkové Dramacentra v Ostravě s pohádkou Obrův panoš, do širšího výběru byly doporučeny soubory DS Smršť při DDM Kopřivnice, DS ZUŠ Hlučín a DS Paleček ZŠ Hnojník.**

Saša Rychecký

I ZLÍNSKÝ KRAJ I

Uherské Hradiště

O krajských přehlídkách dětského divadla a dětské recitace v Uherském Hradišti se nám bohužel nepodařilo získat články, proto alespoň stručná informace:

Přehlídka souborů se konala 15. dubna v Redutě. Zúčastnily se jí tyto soubory:

ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm (Balada pro banditu), Lit.- dram. kroužek ZŠ Uherský Ostroh (O smolíčkovi), ZŠ Valašská Bystřice (Valášek a Valášče), Lit.- dram. kroužek ZŠ Uh.Ostroh (Divčí válka), Poškoláček ZŠ Bystřice p. Hostýnem, Gymnázium Kroměříž (Kostkovaný ideály) a ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm (Dobrodružství Toma Sawyera).

Porota ve složení Hana Nemravová, Jiří Pelán a Zdeněk Hanzel doporučila **do širšího výběru na celostátní přehlídku Dětská scéna inscenace O Smolíčkovi** (vedoucí Ludmila Kašpárková) a **Kostkovaný ideály** (vedoucí Irena Procházková).

Recitační přehlídka proběhla 24. dubna. Porotu 1. a 2. kategorie tvořili Jana Křenková, Hana Dvorská a Jaroslav Dejl, u 3. a 4. kategorie to byli Jiří Pelán, Kristýna Vyhliďová a David Kroča.

V první kategorii byli oceněni Magdalena Norová ze Zlína, Křištof Knápek z Valašského Meziříčí a Jana Hatlapatková a Martina Pidrmanová z Rožnova pod Radhoštěm.

Z **druhé kategorie** postoupila na celostátní přehlídku dětských recitátorů **Anna Pišťková z Uherského Hradiště** (J. Vladislav: O sněženke a sněhu), ze **třetí kategorie Eva Kočicová z Uherského Hradiště** (V. Lindsay: Kongo, K. Čapek: Vynálezce) a ze **čtvrté kategorie** postoupily **Michaela Vašků z Rožnova** (P. Chudožilov: Tenkrát o vánocích) a **Lenka Šimonovičová z Valašského Meziříčí** (M. Macourek: O Kryštůfkovi, který se schoval v mixéru).

I JIHMORAVSKÝ KRAJ I

Krajská přehlídka dětských recitátorů v Brně

...se konala už potřetí ve Studiu dramatické výchovy Labyrint (pobočka Centra volného času Lužánky) 21. dubna 2004 pod laskavým dohledem Jarmily Doležalové. Úroveň recitačních vystoupení zůstává v Brně poměrně problematická, svědomitá péče organizátorů krajské přehlídky ale dává do budoucna naději, že se kvalita dětského přednesu v brněnském kraji přece jen zvýší. Bližší informace o přehlídce vyjímáme ze zprávy J. Doležalové:

Přehlídka se zúčastnilo 68 dětí. V nulté a I.kategorii celkem 13 dětí, ve II. kategorii 15 dětí,

ve III.kategorii 14 dětí a 13 ve IV.kategorii. Recitátoři postoupili na krajské kolo z oblastních kol, která pořádali pořádali Školní klub Klobouky u Brna, Pedagogické středisko Hodonín, DDM Znojmo, DDM Vyškov, DDM Ivančice a CVČ Lužánky Brno.

Nultou a první kategorii posuzovali Jindra Delongová, Eva Růžičková a Tereza Soukalová, druhou kategorii Petra Rychecká, Marie Pavlovská a Petra Kodýsová, lektory třetí kategorie byli Ivona Čermáková, Bohumila Plesníková a Tomáš Machek, čtvrtou kategorii hodnotili Jana Křenková, Jakub Hulák a Marie Černíková. Jedním z členů poroty každé kategorie byl vždy student ateliéru dramatické výchovy DiFa JAMU. Studenti pracovali také jako tajemníci porot - byly to Emilie Špatná, Iva Kateřina Petrovicová a Eva Koberová.

Přehlídka probíhala současně ve dvou místnostech, vždy společně pro dvě kategorie. Po malém společném rozhýbání a rozmluvení následovala jednotlivá vystoupení. Rozdělení do dvou skupin se osvědčilo i v loňském roce. Děti i dospělí mají tak možnost vidět a slyšet více recitátorů. Vyhlašování ocenění a postupů do celostátního kola se uskutečnilo také společně. Následovaly jednotlivé rozborové semináře, kde zkušení porotci promluvili s recitátory a jejich pedagogy o základních kladech i problémech jejich vystoupení.

Z krajské přehlídky v Brně postupují na Dětskou scénu v Trutnově tyto recitátoři: ze **2.kategorie Martin Tesař, ZŠ Šitbořice (M. Kratochvíl: Anděl Strážný)**, **Kristýna Kyánková, ZŠ Lysice (M. Macourek: Makaróny jdou na procházku)**, z **3.kategorie Michaela Prodělalová, ZŠ Janouškova, Brno (O. Hejná: Skleněná stěna, F. Nepil: Než začne ptáček hnízdit)** a ze **4.kategorie Tereza Šrháková, ZŠ Školní, Otnice (M. Janiš: Trefila Hrušku, A. Elksnová: Slib)**.

Ze zprávy Jarmily Doležalové vypsál JH

Dětská scéna 04' - BRNO

Krajské kolo Dětské scény 04' pro Jihomoravský kraj se konalo už tradičně v Centru volného času Lužánky Brno pod taktovkou Střediska dramatické výchovy, jmenovitě Tomáše Doležala a Petry Rychecké a jejich externích pracovníků. Přehlídka, která proběhla ve dnech 16.-17.4.2004, se po dvou omluvách, způsobených nemocí, nakonec zúčastnilo 10 dětských divadelních souborů a zhruba 130 účastníků.

Veškerým děním provázela účastníky banda pirátů, kteří připluli vykrást veškeré dosažitelné poklady, ale nakonec se jim dostalo poznání, že hlavním pokladem na této přehlídce jsou šikovné děti, hrající divadlo. Piráti se proto na konci přehlídky zavázali do příštího roku na sobě pracovat a vytvořit své vlastní divadelní představení. Jejich vstupy provázely jak jednotlivá představení, tak i dětské diskusní dílny, společný večer pro všechny a debaty vedoucích s porotou. Tu tvořili tři mužové: Josef Brůček, Jan Karaffa a Vojtěch Eliáš, jejichž posouzení jednotlivých představení si nyní můžete přečíst:

DS Haxna: Pozornost k narozeninám

Příběh o Jirkovi, kterému se podařilo dopadnout zloděje a odměnu věnovat své mamince k narozeninám. Vzhledem k věku vhodně vybraná předloha disponuje dobře zvolenými situacemi, které tvoří ucelený příběh, kde kladem je jednoduchá a funkční scénografie. I přes vybavenost dětí však někdy situace a temporytmus nabourávají improvizované výstupy.

DS Fčas ZUŠ Boskovice: O stříbrném talířku a šťavnatém jablíčku

Baladická pohádka o hodné Mášence, zlých sestřích a dobrém konci. Soulad jednoduchých a účelných výtvarných prostředků v kombinaci s hereckými (zvukohra, stínohra, vyprávění, hraní typů) pomohl vyvolat silný divácký zážitek. Otázky ale vyvolávala mírně chaotická stínohra ve splývání akcí zabití-oživení Mášenky, a podobně použití některých rekvizit (např. bubínek jako stříbrný talířek) a chvílemi příliš stylizované hraní s nedořešeným koncem.

Gymnázium Ivančice: Rozhoror, Nataša

Pokus o dramatizaci textů Rudolfa Křesťana (Rozhoror) a I. Hercíkové (Nataša) vycházející z aktivní práce v hodinách českého jazyka. I přes velké nasazení obou dívek však není jasná forma - zda se jedná o divadelní představení nebo o přednes - a bylo by dobré rozhodnout se pro jednu z těchto variant. Naznačení divadelního zpracování prvního textu vyžaduje dotažení situace tak, aby postavy na jevišti jednaly. Druhému textu schází ucelený počátek a konec, čímž postrádá samotné sdělení.

Gymnázium Židlochovice: Modlitby z Archy

Zvířena v Arše Noemově modlitbami vypovídá o svých tužbách a utrpeních. Pro přednes vybrán velmi hodnotný, ale náročný text, se kterým si účinkující dokázali poradit. Naznačením možné cesty zpracování je modlitba opice, kde bylo slovo výpovědi zvířete a nezůstalo na úrovni školského přednesu, ale sdělovalo... Dotažení inscenace by pomohlo nastolení atmosféry rituálu - obřadu. Vyžaduje to však objevit si kdo, co a proč říká, s jakou zkušeností, a najít způsob sdělení divákovi.

DS: Klabastr Klabum: Čarodějův učeň

Dramatizace stejnojmenné knihy německého autora Otfrieda Preusslera vypráví příběh obyčejného chlapce Krabata, který se stává čarodějovým učněm a snaží se vzepřít silám svého mistra s pomocí přátelství a probouzející se lásky. Náročná dramaturgie pomohla vhodně zvolená hudba a scénografické prostředky (prostředí mlýna, komory...) Oceňujeme především herecký výkon představitele hlavního hrdiny i pohybovou vybavenost ostatních členů souboru. Představení ale

chyběla místy gradace jednotlivých situací až k jejich vypointování - např. smrti mistra.

SMZŠ Rozmarýnova: Šinebis a Kabibonoka

Dramatizace jedné z indiánských pohádek o Šinebisovi, který se vítězně postavil proti severskému větru. Osm dětí a hlas vypravěče nám svou hrou sděluje celý příběh. Situace byly vytvořeny přiměřeně k věku dětí a jejich schopnostem. Ve velmi příjemné drobnosti vyvolávají otázky některé použité scénografické prostředky, neúplnost kostýmů a rekvizity - oštěpy.

DS ZŠ Rousínov: Boty rychloběžky

Představení na námět uzbekistánské pohádky vypráví příběh o kouzelných botách, které slouží svému majiteli a škodí těm, jež si je neprávem přivlastňují. Pochválit lze práci chóru s rytmem a posunováním děje (např. proměna kouzelných bot nebo nakupování). Problematická byla výstavba příběhu, především některých situací, stejně jako použití ličení. Celkovému dojmu nepomohlo ani kombinování současného a pohádkového jazyka.

DS Přechod ZUŠ Mikulov: Než jsem se utopil

Niterná výpověď ztvárněná recitačně pohybovými prostředky. V první části se podařilo vyvolat silný emotivní zážitek kombinací slova a improvizovaného pohybu na předem domluvenou osnovu. V dějovější druhé části inscenace se emotivnost pomalu vytrácí, a to i proto, že některé mikrosituace nesouzní tak docela se základní linkou příběhu.

DS Brnkadla - Kubíci: Narnie

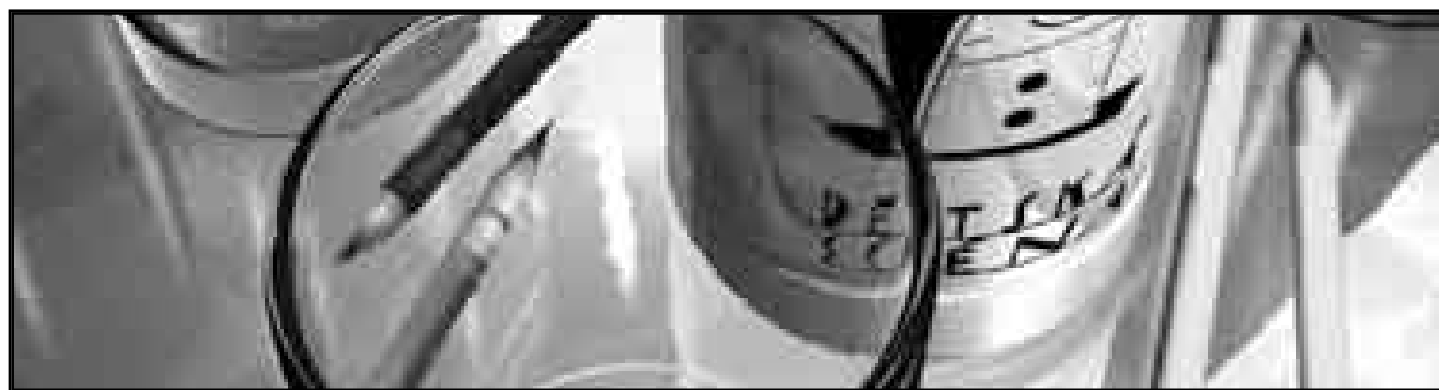
Dramatizace příběhu C. S. Lewise o kouzelné zemi za skříní a její záchraně před zlem dětmi. Představení dominuje poctivě vybudovaná dramaturgicko - režijní koncepce, které pomáhají zvolené scénografické prostředky (světlo, funkčnost a proměny scény, masky). Celkový dojem doplňuje velmi vhodně zvolená hudební složka. Jisté rezervy byly vidět v některých hereckých projevech, což vedlo k tomu, že některé z obrazů působily samostatně.

DS ZUŠ Veselí n. M.: Malé ženy

Příběh vztahu dospívajících sester podle předlohy L. M. Alcottové. Význam práce na textu byl pravděpodobně zaměřen více dovnitř souboru, než na samotné vyznění u diváků. Vhodný byl dramaturgický výběr, který se však nepodařilo převést do jednoznačně srozumitelného příběhu. Ten pak působil jako lyrická výpověď o složitosti vztahu sester a matky na pozadí americké občanské války. Divák však chvillemi ztrácí v dění přehled (jednu postavu hrály postupně 2-3 herečky), a to přes to, že některé situace byly velmi působivé (např. vyprávění o seznámení Josefiny a Tadeáše).

Do národní přehlídky v Trutnově byl s přímým postupem poslán soubor DS Přechod ZUŠ Mikulov: Než jsem se utopil a do širšího výběru DS Brnkadla - Kubíci: Narnie.

Zapsal: Vojtěch Eliáš

DNEŠNÍ PROGRAM

14.00 – 14.15

14.30 – 15.30

PÁTEK 11. 6.

15.45 – 18.15

19.30 – 21.00

21.45

zahájení recitační části Dětské scény 2004

dílny pro recitátory II., III. a IV. kategorie

vystoupení recitátorů II. kategorie

beseda lektorského sboru s recitátory II. kategorie a jejich doprovodem

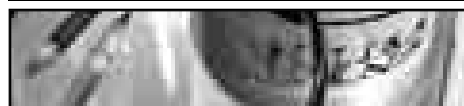
diskusní klub pro doprovod recitátorů III. a IV. kategorie

dílny pro recitátory III. a IV. kategorie

informační schůzka pro seminariisty

BLAŽKOVÁ 2004 - DÍL 1

OPĚT NA PRAHU

Deník Dětské scény - Trutnov 2004. Číslo 0.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 11.6.2004 v 1:15. Vychází - v pátek 11.6.2004 ve 11.00. Náklad - 350 ks.

**VYSVĚTLÍ
POJEM:**

FRÁZOVÁNÍ

STR. 18

Z DÍLEN

STR. 19-20

**OSOBNOST
DNE:
VERONIKA
KOLEČKÁŘOVÁ**

STR. 21

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

12. června 2004

sobota

číslo 1.

... úvodník na sobotu

Dětské scéně je letos 33 let... Vhodná doba pro bilancování a ohlžení se nazpátek, ale i k pohledu do budoucnosti. Jaká byla cesta dětského divadla a recitace za tu dobu? Původně byly přehlídky dvě – jako dítě jsem jezdila recitovat do Rýmařova, pak do Mělníka, divadelní soubory dlouho hostila Kaplice, pak Prachovice, Ústí nad Orlicí, Zábřeh na Moravě a od roku 2000 Trutnov. Už několik let je Dětská scéna společnou přehlídkou pro sólové recitátory i představení souborů nejrůznějšího druhu.

Deníku Dětské scény je letos 30 let. Prošel nejrůznějšími podobami. Jeho podoba byla cyklostylovaná, na koleně lánaná a dnes počítačově zpracovaná. A jaký bude Deník letos?

Chce být novinami, které přinášejí novinky, ptají se a snaží se odpovídat. Také bychom chtěli spolupracovat s vámi, čtenáři. Budeme za vámi chodit, trochu se ptát a hodně budeme pozorovat. Letos nechceme psát tolik o organizátorech a lektorech jako v minulých letech, rádi bychom posbírali více informací o recitátorech a divadelních, loutkářských a recitačních souborech a o jejich vedoucích. Chceme pátrat po cestách k vystoupením a představením. K tomu potřebujeme vaši pomoc a tak vás prosíme, abyste byli shovívaví a neutíkali před námi...i kdybychom vám připadali trochu vlezlí.

-ivd-

... foto dne

Možná jste si už všimli, že v průběhu veškerého dění na Dětské scéně na vás neustále míří objektiv fotoaparátů a kamer nejen vašich rodičů, ale i naší redakce. Snažíme se zachytit vše, co se děje, a to, co se nám zdá nejzajímavější, vám budeme představovat jako foto dne.

Autorem dnešního snímku je pan Zdeněk Fibir.

VYSVĚTLI
POJEM

Každá společnost si postupně utváří svá vlastní pravidla, zvyky a také začne časem používat svůj osobitý slovník, kterému rozumí jen příslušníci dané skupiny – podívejme se na Brňáky s jejich hantecem, programátory, hokejisty...Také svět umění dramatického je takovouto komunitou „těch, co k sobě patří a rozumějí si navzájem.“ Ale rozumíme si skutečně? Opravdu víme všichni, co která slova našeho odborného slovníku znamenají? Skutečně chápeme, co nám naši lektori v dobré víře říkají?

Rozhodli jsme se tento jev v letošním roce Dětské scény prozkoumat formou ankety, a tak zde můžete nalézt první výsledky našeho výzkumu – tentokrát na téma:

FRÁZOVÁNÍ

1. rozčlenění rytmu v textu
2. používání frází

Terka, 24 let

Členění textu na části podle rytmu.

Adéla, 12 let

Hodně časté oddělování textu.

Kristýna, 12 let

Určitá část básně, která se má přednést jako celek. Každá fráze má být něco nového, mít jinou myšlenku.

Magda, 12 let

Zvuková stránka členění textu na základě logických

... obsah čísla 1.

Úvodník na sobotu	18
Vysvětlí pojem ... frázování	18
Z dílen: Seznamte se s ...	19
Michaelou Hlavatou	19
Gabrielou Sittovou	19
Gábina a Míša	
o své dílně	19
Byli jsme u toho	
Diskusní klub pro doprovod recitátorů	
3. a 4. kategorie	19
Z dílen:	
3. kategorie pod vedením	
Moniky Moravčikové	20
Tváře dne	20
Dnes se představují	21
Osobnost dne...	
Veronika Kolečkářová	21
Na počátku bylo...	
Než jsem se utopil	22
Štafeta...	
Jakub Hulák	24
Došlo poštou	24
Dnešní program	24
Blažková 2004 ... díl 2	24

celků nebo poetické struktury veršů s přihlédnutím k temporytmu celku.

Ivona, 28 let

Jak rozdělím větu, jestli udělám nějaké větší celky, nebo je přeruším, jak dám k sobě celky, které k sobě patří.

Julča, 14 let

Správná výslovnost.

Josef, 11 let

Když někdo slovo rozdělí na slabiky... intonace.

Markéta, 13 let

Je to nějaká činnost... teď vám to ale neřeknu.

Jaroslav, 14 let

Něco k sobě patří a něco k sobě nepatří. A to, co k sobě patří, je frázování.

Standa, ? let

Neumím to vysvětlit – snad rozložení slov, vět a částí veršů v celkovém přednesu.

Eva, 13 let

Text se musí rozdělit do nějakých částí, nesmí se všechno říkat stejně, ale každá část se musí říct nějak jinak, aby se to divákovi chtělo poslouchat.

Míša, 13 let

Frázování je vkládání pauz podle smyslu vět.

Radka, 29 let

Logické a rytmické členění textu, to je asi nejjednodušší definice. Má ale ještě další nuance.

Lukáš, 29 let

A kdo rozsoudí odpovědi? Odborník na slovo vzatý – Jaroslav Provazník:

Frázování je rozčlenění vět nebo veršů zpravidla pauzami nebo změnou tempa nebo dalšími prostředky.

Sestavily –ivd- a –pet-

Výrok dne:

Příště si místo básně vezmu úryvek z knížky, protože tady vidím, že to letí!

Z DÍLEN

Seznamte se s...

lektorkami dílen pro sólové recitátory II. kategorie

Michaelou Hlavatou

Koupím hrst trpělivosti, když ji bude málo; litr dobrého rozmaru do zásoby, když by došel, a ještě 15 tun času, abych mohla mít občas i volný. Případní zájemci, ozvěte se v redakci. Zn.: Spěchá. Odměna bude skvělá. P.S. Vtip mi došel, koupím taky.

Gabrielou Sittovou

Prodám lenoru lenivou, nerozhodnost úponkovitou, smutek zažravý a sebeobraz bez rámu rozpitý. Zn.: Při rychlém jednání ráda daruji!

Gábina a Míša o své dílně

Na dílnu jsme se připravovaly velice pečlivě v čínské restauraci u národní třídy v Praze 1 nad kuřecím masem s bambusem a šampiony a nad kuřecím masem v křehké zelenině. Oběd trval velmi dlouho.

Úvodní hodinu jsme zaměřily na seznámení se a rozmluvení – vzhledem k tomu, že děti měly hned recitovat.

Úvodní půlhodina se vlivem povětrnostních podmínek a atmosférických vlivů při zahajování smrškla na čtvrt hodinu. Během této půlhodiny-čtvrt hodiny jsme měly za úkol vylosovat pořadí, ve kterém měly děti vystoupit. K tomuto účelu nám posloužily žvýkačky s čísly. Ty byly poté využity jako prostředek k rozhýbání čelistních kostí a mimických svalů. Losovalo se během představování, a potom jsme hráli hry na zapamatování jmen.

Na žvýkačky se dostalo o něco později než děti předpokládaly, takže když jsme si hňahňali žvýkačkou hmotu v ústech, někteří měli už účtyhodně nahňahňáno. Potom jsme si umleli slovo a rozezvučeli zvony v celém okolí. Bim-bam-bum. A se zvonky štěstí v hrdle jsme se vydali do auly. Pokud se vám zdálo, že vám zvoní v uších, byli jsme to my: dílna druhé kategorie. Těšíme se na další dny poznávání.

Byli jsme u toho

Gábina s Míšou měly v pátek odpoledne velmi těžkou pozici. Během jedné tříčtvrté hodiny měly připravit recitátory II. kategorie na vystoupení a ještě děti spolu seznámit a určit pořadí vystupujících. Někteří účastníci vstávali ve tři ráno, cestovali z velké dálky a po obědě na některé přišla únava. Lektorky se své práce ujaly s vervou a nadšením. Vsadily na osvědčené hry zaměřené na zapamatování jmen a na cvičení vhodná k uvolnění mluvidel a rozeznání masky. Jako pomůcky zvolily atraktivní plátkovou ovocnou žvýkačku (a ani se dětem moc nedivím, že se jí nechtěly tak brzy vzdát). Především z časových důvodů už nedošlo na artikulační cvičení se s prostorem auly, v níž děti vystupovaly, a na zkoušku síly hlasu. Myslím si, že na některých vystoupeních to bylo znát. Několik recitátorů bylo hůře slyšet a trochu nervozity dodalo i silné bušení deště na střechu auly. Akustika auly asi není špatná, ale tento prostor vyžaduje zkušenost. Pro mnohé recitátory je nečekaně velký (přestože působí příjemně). Říkala jsem si, jestli toho všeho není na 9 – 11 leté děti přece jen moc. Zdály se mi hodně unavené. Nestálo by za úvahu, aby nejmladší kategorie sólových recitátorů vystupovala až druhý den po příjezdu do Trutnova? V den příjezdu by se mohly v klidu věnovat seznámení mezi sebou a druhý den ráno jen přípravě na vystoupení. Třeba by pak tak často nebyla na vystupujících znát nervozita a tolika dětem by nevpadl text tak jako letos. Jsem si vědoma toho, že velkou roli sehrálo i počasí a dusno v sále auly. Možná by pomohl zvlhčovač vzduchu a voda pro recitátory...

A děkuji sólistům II. kategorie za jejich vystoupení a za zajímavou diskusi s lektorským sborem.

-ivd-

Diskusní klub pro doprovod recitátorů 3. a 4. kategorie

Vedla: Ema Zámečnicková, „stará praktička“ dle svých slov

Účastníci: rodiče, prarodiče, učitelé a vedoucí

Nálada: příjemná, otevřená, tvůrčí

Systém: nejprve pokus o rekapitulaci všech vystoupení, pak a přitom postupné zobecňování a vyvozování „pravidel“ a zákonitostí recitace

Otázky a odpovědi:

- Podstatný je výběr textu, který by měl být nejen vhodný k věku a zkušenostem dítěte, ale měl by i splňovat to, že dítě se jím něco naučí, že z něj bude mít nějaký zážitek, bude jím obohaceno. Poslední slovo by tedy měl mít vždy dospělý.

- Častý argument vedoucího, že „dítě textu rozumí“ ještě neznamená, že dítě tento text může i recitovat. Chápat nerovná se vždy mít schopnost recitovat.

- Recitace je vlastně rozhovorem dvou stran, přičemž ta jedna právě mlčí a poslouchá, ale jde o komunikaci – a ta buď nastane a nebo ne. Pokud dítě textem s námi komunikuje, je přirozené a dokáže nás zaujmout.

- Důležitý je způsob seznamování se s textem, který je nutné si řádně přečíst a porozumět tomu, o čem skutečně je, jaký je v něm příběh, co nás jako jeho interprety na něm baví.

- Celostátní přehlídka je velmi specifická, protože to, co bylo dobré v zimě a ještě v březnu děti bavilo, může už teď být pryč, a projev pak klouže po povrchu – zvláště u menších dětí je toto nebezpečí veliké.

- Skácelovy Uspávkanky jsou zvláštním útvarcem, pro děti velmi těžkým – můžou jim rozumět, ale asi ne je recitovat, protože je v nich zakleto tolik hlubokých myšlenek, že se v nich dítě snadno ztratí.

- Výseky z prozaických textů jsou jako epizoda v seriálu – tušíme, že něco se dělo před a něco nastane pak, ale to, co dítě přednáší, je obrovská prázdná plocha, z níž se vlastně nic moc nedozvíme. Dítě se jí pak snaží vyplnit aspoň něčím...

- Text je možné si upravit, ale lepší je hledat důvod, proč ho básník napsal tak, jak ho napsal. Důležitá je pak i osobitost přístupu recitátora k textu, jeho délka a kvalita, daná jeho stavbou, vývojem, překvapeními a gradací...

- Podrazit nohu textu mohou pak problémy s technikou mluvy, ale i pitvoření, přehrávání či nezájem.

- Recitátor nám vypráví o něčem, co BYLO, co už ZAŽIL. Když začne dělat, že je to TEĎ, sklouzává k jinému druhu projevu – k divadlu.

- Měnilme-li hlas za postavu, je třeba důkladného rozboru textu a vytvoření vlastního „představového filmu“ – pak dokážeme charakterizovat postavu nejen přes změnu hlasu, ale i přes temporytmus, vnitřní prožitek...

-pet-

Dodatek k závěru „Diskusního klubu pro doprovod recitátorů III. a IV. Kategorie.

Když jsme to všechno probrali, zkusili jsme si zahrát na „porotu“, která by měla nominovat několik recitátorů na „postup“. Třeba do „mezinárodního kola“. ☺ A vůbec jsme se nešetřili. Poroty v nižších kolech se přeci taky musí rozhodnout a shodnout. Takže: dvě nominace na přímý postup, jeden náhradník a pár čestných uznání.

Chvilí jsme se dohadovali, škrtili, znovu procházeli seznam... Ale podařilo se! UF!

Jestli patříte mezi ty šťastné, kteří nikdy neseděli v porotě, zkuste si, sami pro sebe, také vybrat. A pak se třeba shodnout s několika dalšími diváky a dokázat si to obhájit...

luk@hor

Z DÍLEN

3. kategorie pod vedením Moniky Moravčíkové

První setkání těchto mladých a nadějných recitátorů proběhlo včera odpoledne v poetickém parčíku za zurčení fontány, zpěvu ptactva a svitu slunce. Bylo nabito vzájemným nezávažným oťukáváním, sdílenou energií a pozvolným odkládáním masek i baťůžků. Na jeho konci všichni dospěli k poznání, že je možné charakterizovat větou, jimi uprostřed oné luzné přírody pronášenou: „Já jsem člověk!“ (zdokumentováno redakcí obrazovým materiálem).

Ještě předtím jsme se však měli možnost dozvědět o nich a jejich vztahu k vlastním jménům, a tak nyní víme, že:

Magda měla být František, Miša Helena po mamince, babičce a prababičce, Markéta se jmenuje po Markétě Lazarové, kterou tatínek tenkrát zrovna režíroval, Marek měl být Mírek, ale maminka tatínkovi ustoupila v písmenku, Ivana se jmenuje tak, jak vždycky měla, Jirka znamená rolník či zemědělec, Miša měla být Ondra, ale co nadělá, Eva znamená život a občas to i platí, když není zrovna unavená, Miše se zdá, že má jméno po psovi, Terka měla být Richard, Noře se jméno líbí, i když jí občas říkají „ďoura“, Karolína je Kaďoliš, Alena znamená vesmírný, Tomáš je od T, aby se to v rodině nepletlo, Tereza má potíže s příjmením, Kristýna měla být dva kluci, ale chtěla by být Petra, Adéle se její jméno hodí, ale říkají jí Atom, Tereze se říká skřítku nebo lopuchu, Janě se jméno líbí, Miša je odvozena od Archanděla Michaela, Josef je po dědovi nebo babiččině psovi, Monika měla být MM jako Marilyn Monroe nebo Alexandra, což by se jí líbilo...

Setkání skončilo, recitátoři odkráčeli vyslechnout si své mladší kolegy a v parku za námi zůstalo něco ... něco velmi těžce běžnou řečí pojmenovatelného, něco, co možná uslyšíte jako vzdálenou ozvěnu jejich slov, až budou dnes recitovat...

-pet-

poetické setkání recitátorů III. kategorie v parku

TVÁŘE DNE

11.6.2004

DNES SE PŘEDSTAVUJÍ:

Všechny soubory dostaly od naší redakce za úkol doplnit začátky tří vět a jejich prostřednictvím se nám představit. V této rubrice tedy budete pravidelně nacházet kratičké medailonky souborů tak, jak je samy napsaly.

Charouš, ZUŠ Vysoké Mýto

NÁŠ SOUBOR je parta deseti holek, žádný kluk. ŠKODA, ŠKODA, ŠKODA...
V NAŠEM PŘEDSTAVENÍ si vystačíme i bez nich.
NEJRADĚJI se smějem, chichotáme a válíme se smích.

DDM Praha 8

O nás aneb jak jsme se ztěžili dostali do Trutnova

NÁŠ SOUBOR začal uvažovat o Silvestrovi před necelým rokem. Než jsme se od pouhého nápadu dostali k určité formě, uběhlo dost času. Naše představení jsme dokonce hráli v mnoha podobách a časových délkách v rozmezí od 5 do 17 minut (po prvním představení začal čas rapidně klesat). Věrný divák tak mohl představení shlédnout i ve čtyřech různých podobách.

Jedna věc však **V NAŠEM PŘEDSTAVENÍ** zůstala stejná – naše hlavní rekvizita, rozkládací stůl. Dokud jsme s představením vystupovali po pražských přehlídkách, bylo vše v pořádku. První pořádnou zkouškou pro nás a náš speciální stůl měla být přehlídka v Novém Strašci. Jenomže duchaplná vedoucí našeho souboru nechala náš stůl nafotit ze 17ti různých pohledů a poloh a zaslala tyto fotky e-mailem do Nového Strašce. Zanedlouho přišla odpověď, že přesně takový stůl tam mají. Naše osudová zkouška nás teprve čekala. V pátek jsme se vydali vlakem s vozem pro přepravu větších zavazadel do Trutnova. Všechno šlo hladce až do chvíle, kdy přišel průvodčí a sdělil nám milou zprávu: „V Jaroměři budete přestupovat na autobus z důvodu výluky mezi Jaroměří a Českou Skalicí. Nevím, zda se tam váš stůl vejde, spíše ne!“ Naši vedoucí popadl panický strach. Byla již nakousnutá zpráva, že

jedna členka našeho souboru nestihla vlak a musela jet sama autobusem. Průvodčí nám nabídl variantu přestoupit v Chlumci na přímý vlak, Nezbyvalo nám nic jiného, než to udělat. Do Trutnova jsme nakonec dorazili v pořádku a shledali se s naší členkou, která měla přijatelnou omluvu. Ztratila hlas, a tak celé dopoledne loudila prášku u doktorky (zatím nezačaly). Po našich zkušenostech se stolem bychom příště rádi zvolili jinou rekvizitu.
NEJRADĚJI karimatky, protože si je stejně musíme všude vozit.

Divadlo Přechod ZUŠ Mikulov

NÁŠ SOUBOR už to konečně vymyslel.

V NAŠEM PŘEDSTAVENÍ není čas na komentáře, protože skok přes průrvu je celý život. Díky mami, díky tati, děkujeme pane prezidente, díky Kamilo.

NEJRADĚJI spíme, jíme a kupujeme pastelky.

D(dDd) ZUŠ Děčín

NÁŠ SOUBOR se skládá z 6 členů. Zastoupení je především ženské, neboť to s námi není lehké. Mužské zastoupení reprezentuje člen Šah Padišáh Chán Sultán. Jeho výdrž obdivuji, poněvadž je první a poslední, co s námi zatím zůstal. Naši řeč jen tak neuslyšíte, proto se přijďte podívat a nebudete litovat.
V NAŠEM PŘEDSTAVENÍ se dozvíte zajímavé věci, např. do čeho se dává máta a nebo co se dělo v době, kdy byl vrabec ministrem, kozel policajtem a spoustu dalšího. Ale hlavně jeden šťastný z vás bude mít možnost ochutnat kohoutí polívku (zájemci necht' si sedají do prvních řad). Máte se na co těšit.

NEJRADĚJI si povídám s členkami našeho souboru. Dokážeme si povídat opravdu dlouho...

OSOBNOST DNE

V této rubrice vás budeme postupně seznamovat s některými z vás, vedoucích souborů, které letos vystupují na Dětské scéně. Náš výběr vychází ze snahy zmapovat co nejširší pole možností jak pracovat s dětskými divadelními a recitačními kolektivy, oslovit jak začínající, tak i zkušené vedoucí, najít styčné plochy vaší práce i jednotlivé odlišnosti.

První osobou, která uvízla v naší síti, byla:

Veronika Kolečkářová – vedoucí Divadla Přechod ZUŠ Mikulov

1. Mohla by ses stručně představit? Co děláš, co je náplní tvé práce a co je tvým koníčkem?

Věnuji se především tanci, a to jako pedagog, interpret a choreograf. Tanec učím na ZUŠ v Mikulově, v Brně vedu taneční skupinu Malé f, která je otevřená všem zájemcům o současný tanec. A ještě jsem členem sdružení Filigrán, se kterým se kromě tvorby a prezentace vlastních choreografií snažíme organizovat taneční festival, workshopy a přednášky.

2. Pracuješ hned na dvou polích – divadelním a tanečním. Jak vnímáš rozdíl mezi těmito dvěma oblastmi?

Nevím přesně, kam svou otázku míříš - a ještě k tomu v tom divadelním poli moc nepůsobím. Můžu třeba porovnat krajskou přehlídku taneční a divadelní. Tam se mi zdá, že tanec je víc vpředu. Snaží se nacházet nové pohybové možnosti, práci s prostorem, s kontaktem. V divadelní přehlídce jsem měla pocit strnulosti, jakoby šlo jen o to přijít a odmluvit text.

3. Mohla bys nějak charakterizovat pojem pohybové divadlo?

Pohybové divadlo je tvar, který není čistě divadelní, ani taneční. Obě složky jsou navzájem těsně propojeny. Nevím, jestli je přesná definice pohybového divadla. Pro mě může být pohybové divadlo i cesta tramvají.

4. Co ti v současnosti dělá největší radost? A co starost?

To se tak rychle mění, že nevím.

5. Jaká témata tě zajímají?

S konkrétními tématy moc nepracuju. Více využívám abstrakce, napětí, emoce, dynamiku.

-pet-

záběr do hlediště auly Střední lesnické školy

NA POČÁTKU BYLO...

Rozhovory s andělem

Sestavil Nick Hornby
BB art, Praha 2001

Dave Eggers

Než jsem se utopil

Teda, jsem já to ale rychlý pes! Nejrychlejší. Je to fakt a já jsem rád, že jsem rychlý pes, ano, přiznávám to, jsem moc rád. Znáte přece rychlé psy. Takové, kteří prosívišti kolem, a vy si řeknete: „Safra, to je ale rychlý pes!“ No, tak to jsem já. Rychlý pes. Vaúúúúú! Jsem ten nejrychlejší pes. Vaúúúúú, vaúúúúú! Měli byste mě vidět. Jenom sledovat, jak rychle běžím, když chci být opravdu rychlý, když po něčem jdu, když na tom skutečně záleží. Řeknu vám, já se někdy umím tak rozběhnout, kličkuju jako řízená střela, jako střela kličkuju mezi stromy a vyhýbám se keřům a pak - hop! - a přeskočím plot anebo děcko nebo kámen, cokoli, protože jsem ten nejrychlejší pes a skákat umím jako nějaká gazela.

Vaúúúúú. Teda, to je něco!

Tohle miluju, to vážně miluju. Běžím, až cítím, jak mi studený vzduch pročešává srst. Běžím, až cítím, že se mi z očí řine studená voda. Běžím, až cítím, že mám ochablou čelist a že mi z tlamy po straně bezvládně visí jazyk, a já běžím pořád dál a dál. Jmenuju se Steven.

Jím pizzu. Můžu jíst i kuřata. Sním klidně i jogurt a taky třeba žitný chleba s kmínem. Je to opravdu jedno. Říkají: „ne, ne, tohle nemůžeš jíst, nech to, to není pro tebe, to je pro nás, pro lidi.“ Ale já to klidně sním, sním to s chutí, sním to všechno a cítím se výtečně a žiju si a běhám, běhám a dívám se na lidi a slyším jejich přhlouplé hovory, jak vycházejí z těch štěrbin, co mají místo tlamy, a z těch jejich strašlivých očí.

Vidím do těchhle jejich oken. Vidím, co se za nimi odehrává. Poznám chvíle, kdy je tam klid, a taky poznám faleš a pak běžím a běžím. Tvrdíte, že záleží na tom, co povídají. Já je poslouchal a už dávno jsem přestal. Klidně mi říkejte, že na tom záleží, já vás budu poslouchat a budu chtít, abyste mě přesvědčili. Tvrdíte, že rozhodující je to, co se řekne, že slova jsou závažná a že něco znamenají. Já vidím, jak to je. Žiju s lidmi, co jsou Němci. Sbírají pivní holby. Jsou to hodní lidé. Jejich syn zemřel. Já vidím, jak to je.

Když běžím, umím najednou zahnout, jakoby kouzlem nebo tak něco. Umím zahnout, jako bych vůbec nezahnul. Zahnul a běžím pořád tak rychle, že to vypadá, jako bych pořád běžel rovně. Mezi stromy jako střela, to miluju, běžet jako střela mezi stromy, natahovat před sebe tlapy a pak hrábnout tak rychle, jako by všechno pode mnou mělo být jen moje.

Sakra, jak já tohle všechno miluju!

Jednou jsem se ocitl v řece. Hodili mě tam, když jsem byl malý. To asi nepochopíte. Plaval jsem a snažil se porozumět, proč mě hodili do řeky. Bylo mi šest měsíců a oči mě páliły, protože voda byla divná. Hrabal jsem vodu a připadalo mi, že prosím o život. Země na obou stranách vypadala jen jako černý nelitostný pruh. Viděl jsem šedavou vodu a pod ní byla voda ještě tmavší a pak už jsem nemohl hýbat nohama, protože se mi zapletly do nějaké vodní rostliny nebo do čeho, a pak jsem se najednou ocitl ve vzduchu.

Otevřel jsem pálící oči a viděl jsem ho žlutě. Rybáře. Vytáhl mě z vody, spatřil jsem ji pod sebou. Pak jsem se třásl na dně bílé lodky z plastiku a oni na mě hleděli nad těmi svými kníry.

Ušnul jsem na slunci. Odnесли mě někam, kde byly klece, a já provyl několik dnů. Vyli všichni. Všichni byli šilení. Pak přijelo auto a lidi a já byl u nich doma nový. Jedl jsem a spal a bylo tam sucho, stěny byly ze dřeva. Dva lidi a dvě holčičky, hubená dvojčata, která spala ve vedlejší místnosti, mezi nimi domeček pro panenky.

Jakmile jsem venku, běžím. Běžím, nechávám za sebou vybetonované plochy, běžím až tam, kde končí, a pak do lesů. V lesích jsou další psi. Já jsem z nich nejrychlejší. Co odešel Thomas, jsem nejrychlejší já.

Taky nejdál doskočím. Už nemusím výt. Proběhnu kolem domů, kde žijí lidé se svými stesky, a rovnou do lesů, kde je neslyším a jen běhám s ostatními psy.

Vaúúúúúúúúúú! Tady se cítím dobře, cítím se tu silný. Někdy si připadám jako stroj, když se tak rychle pohybuju, perfektně fungující stroj, tlapy se odrážím od země, jako kdybych to byl já, kdo jí otáčí. Jo, fakt!

Na ulicích běžím každý den kolem stejných lidí. Třeba kolem těch dvou mužů, kteří z kovového přívěsu prodávají burritos. Jsou šťastní, jejich muzika hraje nahlas a zvoní jako železka. Pak jsou tu ty dvě ženy z obchodu, které o pauze vysedávají před drogerií, kouří a smějí se, až se jim ramena natřásají. Je tu ten muž, co spává na zemi a dírou v kalhotách ukazuje svůj holý zadek, podobaný a hnědomodrý. Jednu paži má nataženou, jako kdyby chtěl dosáhnout ke dveřím domu. Spí pořád.

Každý večer se vydávám odtud pryč, zamířím do lesů a tam se setkám s ostatními. Jsou tam tmavé stíny, mraky visí nížko. V oknech domů vidím tesknotu. Chtěl bych, aby je lidi opustili, aby odešli někam do pustiny, a my mohli jejich domy zatopit vodou. Kdyby se domy zaplnily vodou, nebo kdyby byly pod hladinou, nevadily by mi. Prostě udělat něco, co by je očistilo, cokoli. Jak dlouho by asi trvalo všechno? Tolik zvuků, co slyším, nemůžu vystát. Tihle lidé...

Jediný, koho mám rád, jsou děti. Přibíhám k nim a olizuju je. Běhám k nim a dlouhu je čenichem do bricha. Nechci, aby pracovaly. Chci, aby zůstaly takové, jaké jsou, a aby běžely se mnou, i když jsou tak pomalé. Běhám kolem nich pořád dokola, a zase, zatímco běží se mnou. Jsou pomalé, ale jsou perfektní, skoro dokonalé.

Míjím domy. Uvnitř si ženy zastrkávají prameny vlasů za ucho a jejich odrostlejší děti stojí hodiny před zrcadly a svůdně se pohybují do rytmu té jejich hudby. Jejich otcové hrají šachy s jejich strýci, kteří přijeli a zůstali pár měsíců, aby si vyřídili nutné věci. Jsou šťastní, že jsou spolu, a já běžím kolem, drápy mi cvakají na hrubém betonu, běžím kolem muže ležícího na zemi s nataženou paží a kolem kovového přívěsu, ze kterého zní hudba, běžím a nad vrcholky střeš vidím světlo.

Na střeše jsem nikdy nebyl, ale jednou jsem byl v letadle a nechápu, proč mi to předtím nikdo neřekl. Shora jsou totiž mraky mnohem úchvatnější.

Když nechám za sebou budovy, občas spatřím vlak, jak vklouzne mezi tmavé kmeny stromů. Má zelenavá okna a za nimi sedí lidé v bílých košilích. Pozoruji to z lesa a za drápy mám měkkou hlinu. Těžko vám vysvětlím, jak mám tohle všechno rád, ten vlak, lesy, hlinu, blízký pach psů, jen jen se všichni rozběhnou.

V lese závodíme a taky skáče. Běháme od kraje, kde začíná pěšina, temnočerným lesem až na palouk, který přeběhneme, a vnoříme se do dalšího lesa, přes potok a podél něj až k silnici.

Dnes je chladno, skoro zima. Nejsou vidět hvězdy ani mraky. Nikdo z nás není nijak silný, ale umíme běžet. Uháním podél stezky a vidím ostatní. Dnes večer je jich šest - Edward, Franklin, Susan, Mary, Robert a Victoria. Jak je tak vidím, zatoužím být zamilovaný do všech najednou. Chci, abychom byli všichni pohromadě. Je mi tak dobře, když jsem jim nablízku. Povídáme si o tom, když se ochlazuje. Povídáme si o tom, když je nám tady v lesích horko a my jsme pohromadě, blízko sebe. Znáám skoro všechny tyhle psy.

Dnes večer závodím s Edwardem. Edward je bulteriér, je rychlý a silný, ale jeho oči prozrazují,

jak moc chce vyhrát. Chce nás zastrašit. Moc dobře ho neznáme. Směje se příliš hlasitě a jen vlastním žertům. Nenaslouchá. Čeká jen, aby mohl mluvit.

Naše trasa není složitá. Běžíme od kraje lesa, proběhneme jeho temnočerným vnitřkem ven na palouk, přeženeme se přes něj a do dalšího lesa, podél potoka, potom přes příkop s odvodňovacím potrubím a pak zase podél potoka až k silnici.

Skok přes odvodňovací potrubí je nejtěžší z toho všeho. Běžíme podél potoka a pak se jeho břehy začnou zvedat, takže běžíme tři, možná pět metrů nad ním a pak už jsme skoro osm metrů nad potokem. Břeh je prořatý potrubím, je skoro půldruhého metru vysoký, takže v šest metrů vysokém břehu je náhle čtyřmetrová průrva a my musíme běžet a přeskočit ji. Musíme běžet a cítit, že na ten skok máme dostatek sil.

Na břehu potoka, už dost blízko potrubí, v hlině a v plevelnatém porostu a taky ve větvích pokřivených stromů sídlí veverky. Veverky vždycky něco povídají. Povídají, než skočíme, a povídají i pak. Někdy povídají i při tom, jak skáče.

„Ten je legrační, jak běží.“

„Ta to nepreskočí.“

Když dopadneme na druhé straně, zase povídají.

„Nedoskočil tak pěkně, jak jsem si přála.“

„Tamta dopadla hodně nehezky. Byl to tak ošklivý skok, že jsem z toho teď pěkně naštvaná.“

Když se nám skok nepodaří a my sklouzneme na písčité břeh potoka, povídají veverky zase něco jiného a v očích se jim zračí veselost.

„Musím se smát, jak se jí to nepovedlo přeskočit.“

„Mám radost, že spadl dolů, a teď se zdá, že ho to bolí.“

Nevim, proč nás veverky pozorují a proč na nás mluví. Samy se nikdy nepokusí přeskočit průrvu. Běhání a skákání je tak příjemné, dokonce i když nezvítězíme nebo když spadneme dolů, je tak příjemné běhat a skákat. A když je po všem, veverky mluví na nás a mluví i mezi sebou svými tenkými směšnými hlásky.

Díváme se na ně a přemýšlíme, proč tu jsou. Chtěli bychom, aby běžely a skákaly s námi, ale veverky ne. Jen sedí a povídají si o tom, co děláme. Když to některého ze psů rozzlobí nad únosnou míru, chytne některou z veverek do tlamy a rozdrtí ji. Ale příští večer jsou tam zase, všechny veverky, ba je jich víc než předtím. Vždycky je jich víc.

Dnes večer závodím s Edwardem a je to fajn. Cítím, že mám oči v pořádku, takže uvidím všechno pokaždé o něco dříve, než vůbec potřebuju. Barvy vidím tak, jako vy slyšíte trysková letadla.

Když běžíme po břehu potoka, cítím se silný a rychlý. Je tu dost místa pro nás oba a já chci běžet podél potoka, běžet vedle Edwarda a pak skočit. Nemyslím na nic jiného než na skok, na hloubku pod námi, sílu odrazu, který mě přenesse přes průrvu. Kruci, někdy si přeju, aby tenhle pocit trval pořád.

Dnes večer běžím a běží i Edward a já vidím, jak moc se snaží, jak jeho drápy hrabou, a vypadá to, jako bychom oba dohrábli vždy na stejné místo, jako by naše tlapy mířily pokaždé na jeden bod. Ale neustáváme v běhu a je tu dost místa, abychom mohli oba za běhu hrabat zem, a po nás poběží další, kteří budou rozhrabávat špinavou hlinu břehu potoka a ten tu bude stále.

Edward mě při běhu dráždí. Vráží do mě, odstrkuje mě. Chtěl bych jenom běžet, ale on pokřikuje a strká do mě a pokouší se mě hryznout. Pořád mu říkám, že když jen poběžíme a nebudeme se strkat a chňapat po sobě, poběžíme rychleji a doskočíme dál. Přibíháme k zákrutu a on se mě snaží natlačit k rozložitému mocnému stromu. Podklouzne mi to, ale pak nacházím rovnováhu a pokračuju v běhu. Rychle ho doženu, protože jsem rychlejší, a už jsem před ním a běžíme po rovině, já nabírám rychlost, čerpám ji ode-

všad, nasávám energii čehokoli živého kolem, proniká hlinou do mých drápů, zatímco ty hrabou a hrabou, a já nabírám nejvyšší rychlost a pak už vidím průrvu. Dva další odrazy a pak skočím.

Měli byste si to někdy vyzkoušet. Jsem živá raketa. Čas skoku přes průrvu, to je celý život. Jsem oblak, tak jsem najednou pomalý, na malou chvíli jsem líný oblak, který se pohybuje s elegancí a grácií, jako když přichází spánek.

Potom se to všechno zase zrychlí, kolem zavíří listí a špinavá hlína, já dopadnu a podklouznu, drápy mám plné hlíny a písku. Doskočil jsem o půlmetru dál, než bylo třeba, a otáčím se, abych se podíval, jak skáče Edward, a vidím jeho oči, jak se upírají na druhou stranu průrvy, na mou stranu, vpíjejí se do trávy na mé straně připraveny do ní dopadnout, ale letí a jen přední tlapy dopadají na pevnou půdu. Něco křičí, jak se snaží povytáhnout se výš, pomáhá si i očima, ale nakonec se sesune po svahu průrvy dolů.

Nic se mu nestalo, ale jiní si už párkrát odnesli zranění. Wolfgang, jeden pes, tady před lety zahynul. Já a ostatní psi teď skáče Edwardovi na pomoc. Kňučí, ale je šťastný, že jsme si společně zaběhali a že skočil.

Veverky už zase žvatlají.

„To nebyl právě vydařený skok.“

„To byl hodně zpackaný skok.“

„Nedal do toho při odrazu všechno.“

„Špatně doskočil.“

„Doskočil tak špatně, že jsem z toho teď pěkně naštvaná.“

Zbytek závodu běžím o samotě. Doběhnu a vracím se, abych viděl závodit ostatní. Rád je sleduji, jak běží a skáčou. Máme štěstí, že máme takové nohy a tenhle terén k běhání a že naše svaly reagují bez prodlení a že krev tepe a že všechno vidíme.

Když jsme všichni vyběhání, zamíříme domů. Pár psů bydlí přes silnici, kde je víc půdy. Několik jich žije tam co já, a tak běžíme zpátky, proběhneme lesy a vynoříme se tam, kudy jsme do nich vstoupili. Vracíme se společně zpátky do ulic k budovám s poskakujícími namodralými světly za okny. Víme všichni své. Jako já i oni vidí za tabulkami skla muže a ženy, jak jedni na druhé mluví a přitom nic neříkají. Vědí, že děti uvnitř tahají hračky po dřevěných podlahách. A v postelích si lidé přitahují k tělům příkrývky a kopají pod nimi nohama.

Zaškrábu na dveře a ty se během chvíle otevrou. Nahé bílé nohy trčí z červeného županu. Černé chlupy rašící z bílé pokožky. Najím se a jdu do ložnice a tam čekám, až usnou. Spím v nohách postele, natažený přes jejich nohy, a vychutnávám čerstvý vzduch z právě otevřeného okna, je chladivý a konejšivý. Vedle, u svého domečku pro panenky, spí hubená dvojčata.

Další noc se vydávám do lesa sám, drápy mi cvakají na hrubém betonu. Spáče už zase leží u svých dveří, ruce sepijate mezi koleno. Na nároží vidím skupinu mužů, jak opile zpívají, ale je to perfektní. Jejich hlasy se slévají a čeří vzduch mezi nimi, jsou nespoutané a z těch starých a opilých úst znějí dokonale. Sedím a dívám se na ně, dokud si mě nevšimnou.

„Vodpal, zkurvenej čokle.“

Ocitám se tam, kde končí domy, a skrz větve vyhlížím, až pojede vlak. Čekám a téměř jako bych stále slyšel ten zpěv. Čekám a už ani dál čekat nechci, jenže čím déle čekám, tím víc vyhlížím vlak, až pojede. Předě mě dosedne vrána, otáčí po mně hlavu, vrhá ustrašené pohledy. A pak z temné, husté části lesa zaslechnu vlak, ještě není vidět, potom se ale vynoří, projíždí méně hustým porostem, protíná jej jako střela, zelenavá okna se lesknou a uvnitř vidím lidská těla navlečená do bílých košil. Chtěl bych tímhle výjevem úplně celý nasáknout. Pokousím se zavřít oči, abych to lépe procítil, ale pak zjistuji, že zavřít oči nedokážu. Necháám je otevřené a dívám se... A najednou je vlak je pryč.

Dnes večer běhám se Susan. Susan je maličký retriever, rychlý a krásný díky svým černým očím. Vyrážíme, vbíháme do tmavého lesa a pak

ven na palouk. Tam trochu vydechneme a kocháme se světlem dorůstajícího měsíce. V patách nám jako hbití pavouci neslyšně kloužou po dlouhé šedozele trávě naše ostré stíny. Běžíme a smějeme se jeden na druhého, protože oba víme, jak ohromné to je. Možná je Susan moje sestra.

Blíží se druhý les a my do něj vklouzneme a za běhu vybíráme zatáčky, proběhneme i tou, kde do mě Edward strčil, a pak uháníme podél potoka. Běžíme spolu, není to žádný závod. Chceme, aby ten druhý běžel rychleji a líp. Pozorujeme jeden druhého se zalíbením. Susan je možná moje matka.

Pak přijde rovinka před průrvou. Teď musíme všechny myšlenky soustředit na vlastní nohy a svaly a na správné načasování skoku. Susan se na mě podívá a zase se usměje, ale vypadá unaveně. Ještě dva skoky po zemi, odrážím se a najednou jsem pomalý oblak, který shlíží do tváří mých přátel, ostatních silných psů, a pak se proti mně řítí tvrdá zem a já dopadám a slyším Susan vykřiknout. Obrátím se právě včas, abych viděl její tvář mizící přes okraj průrvy, a běžím zpátky. Dole s ní už jsou Robert a Victoria. Susan má zlomenou nohu a z kloubu jí teče krev. Nařiká, vyje, ví, co ji potkalo.

Veverky už jsou zase nad námi a žvatlají.

„Tak se mi zdá, že má, co si zasloužila.“

„To se stává, když chceš skákat.“

„Kdyby byla lepší skokan, nestalo by se jí to.“

Některé z nich se smějí. Franklina to našťve. Pomalu se vydá tam, kde sedí. Nepohnou se. Popadne jednu do tlamy a rozdrtil ji všechny kosti. Pořád je slyšme žvatlat, ale zapomínáme přitom, jak jsou malé, že jejich kosti a lebky jsou tak křehké. Ostatní se rozprchnou. Franklin odhodí znetvořené veverčí tělo do pomalu plynoucí vody.

Vydávám se domů. Dobíhám k domům se Susan na hřbetě. Míjím modravé mihotající okna a muže ve stříbřitém přívěsu s hlasitou hudbou. Donesu ji až k ní domů, zaškrábu na dveře a počkám, až ji pustí dovnitř. Vracím se domů, vidím, že dvojčata si ještě hrají s domečkem pro panenky, a tak jdu do pokoje s postelí a usnu dřív, než si jdou lehnout.

Další večer se mi do lesa nechce. Nechci vidět, jak někdo padá, nechci poslouchat veverky a nechci, aby je Franklin drtil v čelistech. Zůstanu doma a hraju si s dvojčaty, obléčnými už na noc do pyžam. Usazují mě na polštář a tahají mě z místnosti do místnosti. Mně se ta rychlost líbí a děti se hihňají. V zatáčkách ztrácím rovnováhu, narážím do dveřních rámu a ony se smějí. Utíkám jim a pak zase přibíhám a proběhnu jim mezi nohama. Vyskají radostí, tak se jim to líbí. Mám je obě rád a moc bych chtěl, aby šly se mnou a taky běhaly. Zůstanu s nimi celý ten večer a ještě několik dalších dnů. Nechodím blízko k oknům. V domě je teplo a já vím a sedávám s nimi, když se dívají na televizi. Celý týden propřší.

Když se konečně po deseti dnech vypravím do lesa, Susan už nemá nohu. Všichni psi tu jsou a Susan má jen tři nohy a obvázanou plec. Úsměv má jiný a jakoby křehčí. Venku je chladněji, než bývalo, a vítr je ostrý a dotěrný. Mary říká, že deště rozvodnily potok a proud je dravější. Příkop s odvodňovacím potrubím je teď širší, a tak se dohodneme, že nebudeme skákat.

Závodím s Franklinem. Zlost z toho, že Susan přišla o nohu, ho ještě nepřešla. Nikdo z nás se nedokáže smířit s tím, že se něco takového může stát, že ztratila nohu a že kdykoli se teď usměje, vypadá, jako by žádala, aby směla umřít.

Když vběhneme na rovinku, cítím se tak silný, že vím, že do toho přece půjdu. Nejsem si jistý, že to dokážu, ale vím, že to bude daleko, že doskočím dál než kdy dřív, a vím, jak dlouho bude trvat ta chvíle, co si budu připadat jako plynoucí oblak. Moc po tom toužím, po tom oblačeném plynutí.

Běžím a vidím veverky a jejich tlamíčky, jak už vytvářejí slova, která pronesou, když nepřeskočím. Na rovince Franklin zastaví a křičí na mě, že bych se měl taky zastavit, ale už je to jen pár skoků a já jsem se nikdy necítil tak silný, a tak se odrážím a skáču, ano,

skáču. Plynou dlouho a stačím to všechno spatřit. Vidím svou postel a vidím tváře svých kamarádů a zdá se, že oni už vědí.

Potom dostanu ránu do hlavy a je to jasné i mně. Okamžik po nárazu jsem pořád ještě viděl. Viděl jsem Susaninu tvář s očima doširoka otevřenýma, viděl jsem spleť větví nad sebou a pak se mě zmocnil proud a vtáhl mě pod hladinu.

Když jsem dopadl a zmizel všem z dohledu, veverky se rozpovaly.

„Neměl skákat.“

„Vypadal opravdu srandovně, jak si natloukl hlavu a pak se svezl do vody.“

„Byl to cvok.“

„Neudělal nikdy nic kloudného.“

Franklin se našťval a pět nebo šest jich pochytal do tlamy, rozdrtil je a naházal na jednu hromádku. Ostatní psi přihlíželi a ani jeden z nich si nebyl jistý, jestli jim tohle zabíjení veverek vůbec přináší uspokojení.

Poté, co jsem umřel, se stala spousta věcí, které jsem nečekal.

Předně jsem tu pořád byl, byl jsem ve svém těle, dlouho jsem tam byl. Zaklíněný v nánosu větví a klád jsem ležel na dně potoka šest dnů. Byl jsem mrtvý, ale pořád jsem byl tady a moje oči pořád viděly. Mohl jsem se hýbat ve svém těle, jako by to byl teplý prostorný pytel. V tomhle prostorném teplém vaku jsem mohl spát, mohl jsem se v něm obracet, jako kdyby to byl malý domek z kůže a srsti. Stejně tak jsem se mohl očima toho pytle dívat na to, co se děje venku, v řece. V kalné vodě jsem toho ale nikdy moc neviděl.

Už jednou mě hodili do řeky, do jiné řeky, když jsem byl mladý. Hodil mě tam člověk za to, že jsem se nechtěl prát. Očekávalo se ode mě, že se budu prát, a on mě kopal a pohlavkoval mě, abych byl zlý. Nevím, proč do mě kopal a proč mě bil. Chtěl jsem, aby byl šťastný. Chtěl jsem, aby i veverky skákaly a byly šťastné tak jako my psi. Ale ony byly jiné než my, a člověk, který mě hodil do řeky, byl taky jiný. Domníval jsem se, že jsme všichni stejní, ale teď, jak jsem přemýšlel ve svém mrtvém těle a díval se na bahnitě dno řeky, začal jsem chápat, že někdo chce běhat a jiný se běhat bojí, a možná ho to trápí a z je toho roztrpčený.

Spával jsem ve svém pochroumaném tělesném vaku na dně řeky a byl jsem zvědavý, co přijde. Uvnitř byla tma, vzduch byl zatuchlý a těžko se mi dýchalo. Prozpěvoval jsem si.

Když uplynul šestý den, probudil jsem se a kolem bylo jasno. Věděl jsem, že jsem zpět. Už jsem nebyl v pytli, ale už jsem zase obýval tělo, jaké jsem mívával dřív. Stál jsem uprostřed rozlehlého pole pryskyřníků. Brouzdal jsem se jimi a vdechoval jsem jejich vůni, jejich žlutý, rozmazaný široký žlutý pruh přímo před očima. Až mě rozbolela hlava z té žluté rozmazané nádhery kolem. Líbilo se mi, že zase vdechuju vůně a že zase všechno vidím.

Řekl bych, že je to tady hodně podobné tomu, jaké to bylo tam. Je tu víc kopců a taky víc vodopádů a všechno je čistší. To se mi líbí. Dlouhý čas jen chodím a nemusím se vracet. Jdu a jdu, a když jsem unavený, spím. Potom se probudím, zase jdu a nezáleží na tom, odkud jsem vyšel, protože nemám domov.

Zatím jsem ještě nikoho nepotkal. Neschází mi skřípění betonu pod drápy, ani domy s protahujícími se spáči. Občas se mi stýská po jiných psech a po běhání s nimi.

Nejvíce ze všeho mě ale překvapilo, že, jak se zdá, Bůh je slunce. Když se nad tím zamyslite, dává to smysl. Nechápu, proč jsme na to nepřišli dřív. Slunce bylo každý den na svém místě, žhnulo a naše i ostatní planety kolem něj kroužily, jako by páchaly něco nepřístojného, a nikoho z nás nenapadlo, že to je Bůh. Proč by mělo něco být zárovek slunce a taky Bůh? Ale je to tak. Je to prosté a jednoduché, Bůh je slunce.

Řekl bych, že v předešlém životě byli všichni rozmrzeli právě proto, že na to chtěli - a nedokázali - přijít.

ŠTAFETA

Štafeta je zvláštní věc – sami o sobě v ní nic moc neznamenate. Můžete běžet, jak nejrychleji umíte, ale neběží-li stejně rychle a usilovně i ti před vámi a po vás, veškerá vaše námaha je k ničemu. Jako symbol společného cíle s sebou nesete kus klacku, štafetový kolík, a nebo třeba hořící pochodně – znak smlouvy mezi vámi, která říká, že sice vy sami ovlivníte jen malinký kousek celku ... ale podaří-li se takových kousků dát k sobě více, vše do sebe jako závrakem zaklapne a vy vystupujete na Olymp vítězství.

Takovouto pochodni či štafetovým kolíkem letošní Dětské scény jsou tři otázky, které každý den naleznete v této rubrice. Tím, kdo se ptá, i tím, kdo odpovídá, bude vždy někdo z vás – někdo, komu bude předcházejícím osloveným předána štafeta.

Dnes ji v rukou drží **Jakub Hulák**, kterého se naše redakce zeptala:

1. Vidíš v oblasti dětského divadla, v níž se už léta pohybuješ, za tu dobu nějaký posun, proces změny a nebo trendy doby?

To je těžká otázka. Loni jsem měl pocit, že přišla doba velkých a ambiciozních divadelních projektů. Letos se mi naopak zdá, že převládají drobníčky. Takže těžko soudit. Možná ale přece jen přibývá závažnějších témat a výpovědí. A to vnímám jako pozitivní trend.

2. Kdybys mohl a chtěl ty sám hrát v nějakém divadelním představení, v jakém příběhu nebo stylu by to bylo?

Rád bych se rozčiloval, byl bych afektovaný, naštvaný. To by mě bavilo, i když na lidi obvykle působím spíše klidným dojmem.

3. Co je pro tebe největší událostí uplynulé sezóny?

Největší události jsou zřejmě záležitosti intimní sféry. Prostě nevím...

A komu předá štafetu Jakub?

Vlastě Gregorové:

- 1. Co tě vede k tomu, že ráda přijímáš pozvání na Dětskou scénu?**
- 2. Jak souvisí tvá práce s tím, co se na Dětské scéně odehrává?**
- 3. Co ti v poslední době dělá největší radost?**

8.00 – 8.45
9.00 – 12.00
9.00 – 13.30
9.30 – 11.40
13.30 – 15.00

15.30 – 15.45
15.45 – 17.30

17.45 – 18.45
17.45 – 18.45
18.00 – 18.30
20.00 – 21.15

19.30 – 21.30

dílny pro recitátory II., III. a IV. kategorie
vystoupení recitátorů III. kategorie
semináře pro dospělé
1. blok vystoupení souborů pro veřejnost
beseda lektorského sboru s recitátory III. kat. a jejich doprovodem
diskusní klub pro doprovod recitátorů II. a IV. kat. + seminář A
dílny pro recitátory II. a III. kategorie
zahájení přehlídky souborů
1. blok vystoupení souborů
Kohout šáh, kohout padíšáh, kohout chán a tak dál... D(dDd), ZUŠ Děčín
Než jsem se utopil Divadlo Přechod, ZUŠ Mikulov
O nás SUP – Studio uměleckého přednesu, DDM Praha 8
Zatoulání hrošci Charouš, ZUŠ Vysoké Mýto
dětské diskusní kluby
diskusní kluby seminaristů
diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 1. bloku
dětský diskusní klub
veřejná diskuse o inscenacích 1. bloku
společenský večer pro recitátory

DOŠLO POŠTOU

napsali jste nám

Tak nevím...

Prostor auly SLŠ je mi sympatický všudypřítomným dřevem, ale akustické kvality tvrdě prověřují hlasový fond přednášečů. Když si představím sebe jako recitátora, nevím, jestli bych si troufl stoupnout doprostřed – přímo proti prázdné, zející uličce!? (Což takhle to přestavět?)

A jaké to je být první, začínat? Někdy tak přemýšlím, jestli by nebylo fajn angažovat „předskokana“, který by nesoutěžil a „zahřál flek“, naladil posluchače, rozezvučel prostor... A když máme ty báječné dílny pro recitátory, mohli by si společně před vystoupením ošlapat jeviště, zkusit zvuk... Hmm...hmm... možnosti tu jsou.

luk@hor

DNEŠNÍ PROGRAM SOBOTA 12. 6.

BLAŽKOVÁ 2004 - DÍL 2

PŘED VYSTOUPENÍM

Deník Dětské scény - Trutnov 2004. Číslo 1.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 12.6.2004 v 0:35. Vychází - v pátek 12.6.2004 ve 10.00. Náklad - 350 ks.

**TVÁŘE
DNE**

STR. 28

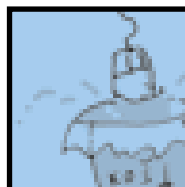

**POHLED
EVY MACHKOVÉ**

STR. 33

**LIGA
PROTI
ZVÍŘATŮM**

ČTĚTE NA STR. 36

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

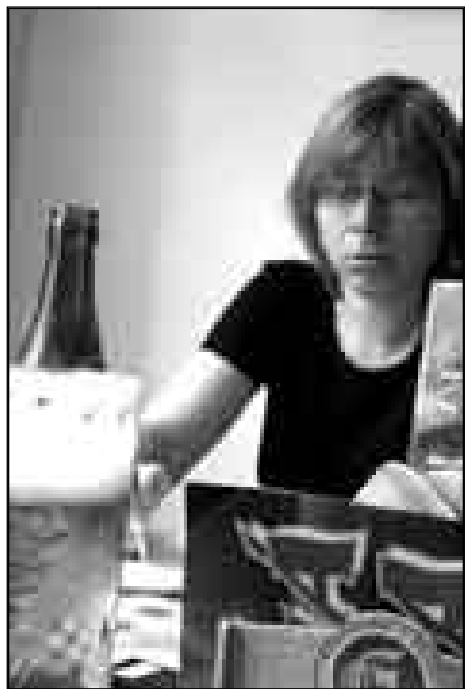
13. června 2004

neděle

číslo 2.

... úvodník naneděli

Letos přijelo na Dětskou scénu v Trutnově celkem 68 sólových recitátorů – 48 jich je tu poprvé a 20 podruhé či potřetí. Nováčků jsou dvě třetiny. Souborů se sjede celkem 17. Ostrovský HOP-HOP je tu letos již popáté, takže je vlastně takovým trutnovským mazákem. Ani jednou totiž nevynechal. V těsném závěsu za ním je DdDd Děčín se čtyřmi účastmi. Soubory ze ZUŠ Chlumec nad Cidlinou, Klatov a Jindřichova Hradce se pyšní číslovkou tři. Podruhé do Trutnova přijela ZUŠ Mladá Boleslav, Klecany, Růžek z Českých Budějovic, Lidičkové z Ostravy a Brnkadla z Brna – Lužánek. Zbylé 3 soubory jsou s námi letos prvně. Proč ta statistika? Loni jsme na stránkách Deníku Dětské scény uvažovali o tom, že se okruh souborů, které postoupí na celostátní přehlídku ustaluje a že přibývá málo nových. Dnešní číselný přehled naznačuje především viditelné omlazování Dětské scény. Každý rok přibudou noví Benjaminsci a Nestorů není zas tak moc. A to je, myslím si, dobře.

-ivd-

... foto dne

Autorkou dnešního snímku je Petra Rychecová.

VYSVĚTLI
POJEM

Každá společnost si postupně utváří svá vlastní pravidla, zvyky a také začne časem používat svůj osobitý slovník, kterému rozumí jen příslušníci dané skupiny – podívejme se na Brňáky s jejich hantecem, programátory, hokejisty... Také svět umění dramatického je takovouto komunitou „těch, co k sobě patří a rozumějí si navzájem.“ Ale rozumíme si skutečně? Opravdu víme všichni, co která slova našeho odborného slovníku znamenají? Skutečně chápeme, co nám naši lektori v dobré víře říkají?

Rozhodli jsme se tento jev v letošním roce Dětské scény prozkoumat formou ankety, a tak zde můžete nalézt první výsledky našeho výzkumu – tentokrát na téma:

GRADACE

Když člověk umí žít, tak to je taky gradace.

Eva, 39

Nevím.

Jakub, 16

Jak když vystupuješ po stupínkách a máš někam dojít.

Lada, 27

... obsah čísla 2.

Úvodník na neděli	26
Vysvětlí pojem... gradace	26
Z dílen: Seznamte se s...	
Monikou Moravčíkovou	27
Z diskusí...	27
Diskuse s lektorským sborem o III. kategorii	28
Diskusní klub pro doprovody	28
Diskuse s lektorským sborem o II. kategorii	29
Dnes se představují...	30
Osobnost dne...	30
Alena Vitácková	30
Na počátku bylo...	31 a 32
Prcek Tom a Dlouhán Tom	31
Obrův panoš	32
Pohled nezávislé recenzy	33
Tváře dne	33
Z diskusí...	34
Veřejná diskuse o inscenacích	34
Kristova léta	35
Bulvár	35
Štafeta...	36
Vlasta Gregorová	36
Dnešní program	36
Blažková 2004	36

Stupňování.

Vojta, 12

Stupňování, zintenzivňování, zesilování nebo naopak zeslabování. Vedení k vrcholu, do finále.

Hanka, 28

Postupování nahoru.

Vojtěch, 12

Stupňování.

Liba, 41

Stupňování od nejmenšího něčeho k největšímu.

Bára, 15

Gradace v básničce znamená zesilování významu v textu a tím i zesilování v hlase.

Simona, 37

Začíná se na nějaké úrovni a ta neustále stoupá... hudba, projev.

Libuše, 51

Vystavění textu.

Vendula, 23

Gradace je též i jedním ze způsobů rytmu.

Zd. Pošíval, Základy pojmů v dramatickém umění.

Gradace - stupňování, zesílení.

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost.

Sestavily -ivd- a -pet-

Výrok dne:

Tu dívku asi ta recitace hodně baví, když tohle všechno vydrží!

Z DÍLEN

Seznamte se s...

lektorkou dílen pro sólové recitátory III. kategorie

Monikou Moravčíkovou

*Hledám česky hovořícího mechanika v červenných montérkách.
Zn.: Chýba mi výfuk.*

Jak se budí?!

Celá reflexe dílny pro recitátory III. kategorie by se také mohla jmenovat „Jako dříví v lese“. Kdo by si myslel, že hovořím o letošních recitátorech poněkud opovrživě, necht' svůj hněv poněkud pozdrží a dočte reflexi celou.

Hodinu před plánovaným začátkem vystoupení III. kategorie se sešli všichni – tedy pět a dvacet recitátorů i jejich lektorka Monika Moravčíková – v Lesnické škole. Bylo znát, že se již znají. Na nikom již nebyl znát žádný ostych. Vládla všeobecná otevřenost. Jen někde v koutku duše jsem vycítil určité napětí a v očích dětí občas zahlédl i obavy a všudypřítomné otázky. Jak to dneska vyjde? Jak mi to půjde? Bylo třeba probudit jiné otázky a s nimi tělo, mysl, emoce, sebevědomí, techniku a tak dále a tak dále. A přesně to se také dělo!

Monika ve svižném tempu provedla recitátory řadou aktivizačních cvičení. Nechybělo uvolnění mluvidel i jazykolamy, (Např.: Lovce vedle lovce loví jalovici u jalovce.) účastníci dílny křičeli a šeptali své jméno, připravovali se na to, aby se jejich hlas zanedlouho nesl prostorem, následovala řada variací věty „Dnes je krásný den“, kdy kontext celé věty vyzníval od nejupřímnějšího radostného sdělení po nejšíplavější ironii či vztek. Při gradování věty „Já na to mám“ se ale ukázalo, že prostor malé učebny není dostačující. Závěr celé včerejší dílny (i s kopanci pro štěstí) se tedy odehrával v sousední větší místnosti, původně vyhrazené pro IV. kategorii – jejich setkání se zřejmě odehrálo

někde na čerstvém povětří. Toho si ale III. kategorie dopoledne neužila, protože hned po skončení dílny se všichni rychle přesunuli do auly SLŠ, kde za okamžik začínal blok jejich vystoupení.

Těch, kteří odcházeli jako poslední, jsem se zeptal:

Jaké máte teď pocity?

Odpovědi:dobřej,.....normální,....spokojenost....

Co říkáte na svou lektorku Moniku?

Odpovědi:originální,.... supr,..... na to, že je ze Slovenska, jí rozumíme dobře, protože má pronikavý hlas.....

Na co se těšíš?

Odpovědi: ...až to budu mít za sebou,..... až ve čtvrtek odjedu do Francie,.....až uvidím své vrstevníky, jak recitují.....

Monika hodnotila své letošní svěřence velmi dobře, podle ní bylo moc příjemné, že se hned na začátku práce dali rychle dohromady, stmelili se a ačkoliv nebylo moc času, byli schopni hned fungovat. Jen si posteskla na to, že její kolegyně, která měla vést dílnu s ní, nepřijela.

Abych nezapomněl a vysvětlil, proč by se článek mohl jmenovat „Jako dříví v lese“. V učebně SLŠ na tabuli jsem se dočetl (jde zřejmě o zápis ze čtvrtého výkladu nějakého odborného předmětu): Mezi 35 vybranými evropskými státy zaujímá ČR v lesnatosti 12. místo.....těžbou se ročně odčerpá 85% přírůstu.....resulting – zásoby se zvyšují! Tak, tak, pomyslel jsem si v průběhu dílny při pozorování těch „šikulů“ a „šikulek“, jen ať se zásoby i nadále zvyšují!!!

-dlab-

Diskuse lektorského sboru s recitátory III. kategorie

Seděla jsem uprostřed auly lesnické školy, v níž ve třech koutech byly tři kruhy židlí, na nich usazení recitátoři a jejich učitelé, babičky či rodiče a poslouchala mozaiku rozhovorů, které se ke mně z různých stran nesly. Hned zpočátku jsem tak třikrát zaslechla sloveso „užívati si“ a k němu vysvětlení z úst lektorů – celostátní kolo Dětské scény už není soutěž, ale místem pro pohodu, radost a právě ono užívání si, a tak ani úkolem lektorů není vystupující kárat a kritizovat, jako spíše jim pomoci při jejich hledání ideálního tvaru a přístupu k textu. „Chyba je dobrá...“ – dá se z ní poučit. A tak recitátoři s lektory hledali chyby, pojmenovávali je a vyvozovali z nich poučení, ale především velmi chválili a oceňovali. A taky bylo co!

Mile mě překvapila nejen vstřícnost, ale i otevřenost, která v aule vládla, a díky ní jsem se dozvěděla např., že někomu zvolený text pomohl v jeho těžké životní situaci tím, že byl o podobných problémech a řešil je s humorem, další jím chtěl něco sdělit, pro někoho byl cestou k poznání autora. Obecněji se ukázalo, že naprostá většina recitátorů tohoto věku si zvolila humorný text s jasnou snahou pobavit posluchače a nebo příběh se života – snad jako by si potřebovali udržet jistý odstup, nebo jim scházelo trochu více odvahy být sami za sebe... Někomu se pak dařilo s humorem pracovat a udržet jej, což většinou bylo tam, kde recitátor projevil schopnost s textem pracovat, vystavět jej, vypointovat a přitom si udržet lehký odstup. Ideální případem pak je, jde-li obsah ruku v ruce s technikou. O té se taky hodně ve všech koutech mluvilo. Zajímavým poučením např. bylo, že čárky v textu jsou jako ploty, které od sebe oddělují jednotlivé kusy trávníku. Když se zboří, trávník zbude, a stejně tak, když mluvím, je jen velmi těžké poznat, kde čárka je a kde ne. Stejně tak uzavřete-li příběh psaný Macourkem do teček, najednou se rozseká a ztratí smysl, protože je volným tokem vyprávění... I o dalších autorech se mluvilo: o Mikulkovi a jeho zvláštním humoru, který potřebuje své, o Aškenazym, jehož vtip je jemný a decentní, a je proto těžké říct ho tak, aby zůstal přesný, o Vyskočilovi, jehož texty nejde jen převyprávět, ale musí se jim jít vstříc, odkrýt jejich další roviny, přecíst nejen příběh, ale i obrazy za ním, což vyžaduje zkušeného a věkově staršího vypravěče, o Exupéryem a jeho Malém princí, který funguje přednášený v dětské přirozenosti a jednoduchosti a nezatěžkán hloubkou filosofických myšlenek...

Ale zpět k technice: nevyslovujete-li důkladně, sami si podráždíte nohy, protože divák vám nerozumí, musí přemýšlet o tom, co jste vlastně řekli a vy mu zatím utečete, takže se pak ztratí a přestává mít o vaše sdělení zájem. Toto je doloženo praktickou zkouškou rozdílu mezi M a N a sálem zní hlasitě MNMNMNMN... Problémem může být naopak i hyperaktivní výslovnost, která působí nepřirozeně, a nebo kultivovaný, technicky dokonalý přednes, bez vnitřního sdělení. Důležité je i povědomí o básnických přesazích, které vyžadují, aby recitátor na konci verše udělal malou pauzu a přitom neklesl hlasem, nepropadl kolovrátkovému rytmu a neudělal z poezie prózu. A nejen pauza a technika jsou důležité, ale roli hraje i to, co máte na sobě, jak se tváříte, jaké je ve vás napětí, energie, kam se díváte... a to, jak sami svému textu a sdělení věříte.

Ze tří stran se ke mně vlnovitě linula tato a mnohá další moudra, recitátoři poslouchali, přikyvovali či odporovali, přemísťovali se z jednoho diskusního kruhu do druhého a já získávala stále silnější pocit, že hned zítra půjdu a koupím si nějakou překrásnou knihu poezie, s obrovskou chutí si ji přečtu a do roka a do dne taky někde vystoupím před posluchači s výpovědí, která je zcela jistě osloví a probere a pobaví a přinutí k zamyšlení a pohladí na duši a ... moc vám tu vaši práci, milí lektori a recitátoři, závidím a přeju!

-pet-

Diskusní klub pro doprovod recitátorů II. a IV. kategorie

Protože se včera osvědčil způsob vedení diskusního klubu pro doprovod recitátorů, rozhodlo se auditorium ponechat jej ve stejné podobě. Nejdříve mluvit o konkrétních recitačních vystoupeních a poté se proměnit v lektorský sbor a navrhnout dva recitátory do předpokládané vyšší přehlídky a zvolit jednoho náhradníka tamtéž. Změna byla pouze jedna – není tolik času, aby se dostalo na všechny recitátory, proto se mluvilo o deseti recitátorech dle návrhů auditoria.

U každého recitačního vystoupení byla nejdříve pojmenována pozitiva předvedeného výkonu a potom došlo na možná ALE. Ema Zámečnicková, osvědčená debatní kormidelnice, diskusí směřovala dále k zobecněním, takže nakonec vyplynula tři zajímavá témata typická pro výkony recitátorů třetí kategorie.

Téma první: ne všechno, co děti čtou, co je zajímavé a čemu dobře rozumí, mohou děti recitovat. I sebelépe pochopený text nemusí dobře vyjít, chybí-li potřebné opravdové zkušenosti. Na druhou stranu děti láká právě to, co dosud nezažily, neprožily a dále nezpracovaly, co je zatím přesahuje. V tomto směru je třeba postupovat s nesmírnou opatrností.

Téma druhé: přílišné ztotožňování se s textem. Pokud dítě recituje text, týkající se konkrétního problému právě prožívaného, vede to často k přílišnému sentimentu, zatěžkávání a velkému prožívání. I recitace je obrazem, stejně jako divadlo, nikoliv samotnou realitou. Recitátor musí mít stále na paměti, že není totožný s hrdinou textu, pouze o něm vypráví. To však vyžaduje velice citlivé vedení pedagoga.

Téma třetí: pointování. Velice často recitátorům III. kategorie nevycházela pointa. Konce textů vycházely „useknutě“. Proto každý text, jehož pointa byla recitátorem dobře zpracována, potěšil.

15 minut před ukončením debaty se všichni stali porotou a udělili 2 přímé nominace „do Bruselu“, zvolil jednoho náhradníka a navrhli několik čestných uznání.

V úplném závěru se ještě chvilku mluvilo o uličce v aule lesnické školy a o pokusech uspořádání diváků trochu změnit. Někteří se o to ráno i pokoušeli, ale varianta dvou uliček a hlediště na 3 kusy dopadla ještě hůř. Nakonec byla ulička vrácena do prostředí. Už je jen jedna možnost – zkusit pro IV. kategorii upořádání s kompaktním hledištěm bez uliček.

-ivd-

Z DÍLEN

Dílňa recitátorů IV. kategorie

Recitátoři čtvrté kategorie byli na své odpolední dílně rozverní a hlaholíví, a tak nebyl problém je po sluchu najít v parku za SLŠ. Právě probíhala improvizace, do které se postupně „nabalovaly“ další a další postavy. Právě ve chvíli, kdy se improvizace měnila v poněkud nepřehlednou bouři zvuků, začaly se (snad zláhány příkladem aktérů probíhající improvizace) kapky deště jedna za druhou nabalovat na nás. Hráčům to nijak zvlášť nevadilo! Zprvce byli zcela zabráni do akce a zadruhé hráli pod hustými korunami stromů. Ostatní pro jejich zápal měli pochopení jen dočasně, a pak jsme už jen rychlým úprkem kvačili pod střechem.

Opět se začalo improvizovat, a jak jsem se dozvěděl později při rozhovoru s lektorkami, improvizace bylo téma, které do programu zařadily na přání účastníků dílny. Ti se na následující aktivitu rozdělili do tří skupin a během tří minut si měli připravit východisko etudy – jejím základem bylo jedno podstatné jméno, které si měli ve skupině účastníci vybrat. Z naší nepřeberné slovní zásoby pak přednost dostala slova: kino, film a záchod. Obtížnost zadání se stupňovala. Následujícím úkolem (skupiny vzniklé v předchozí aktivitě byly zachovány) bylo vymyslet a zahrát chybějící části příběhu atd.

Závěr patřil reflexi, která byla velmi podstatnou součástí náročného odpoledního bloku. Z úst recitátorů IV. kategorie mimo jiné zaznělo: „...myslím si, že každý tady je šikovný, ale neposlouchali jsme se a neuměli se domluvit,.....je pravda, že někdy jsme nechtěli ustoupit názorům druhých,.....někteří odváděli pozornost od práce nějakými vtipy, měli jsme málo času, a tak jsme si srandu měli nechat napotom,..... je tu hodně vůdčích osobností, které se chtějí prosadit,..... v tomhle počtu se dá pracovat, ale museli bychom se víc respektovat a přistoupit na kompromisy,..... je to také tím, že se málo známe a skáče si do řeči. Všichni zúčastnění měli z mnoha důvodů poměrně těžkou pozici, jejich reflexe byla otevřená a zdálo se, že upřímná. To, že dnes tak úplně neladili, nebylo to nejpodstatnější, mnohem významnějším se zdálo, že si to dokázali přiznat a říct.

-dlab-

Z DISKUSÍ

Pohovor lektorského shoru s recitátory II. kategorie

Lektorský sbor celostátní dílny dětských recitátorů (Jaroslav Provazník, Vlasta Gregorová, Eliška Herdová, Irena Konývková, Radek Marušák a Alena Palarčíková) zvolil pro pohovor s recitátory II. kategorie osvědčenou metodu práce ve dvojicích. V jednom rohu usedl Jaroslav s Vlastou, v dalším Eliška s Alenou a ve třetím Radek s Irenou. Na židlích v kroužku kolem nich se rozmístily skupinky recitátorů a jejich učitelů, rodičů či prarodičů, kteří si danou dvojici lektorů vybrali. Rozhovor byl dlouhý – místo deváté hodiny večerní skočil až po půl desáté a většina recitátorů si popovídala se všemi třemi dvojicemi.

Pozorovala jsem ten cvrkot kolem mne a bylo to velice zajímavé. V některých věcech se všechny tři dvojice shodovaly. Začínaly rozhovor vždy od konkrétních otázek zaměřených k textu. Mezi otázky startovací patřily například tyto: Jaký máš z dnešního vystoupení pocit? Měl jsi dnes trému? Bylo dnes něco jinak než obvykle bývá? Tak se recitátoři lehce zapojili do debaty. Další otázky směřovaly už k textu samotnému. Do debaty vstupovali i rodiče a učitelé. V některých případech byli recitátoři tak otevření a upřímní, že jejich doprovod káravě zdvihal obočí, jako by došlo k prozrazení největšího tajemství domácí kuchyně. Přitom to bylo obráceně – svými výrocky jim děti dělaly čest.

Každá dvojice lektorů měla své oblíbené téma, na které došlo u většiny povídání nad texty. Eliška a Alena často dávaly návody k vylepšení techniky projevu – věnovaly se držení těla, správné výslovnosti, práci s pauzou, ale i tomu, že příchod a odchod je součástí vystoupení. Jaroslav s Vlastou chápali často text jako součást aktuálního literárního kontextu, dávali tipy na knížky k přečtení. Dalším jejich tématem bylo pochopení textu a souvislost interpretace textu s osobní zkušeností recitátora. Radek s Irenou se často věnovali dramaturgickým otázkám a konkrétním úpravám textu.

Jak letěl čas, mluvili lektori méně a recitátoři více. V půl desáté ukončila debatu dívka, která ještě honem přiběhla za Jaroslavem a Vlastou, aby jim sdělila, co by jí asi mohli o jejím výkonu sdělit a co všechno ji ještě nad slovy ostatních lektorů napadlo. Všechno to ze sebe vysypala, poděkovala a popřála dobrou noc. Pro mne to byla moc pěkná tečka.

Tento text měl být otištěn již včera, ale šotci zášupšáci jej kolem páté hodiny ranní uchvátili a schovali před námi do nejtajnější zásuvky.

-red-

-ivd-(pro recitátory IV. kategorie Inkoustová Divoženka)

TVÁŘE DNE

12.6.2004

DNES SE PŘEDSTAVUJÍ:

Všechny soubory dostaly od naší redakce za úkol doplnit začátky tří vět a jejich prostřednictvím se nám představit. V této rubrice tedy budete pravidelně nacházet kratičké medailonky souborů tak, jak je samy napsaly.

Lidičkové, Dividlo Ostrava

NÁŠ SOUBOR......se jmenuje Lidičkové, jsme typický dramatický oddíl = 10 holek a 2 kluci – chudáčci. Ale jinak jsme docela normální soubor s různými nápady a smyslem pro humor.

V NAŠEM PŘEDSTAVENÍ......se vyskytují prvky loutkového divadla. Představení jsme pojali hodně výtvarně. Pracujeme s černou, bílou a šedou barvou a dalšími, námi vytvořenými rekvizitami.

NEJRADĚJI......máme Malvínku, iné kafe a hru Chodí pešek okolo.

Divadélko Růžek, České Budějovice

NÁŠ SOUBOR...... byl překvapen, že postoupil na celostátní přehlídku, protože jsme v krajském kole letos tak velké ambice neměly (Y proto, že jsme samé holky).

V NAŠEM PŘEDSTAVENÍ...... jsme chtěly hlavně bavit a pobavit diváky.

NEJRADĚJI...... jíme, zpíváme a taky hrajeme divadlo.

OSOBNOST DNE

V této rubrice vás seznamujeme s některými z vás, vedoucích souborů, které letos vystupují na Dětské scéně. Náš výběr vychází ze snahy zmapovat co nejširší pole možností jak pracovat s dětskými divadelními a recitačními kolektivy, oslovit jak začínající, tak i zkušené vedoucí, najít styčné plochy vaší práce i jednotlivé odlišnosti.

Alena Vitáčková, vedoucí Divadélka Růžek, České Budějovice

Jak jste se dostala k divadelní práci s dětmi?
Po rozpadu (či útlumu) amatérského divadelního souboru, jehož jsem byla členkou, jsem založila jeho dětskou skupinu s tím, že si vychovám nové členy. Oslovila jsem známé děti a děti známých.

Jak dlouho s nimi pracujete?

7 let.

Pojmenujte, prosím, všechna témata, s nimiž jste s dětmi za 7 let existence souboru pracovali.
Zpočátku jsme hráli pohádky. A učili jsme se jevištní řeč, citit prostor, ovládat "svůj nástroj" – své tělo, posadit hlas atd. První velké téma - Setkání – se odrazilo ve stejnojmenné inscenaci. Velké holky předvedly svou představu v krátkých etudách a malé holky "Zahradu" od Jiřího Trnky. Setkání kocoura a dětí. Další téma – odcizení a (ne)komunikace mezi

Brnkadla, Brno - CVČ Lužánky

NÁŠ SOUBOR existuje v Centru volného času Lužánky Brno od roku 1990. Oddíl Kubíci, který je jednou za čtyř momentálně fungujících skupin, vznikl v roce 1998 a Narnie je jeho třetím velkým samostatným představením. Kromě hraní divadla spolu jezdíme na tábory a soustředění, organizujeme přehlídku Brnkání, pomáháme na městské a regionální Dětské scéně, hrajeme na různých přehlídkách po celé republice a občas chodíme plavat.

V NAŠEM PŘEDSTAVENÍ se míchá svět reality a svět fantazie. Ten druhý je ale v ohrožení a potřebuje pomoc, a tak do něj pomoci skříně vstupují děti. Narnii hrajeme už rok a pomalu s ní končíme, protože už máme chuť na něco nového, nepohádkového. Taký nám v ní zvolna ubývají členky a členové, protože mají různé výlety a zdravotní i školní problémy, a tak nás zachraňují holky z dalšího oddílu našeho souboru.

NEJRADĚJI se válíme, pereme, popichujeme, improvizujeme, děláme parodie čehokoliv, chodíme plavat, jezdíme na přehlídky a občas i děláme divadlo. A taky máme moc rádi společné divadelní tábory s Dividlem z Ostravy a naše podzimní soustředění.

lidmi – to jste mohli vidět loni - "Emisar" od Bradburyho. A malé holky hrály Aškenázyho "Taliř". A letošní rakvičkárna proto, že jsme se chtěly bavit a zahrát si postavu.

Témata si vybíráte sama? Jaký mají děti na výběru podíl?

Sama. Děti se řídí pravidlem, že režisér má vždycky pravdu. (Hihi)

Texty si píšete sama či využíváte hotových

dáma na této fotografii je Veronika Kolečkářová, která byla sobotní osobností dne

materiálů?

Výcházím ze známých autorů - pohádka, povídka, a pak cestou etud se dopracujeme ke konečnému tvaru. Se staršími a zkušenějšími se pokoušíme o autorské texty.

Co vás na práci s dětmi nejvíce baví?

Když jsem před 7 lety začínala, myslela jsem si, že dětem COSI předávám, že je ČIMSI obohacuji. Omyl. Je to přesně naopak. Je toho tolik, co ony předaly a stále předávají mně.

Co jste se tedy od dětí za 7 let práce naučila?

Naučila jsem se znovu dívat na svět jejich očima. Já nevím, co všechno jsem se naučila... Je toho moc. Shrnula bych to: kdyby mne ta práce s nimi nebavila, nedělala bych ji. A baví mne. Šíleně. Stále víc a víc.

Co Vám činí největší obtíže?

Všechny choroby, chřipková období. Dále neočekávaná školní a ředitelská volna, školní výlety, lyžařské kurzy a státní svátky. A někdy nekomunikativní rodiče.

Jaké metody práce máte nejraději vy a jaké upřednostňují děti? Co dělají nejraději? Co vy?

Všechny milujeme, upřednostňujeme a děláme nejraději – etudy na dané téma a improvizace. Nejsem typ režiséra, který má scénář popsaný režijními poznámkami typu: "Jde 3 kroky vpravo, zvedne ruku a usměje se."

Počítáte s tím, že až děti ze souboru "odrostou", budete dál pracovat v dospělém souboru a nebo chcete u dětského divadla zůstat. Nebo obojí?

Ano, už "znovukřísím" dospělý soubor a zároveň s tím pracuji se dvěma dětskými skupinami. S menšími dětmi a jejich "prckem a Dlouhánem" jsme zde, s velkými děvčaty už do Trutnova nemohu – je jim nad 15 let.

Co by podle Vás bylo třeba pro vedoucí souborů nejvíc udělat? V čem jim pomoci?

To je asi individuální. Pro nás, protože nemáme žádného zřizovatele, cokoli, co by nám pomohlo. Hlavně peníze. (Haha) A pro mne jako vedoucí třeba nějakou "bumážku" do zaměstnání, abych si na celostátní přehlídku do Trutnova nemusela brát dovolenou.

-ivd-

NA POČÁTKU BYLO...

Prcek Tom a Dlouhán Tom

Jo, byli dva sousedi. A oba Tomové. Dlouhán Tom měl pár klisen, jedna pěknější než druhá a druhá pěknější než ta první.

Prcek Tom měl mrňavého konika, kost a kůže. Ten když šel, lidi uhýbali z cesty. Báli se chřestýše. Tak v tom chudákoví chřestily kosti.

Byl taky slabý na plíce a v noci kejhal jako husa na krmníku. To jak popadal dech.

Dlouhán Tom ty zvuky nemohl vystát. Přišel k Prckovi a povídá:

„Tome, jestli bude ještě jednu noc ten tvůj valach kejhat jako husa, tak vstanu z postele a zabiju ho!“

Noc přišla a byla pořádně dusná. Koník popadal dech a kejhal jako husa. A Dlouhán Tom to udělal.

Dlouhán Tom zabil jediného koně Prcka Toma.

Prcek Tom stáhl z mrtvého koně kůži a vysušil ji na slunci. Pak si ji hodil na záda a šel pryč. Ani nevím kam.

Večer se udělala zima. Naštěstí uviděl Prcek Tom v údolí stavení, kde se chtěl trochu ohřát. Zabouchal na dveře.

„Kdo je to?“ zaskřípal tam uvnitř ženský hlas.

„Prcek Tom! Tak mi u nás říkají. Co kdybyste mě pustila dovnitř? Venku je pořádná zima.“

„To nepůjde,“ řekla ta ženská za dveřmi. „Můj muž není doma. Jděte jinam!“

Prcek Tom jinam nešel. Lehl si, kde byl, a přikryl se koňskou kůží. Muž se vrátil domů za tmy.

„Kdo to tam venku leží?“ zeptal se.

„Nějaký obejda. Nechtěla jsem ho pustit do sednice,“ odpověděla žena zamračeně.

„Tak se teď seber a jdi ho pěkně pozvat,“ poručil jí muž. Žena se vztekala, ale šla. Prcek se posadil za stůl a koňskou kůži hodil pod sebe na zem.

„Dej nám něco pro zahřátí,“ povídá muž.

„Nic tu není,“ odsekla žena.

Nato se Prcek Tom sešouplnul z lavice a dal ucho ke koňské kůži.

„Co to děláš?“ smál se muž. „Snad ti ta kůže něco nevypráví?“

„Jo,“ řekl Prcek. „Právě mi pověděla, že máš jít do sklepa a tam v koši pod slámou uvidíš láhev kořaličky.“

Muž nad tím vrtěl hlavou, ale šel se podívat. A přišel s láhví pálenky. To je zahřálo, ale dostali hlad.

„Dej nám, ženo, něco k zakousnutí,“ zvolal muž vesele.

„Nic tu není!“ odsekla žena a Prcek Tom si zase dřepnul na zem a položil ucho ke koňské kůži.

„No, co ti povídá teď?“ zeptal se muž.

„Že se máš podívat do komína,“ odpověděl Prcek.

Muž nad tím vrtěl hlavou, ale šel. V komíně visela dlouhá uzená ryba.

Když ji snědli a oťfeli si masné prsty o kalhoty, povídá muž Prckovi: „Kamaráde, to je ohromná věc, ta tvoje koňská kůže. Co kdybys mi ji prodal!“

„Ale jo,“ přikývl Prcek Tom. „Tady mám klobouk. Naspj mi do něho dolarů a kůže je tvoje.“

Muž s tím obchodem souhlasil a Prcek Tom se vrátil spokojeně domů. Vysypal penízky na stůl a chtěl vědět, kolik to asi váží. Sám váhu neměl, a tak poslal ženu k Dlouhánovi, ať si ji vypůjčí. Pak Prcek doma zvážil, co mu koňská kůže vynesla. A bylo to dost! Když Dlouhán Tom dostal váhu zpátky, kouká, co to zůstalo na dně proutěné misky těch vah. Ono se to blýskalo jako dolar!

A byl to dolar. Prcek ho tam zapomněl a nasadil tím Dlouhánovi brouka do hlavy.

„Cos to vážil?“ přišel se zeptat.

„Ale vydělal jsem klobouk dolarů za kůži toho koně,

cos mi zabil,“ povídá Prcek Tom.

„Klobouk dolarů za toho cheipáka, co kejhal jako husa?“

„Jo, měl dobrou kůži,“ utrousil Prcek a víc se s Dlouhánem Tomem ne bavil.

Dlouhán Tom se hnál domů a první, po čem sáhl, byla sekyra. Popadl sekyru a zabil své dva pěkné a zdravé koně. Hned začerstva je stáhl z kůže a běžel do města.

„Koňské kůže! Čerstvé koňské kůže!“ křičel. „Kdo je koupí? Čerstvé kůže!“

No, nekoupil nikdo. Kdo tu zastavil, ten se chytil za nos a šel dál. Dlouhán Tom vtrhnul celý rozlícený do domku Prcka Toma a křičel, že ho na místě zabije, protože je zatracený lhář.

„Ne, ty mě, Dlouhane, nezabiješ,“ odpověděl mu Prcek Tom klidně. „To spíš zabiješ svoji babičku!“

„Cože?“ rozčilil se Dlouhán Tom. „Tak abys věděl, Prcku, já zabiju tvoji babičku!“

A zabil ji. Zabil tu dobročtu babičku Prcka Toma. Pak nebožku posadil do židle a odnesl ji z domu.

„Kam s ní?“ říkal si. A co udělal? Strčil babičku oknem do sklepa lihopalníka Berta!

Příští den se coudal Prcek Tom po městečku a dostal žízeň. Bert páčil různé kořaličky, ale Prcek dostal chuť na skleničku studeného rybízového vína.

„Tak to musíš se mnou do sklepa,“ řekl mu lihopalník.

„Kdo to tu sedí?“ vylekal se, když tam vešli.

„To je moje babička,“ odpověděl Prcek Tom. „Taky bych ji koupil sklenici rybízku, ale nechci ji budit.“

„Ale měl bys ji vzbudit,“ povídá Bert starostlivě.

„Když ji člověk vzbudí, je pak celý den mrzutá,“ řekl Prcek Tom. Jenže Bert nechtěl mít ve svém sklepe cizí babičku. Tak do ní trochu strčil, aby se probírala. Babička spadla ze židle a už nevstala. Ani nemohla, když byla už od věrejšíka mrtvá.

„Cos to udělal?“ povídá Prcek Tom. „Člověče, ty jsi zabil mou babičku!“

„Prcku, kamaráde, neřekni to na mě! Že to neřekneš?“ naříkal lihopalník Bert.

Prcek Tom neřikal nic. Smekl klobouk a stál nad mrtvou babičkou.

A Bert mu ten klobouk vzal z ruky a nasypal do něho dolarů. Pak sundal z hlavy i svůj klobouk a taky do něho nasypal dolary.

Takhle si zaplatil Prckovo mlčení.

Prcek Tom donesl domů dva klobouky plné dolarů a poslal ženu pro váhu k Dlouhánovi.

Váha se prohnula, byl to už slušný ranec peněz. Když Prckova žena váhu vracela, ani si nevšimla, že tam zapomněla dva dolary.

Sotva je Dlouhán objevil, narazil si na hlavu klobouk a upaloval k Prckovi.

„Kde pořád bereš ty peníze?“ křičel ve dveřích.

„Prodal jsem svou mrtvou babičku,“ řekl klidně Prcek Tom. „Byl to dobrý obchod. Už je to tak, Dlouhane. Každá špatnost, kterou provedeš, se mi v dobré obrátí. Zabil jsi mou ubohou babičku a byly z toho dva klobouky plné dolarů!“

Dlouhán Tom přirazil vztekle dveře a hnál se domů. V hlavě se mu honila jenom jedna věc.

„Mám babičku,“ říkal si Dlouhán Tom. „Mám taky babičku a moje babička je mnohem větší a tlustější než byla Prckova babička. Za takovou babičku musím přece dostat aspoň čtyři klobouky dolarů!“

Tohle si Dlouhán Tom říkal, a když přišel domů, zabil svou tlustou babičku. Jo, na mou duši. Pak si hodil nebožku na záda a trmácel se s ní do města na trh. „Mrtvá babička! Kdo si koupí mrtvou babičku?“ křičel, ale nikdo se u něho nezastavil. Většinou utíkali pryč, ale pár z těch lidiček běželo pro šerifa. Dlouhán Tom se dovrtěl, co ho čeká. Babičku opel o strom a vzal nohy na ramena.

Zamířil si to rovnou ke stavení Prcka Toma.

„Teď ti to, Prcku, spočítám!“ povídá. „Kvůli tobě jsem zabil dva krásné koně a zdravou babičku. A nedostal jsem za ně ani jediný mizerný dolar. Za to tě

teď utopím jako kotě!“

A hrábnul po Prckovi a strčil ho do pytle. S pytle přes rameno prošel vsí a zamířil k moři.

Cestou minul kostel, a to mu připomnělo, že se jako kluk někdy modlil.

„Co kdybys se teď pomodlil za babičku i tady za Prcka, než ho utopím? Třeba mi Pánbůh uloží menší pokání a odpustí mi moje hříchy,“ říkal si Dlouhán Tom.

A tak se těch pár kroků vrátil. Pytel s Prckem nechal stát před kostelem. Sám vešel dovnitř, aby se pomodlil.

Prcek Tom se škubal v pytlí, zrovna když hnál okolo farmář stádo krav. A že to byl zvědavec, pytel rozvázal.

„Co tu děláš, člověče?“ divil se.

„Naštval jsem krále,“ povídá Prcek Tom. „Protože se nechci oženit s jeho dcerou.“

Byla to samosebou lež, kde by se vzal v Americe král? Ale Prcek Tom to povídal takovým hlasem, jako by to byla pravda pravdoucí.

„Nejsi blázen?“ rozčilil se farmář. „Dovedeš si představit to věno?“

„No jo,“ nato Prcek zkroušeně, „já bych si ji vzal, ale neumím jíst vidličkou a nožem. Dovedeš si představit tu ostudu, až by to při svatební hostině prasklo?“

„Teď už tomu rozumím,“ smál se farmář. „Ale, člověče, já jíst vidličkou a nožem umím! Co kdybys si tu královu dceru vzal místo tebe?“

Prcek Tom chvíli přemýšlel a pak povídá: „No jo, to by vlastně šlo. Tak si vlez místo mě do pytle. A sluha tě odnese na zámek.“

Farmář radostně hupsnul do pytle a Prcek Tom ten pytel stáhl řemenem. Pak popadl farmářův bič a hnál jeho stádo krav na svou louku.

Zatím Dlouhán Tom vyšel z kostela. Nahodil si pytel na záda a divil se, jak je najednou těžký.

„Aha,“ povídá si, „modlitbička zabrala. Pánbůh mi přihodil do pytle i moje hříchy. Až shodím Prcka do vody, shodím ze sebe i ty hříchy. A budu zase jako lilie!“

Tak došel Dlouhán k moři. Farmář v pytlí ani nedutal, už se těšil na královský oběd a hned po obědě na věno.

U břehu nechali rybáři zakotvenou loďku. Dlouhán Tom do ní shodil náklad a vesloval na hloubku.

A tam vyklopil pytel do moře.

Jo, to udělal. Utopil farmáře jako kotě.

Bez pytle se mu šlo domů lehce.

„A hele, jak se mi jde lehce,“ pochvaloval si. „To už Pánbůh ze mě určitě sejmul hříchy!“

V takové příjemné náladě jde kolem Prckovy louky. A na té louce uvidí nejdřív stádo krav a potom i Prcka Toma.

„Tak to vidíš, Dlouhane,“ uvítal ho Prcek Tom. „Zabil jsi mi koně a byl z toho klobouk dolarů. Zabil jsi mi babičku a byly z toho dva. A nakonec mě hodiš v pytlí do moře a já si odtamtud přizenu stádo krav. Není to pech? Myslím, když se na to člověk podívá tvýma očima!“

„Máš pravdu, kamaráde,“ přiznal smutně Dlouhán Tom. „Já jsem ten největší smolař, co kdy chodil po té naší americké zemi. Co kdybys pro mě něco udělal? Co kdybys mě zavázal do pytle a hodil do moře tak, jako já tebe?“

Takhle si to Dlouhán Tom vymyslel a už se těšil, jak si taky z těch mořských hlubin přizene stádo krav.

Pak se sám vsoukal do pytle a Prcek Tom ho tlačil v káře k moři. Vyklopil Dlouhána Toma do loďky a vesloval, až se z vody kouřilo.

Dlouhán Tom si udělal v pytlí díрку a dával pozor, aby Prcek našel to správné místo na hloubce.

„Tady!“ křičel z pytle. „To je ono. Tady mě vyklop!“

A tak to Prcek Tom udělal.

Vyklopil Dlouhána Toma v pytlí do moře.

Žuchlo to, šplouchlo to a bylo to.

Pavel Šrut: Prcek Tom a Dlouhán Tom a jiné

velice americké pohádky, Carmen, Praha 1993

NA POČÁTKU BYLO...

Obrův panoš

V irské zemi v jednom vznešeném domě žil mocný šlechtic s manželkou. Po dlouhém čekání se jim narodil syn a dostal jméno Filip.

Filip byl chytřejší a obratnější než jiné děti jeho věku. Slabikář odhodil už ve třech letech a začal číst knihy vázané v kůži a se zlatou ořízkou. Brzo si o něm povídal celý kraj.

Ale stalo se, že jednoho dne, a byl to právě den jeho sedmých narozenin, chlapec znenadání zmizel. Nikdo nevěděl proč a nikdo nevěděl kam. Část sloužících se rozjela do okolí na koních, část se rozběhla po svých, ale všichni se vrátili s nepořízenou.

Chlapcův otec zburoval i vojsko. Vojsko prošlo lesy, prohledalo vřesy, všechno marně. Po roce hledání a čekání se rodiče museli smířit s tím, že jediného syna ztratili.

Tehdy žil ve stejném hrabství kovář, říkali mu Robin. Kovárnu zdědil po otci a byl to nejvyhledávanější mistr černého řemesla široko daleko a ještě dál. Nikdo neuměl tak rychle ukout tak pevnou podkovu a nikdo ji neuměl tak obratně nasadit na koňské kopyto. A takové rádlu pluhu, jaké Robin vybušil na kovadlině, byste také jinde nenašli.

Ale to není všechno. Kovář Robin měl ještě jeden dar a nadání: uměl číst ve snech jiných lidí. Ani vám nepovím, kolik děvčat mu přišlo vypovědět své sny - a kolik jim z jejich snů vyčetl ženichů! Však byl také jako svatebčan na polovině veselek v celém kraji.

Jemu samému se sny skoro nikdy nezdály. Jednoho dne jej však jeden sen navštívil a stálo to za to. Kovář Robin potkal v tom snu malého Filipa! Chlapec seděl na vysokém bílém koni.

„Kováři Robine, poznáváš mě?“

„Nikdy jsem tě neviděl,“ odpověděl kovář.

„Ale jistě jsi o mně slyšel,“ řekl chlapec. „Jsem Filip, který se před sedmi roky ztratil svým rodičům. A jenom ty se dozvíš, co se se mnou stalo. Ten den jsem vyšel k moři. Na konci útesu, kde se tyčí Obrovo schodiště, mne najednou zvedla ruka a vtáhla mne do samého srdce skály.“

„Jaká ruka? Chlapče, to se ti muselo zdát,“ namítl kovář Robin v tom snu.

„Nic se mi nezdálo,“ řekl chlapec zarputile. „Byla to ruka Mahona MacMahona!“

„Mahona MacMahona?“ podivil se kovář. „Obra všech obrů - Mahona MacMahona?“

„Právě toho,“ přisvědčil chlapec na bílém koni. „Mahon MacMahon mne vynesl do svého paláce a učinil ze mne svého panoše. Sedm let jsem byl v jeho službách, sedm let jsem neopustil skálu a těch sedm let právě uplynulo. Obr Mahon MacMahon mi dá svobodu, když si pro mne, kováři Robine, do sedmi dnů přijdeš.“

„Jak mám poznat, že to není sen?“ namítl kovář.

„Nechám ti důkaz,“ řekl chlapec a vtom se jeho bělouš trochu natočil a kopl zadní nohou. Trefil se kopytem kováři přímo do čela.

Robinovi se zatmělo před očima bolesti a Filip i s koněm v té tmě zmizel. Sen byl pryč. Kovář se probudil a posadil se na pelesti postele. Hlava bolela, a když vstal a podíval se do střepru zrcadla, spatřil na svém čele otisk koňského kopyta.

A tak kovář, který se vyznal ve vykládání snů jiných lidí, zůstal stát před svým vlastním snem dočista zmatený. Toho dne nešel do kovárny, zůstal sedět na posteli a přemýšlel. Co na tom může být pravdy?

Pravda je, že Mahon MacMahon byl odjakživa nejproslulejší obr v celém kraji a možná i v celé irské zemi. Pravda je, že pár hodin odtud po mořském proudu je útes, odkud se ze dna moře zvedají schody vytesané do skály. Říká se jim Obrovo schodiště. Žádný smrtelník po něm ještě nikdy nevystoupil, protože každý schod je vysoký jako dům od sklepa až po střechu. A pravda, je, že Robin dostal ve snu ránu kopytem.

Když si kovář všechny ty pravdy sečetl, promluvil sám k sobě: „Kováři Robine, teď je na tobě, abys dokázal, kolik je na těch všech pravdách pravdy!“

A když si to řekl, vstal a odešel do kovárny. Tam si vyhledal největší a nejostřejší rádlu, které kdy vykoval. Bylo široké a silné jako deska dubového stolu. Rádlu si připevnil řetězem přes záda, třeba se mu bude k něčemu hodit. Potom sešel k moři, kde měl u břehu připoutanou veslici.

Byl už večer, blížila se noc a Robin věděl, že skalní palác obra Mahona MacMahona se zjevuje lidem jenom v září půlnoční hvězdy. A právě tak kolem půlnoci by měl doveslovat k útesu, u něhož se zvedalo Obrovo schodiště.

Moře bylo klidné a obloha jasná. I mořský proud byl příznivý, pomáhal veslům, a tak před půlnocí Robin zakonvil na úpatí Obrova schodiště.

Každý schod byl opravdu vysoký jako dům od sklepa po střechu. „Jsi ty ale kus blázna!“ promluvil kovář sám k sobě. „Věříš snům a křídla nemáš, abys po těch schodech vyletěl. Tak se hezky seber a vesluj zase zpátky!“

Ale právě když chtěl sám sebe poslechnout, zahlédl u útesu světýlko. Jen tak ve vzduchu se houpala lucerna a ukazovala cestu k jeskyni. Robin připoutal loďku ke skalisku, přehodil si přes záda rádlu a vykořčil za světlem.

Vchod do jeskyně tvořila spleť zkamenělých lidských tváří a údů. Údy i obličje se splétaly tak, že brada jednoho se stávala nosem druhého, ruka třetího nohou čtvrtého, a všechno dohromady se ve světle lucerny míhalo ve strašidelném tanci.

I Robinovi strachem kameněly nohy, ale musel jít za lucernou, protože chodba se točila jako had, nikdy by nenašel cestu zpátky. Navíc při každém kroku stranou se skála otřásla a ozval se zvuk, jako by lavina kamenů padala právě na něho.

„Robine, Robine,“ domlouval šepem kovář sám sobě, „byl jsi hlupák, když jsi uvěřil snu, ale teď jsi všech hlupáků král, protože se už nemůžeš nikdy vrátit!“

Konečně chodba vyústila do prostorné síně. Lucerna se rozzářila naplno - a co tu Robin nespatri! Uprostřed síně stál kamenný stůl široký jako lán pole. Za stolem seděli v zadumání, nebo spíš spali, obři, vysocí a rozeklaní jako skaliska. A v čele - sám Mahon MacMahon!

Vousy Mahona MacMahona byly tak dlouhé, že splývaly jako vodopád a dole vrůstaly do skály. Ale jediný Mahon MacMahon si povšiml přítomnosti nepatrného človíčka. Trhl hlavou, zaklonil se a vyrvál vousy ze skály. Skála se rozpadla na tisíc balvanů.

„Co tu chceš?“ promluvil Mahon MacMahon a zvuk jeho hlasu strhl další lavinu kamení.

„Já, řekl kovář, „já... přišel jsem pro tvého panoše Filipa. Sedm let u tebe sloužil a sedm let mu právě vypršelo.“

„Kdo tě poslal?“ zahřměl Mahon MacMahon.

„Já,“ řekl kovář, „já... měl jsem sen. A ten sen mě sem poslal.“

„Když si ho najdeš, je tvůj!“ zahřměl Mahon MacMahon. „Když si ho nenajdeš, jsi můj. Mám tu tisíc panošů, ale ty smíš hádat jen jednou. A teď pojď za mnou.“

Mahon MacMahon vstal a celá skála se zhoupla jako loďka ve větru. Šel pomalým krokem napřed a kovář Robin běžel za ním. Čekala je dlouhá

síň plná světél. Po obou stranách síně stáli v řadě chlapci, obrovi panoši. Všichni měli zelené kazajky a žádnému z nich nebylo víc než sedm let.

„Vyber si svého Filipa,“ zahřměl Mahon MacMahon, „ale pamatuj, že máš jen jednu jedinou volbu. Ukážeš-li na nepravého, propadneš mně ty i tvůj chránělec.“

Robinovi se udělaly mžítka před očima. Viděl stovky a stovky stejně oblečených a stejně starých chlapců a teď si marně snažil vybavit Filipovu tvář, kterou viděl jen jednou, a ještě k tomu ve snu.

Ale nezbývalo mu, než jít podle řady. Mahon MacMahon se sunul za ním a jeho železné odění chřestilo, protože na sobě nesl tolik železa, kolik ho Robin nevykoval za celý život.

Celou dobu nikdo nepromluvil a žádný z chlapců Robinovi ani mrknutím nepomohl.

„Robine, Robine,“ zašeptal kovář sám k sobě, „ty jsi opravdu král všech hlupáků a teď ti nezbývá nic jiného, než si nějak naklonit Mahona MacMahona, aby ti odpustil.“

A tak se kovář nahoru na obra hezky usmál a povídá: „Jsou to pěkní chlapci, jeden vedle druhého. A jakou mají zdravou barvu! Jeden by nevěřil, že sedm let neviděl slunce. Všechna čest, hned se pozná, jak se u tebe mají dobře.“

„Hrome!“ zahřměl Mahon MacMahon spokojeně, „koukám, že jsi rozumný a uznalý človíček. Podej mi ruku, ať ti ji stisknu!“

Mahon MacMahon spustil ke kováři dlaň širokou jako vrata do stodoly a Robin ucouvl. A na jedinou mu bleskl hlavou nápad. Sálh dozadu, kde vlekl na hřbetě rádlu pluhu. Oběma rukama rádlu zvedl a podal obrovi.

Mahon MacMahon rádlu stiskl takovou silou, že se zkroutilo. Mysl si, že je to kovářova dlaň, a to panoše rozesmálo. V síni se ozval smích a v tom smíchu najednou kovář zaslechl: „Robine! Robine!“

Kovář se rychle otočil, kam mu sluch poručil, a chytil za ruku chlapce, který se nijak nelišil od těch ostatních.

„Tohle je tvůj panoš Filip, Mahone MacMahone!“

A sotva ta slova Robin vyřkl, propadla se celá síň do tmy a propadla se i celá skála do moře. Ale kovář chlapcovu ruku nepustil. Padali oba, ale dopadli do měkkého.

Vodopád kamení se zastavil a najednou bylo ticho. Jen mořský racek škřípavě pokřikoval, bylo ráno a kovář Robin s panošem Filipem leželi v trávě u útesu pod Obrovým schodištěm.

Kous dal čekala Robinova veslice. Usedli do ní, kovář vzal za vesla, a protože moře bylo klidné a proud příznivý, před polednem byli v kovářově vsi.

„Jak jsi přišel k tomu hezkému chlapci?“ ptali se vesničané.

„Nepříšel jsem k němu, ale přišel jsem si pro něho,“ odpovídal pyšně kovář Robin. „A víte kam? K Mahonu MacMahonovi! Je to Filip, šlechtický syn, právě ten, co se před sedmi lety ztratil.“

Jenže vesničané se smáli a nevěřili. Nevěřili, že Mahon MacMahon ještě žije, protože ho už tisíc let nikdo nespatri, a nevěřili, že ten chlapec je opravdu Filip. Vždyť by mu teď mělo být čtrnáct let, ale on vypadal přesně tak jako v den, kdy zmizel ze světa. Vypadal jako sedmiletý chlapec, ani o chlup víc. A co bylo ještě zvláštnější, vůbec na nic si ze své panošské služby u obra Mahona MacMahona nevzpomínal. Bylo mu, jako by se probudil z nějakého hlubokého snu.

Ale co na tom. Hlavní, že rodiče svého synáčka poznali hned a že kovář Robin se vracel domů s pěknou odměnou. Rozšířil si kovárnu, přistavil novou výheň, ve dne koval a večer vykládal děvčatům i babkám jejich sny. Ale jemu samému se od té doby už žádný sen nezdál.

Pavel Šrut: Kočičí král, na motivy anglických, irských skotských a velšských pohádek, Albatros, Praha 1989

POHLED

nezávislé recenzy

Evě Machkové

První část prvního bloku recitačních a divadelních představení, odehrávající se v kině, byla dobrým začátkem letošní Dětské scény. Pokud se vyskytly výhrady a úvahy nad jejich problémy, jednalo se převážně o výhrady i problémy dílčí, dalo by se říct až „tuzexové“ a motivované v první řadě snahou hledat další možnosti inscenace.

V plné míře to platí hned o prvním vystoupení, které pod názvem **Kohout šáh, kohout padíšáh, kohout chán a tak dál...** uvedl soubor D(dDd), přesněji řečeno **Hedvika Řezáčová**, žákyň dětského ZUŠ. Předlohou byla ruská pohádka v převyprávění Věry Provazníkové. Čtrnáctiletá interpretka dokázala sama, jen s několika rekvizitami a s loutkami, utáhnout divadlo jednoho herce – nůše, pár pytlíků koření a bylinek, dvě dřevěné ruské lžice, stojan, kohout a čtveřice slepic na jednom vahadle, toť vše, co potřebovala. Dokázala udržet kontakt s divákem, temporytmus a napětí, uplatnila úsporné herecké prostředky, projevila schopnost pobaveného nahladu a zvládla přitom celé vystoupení technicky. Ale samozřejmě je nutné ocenit i režijní práci obou inscenátorek, Jany Štrbové a Aleny Pavlíkové, které vypravěčku – loutkářku vedly.

Následovalo pásmo nonsensových básniček Shela Silversteina, přeložených speciálně pro tento účel, nazvané **O nás**. Přijela s ním do Trutnova čtveřice patnáctiletých členů souboru SUP DDM Praha 8, jehož vedoucí je **Jana Machalíková**. Nad touto inscenací se v lektorském sboru diskutovalo jen ze dvou hledisek, která však spolu úzce souvisejí: zda je to o přátelství, nebo „o nás“ (= o nich patnáctiletých), a co je vlastně jednotícím prvkem pásma, jakou má hlavní linku. I když se nepodařilo najít zcela uspokojivou odpověď, oceněna byla vybavenost čtyř aktérů, jejich schopnost na sebe reagovat, čistota, jednota i střízlivost použitých prostředků i schopnost inscenátorky využít nápaditě jedinou důležitou rekvizitu – stůl umožňující četné

proměny.

Třetím vystoupením v této řadě byla inscenace **Než jsem se utopil** **Divadla Přechod ze ZUŠ v Mikulově**, vedoucí **Veroniky Kolečkářové**. Stejnojmenná povídka Dave Eggerse byla použita tak, jak ji autor napsal, jen s některými škrtky, což si konec konců čtenáři mohou ověřit, neboť byla otištěna v sobotním Zpravodaji. Osobně lituji jen toho, že byl až příliš radikálně zkrácen závěr, tj. pasáže po utonutí psiho protagonisty příběhu, a možná proto nebyl závěr inscenace přesně čitelný pro publikum (problém nastal při dopoledním představení, kdy jsme ve tmě dlouho váhali, zda už máme tleskat). Zajímavé a v oblasti dětského divadla nové bylo spojení pohybového projevu s textem, převážně přednášeným, jen do jisté míry naplněným i herecky. Toto byl jeden z případů, kdy lze opravdu dost těžko rozlišit, do které oblasti vystoupení vlastně patří, zda do přednesové či divadelní, a dokonce ho lze považovat za scénický tanec.

V souvislosti s těmito třemi vystoupeními se začaly vynořovat některé obecnější otázky, zejména u Kohouta šáha vznikla v porotě úvaha o tom, zda inscenátorky při volbě textu nešly až příliš po jistotě a zda by si při své značné zkušenosti i dlouholetých dobrých výsledcích neměly klást náročnější, složitější úkoly. Nepochybně pro obě režisérky by to bylo žádoucí, ale podíváme-li se na věc z hlediska vývoje čtrnáctileté žákyň ZUŠ, je myslím pro ni mimořádně důležité, že dostala příležitost vytvořit něco, co opravdu zvládne a co jí umožní zažít úspěch, pocit dobře odvedeného díla, že dokáže celou práci dotáhnout se vším všudy až do konce a že je tedy schopna za ni plně odpovídat.

Neúspěchem dne bylo vystoupení, které následovalo v Národním domě – **Zatoulaní hrošáci** souboru **Charouš ze ZUŠ Vysoké Mýto** vedoucí **Ireny Truhlářové**. Zde byla problémů celá série a bylo by možné je probírat po jednotlivých inscenačních složkách. Příběh vlastně vůbec nevychází z Kahounových motivů, inscenátorku inspirovala jen dvojice dětí - hrošat. Námět byl zřetelně pod věk 13 – 15 letých dívek, výstavba byla nepřehledná s měla velkou „bouli“ v podobě cirkusového představení, příběh neměl mnoho logiky a jen volně řetězil motivy typu „ber kde ber“, které netvořily konsistentní příběh. Vodění loutek bylo z velké části nezvládnuté a ostatně některé loutky ani práci vodiče neusnadňovaly. Ani výtvarná složka – jak scéna, tak loutky – neměla rád, jeviště bylo příliš zahlceno krabicemi, jejichž přestavby značně retardovaly, ani loutky se výtvarně i technologicky příliš nepovedly. Suma sumárum: nepodařená inscenace, což by samo o sobě nebylo nic zvláštního (někdy se v kraji prostě neurodí), ale zvláštní je, že se to stalo zkušené, dlouholeté režisérce a pedagožce, která jak sama poznamenala, takové výtky a úvahy slyšela mnohokrát na různých přehlídkách a seminářích, o své práci i o jiných. A konec konců i to, že se tak stalo na půdě ZUŠ. Motivací prý bylo, aby se dívky, které po dvou letech docházky do LDO ZUŠ toužily vystoupit, naučily řádu divadla. Jenže to právě se nepovedlo, neboť právě takto se divadlo dost dobře dělat nedá.

Ale konec konců, byl to úspěšný den dětského divadla – tři ku čtyřem není až tak špatná bilance.

Eva Machková

TVÁŘE DNE

12.6.2004

Z DISKUSÍ

Veřejná diskuse o inscenacích 1. bloku

V sobotu večer se přísáhl kina zcela výjimečně nenaplnilo hororuchtivými diváky ani fanynkami Brada Pitta, ale účastníky Dětské scény, kteří zde přišli diskutovat o inscenacích 1. bloku divadelní části přehlídky. Do dění je uvedla vedoucí lektorského sboru i moderátorka diskusí Jiřina Lhotská, která nastolila několika posledními léty ověřený systém: nejprve dostane slovo vedoucí soubor, pak seminaristé, kteří si dané představení vylosovali, lektorský sbor a nakonec kdokoli z pléna. Jasně vymezena byla i časová plocha pro každý titul, a tak diskuse měla spád. Zde je její záznam:

D(ddd), ZUŠ Děčín: Kohout šáh, kohout padíšáh, kohout chán a tak dál...

Vedoucí Jana Štrbová: Hedvika chodí do souboru 5 let a je velmi šikovná v práci s loutkou, proto zkusila tento text připravit na soutěž ZUŠ. Loutky už byly dvakrát použity v jiných inscenacích tohoto souboru a jak vedoucí slíbila, ještě budou!

Seminaristé: všem se představení velmi líbilo, dlouhou diskusi vedli o souznění dívky s textem, který odpovídal jejímu vybavení, schopnosti gradace, citění rytmu. Ocenili čistotu výtvarné stránky, schopnost Hedviky udržet kontakt s diváky i přes velikost prostoru.

Lektoři: vyzdvihli pro dětské divadlo neobvyklou formu divadla 1 herce, která je velmi těžká. Ocenili zvládnutí prostoru hlasem, pohybem, napětím, energií atd. až na profesionální úrovni, čistotu formy. Hromadná loutka slepic nabízí i další režijní nápady. Není zcela jasné, kým je děvče – loutkářkou nebo kořenářkou? Zajímavé by bylo, zda by představení skutečně obstálo i jako pouliční divadlo (odpověď vedoucí: bylo vyzkoušeno a obstálo, dokonce si někteří diváci chtěli jít koupit koření).

Z pléna:

Měla jsem pocit, že slepice nakonec skončily v hrnci a byly taky uvařeny – možná to vyplývá právě z nejasného oddělení rolí kořenářky a loutkářky.

Není zcela jasné, kdy je nuše hrncem, kdy kurmíkem a kdy jen nuší

Není to pouliční divadlo – na to je příliš literární, stylizované a divadelní. Pouliční divadlo potřebuje více principu zcizování, odstupu...

Čistota projevu je až chladná – možná by pomohl jasnější postoj dívky k událostem...

SUP, DDM Praha 8: O nás

Vedoucí Jana Machalíková: Jedná se o výsledek práce s textem, který vznikl v překladatelském semináři. Na textu se stále pracuje, stále se pozměňuje, hledá nové řetězení a vnitřní příběh – toto je asi pátá verze.

Seminaristé: text se jim velmi líbil, jednotlivé přechody byly místy výborné, místy slabší, oceňují využití stolu, stálo by za to vyvážit použití židlí, případně zdůvodnit, proč tam jsou. Kladem byla plynulost, hravost, cit dětí pro pointu.

Lektoři: Na inscenaci je stále vidět prudký vývoj – ještě nedávno byla hrána v civilním oděvu i stůl byl „normální“, což vzbuzovalo pocit hry přímo před diváky. Výrazná barevná stylizace posunula inscenaci do vyšší estetické roviny. Jedná se o pásmo vtípné, nápadité a vkusně rozehrávaných textů, jemuž chybí jasnější linka, která by zdůvodňovala volbu i řazení

textů. Stůl sám se zdá být jedním z témat představení. Lektoři ocenili krásnou souhru aktérů.

Z pléna:

Zajímavé by mě vliv improvizací ligy na toto představení

Začátek byl rozpačitý

Chtěli jsme ukázat rozdíl mezi „os- tentativním předváděním přátelství“ na začátku a zdánlivě cynickým, a přesto mnohem upřímnějším, pošťuchováním

Stálo by za to více se věnovat správné výslovnosti a práci s přesahy veršů

Divadlo Přechod, ZUŠ Mikulov: Než jsem se utopil

Vedoucí Veronika Kolečkářová: tyto děti spolu hrály divadlo už asi 5 let bez jakéhokoliv vedení – začínaly s Cimrmany. Loni přišly do ZUŠ a protože nemáme dramatický obor, dali je na starost mně – i když jsem tanečnice a nemám žádné zkušenosti s dramatikem, nevím, jak se má správně mluvit, jak má vypadat divadlo... Ani pohybové nejsou nejllepší, a tak se pokusily o spojení slova a pohybu.

Seminaristé: o představení jsme vedli hodně dlouhou diskusi – pro některé z nás to byl velmi silný zážitek. Ocenili jsme náročnost textu i tématu, měli jsme pocit, že děti s ním naprosto souzněly. Kvalitní bylo pohybové nasazení, souhra, soustředěnost a spolupráce všech po celou dobu. Napůl se jednalo o pohybové divadlo, napůl o přednes – pohyb občas zastíňoval příběh a slovo, jehož srozumitelnost se při zvukové kulise ztrácela. Zmatek jsme měli v rozdělení rolí psů.

Lektoři: kvalitní předloha by potřebovala dramaturgickou úpravu – zhuštění textu a jeho ujasnění. Dominovala pohybová složka, mluvní kultura byla spíše popelkou. Některé obrazy byly velmi silné – např. „před skokem“ a „zahnutí za roh“ – možná by bylo dobré více pracovat s prostorem a vstupem do něj. Otázkou jsou veverky – jako téma i jejich realizace, která je mimo řád použitých výrazových prostředků. Rozpaky vzbudil hluboký dekolť jedné dívky, který odvádí pozornost. Někdy jdou příběh a pohybová linie proti sobě. Cítíme, že jde o silnou výpověď, ale nevíme přesně o čem. Pro někoho byla slova spíše zvukovým plánem než vyprávěním příběhu.

Z pléna:

Někdy se ztrácelo „psovství“ a oni byli spíše tanečníky, vše pak působilo spíše technicky

Cítil jsem to více jako tanec a psi by mi vadili – vidím v tom rozpor tance a živočišnosti psů

Text nemá kam gradovat

Pohyb se časem stává stereotypní, díky názvu víme dopředu, jak to dopadne a chybí nám překvapení a napětí

Expozice je velmi dlouhá a není jasné, kdy začíná kolize

Rozpor mezi přílišnou popisností pohybu a abstraktností akce

Představení bylo pro všechny velkou inspirací

Charouš, ZUŠ Vysoké Mýto: Zatoulaní hrošci

Vedoucí nebyla přítomna, lektoři proto doplnili informace: dívky pracují na ZUŠ asi rok a velmi toužily hrát divadlo, vedoucí jim proto nabídla text o hroších, se kterým už dříve pracovala. Dívky jej vzaly jako inspiraci a samy dotvořily. Nyní jej hrají pro děti MŠ a ZŠ.

Seminaristé: Kladli jsme si celou řadu otázek: o

čem to je? Proč to hrají? Komu?... Dominantní roli má cirkus, hrošci se zvláště objevují jen na začátku a na konci. Nabízí se téma zajetí a svobody, ale není dotaženo. Loutky jsou velmi různorodé, jednotlivé výstupy mají příliš velký prostor. Otázkou je věk dívek a jejich vztah k této práci a tématu.

Lektoři: Taktéž si kladli celou řadu otázek, které byly způsobeny velikou nahodilostí a nedomyšleností veškerého dění na jevišti. Hrozivě a smutně vyznívá poučení: „K čemu je nám svoboda, hlavně když máme domov.“ Jakmile se jednou na jevišti nastolí nějaká nepravda (klobouk, který přileti z pekla jen proto, aby ho slon mohl najít a stát se tak ředitelem), začne na sebe nabalovat další a už to nejde zachránit. Problematická je i scénografie, loutky, hudební složka...

Z pléna:

Smutné je, že to zavání kalkulem

Holky se zdají být moc šikovné a je škoda, že se nezabývají nějakým jiným tématem

Inspirace TV pohádkou

Chybělo jakékoliv vedení, čímž vznikl pelmel typu školní besídky, počítající s úspěchem

Bylo tam množství nápadů, kterým chybělo dotažení, a tak k ničemu nejsou

Ve všem je nepravda – dělají, jako že něco dovedou, ale nepředvedly žádnou dovednost
Moderátorka Jiřina Lhotská nakonec uzavřela diskusi tím, že „všechno špatné je k něčemu dobré“ – právě na představeních, která jsou problematická, se můžeme nejvíce naučit. Ale stejně tak je radost mít možnost setkat se s těmi podařenými – a dnešní den byl na ně bohatý.

-pet-

TVÁŘE DNE

12.6.2004

KRISTOVA LÉTA

aneb ohlédnutí za deníkem Dětské scény

Dětská scéna má letos 33. narozeniny a její zpravodaj s názvem Deník vychází po třicáté. To naši redakci vedlo k touze ohlédnout se zpět a postupně se nořit hlouběji a hlouběji do historie nedávno uplynulé, listovat zažloutlými stránkami stále starších Deníků, porovnat práci předcházejících generací redaktorů, ale především zmapovat trendy, problémy, radosti i strasti Dětské scény v její minulosti.

DÍL PRVNÍ

PĚT LET TOMU NAZPĚT - DDS 1999

Dnes vám proto přinášíme záznam rozhovoru z roku 1999, který s tehdejšími předsedou lektorského sboru celostátní dílny dětských recitátorů Jardu Provoz-níkem vedla Jana Křenková.

V altánu s Jardu Provoz-níkem

Tvůj pohled na přehlídku okem mnohaletého aktéra:

Proti předešlým létům, kdy jsem měl pocit, že obor, tj. dětský přednes se točí v kruhu, nastal posun. Od přehlídky k dílně, jež dává možnost mluvit s dětmi, s rodiči. Těším se na to, jaká dílna bude, s čím novým se přijde.

A co to bylo letos?

Vytvořením 4. kategorie se cosi zpřehlednilo. Je to skupina recitátorů nakročených k dospělosti, jejich výkony se v některých případech blíží uměleckému přednesu. Což se ukázalo v dramaturgickém výběru, v hledání, často úspěšném, a nebo i s rizikem, že neobsáhnu celou bohatost vybraného textu.

A mladší kategorie?

3. kategorie je rozpolcená. Slyšíme tu dětský přednes, ale i výkony zralejší, dospělejší. Zde je kardinální role vedoucího, učitele, který citlivě pomáhá, naznačuje cesty. Pro tento věk nelze mít jednotné měřítko. U 2. kategorie uvedu několik příkladů. Bylo potěšením sledovat, jak i nejmladší si hledají vlastní cestu k osobitému projevu, a to i v případě, že text nedosahuje nejvyšších kvalit (Jakub Jedlinský, J. Havel: Jak jelen prohrál závod). Oceňuji, když v této věkové kategorii má recitátor nejen zájem, ale i dovednosti a rozhled, který projeví v debatě s porotou na překvapující úrovni (Jonáš Konývka o svém a Šrutově Trpaslíku Jimovi). Ukázkou, že se z textu dá vytěžit podstatné téma, prožité uvnitř a navíc po technické stránce na výborné úrovni (stavba, gradace, atmosféra), byly Hlasy v trávě (Vendulka Knapová).

Nějaké shrnutí?

Děti, které se k přednesu nedostanou náhodně, mají výhodu a pozná se to na nich. V jejich způsobu hledání textů, v jejich rozhledu.

Co ty ostatní, které se k přednesu dostaly náhodně, nebo vůbec ne?

Vidím to tak, že přednes by se měl stát součástí literární výchovy ve škole.

Jardo, jímá mě strach. Rozveď to, prosím.

Přednes v literární výchově chápu jako prostředek výchovy ke čtenářství, jako proces hledání osobního vztahu k textu, cestu k objevování tvaru. Je to dosud nevyužitá možnost. Nechápat přednes pouze v souvislosti se soutěžení. Pochopitelně mám na mysli přednes, a ne memorování.

Dá se „naučit“ učit přednes?

Zabývat se přednesem s dětmi může jen ten, kdo sám projde tímto tvůrčím procesem. Jako věčný optimista připomínám semináře, zaměřené na práci se

sólovými recitátory, vedené např. Emou Zámečnickovou. Jsem rád, že zájem o ně se postupně zvyšuje.

Na závěr vskutku originální dotaz: Tvůj hezký zážitek?

Jsou to rozhovory s dětmi, jsou dychtivé povídat si s námi se vši vážností, je to partnerský dialog.

Co je ti líto?

Že tady někdy nejsou učitelé, kteří s dětmi pracují. Je pochopitelné dobře, vyslechnou-li debaty rodiče, ale absolvovat by je měli především učitelé.

Jak se zdá po dvou dnech vystoupení recitátorů, pět let není tak dlouhá doba, aby se nám tehdejší problémy zdály jako dávno minulé a vyřešené. Jen 4. kategorie už není žádnou novinkou, ale pevně danou skupinou, v níž dozrávají talenty nejzkušenějších a nejstálejších recitátorů. Literární výchova na školách se v celku bohužel přílišných změn nedočkala a leckde se stále recituje jen kvůli soutěžení. A přesto při poslechu diskusí s dětmi i s dospělými cítím mírný optimismus, že něco málo se přece jen hnulo... a to je fajn, ne?

vybrala -pet-

DÍL DRUHÝ

DESET LET TOMU NAZPĚT - DDS 1994

Je zajímavé, jak deset let neubere některým úvahám na aktuálnosti, zatímco některé jsou již v době svého vzniku zastaralé. Následující článek napsal František Zborník do Deníku Dětské scény 1994. Přehlídka dětských divadel se tehdy uskutečnila v Ústí nad Orlicí. Necháváme na úvahách laskavého i nelaskavého čtenáře, aby sám zařadil tento článek podle toho, jakým způsobem zrcadlí či nezrcadlí dnešní problematiku spojenou s procesem vytváření jevištních tvarů.

Poznámka k režii divadla hraného dětmi

Při diskusích s vedoucími souborů i při velkém diskusním klubu jsem často zaslechl úvahy, přesvědčení či tvrzení, že dětské divadlo potřebuje dobrého lektora dramatické výchovy, zanícení a čas, což pro vznik dramatického tvaru dostačuje. Domnívám se, že každý tvar, kterým dětské divadlo bezesporu je, potřebuje především člověka nebo tým, jenž už při začátku práce předjímá budoucí výsledek, má představu o celku jako nově nezaměnitelné „umělecké“ skutečnosti. Jednou z nejčastějších her vedoucích dětských souborů je hra o vzniku inscenace (pásma, montáže, představení uměleckého přednesu), čti tvaru: že vznikl kolektivní prací souboru, vedoucí byl kdesi v pozadí a předkládá výsledek takový, jaký si vyrobily samy děti. Výjimka možná existuje, ale jinak je to šalba a klam. Režisér takové inscenace existuje. Mohl zorganizovat přípravu a zkouškový proces tak, aby vycházel především z dětské aktivity, ale on je tím, kdo převzal zodpovědnost za výběr nápadů ve všech složkách divadelní inscenace. On je tím, kdo vztahuje prostředky k tématu, on je zodpovědný i za vnější organizaci celé věci. I za množství práce a energie, která se do inscenace vloží. Každý tvar představuje práci. Dřina, uvědomělá a s konkrétním vědomím cíle, není nic, zač by se soubor měl stydět.

Rád bych v této chvíli oddělil dramatickou výchovu od divadelního tvaru. Myslím, že úkolem inscenace není demonstrovat metodu, již vznikla. Divadelní

tvar je svébytná aktivita a soubor má právo k němu dojít různými cestami. Je zřejmé, že už dnes existují mimořádní vedoucí, učitelé dramatické výchovy, jejichž úloha při osobnostním rozvoji dětí je obrovská. Ale je rovněž zřejmé, že jen někteří z nich jsou schopni vytvořit tvar.

Že jen někteří mohou být úspěšnými režiséry. Totiž chceme-li být k sobě upřímní a chceme-li popřát dětskému divadlu svobodnou cestu.

-vybral dlab-

BULVÁR

Přijďte rozhodnout, je to i na Vás!!!

- V této bleskové zprávě chceme upozornit na fakt, že ze zcela nepochopitelných důvodů zamítla Odborná rada ARTAMA pro dětské divadlo a recitaci žádost několika desítek mladých. V dopise, jehož originál se podařilo naší redakci vytáhnout z odpadkového koše jednoho nejmenovaného odborného pracovníka IPOS-ARTAMA, vyzývají aktivisté Společnosti za pátou kategorií na DS (dále jen SPK DS) členy rady k tomu, aby jim umožnili vstup do světa dětského přednesu. Předseda i místopředseda Sdružení pro pátou kategorii přijeli do Trutnova (viz. foto) a sdělili nám, že jsou ochotni vystoupit i mimo oficiální program. Podařilo se nám zjistit, že jejich příprava byla důkladná, ačkoliv jistým handicapem je, že jim nikdo nepomáhal s výběrem textů. František Vomrz (vlevo) je připraven recitovat klasiku, ale jeho výrazové prostředky podpořené nezastíraným, hlubokým citovým vztahem k vlastní jistě všechny posluchače nenechají na pochybách, že Sládkova Cestička k domovu má pro pátou kategorii svou platnost i dnes. Zrovna tak místopředseda SPK DS Ivan Škála (vpravo) se řídil heslem, že posluchače je třeba něčím zaujmout a příjemně překvapit, proto si připravil scénickou montáž textů ze sbírek S. K. Neumannova Zpěvy drátů, Zpěvy lomu a Zpěvy světla.

- Všichni pracovníci redakce DDS 2004 sepsali a jednomyslně podepsali petici za zařazení páté kategorie do oficiálního programu DS 2005. Podpisové archy si můžete vyzvednout přímo v redakci DDS.

-dlab-

ŠTAFETA

Štafeta je zvláštní věc – sami o sobě v ní nic moc neznámáte. Můžete běžet, jak nejrychleji umíte, ale neběží-li stejně rychle a usilovně i ti před vámi a po vás, veškerá vaše námaha je k ničemu. Jako symbol společného cíle s sebou nesete kus klacku, štafetový kolík, a nebo třeba hořící pochodně – znak smlouvy mezi vámi, která říká, že sice vy sami ovlivníte jen malinký kousek celku ... ale podaří-li se takových kousků dát k sobě více, vše do sebe jako závrakem zaklapne a vy vystupujete na Olymp vítězství.

Takovouto pochodni či štafetovým kolíkem letošní Dětské scény jsou tři otázky, které každý den naleznete v této rubrice. Tím, kdo se ptá, i tím, kdo odpovídá, bude vždy někdo z vás – někdo, komu bude předcházejícím osloveným předána štafeta.

Dnes ji v rukou drží **Vlasta Gregorová**, které se zeptal **Jakub Hulák**:

1. Co tě vede k tomu, že ráda přijímáš pozvání na Dětskou scénu?

Klima, které je výsledkem tvořivého počínání řady dětí i dospělých a já se v něm mohu svobodně pohybovat.

2. Jak souvisí tvá práce s tím, co se na Dětské scéně odehrává?

Mimo jiné tím, že jsem náročná na výběr literárních textů, které v naší MŠ předkládáme dětem i tím, jak s těmito texty učitelé zacházejí.

3. Co ti v poslední době dělá největší radost?

Že si mohu s mými vnuky číst knihy, na

které bych si jinak jen těžko udělala čas – např. nyní předčítám knihu Dobrodružství Vikinga Víka.

A komu pokládá otázky Vlasta? Elišce Herdové:

1. Je snad něco, co bys na Dětské scéně změnila?
2. Máš v Trutnově svá oblíbená místa?
3. S kým se podělíš o své zážitky z Dětské scény?

DNEŠNÍ PROGRAM NEDELE 13. 6.

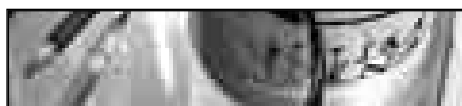
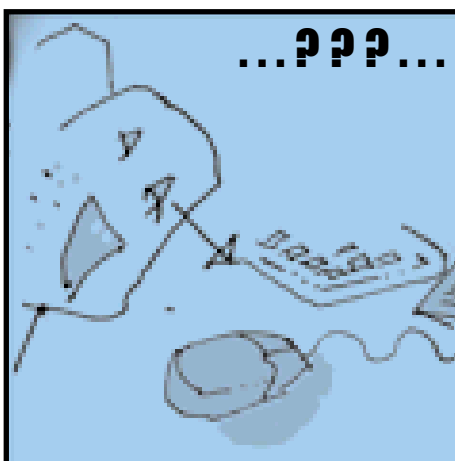
8.00 - 8.45	dílny pro recitátory II., III. a IV. kategorie
8.30 - 12.00	dílny pro děti ze souborů
	dílna D, L, N, V
8.30 - 12.30	semináře pro dospělé
	seminář A, B, C
9.00 - 11.40	2. blok vystoupení souborů
	Prcek Tom a Dlouhán Tom , Divadélko Růžek České Budějovice
	Obrův panoš , Lidičkové - Divadlo, DDM Ostrava
	Narnie , Brnkadla - Kubíci, CVČ Lužánky, Brno
9.00 - 12.00	vystoupení recitátorů IV. kategorie
13.30 - 15.00	beseda lektorského sboru s recitátory IV. kat. a jejich doprovodem
	diskusní klub pro doprovod recitátorů II. a III. kat.
	dílny pro recitátory II. a III. kategorie
14.00 - 16.35	2. blok vystoupení souborů
	Prcek Tom a Dlouhán Tom
	Obrův panoš
	Narnie
17.00 - 18.00	diskusní kluby seminaristů
17.00 - 18.30	dětský diskusní klub
	pro děti ze souborů vystupujících ve 2. bloku
17.30 - 18.00	diskuse lektorského sboru
	s vedoucími souborů vystupujících ve 2. bloku
19.45 - 21.00	veřejná diskuse o inscenacích 2. bloku
20.00 - 22.00	diskotéka pro děti ze souborů
21.15	večerní představení pro dospělé, Divadlo DNO Hradec Králové

pozor - změna

večerní představení divadla DNO se koná v Divadélku Trdýlko v budově ZUŠ

BLAŽKOVÁ 2004 - DÍL 3

LIGA PROTI ZVÍŘATŮM

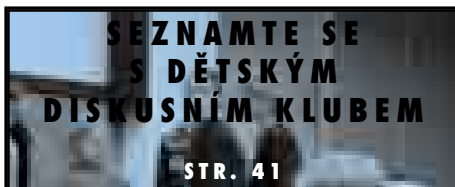

Deník Dětské scény - Trutnov 2004. Číslo 2.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 13.6.2004 v 1:30. Vychází - v neděli 13.6.2004 ve 10.00. Náklad - 450 ks.

**ROZCVIČKA
JAKO
JÍDELNÍ
LÍSTEK**
STR. 39

**SEZNAMTE SE
S DĚTSKÝM
DISKUSNÍM KLUBEM**
STR. 41

**KRISTOVA
LÉTA**

STR. 47

eni. To, co jsme viděli, vycházel
pěkného, nápaditého textu, kter
ával mnoho příležitosti k tvoř
ému přístupu jak vedoucí, ta
lětem. Porota se shodla na tom, ž
autorka Věra Dřevíková doká
ala těžko překonatelnou verbáln
hravost Čapkovy textu zdařile př
ést do hravosti divadelní – nap
studa lékařů, kteří přicházej
princeznu léčit, expozice samotn

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

14. června 2004

pondělí

číslo 3.

... úvodník na pondělí

Noc se s nocí sešla, šotci zášupšáci zasoúpali nožkami, rozběhli se po redakci, do všech koutů nahlédli, leccím zamíchali a já si teď musím sypat popel na hlavu. Včerejší statistika se mi totiž moc nepovedla. Při sčítání souborů jsem vynechala celý den a tak jsem vás, milí čtenáři, počastovala mylnými statistickými údaji. Takže ještě jednou a pořádně.

Začnu recitátory. Údaje o jejich počtu sedí (68 celkem, z toho 48 poprvé), ale v nultém čísle Deníku byla ve zprávě mylně uvedena jména dvou postupujících recitátorů ze IV. kategorie jako Kamila Bartusíková a Iveta Kocifajová a ono přitom šlo o Ivetu Vankátovou z Hnojníku a Ondřeje Kopicčku z Opavy. Oběma recitátorům se hluboce omlouváme, nechtěli jsme je poškodit. Víte, oni ti šotci zášupšáci... ale nic.

U souborové statistiky se zášupšáci do všeho zamotali ještě víc. Souborů nepřijede celkem 17. Bude jich totiž dohromady 20 a přivezou 21 inscenací! Při jejich sčítání v pět hodin ráno jsem v programové brožůře přeskočila jednu celou stránku... 10 souborů Trutnov teprve objevuje, protože jsou tu poprvé. Deset zbývajících tu bylo nejméně dvakrát a nejvíce pětkrát – a jestli chcete vědět, který soubor tu kolikrát byl, přečtete si včerejší úvodník, protože to je správně. Alespoň to platí. A já doufám, že v dalších úvodnících už nebudeme muset napravovat svoje příští omyly. ☺

-ívd-

... foto dne

Autorkou dnešního snímku je Vojtěch Dvořák.

VYSVĚTLI
POJEM

Každá společnost si postupně utváří svá vlastní pravidla, zvyky a také začne časem používat svůj osobitý slovník, kterému rozumí jen příslušníci dané skupiny – podívejme se na Brňáky s jejich hantecem, programátory, hokejisty... Také svět umění dramatického je takovouto komunitou „těch, co k sobě patří a rozumějí si navzájem.“ Ale rozumíme si skutečně? Opravdu víme všichni, co která slova našeho odborného slovníku znamenají? Skutečně chápeme, co nám naši lektori v dobré víře říkají?

Rozhodli jsme se tento jev v letošním roce Dětské scény prozkoumat formou ankety, a tak zde můžete nalézt první výsledky našeho výzkumu – tentokrát na téma:

MIZANSCENA

Je to velká scéna, která se odehrává na mezi. A je třeba dbát na to, aby byla suchá!

Tomáš (26)

Nevím.

Terka (12)

Jak to formulovat! Dějový celek....

Iva (33)

Vždycky to bylo všechno, co na jevišti funguje jako na diváka. Je otázka, jestli..., když to nefunguje, je to taky mizanscéna.

Stanislav (50)

Co je to, co? Nemám ani tušení!

Miša (13)

Nevím.

Irena (42)

... obsah čísla 3.

Úvodník na pondělí	38
Vysvětlí pojem... mizanscéna	38
Z dílen: Seznamte se s...	
Veronikou Lisalovou	39
Lucií Klárovou	39
Tváře dne	40
Z diskusí:	
Lektorský sbor s recitátory IV. kategorie	40
Seminář H	40
Z diskusí: Seznamte se s...	
Milošem Maxou	41
Tomášem Machkem	41
Veronikou Rodríguezovou	41
Dětský diskusní klub	41
Osobnost dne...	
Irena Konývková	42
Zdeňka Marečková	42
Dnes se představují...	
Pohled Evy Machkové	43
Tváře dne	44
Na počátku bylo...	45 – 46
Kristova léta	47
Štafeta...	
Eliška Herdová	48

Divadlo, které po odehrání představení zmizí.....
Jakub (14)

To jsme se v dramtáku učili... nic... fakt nic... Iveta (14)

Jednou větou to neumím, nejsem na správné formulace... „Dáváš moc těžké otázky, běž se proběhnout“

Jana (40)

Soubor vztahů všech významonosných prvků inscenace aneb jak my říkáme: KDO, KDE, S KÝM!

Miloš a Tomáš (průměr 21)

Co to? No, jediné, k čemu bych to mohla připodobnit, je Misantrop!

Zuzka (17)

Zdánlivá maličkost, která může ovlivnit významně dojem z celého představení.

Kateřina (27)

Já nejsem divadelní element. Je to rozestavení postav či figur na scéně, jak se k sobě točí a tak.

Martina (40)

Libuše, 38 let

Opravdu nevím. Jsem doprovod recitátora, nejsem žádný odborník.

Jarka, 26 let

Mizanscéna je asi významotvorné rozestavení věcí a lidí na scéně. Já fakt nevím.

Michal, 29 let

Nevím. Vůbec netuším.

Milan, kousek přes 40

je to něco mezi situací a rozmístěním kulís, rekvizit a postav na scéně. Ale přesně to nevím.

Jiří, něco mezi 30 a 60

Stav hracího prostoru v dané situaci.

Mizanscéna je prostorovým, grafickým znázorněním tématu dramatických situací. Rozestavení postav a jejich přesuny po jevišti musí být vždy na jedné straně v souladu s požadavky divadelního vnímání a na druhé straně musí do potřebné míry odpovídat životní zkušenosti obecnosti. Musí být tedy pochopitelné (identifikovatelné) jako životní projevy. Tato míra životnosti a divadelnosti a specifický vztah mezi nimi jsou určovány příslušnou divadelní konvencí. Hledisko životnost, to je požadavek zajistit obecnostu možnost rozpoznat v jevištním dění jisté životní projevy – i hledisko divadelnosti – jsou jen vnější. V obou případech jde o požadavek vhodného aranžování, které je schopno zajistit nerušené vnímání slovního textu a uplatnění hereckého projevu, ale nemá přitom žádnou uměleckou hodnotu. Aby takovou hodnotu mělo, musí režijní kompozice postav na scéně realizovat jisté téma. Tématické hledisko je tedy při rozmístování a přesunech postav na jevišti nejdůležitější: při tom se ovšem může uplatnit jen s ohledem ke dvěma předešlým hlediskům. **Mizanscéna musí tedy sloužit jako grafické zobrazení toho, co je obsahem jednání.**

Zd. Pošíval, Základy pojmů v dramatickém umění

Sestavil –dlab-

Výrok dne:

Počkáme si na ty diváky, musíme si je vychovávat!

Z DÍLEN

Seznamte se s...

Veronikou Lísalovou a Lucií Klárovou, lektorkami dílen pro sólové recitátory IV. kategorie

*Různé
Zachycují hudbu života.
Zn.: Ladí – neladí
(Lucie)*

*Výměním okna. Mám do dvora, chci na moře.
(Veronika)*

Třetí oříšek

Jednoho dne došlo k vyzvání na cestu. Na cestu do Trutnova. Vést dílny. Dílny pro recitátory. Vydaly jsme se na ni.

Poprvé před třemi lety. Loni znovu. A letos také. První oříšek se nám otevřel se zvláštním kouzlem. Byla téměř neuvěřitelná ta naprosto upřímná radost ze společného setkání, síla vzájemné tolerance a navazování přátelství.

Loňský oříšek byl rovněž tak okouzlující. Atmosféra plná smíchu, dobré nálady, vtipných nápadů a hlavně přátelské podpory.

Letošní oříšek byl tvrdší. Byl to ořech kokosový. Některé skořápky se v pátek jevily velmi solitérně (pozn. nikoli solidárně). Bylo obtížnější hledat nit, na niž bychom mohli navlékat společná setkání, společnou řeč. Sobota začala v podobném duchu, leč nicméně závěr dne cosi otevřel. Že by oříšek začal povolovat?! Malou skulinkou možná začaly pronikat záblesky světla.

Jestli jsme úplně rozlouskly oříšek a jestli jsme došly k jádru – nevíme, ale dnes při poslední hodině, těsně před jejich recitátorskými výstupy, měli všichni účastníci snahu o společné naladění a poprvé z nich vyzařovala příjemně jiskřivá energie i soudržnost. Možná, že na sebe letos potřebovali více času, každopádně při loučení byly jejich stisky rukou a drobné komentáře upřímné.

Za všechny tři oříšky děkujeme!

Lektorky IV. kategorie Lenivé Kouzlo a Veselé Léto

Rozcvička jako jídelní lístek

Rozhodnutí sejít se před vystoupením s účastníky IV. kategorie recitátorů přímo v aule SLŠ, kde se vystoupení odehrávají, bylo velmi dobré. Obě lektorky (Lucie Klárová, Veronika Lísalová) vsadily na dobrou kartu, zavřely dveře sálu (o jehož akustice a jiných dispozicích pro dětský přednes se toho napsalo tolik, že to snad ani nemá cenu opět připomínat) a umožnily svým svěřencům prostor si „ochutnat“. Jejich jídelní lístek měl několik chodů:

Předkrm – Bylo třeba se seznámit s pořadím, ve kterém budou jednotliví recitátoři vystupovat.

Polévka – Rozezvučení rezonančních dutin! (Někdo bohužel ani neusrl, asi neví, že polévka je grunt a maso špunt – jak říkával náš děda! Váš taky?) Bylo zřejmé na první pohled, kdo je poučený a kdo se setkal s hlasovou rozcvičkou snad poprvé.

Ryby a drůbež – Mluvidla a jazyk – Lektorkami bylo zdůrazněno, že je třeba postupovat systematicky, pomalu a důkladně. (To zřejmě, aby nikomu nezaskočila kostička!) A opět bylo patrné, že někdo ryby nerad, ne však rozhodně proto, že by mu nechutnaly, ono to bude spíše tím, že někdo je prozatím neochutnal, nebo mu nebyl jejich význam pro organismus recitátora dostatečně objasněn. Mnozí – a byla jich jistě většina – již přišli na chuť tomuto podivnému jídlu, které (ačkoliv nezažene hlad – to hovořím pouze z vlastní zkušenosti) je chutné, při bližším seznámení s ním lahodné a především nezbytné pro dodání jistých stopových prvků...ty se ostatně daly vystopovat ve výkonech jednotlivých interpretů při vlastním vystoupení.

Hovězí – V tuto chvíli bylo stále ještě patrné, že vnitřní koncentrovanost většiny přítomných nedosahuje požadovaného standardu. To dokládaly některé výroky, které zcela po právu patří do této

části jídelního lístku. Chtěl bych však poznamenat, že bylo k nepřehlédnutí, jak těchto projevů mnohonásobně ubylo, tedy ve srovnání s předcházejícím dnem.

Hotová jídla – Lektorky v této chvíli „uklohnily“ (a to v tom nejlepším slova smyslu) osvědčený pokrm, byl jim „společný výskok“ – aktéři stojící v kruhu se snaží dosáhnout toho, že všichni v ten samý okamžik poskočí. Na tom by nebylo až tak nic těžkého, kdyby neměli zakázáno se domlouvat, a to jak verbálními, tak neverbálními prostředky. Obdiv a úklonu skládám k trpělivosti a důslednosti, s jakou vedly recitátory ke splnění tohoto poměrně složitého úkolu. Podařilo se! Jako by něco prasklo, najednou ještě mnohem zřetelněji ubylo poznámek a vtipkování (a nebylo to tím, že se přiblížila hodina H). Teď se snad už všichni začali soustředit a naslouchali si s mnohem větší intenzitou – však to už za chvíli budou potřebovat.

Minutky – Poslední minutky před vlastním vystoupením byl dán prostor pro práci s výrazem a sdělením. Úkol zněl: Máte pět minut na přípravu rozhovoru s využitím zástupné řeči (tou musí být nějaké jazykolamy). Dvojice vznikly spontánně a většina rozhovorů se vskutku nemusela překládat ani vysvětlovat.

Moučníky a dezerty – Následovala známá hra na dirigenta: Nastupte si do tvaru jako pěvecký sbor a rozdělte se na čtyři hlasy (hlas 1.: hmmm... .., hlas 2.: esssss, esssss... .., hlas 3.: ooooo... .., hlas 4.: pa, pa, pa... ..)

Lihoviny – Na úplný závěr si každý (v pořadí, ve kterém bude vystupovat) přišel před dosud ještě prázdné hlediště a řekl úplný začátek svého textu, tedy jméno autora a název, aby si našel to „správné“ místo a ujistil se, že vzhledem k prostoru „nasadí“ správně.

Na úplný závěr si popřáli, aby jim to sedlo! Já sám za sebe bych jim popřál dobré zažití!

-dlab-

TVÁŘE DNE

13.6.2004

Z DISKUSÍ

Z diskusí... lektorského sboru s recitátory IV. kategorie

Dřevem vonící aula lesnické školy zažila potřeť totéž – diskusi o vystoupeních recitátorů – a přesto to totéž nebylo. Recitátoři čtvrté kategorie prokázali při debatě schopnost sebereflexe, velkou slovní zásobu (i v používání termínů) a to proměnilo atmosféru celého povídání. Postřehy a rady zkušených odborníků se změnily v zaujatou debatu rovnocenných partnerů – přestože zvolený způsob komunikace byl stejný. Stejný byl i zasedací pořádek lektorských dvojic. Recitátoři se rozdělili do povídacích skupin podle toho, jak daleko seděla dvojice lektorů od místa jejich shromaždiště. Jelikož J. Provazník a V. Gregorová seděli nejdál (úplně nahoře), měli na počátku nejméně zájemců o povídání. Středně obsazeny byly Eliška a Alena a nejvíce recitátorů se tísnilo kolem Radka a Ireny, ti totiž seděli od shromaždiště na dva kroky daleko. Po čtvrt hodině se skupinky přecházením z kruhu do kruhu pravidelně rozvrstvily.

Z konkrétních slov o jednotlivých vystoupeních mi brzy vyplynula témata týkající se recitátorů IV. kategorie. Nejaktuálnější je asi otázka dramaturgického výběru textů pro přednes. Na ni navazuje problém přílišného ztotožňování se s hrdiny, které vede k přílišnému sentimentu. Několikrát byla proto připomenuta potřeba nutnosti odstupu vypravěče. Často se mluvilo o pojetí textu a minimálně o technice, protože ta byla na poměrně vysoké úrovni.

Při diskusi jsem si uvědomila, že poměrně často si děti v této věkové kategorii vybírají texty, které jdou „nad věk“ – dobře je chápou, ale nejsou schopny je před publikem plně interpretovat. Především jsem psala o tom, že velkému počtu recitátorů druhé kategorie vypadl text. Dnes se zase recitátorům čtvrté kategorie stalo, že často „tlačili na pilu“. Byli mnohdy tak naléhaví, že působili nevěrohodně. Čím se to stalo? Především asi tím, že jim na vystoupení hodně záleželo. Většina recitátorů si zkusila akustiku auly večer či ráno před vystoupením, ale to byla prázdná. S diváky je to úplně jiné, což mohlo vést k přílišné naléhavosti projevu. Možná zafungovalo i to, že jednomu z recitátorů se projev trochu „vymkl“ a ostatní nasadili podle něj. Stává se to. Většinou mluvili o tom, že si změnu v interpretaci uvědomili a snažili se popsat i její příčinu. A jak řekl jeden z lektorů, už to je polovina výhry. Uvědomit si chybu znamená mít velkou možnost ji brzy napravit.

-ivd-

Diskusní klub pro doprovod recitátorů II. a III. kategorie aneb Ema má AMU, drama má Emu, Ema i drama já sá!

Forma, jakou probíhal poslední diskusní klub pro doprovod recitátorů na DS 2004, byla vlastně opět stejná jako v předchozích dnech, ale shodou několika okolností (většina recitátorů II. a III. kategorie se svým doprovodem již odjela, zároveň probíhala beseda lektorského sboru s recitátory IV. kategorie a druhý blok vystoupení souborů byl na spadnutí) se v místnosti k tomu určené sešli s lektorkou Emou Zámečnickovou pouze dvě osoby a člen redakce, který se do debaty zapojoval sporadicky, protože to nemá v popisu práce. Ti, kteří přišli diskutovat, nebyli začátečníky a (jak Ema poznamenala) měli dobrý vhled do problematiky dětského

přednesu. Takže se diskutovalo „ve velké stylu“, přemýšlelo se, formulovalo, bádalo, odhalovalo a nakonec i trochu spekulovalo. Z celé spleti myšlenek uvádím jen některé:

a) Text, který známe, posloucháme poněkud jinak, než ten, který slyšíme poprvé. Některé texty jsou tak lákavé, že se objevují velni často a je někdy těžké nesrovnávat a nepředjímat, když např. známe pointu. Při výběru textů bychom měli dbát i na to, kde a komu budeme text říkat. Je jistě rozdíl mezi tím, jestli jde o vystoupení pro poučené publikum na přehlídce či o nezasvěceného diváka.

b) Je také třeba znát kontext interpretovaného úryvku, ale na druhou stranu bychom neměli opomenout a počítat s tím, že divák kontext znát nemusí!

c) Bylo otevřeno i téma recitace intimní poezie. „Setkala jsem se s názorem, o kterém přemýšlím“, řekla Ema, „že v případě, když recituji intimní poezii, přestává být intimní, neboť ji přetřásám na veřejnosti.“

Nakonec, jako každý den, vybírali přítomní nominace na imaginární postupovou přehlídku. Ačkoliv během předešlých diskusí velmi často vyzdvihovali jednotlivé výkony interpretů, nakonec doporučili „jen“ dva postupy a nedohodli se na žádném náhradníkovi. Čistý výkon k postupu nebyl vlastně ani jeden – tedy bez váhání, znělo resumé diskutující trojice.

-dlab-

Z DÍLEN

Seminář H.

Hravý, hrdý, houževnatý. Tak vypadá seminář H. Pracuje v ilegality od samého začátku Dětské scény 2004.

Pracuje tiše, skromně, vytrvale. Nezlobí.

A přitom málokterý seminář se může prokázat tak hmatatelnými výsledky jako právě seminář H.

Pracuje kdekoliv a kdykoliv. V parcích, cukrárnách, jídelnách, při diskusích, divadelních nebo recitačních přestávkách.

Závidět nemusíte. Můžete se přidat.

Stačí mít háček, bavlnky a pilné ruce.

za **h**rdý **h**ouževnatý **háčkovací** seminář

Jana Mandlová, Jiřina Homolová a Terka Chybová (a drze si přivlastňujeme i Zuzku Jirsovou, neboť materiál i výsledky má)

Co vy?

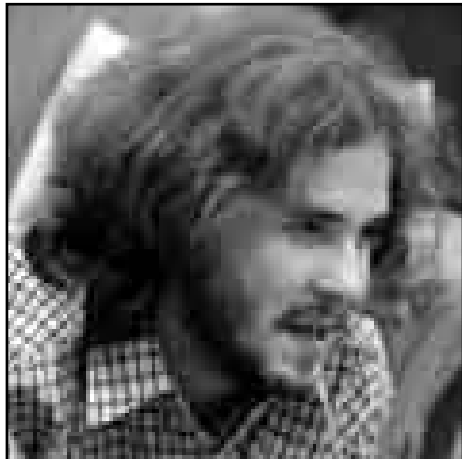
-externí spolupracovnice JM-

Z DISKUSÍ

Seznamte se s...
lektory dětského diskusního klubu

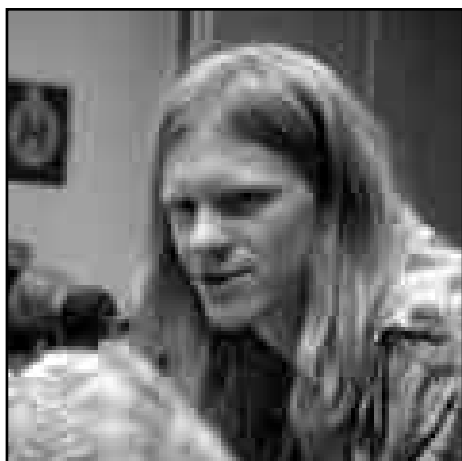
Milošem Maxou

*Bývalý starý underground v současnosti nosící
růžovou kartičku hledá účastníky do nočních diskusních
klubů !!!*

Tomášem Machkem

*Ideální muž hledá ideální ženu do ideálního
vztahu.*

Veronikou Rodriguezovou

*Z okna se dívám na šedou fasádu domu naproti,
zavřu-li oči vidím pivoňky, řeřichu, klematis, lilie a modrý
hořec. Voní i růže z Jericha. Obraz se rozpíjí.
Značka: Kapesníky Roberta Musila dávno už
zteřely.*

Miloš a Tomáš o dětském diskusním klubu

Cílem námi vedeného dětského diskusního klubu je účastníkům nabídnout naše přesvědčení, že **divadlo je pro diváka a diskuse je pro tvůrce představení**. Pokud hrají divadlo, hrají ho vždy pro diváka, chce mu něco sdělit, musím tedy myslet na čitelnost mého sdělení. Dětský diskusní klub by měl být jakousi protiváhou k představením. Právě diskuse mi poskytuje možnost dozvědět se, zda mé snažení zafungovalo, tak jak jsem předpokládal. Rozhovor diváka s divákem je jedinečnou příležitostí nahlédnout do jejich myšlenkových pochodů dějících se při sledování mého díla. Proto je jedním z pravidel naší diskuse: Soubor o svém představení mluví až nakonec.

Naše dílna má dvě části. První blok slouží k přípravě na diskusi (naladění, odbourání bariér mezi soubory, diskuse v podskupinách), druhý je pak samotnou diskusí. Během dvou dnů jsme se setkali s lidmi, kteří jsou velice dobře schopni pojmenovat téma, prostředky, inspirativní podněty ale i nedostatky inscenace. Větší problém než samotná analýza cizího představení je někdy přijímání diváckých pohledů a názorů na mou vlastní práci. Což nás mrzí. Pokud tvůrce dokáže otevřeně naslouchat druhým může se mooooóóó poučit pro další nejen divadelní život.

Na slovíčko s Veronikou

Co je dobré na tom, být jednou nohou v lektorském sboru a druhou nohou v diskusním klubu dětí?

Když tlumočím členům souborů témata, které řeší lektorský sbor dospělých, uvědomuji si posun, jaký se v propojení světa dětí a světa dospělých během posledních let na Dětské scéně udál. Důkazem toho též je, že se lektori zajímají, co se řešilo v dětské diskusi. Často je strhující vidět, jak jsou mladí diváci pozorní a vnímaví a málokdy se stane, že by nepojmenovali hlavní problémy inscenace. Není výjimečné, když dětská diskuse kopíruje témata diskuse dospělých. Určitě k tomu přispívá i dobrá struktura diskuse, vedená Tomášem a Milošem. Být svědkem dětských diskusí je osvěžující a jediné negativum vidím v tom, že tuto funkci dětí na začátku diskuse často označují jako funkci špeha, ale doufám, že se tento pohled během debaty změní. Také je pro mě zajímavé srovnávat vyjadřovací a komunikační schopnosti dětí ze souborů s dětmi školních tříd, se kterými se setkávám při své práci. Je jasně vidět, jak práce v souboru rozvíjí osobnost člověka.

Liší se úhly pohledu lektorů a dětí?

Děti vedou diskusi v konkrétní rovině, ale většinou to jsou otázky, které v obecnější rovině řeší lektorský sbor. Ještě bych zdůraznila věcnost dětských diskusí a vysokou kulturu, s jakou děti diváci formulují problematické momenty situací.

Byli jsme u toho

Dětský diskusní klub poprvé – sobota

Tomáš a Miloš se představují a žádají děti ze souborů, aby se usadily do velkého kruhu v tělocvičně Na Nivách. Žádají děti, aby jim pomohly definovat pojem DISKUSE. Chvilku to trvá, ale nakonec se dopracují k uspokojivé odpovědi. Pak stanovují pravidla pro správné vedení diskuse – neskákat do řeči, vyslechnout druhou stranu, jasně formulovat, jak se správně hlásit o pořadí, kdo diskusi řídí... Potom se ptají, co děti od diskusního klubu očekávají. Chtějí vědět, jak jejich představení působí na diváky. To znamená, že všichni přišli na správné místo a ve správný čas.

Než se začne mluvit o představeních, dostane svých několik minut i jednoduchá seznamovací hra. Pak následuje hříčka, na jejímž základě se děti rozdělí do 4 skupin. Všechny skupiny dostanou velký arch papíru a tužky. Jejich úkolem je v určeném čase odpovědět na 4 otázky, které budou startovat diskusi.

Otázka č.1: Popište (stručně) příběh představení. Pojmenujte téma.

Otázka č.2: Napište, co bylo cílem tvůrců představení. Co chtěli v divákovi vyvolat?

Otázka č.3: Jaké prostředky byly v představení použity a jak fungovaly?

Otázka č.4: Pojmenujte klady a problémy představení.

Jakmile na budíku uplynul předem dohodnutý čas, byla vyzvána skupina, které psala o prvním představení (Šáh padišáh...). Postupovalo se podle otázek. Nejdříve skupina přečetla svoje poznámky, ostatní se hlásili dle pravidel do diskuse – a někdy i dost vášnivě. Když byla všechna nabídnutá témata vyčerpána, Veronika stručně seznámila auditorium s tím, o čem se mluvilo na sezení lektorského sboru. Pak dostal slovo soubor.

Vlastně jednoduché. Ale účelné. Debata se netočila v kruhu, protože Tomáš a Miloš ihned připomněli pravidla: o tom se už mluvilo, zpět se nevracíme! A to vše s úsměvem, ale nekompromisně. Díky tomu byla debata opravdu věcná a také přehledná. Sledovala jsem to všechno s úžasem a říkala jsem si, že něco takového bych mohla zkusit prosadit na pracovních poradách – jejich délku by podobný jednoduchý systém zkrátil na polovinu. A kdyby se za skoky do řeči vylučovalo... To by bylo!

Dětský diskusní klub podruhé – neděle

Diskusní klub má stejnou strukturní výstavbu, v detailech se liší. Jinak se staví skupiny, hraje se jiná seznamovací hra. Též děti jsou jiné (až na jednu skupinku, která byla i včera). To znamená, že je jiné vše. Dnes nejdou formulace tak snadno jak včera. A také není debata tak věcná. Ukazuje, že ještě větším problémem než formulovat svůj názor je přijmout kritiku konstruktivně. Tomáš s Milošem a Veronikou tomu hodně pomáhají tím, že dokáží v pravý čas debatu zlehčit. Prohodí vtipnou poznámku, nenápadně převedou ožehavé téma do klidnějších vod diskusního toku. Bděle dohlíží na dodržování pravidel a vyplácí se jim to. I když zpočátku jde všechno hůře, podaří se nakonec zformulovat klady a problémy představení. Myslím, že nejde o to rozhodnout, zda povedenější byl kostým a nebo písničky ve hře. Jde o to naučit se mluvit a naučit se poslouchat a naučit se vyrovnat se s tím, jak vnímá moji práci někdo jiný. To považuji za dobrý vklad do života. Koneckonců i staří Řekové říkali, že mluvit se člověk naučí pouze mluvením.

-ivd-

OSOBNOST DNE

V této rubrice vás seznamujeme s některými z vás, vedoucích souborů, které letos vystupují na Dětské scéně. Náš výběr vychází ze snahy zmapovat co nejširší pole možností jak pracovat s dětskými divadelními a recitačními kolektivy, oslovit jak začínající, tak i zkušené vedoucí, najít styčné plochy vaší práce i jednotlivé odlišnosti.

Irena Konývková – vedoucí divadelního souboru HOP-HOP, ZUŠ Ostrov

Ireno, patříš mezi nejzkušenější a taky nejstálější účastníky Dětské scény. Mohla bys popsat svou cestu k divadlu? Kdo jsi a co děláš?

V 7. třídě jsem nastoupila do literárně-dramatického oboru k manželům Pavelkovým. (Mimochodem důvod k přihlášení bylo to, že jsme s naší češtinářkou na základní škole nacvičili na školní akademii úryvek z Popelky - já díky svým polodlouhým vlasům hrála prince - a hodně jsme se při nacvičování nasmáli. Spolužačka, která také hrála, chodila do dramatu a říkala, že takové je to u nich každý týden. Šla jsem se tedy do dramatu smát, a už jsem odtud nikdy neodešla). Když mi bylo 19, tak se Pavelkovi odstěhovali do Prahy, já si nechala přendat přihlášku na vysoké škole na dálkové studium a začala jsem učit. Pomáhala jsem totiž Soně Pavelkové už před jejím odchodem, navíc mě neustále posílala na semináře, nebo brala s sebou. No, a mě se to všechno začalo líbit.

Co ti v současnosti dělá největší radost? A co starost?

Na radost mám svoje dramatacké děti, mrňavé (už jsem je hodně dlouho neučila, tak jsem z nich nadšená, asi mám konečně ten správný nadhled), ale i velké (postoupily letos všude možně a dočkaly jsme se i chvály, nejen kritiky). A TAKÉ MÁME SVOJE VLASTNÍ MINIDIVADLKO! S OPONOU, ČERNÝM HORIZONTEM, PORTÁLY, VYVÝŠENÝM SEZENÍM PRO DIVÁKY A SE ZVUKOVOU APARATUROU! Na starosti se raději neptej, jsem od 1. června ředitelkou, tak teď řeším zvýšené normativy v základních uměleckých školách (mám pocit, že nás chtějí zrušit), tím pádem „přebytečné“ učitele, nedostatek peněz na mzdy (naše škola až do prosince bude bez osobního ohodnocení) a samé takové podivnosti českého školství.

Pracuješ s jednotlivými skupinami svého souboru dlouhodobě. Jak zvládáte ten neustálý proces změny vztahu, který přináší to, že děti rostou a stárnou? Potýkáš se třeba s pubertou a nebo s momenty, kdy to děti prostě nebaví? Nemáš na tyto situace nějaký recept?

Já musím říci, že mě ty změny baví. Vždyť je to úžasný, že ke mně přijde šestiletý mrňous a odchází 19letý dospělý člověk! Navíc Hopáci jsou jedna velká rodina, takže se navzájem všichni znají, smějeme se tedy společně větám: „Proč ti malí tak křičí!“, „Kdo z mrňousů zase vstával v 5 hod.!“ „Proč se pubertáci tak řehtají?“, „Ty velký pořád jenom spí“. Jak děcka rostou, tak postupně pronášejí stejné poznámky na adresu těch druhých a oni si pak vzpomínají, jak už to kdysi slyšely. Učím už asi dlouho, zažila jsem těch přeměn víc...a ať si kdo chce, co chce říká, všechny děti jsou stejné - plně radosti i smutku, dovádění i lenosti, vzteku i pohody, chuti i nechuti.....zkrátka všeho možného. Někdy jde zkoušení snadno, někdy je to těžké, opravdu těžké. Recept neexistuje. Ale vím, že pomáhá nadhled. Děsi mě uječené učitelky, netolerantní, neomylné - které mají vždycky pravdu. Snažím se taková nebýt. Beru dramatacké setkání lidí, kteří si mohou vzájemně hodně předat. Svým nejstarším při odchodu vždycky děkuji za to, že mi dovolili tak dlouho být vedle nich a s nimi, každý člověk, každá skupina mě obohatí a já doufám, že je to i obráceně.

Letos vystupuješ na Dětské scéně – stejně jako loni – s poměrně kratičkou věcí. Přitom vím, že se odvážně pouštíš i do tzv. velkých kusů, jako byl např. loni Alchymista. Co ti která z těchto dvou možností přináší? A které se věnuješ raději?

Musím říci, že si těch „velkých kusů“ víc vážím, a to právě pro to, co přináší. Děcka na nich mnohem více „povyrostou“ jak při vlastní práci, tak i při hraní, takové představení se totiž může hrát i delší dobu. Proces tvorby je složitější, náročnější - pro mne i děti - nutí nás hodně přemýšlet, tvoření nejde tak snadno, a přitom či právě proto nám odpoví na více životních otázek. Zkrátka a dobře dají mnohem mnohem více práce, tak když takový „kus“ vidím od druhých, odpustím i spoustu dramaturgických či jiných problémů. Oceňuji už jen tu chuť zkusit s dětmi něco náročnější, složitější, nevyzkoušené. A jsem pak tolerantnější k výsledkům. Udělat drobníčku, si myslím, není takový problém. V rozsahu 10 minut nemohu nadělat tolik chyb jako v 50minutách. Tím nechci říci, že drobníčky nejsou užitečné, např. s takovými mrňousy jako teď mám já (1.-3.třída) nelze ani nic jiného dělat. S velkými se do nich pro „odpočinek a zablblnutí“ taky pouštím, ale vnitřně nás ty velké kusy obohacují mnohem víc.

Doslechla jsem se, že ty sama hraješ divadlo pro děti? Co ti to přináší?

Hrála jsem! A byla to radost, zkušenost a svobodný život potulného herce (i když jen jednou týdně, měla jsem zkrácený úvazek ve škole). Pak jeden z kolegů odešel podnikat (hráli jsme jen ve třech) a bylo po hraní. Občas ale hraji s dětmi.

Jak hledáš nápady na nové inscenace? Máš nějaký dlouhodobý dramaturgický plán svého souboru?

To bych chtěla mít dlouhodobý dramaturgický plán! Nemám ale žádný a po každé premiéře si říkám, že určitě už na nic nepůjdu a nic nevymyslím. Ale pak vždycky nám to nějak s děckama vyleze samo (i když s velkými to „samo“ trvá třeba i dva měsíce)

Daří se ti vychovávat si nové vedoucí z řad svých členů? Co pro to děláš?

Musím říci, že se mi to daří. Dělán to jednoduše tak, že občas někdo z nich hraje s menšími, tím se stává asistentem a pomáhá mi. Nebo společně někde hrají (každý své představení) a z velkých jsou automaticky také asistenti. Pak občas vyjedou se mnou jako dozor, pak nemá kdo učit za mateřskou dovolenou, tu jdou suplovat za mne či kolegyni, tu potřebuji mladší rozmluvit, rozhybat před představením - než udělám techniku....a takto nenápadně se chytají drápkem, chytají ...a už jsou v tom po uši.

-pet-

OSOBNOST DNE

Zdeňka Marečková - vedoucí souboru Vrány, ZŠ Benešova Třebíč

Jaká byla vaše cesta k divadlu?

Odmalička jsem měla vztah k dětem, poezii a divadlu (úspěchy v recitačních soutěžích). V

Třebíči – Borovině existovalo dlouhá léta ochotnické divadlo pod vedením paní Ley Sedlářové (začínal zde např. Miloš Mejzlík). Po shlédnutí představení Radúz a Mahulena jsem se rozhodla k návštěvě paní režisérky, která mi k mé spokojenosti sdělila, že s nimi mohu hrát. Bylo mi 17 let a po 7 sezon byl můj život zpestřován klasickým divadlem s výpravnými kulisami (měli jsme i maskérky a vlásenkárky). Potom paní režisérka onemocněla.

Mně nabídl roli Sněhurky MUDr. M. Blaha v maňáskovém souboru Zdravičko. Vyjžděli jsme hrát po celém okrese i mimo, do Maďarska a na různé přehlídky, dokonce v roce 1982 i na Loutkářskou Chrudim (O Palečkovi-hráli Z. Marečková, J. Dejl).

V Třebíči vznikla po příchodu Jardy Dejla Mladá scéna. Od roku 1980 jsem hrála i tam. V současné době hrají se skupinou 3+1 hlavně pro děti MŠ.

Proč se věnujete divadlu s dětmi?

Myslím si, že je velice důležité v dětech pěstovat estetické citění. Po vystudování pedagogické školy jsem dramatickou výchovu používala při různých hrách ve školní družině. Dálkově jsem vystudovala PF UJEP a stanula před žáky jako kantor. Pokud chcete děti získat a zaujmout, je dobré umět zahrát na jejich citlivé struny, a když se to daří, máte vyhráno. Soustavněji se věnuji dramatickému divadlu s dětmi po příchodu z mateřské dovolené. Texty některých vystoupení jsem si i sama psala. Za svůj největší úspěch považuji vystoupení první třídy s vlastním pásmem Kalužiny (1993 - Národní přehlídka v Ústí nad Orlicí). Myslím si však, že úspěchem je i získání dětí pro hru, která je baví a současně sděluje něco ostatním. Moji oba synové prošli mými dramatickými kroužky a nikdy toho nelitovali, spíše naopak. Nyní vedu na škole dva soubory – Vrány, žáci 4. tříd a soubor prvňáků - žáci 1. tříd., který navštěvuje i jeden chlapec z MŠ, který si s ostatními v ničem nezádá a může se jim ve všem rovnat.

Proč se váš soubor jmenuje Vrány?

Ani název souboru není jednoduché vymyslet, ale pobuďte s nimi chvíli a dojdete ke stejnému úsudku jako já. K názvu souboru mě do-

vedly moje svěřenkyně. V situacích, kdy se snaží při různých hrách a etudách jedna druhou překřičet, zní jejich hlasy opravdu jako krákorání. Loni jsme hráli Jak vrána chtěla zpívat v opeře a jim to krákorání natolik šlo, že mi tento název připadal nejtrefnější. Kluci prostě neměli šanci.

Jaké důvody vás vedly k výběru letošního představení?

V letošním školním roce vzniklo na naší škole Divadlo pod Schody a my mohli konečně předvést své umění ve vlastním prostředí pro děti z MŠ. Abychom nehráli pouze loňské Vrány, vznikla nejdříve Nevydařená návštěva a záhy po ní jsme vybrali Konec modrého ptáčka, který dává větší možnosti využití divadelního prostoru.

Na letošní Dětskou scénu byly vybrány 4 představení ze tří základních škol v Třebíči. Je to náhoda?

Nevím, zda je to náhoda, ale pokud jsem měla možnost zhlédnout jiná představení, zdá se mi úroveň trebičských do stupně vyšší. Nemyslím si, že by to byla vždy chyba vedoucích, vždyť samotné provedení představení je už vlastně na účinkujících. Někdy se prostě zadaří. Kompetentnější je oproti mému vyjádření k tomuto bodu vyjádření poroty.

Jaká konkrétní pozitiva přináší právě vašim žákům fakt, že se pohybují v oblasti dětského divadla?

Žáci se učí samostatně vystupovat, nedělá jim problém kontakt s cizími lidmi, umí správně používat jazykové prostředky. Nečekají na finanční ocenění. Mnohem víc pro ně znamená dobře odvedená práce a zasloužený potlesk plného sálu. Myslím si, že dnes při honbě za ziskem je to to nejceněnější. Dělat prostě něco pro radost a proto, že nás to baví.

Využíváte postupů DV i v hodinách ČJ nebo jiných předmětů?

K vyvozování jednotlivých hlásek používám knížku O. Sekory Slabikář Ferdý Mravence, kde se dá na jednotlivých říkadlech výborně cvičit správná výslovnost, síla hlasu, rytmizace. Pomocí dramatických her vysvětlují i psaní písmenek p, b, d. Možnosti ke hře nabízejí i znaménka za větou. Rovněž v matematice se nabízí možnost dramatických her. Veliké možnosti využití skýtá i hudební výchova (pantomimické etudy na písničky) a prvouka (seznámení s nejrůznějšími otázkami historie). Dramatická výchova mi pomohla rozebrat a zvládnout mnohé situace ve třídě, poukázat na agresivitu a posléze ji i odstranit. Používám ji i při vyvozování základních pravidel chování během třídnických hodin. Protože učím na nižším stupni ZŠ, přesvědčila jsem se, že nejzajímavější jsou výstupy žáků na konci 5. ročníku, kdy si sami vyberou téma (mnohdy z obvyklého života) a jsou schopni ho věrohodně sehrát. Potom můžete mít pocit, že jste jim dal opravdu dobré základy pro rozlišení dobra a zla v dnešní společnosti. Vloni se mi to podařilo a před pěti lety také.

Jaké obtíže a překážky spatřujete při využívání DV v běžné školní praxi?

Ne vždy se daří pracovat tak, jak by člověk chtěl. Moje letošní první třída je plná rozporuplných individualit a dá mi hodně práce je naladit na stejnou strunu. Některé děti jsou nepřízpůsobilé, velice nepozorné, roztěkané a místo aby se o něco snažily, vybudovanou situaci rozbíjí svým nevhodným chováním. Teď mám na mysli klasickou třídu, nikoli dramatický kružek, i když i tady dá více práce děti soustředit.

Co pro Vás osobně znamená, že se zúčastníte letošní Dětské scény. S jakými očekáváními do Trutnova přijíždíte?

Poprvé co učím na škole, kde mi dělá ředitele můj divadelní kolega, Jarda Dejl, nepojezu se svojí třídou na školní výlet. Určitě ale Trutnov nezklame a bude na co se dívat, zajisté zhlédneme mnoho inspirujících představení, která nejenom mě, ale i děti budou motivovat tím správným směrem k další práci. Děti se poprvé setkají v divadelních dílnách, které pro ně budou zajisté přínosem. V neposlední řadě jde o setkání s podobně smýšlejícími lidmi, kteří to, co dělají, chtějí předat někomu dalšímu a já doufám, že se nám to všem podaří tak, jak bychom si představovali. Určitě to bude vytržení z všedních dní a já, sama za sebe, očekávám vše příjemné, které nám jistě nepokazí ani nevládné počasí.

-dlab-

DNES SE PŘEDSTAVUJÍ:

Všechny soubory dostaly od naší redakce za úkol doplnit začátky tří vět a jejich prostřednictvím se nám představit. V této rubrice tedy budete pravidelně nacházet kratičké medailonky souborů tak, jak je samy napsaly.

ZŠ Hostivice

Náš soubor... Naše paní učitelka Jana Konývková vybrala představení Královny Koloběžky. Napsala nám texty a naučila nás spoustu věcí. Například: nestydět se a kamarádit se. Dramaták máme vždycky ve středu od 13.00 do 14.30. Minulý rok jsme hráli pohádku Pohádky pro uplakanou muchomůrku. S tím jsme postoupili na krajskou přehlídku, ale na celostátní bohužel ne!

V našem představení... Představení Královny Koloběžky je z knížky Fimfárum od Jana Wericha. Vystupovali jsme v Radaru na výběrovém kole, v Karlíně na krajské přehlídce a teď budeme vystupovat tady v Trutnově. Také jsme hráli na Červeném vrchu.

Nejraději... máme, když můžeme hrát hry. Nejraději hrajem čaroděje, vraha, krvavé koleno a co si vezme babička na výlet. Taký rádi zpíváme s Janou Svobodovou. Některé písničky jsou součástí naší pohádky. Občas nás baví i zkoušení.

Max a spol., ZUŠ Klatovy

Náš soubor... je dobrá, hravá, veselá, občas hlučná a malinko zlobivá, šikovná, kamarádká parta. Je nám 7 – 9 roků a potkáváme se třetím rokem.

V našem představení... hrají Aleš, Max, Marek, Vojta, Miša, Eliška, Štěpka, Radka, Markétka a Kačka. Hrajeme o eskymáckých dětech a o nevědčném medvědovi.

Nejraději... bychom, aby tady s námi byla i naše Hanka (to je taky naše paní učitelka).

HOP-HOP

NÁŠ SOUBOR...se jmenuje HOP-HOP, hraje dlouho, ale mi hrajeme chvíli. My skřítky jsme malí, zlobiví, hodní, šikovní, tvořiví, divocí, nenápadní, nápadní, legrační, nešikovní, ospalí, unavení, hraví, zdraví, vlasatí, hezčí, nosní, mlsní, poťouchlí, různí, mladí, chytří, nechápaví, dobrosrdeční a hlavně skřítkatí.

V NAŠEM PŘEDSTAVENÍ...se nenudíme. Hrajeme si na skřítky a také dovádíme, řádíme, skotačíme. A baví nás to.

NEJRADĚJI...si hrajeme na mrazíka, mouchy a pavouka, nejraději se proměňujeme, rádi kreslíme, hrajeme na raka, líbí se nám etudy, hrajeme na honičky, nejraději máme hry, divadlo a paní učitelku.

Uzel, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou

Náš soubor... se jmenuje Uzel (jako uzlíček štěstí a pro některé proti zapomínání). Přesto, že jsme přijeli jenom čtyři, náš soubor je podstatně větší. Hrajeme hlavně loutkové divadlo, ale i činohru. Loutky si většinou vyrábíme sami – a to nás baví.

V našem představení... řešíme problém, jak vdát princeznu. Pohádkový příběh Aleny Vostré jsme si upravili podle svého. Vybrali jsme si k tomuto představení manekýny a maňásky. Nakonec problém s vdáváním zdárně vyřešíme.

Nejraději... máme hraní pohádek malým dětem. Rádi také vymýšlíme nové nápady a všichni se těšíme na loutkářskou Chrudim, které se poprvé zúčastní celý náš soubor.

Vrány, ZŠ Benešova, Třebíč

Náš soubor... pracuje při Základní škole na Benešově ulici v Třebíči. Jmenujeme se Vrány. V našem souboru je nás dvanáct, ale vystupuje pouze osm, protože některé děti se přihlasy až bylo vystoupení nacvičené. Ne všichni chodíme do dramatáku od první třídy. Až na jednoho chlapce navštěvujeme všichni jazykovou třídu 4.D. Zkoušíme většinou v Divadélku pod schody v naší škole, které bylo vybudováno v letošním školním roce. Je to tam krásné. Náš soubor vede paní učitelka Zdena Marečková, je na nás někdy přísná, ale díky tomu jsme to dobře nacvičili. Vystupujeme nejvíce v našem divadélku.

V našem představení, které uvidíte, vystupují pouze dívky. Jsou cel v černém, jen kočka a ptáček se odlišují. Kluci v něm hrají, jen když někoho zastupují. Naše představení má název Konec modrého ptáčka, protože kočka modrého ptáčka opravdu nakonec uloví a sní. Pimpilim pampam – to modrý ptáček zpíval.

Nejraději... nacvičujeme nová vystoupení. Nikdo se tu nenudí. Paní učitelka je spravedlivá a má pro nás pochopení. Nejvíce nás baví vymýšlet, jak představení tvořit a zdokonalovat. Naposledy jsme dělali povídaní o dnech. Zajímavé je i Planetárium, kde vystupujeme s baterkami ve tmě.

(D)D(d) ZUŠ Děčín - Dospívání

NÁŠ SOUBOR je velmi obsáhlý. Máme celé dva členy. Jsme divadelní sourozenci ze ZUŠ Děčín a jsme zlomek divadelního souboru DdDD – tedy (D)dD(d).

V NAŠEM PŘEDSTAVENÍ uvidíte nevidané, uslyšíte neslychané, ucítíte necititelné... Zkrátka zažijete neskutečné.

NEJRADĚJI bychom si v Trutnově užili atmosféru Dětské scény a setkání s dalšími soubory, zkrátka, aby to tady bylo „cool“.

POHLED

nezávislé recenzentky

Evy Machkové

Druhý blok představení, tentokrát výhradě divadelních, přinesl bohatou škálu pozitivních prvků, ale také neméně bohatou škálu otázek. Nutno říci, že i když všechna tři představení měla velmi podstatné problémy, nešlo v žádném případě o propadáky problematické jako celek.

Blok zahajovala jedna z „velice amerických pohádek“ Pavla Šruta **Prcek Tom a Dlouhán Tom**, kterou zahrálo **Divadélko Růžek z Českých Budějovic**. Pohádka je složena z motivů, které velmi dobře známe z řady českých i ostatních evropských pohádek, a není divu, vždyť americké bělošské pohádky jsou importovány z Evropy. Základem je konflikt bohatého a chudého souseda, na to se nabalují motivy vzájemného soupeření a chytračení, závisť a reakce na ni, prvky lidové podoby černého humoru, jak je známe například od Erbeny (O Kubovi – historika s utopením a stádem krav), od Wericha (Lakomá Barka – motiv mrtvých babiček) i z jiných pohádek, na jejichž autory a titul si teď právě nevzpomenu (selka, která schovává jídlo, mluvící koňská kůže). Hlavní problém inscenace vedoucí **Aleny Vitáčekové** vidím v tom, že na rozdíl od zmíněných pohádek není tady jasné základní téma. V pohádkách totiž ten bohatý podnikne útok na chudého (zabije mu koně, babičku, chystá se ho utopit), a ten ho nejen přechytračí, ale ještě z jeho pokusu způsobit škodu sám profituje. To se z inscenace vytratilo, věci se přihodily, a jakoby z nich nic neplynulo, jakoby nebyly jedním postav vyložené. Druhým zásadním problémem byla nevyrovnanost výkonů jednotlivých členů souboru, a to nejen v rovině „lepší – horší“, ale bohužel také v kontrastu „pravdivý a přirozený versus vnějškový až šaržírovaný“. Ta horší, nežádoucí poloha se týkala hlavně Prckovy ženy, jejíž představitelka se v roli zřetelně dobře necítila a řešila ji zvnějšku, ale také některých částí výkonu Dlouhána a sem tam i některých dalších hráčů.

I druhá inscenace vycházela ze Šrutovy pohádky, tentokrát irské z Kočičího krále. Jmenovala se **Obrův panoš**, hráli členové souboru **Lidičkové ostravského Dividla** v dramatinizaci, režii a s výpravou **Malvíny Schmidtové**. Viděla jsem inscenaci stejně jako ty ostatní dvakrát, a začínala jsem se v ní orientovat až napodruhé, když jsem si přečetla Šrutův text a když jsme společně s lektory dali dohromady hlavní dějová fakta. Ale musím přiznat, že ani napodruhé jsem všechny významy metafor či pokusů o ně nerozluštila. Proč má kovář jednu ponožku bílou, druhou černou, když ostatní jsou bosí? Co znamenají bílé a černé rukavice a proč vůbec tento barevný kontrast? Má to být dobro a zlo? A jak to funguje v které situaci? Proč kovář kove na zemi, což budí dojem, že opravuje podlahu? A tak dále. Dokumentovala bych to na úvodní scéně – aktéři po scéně pobíhají, míjejí se a s ustaraným výrazem říkají „ještě ne“, v první chvíli usuzují, že asi někdo umírá. Pak se dovtipím, že jde o porod, ale proč tedy pobíhá i královna? Teprve v Šrutově textu se dočtu, že dlouho neměli děti a pochopím, že „ještě ne“ se týká otěhotnění. Navíc

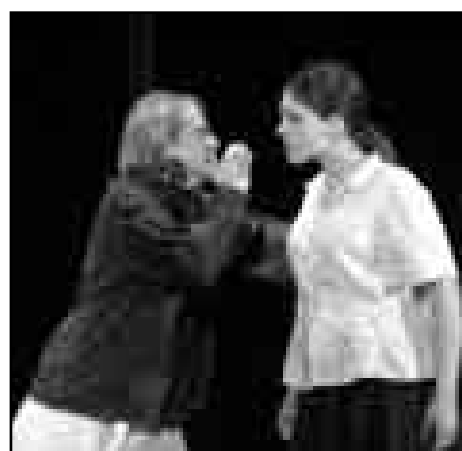
- je vůbec nutné pro vyznění celé pohádky zabývat se právě touto otázkou? Jsou tam nepochybně četné zajímavé nápady, ale jejich provedení je hodně přibližné, a proto špatně čitelné. Možná to komplikovala zřejmě nesoustředěnost dětí na jevišti, jejich malá zúčastněnost na dění.

Šruta mám velmi ráda, ale pokud jde o dramatinizaci, myslím, že u mnoha jeho pohádek je potíž v tom, co je na nich tak cenné a čtenářsky atraktivní – styl jejich humoru a přesná vybudovanost textů. Převádí-li se próza na jeviště, zpravidla bývá nutné vytvořit a na jeviště uvést a dovršit i ty situace, které autor může přeskočit a ponechat je na domýšlení čtenáři, je nutné herce nějak kostýmovat, rozhodnout se pro určité rekvizity, nábytek atp., zkrátka je třeba vše na jevišti zhmotnit. A to bývá problém zejména proto, že se ztrácí lehkost předlohy, často i její vtipnost, že kontrastuje skvělý Šrutův jazyk a texty dopsané. Bývá to řešitelné na principu, který zvolil soubor z Ostravy, tedy cesta přes jevištní metaforu, zachovat odstup, nepopisovat – ale ta je dost obtížná, mají-li být jevištní prostředky čitelné, úměrné a také dobře zvládnuté režijně i herecky.

Třetí představení tohoto bloku vyvolalo nejsložitější diskuse, neboť na jedné straně nabídl velké hodnoty, na druhé straně mělo i četné problémy. **Narnii** zdramatinizovala podle prvního dílu Letopisů Narnie C.S.Lewise a inscenovala **Petra Rychecká** a zahrál ji soubor **Brnkadla - Kubíci z Brna**. Přínos zařazení Narnie do programu Dětské scény spočívá v tom, že jde o významné dílo světové dětské literatury, a ať už inscenaci který z diváků přijal či nepřijal, je nesporné, že pro dorůstající děti ve věkovém rozmezí 11 – 15 let má svůj značný význam setkání a důkladné i dlouhodobé zabývání se touto látkou. Potíž je v tom, že ač je knížka poměrně tenká, je to dílo mnohovrstevnaté, a i když lze vypustit některé epizody, je na škodu věci, jestliže se nedá dost prostoru – jak se zde stalo – vztahům a charakterům čtyř sourozenců, když není dost času a možná ani sil na dobudování všech situací při setkávání se s neobvyklými tvory a zejména náročnými situacemi v Narnii. A tak například slyšíme, že malý Edmund se zachoval špatně, ale nerozvine se to v jeho chování k sourozencům. Vyrozumíme, že v Narnii je zima, ale v chování dětí se to nijak neprojeví, velká a klíčová scéna sebeobětování a zmrtnýchvstání Aslana nemá dost prostoru, aby byla naplněna ... a tak dále. Krátce řečeno: To, co nabízí Lewis, zůstalo z velké části nenaplněno a je otázka, zda to je vůbec naplnitelné prostředky dětského (a možná jakéhokoliv) divadla. Jsou prostě knihy, které je lépe číst. A zatímco včera padla zmínka o tom, že inscenátorky by si mohly začít klást složitější úkoly, u Petry Rychecké – zvláště s ohledem na to, že to zdaleka není první „velká“ látka, o níž se pokusila – bych spíše kladla otázku, zda by neměla v nárocích na sebe, na děti i na technické a výtvarné vybavení inscenací nároky trochu změkčit. Situaci tu komplikovala i nevydařená scénografie, malá čitelnost kostýmů a konec konců i to, že vedoucí musela zaskočit za nepřítomnou členku souboru a ztížila situaci svým partnerům hlavně ve konfliktních scénách, kdy dětský protihráč sotva ji mohl být partnerem. Inscenace, jejíž aktéři během práce poněkud vyrostli a vnitřně už s Narnií jakoby skoncovali, neboť na tak náročnou inscenaci je nutné pracovat dost dlouhou dobu (zde to bylo asi jedenapůl roku), zde měla svou derniéru, další vývoj tedy mít nebude. Ale Petra Rychecká i skupina jejích dětí nespíš nekončí, a hlavně nemizí ze světa problém látek cenných, ale mimořádně obtížných.

TVÁŘE DNE

13.6.2004

NA POČÁTKU BYLO...

Druhá pohádka o nevděčném medvědovi

Stál medvěd na břehu a díval se na moře. V dálce uviděl kru a na tě kře tuleně.

„Škoda, že jsou ti tuleni tak daleko, to bych si pochutnal,“ povzdychl si medvěd.

A tu mu najednou zafoukal kolem uší slabý vánek a zašeptal: „Pomoz mi, medvěde, a já ti přizenu kru s tuleni ke břehu.“

„Kdopak jsi?“ ptal se medvěd.

„Vítr, ale tuze slabý.“

„A jakpak ti mám pomoci?“

„Pořádně zafoukej, abych nabral sílu.“

Medvěd se zhluboka nadýchl, pořádně zafoukal, vítr nabral sílu, vznesl se do výšky a za chvíli přihnal medvědovi kru s tuleni. Medvěd na ni skočil, dva tuleně zadával a pěkně si na nich pochutnal. A pak si lehl na kru a usnul.

Za chvíli zase zafoukal slabý vánek medvědovi kolem uší „Pomoz mi, medvěde, už zase nemám sílu.“ Ale medvěd byl líný zafoukat a řekl:

„Dej mi pokoj! Když spím, tak nemohu foukat.“

Vítr se zarmoutil a smutně odvanul na moře.

Šli zrovna okolo lovci a vidí u břehu kru a na kře medvěda, jak spí. „To bude kořist!“ zaradovali se.

Medvěd už je také spatřil a viděl, že je zle. Utéci ale neměl kam. Honem tedy zavolal vítr na pomoc:

„Věťře, věťře, honem zafoukej a odežeň kru od břehu. Jinak mě lovci zabijí.“

Ale vítr mu zašeptal:

„Nepomohu ti, medvěde, jsem na to slabý. Když jsem tě prosil, abys zafoukal a já nabral sílu, tak jsi nechtěl. A teď zase já nemohu.“

A to už lovci seskočili z břehu na kru a nevděčného medvěda zabili.

Strom pohádek z celého světa, vypravují Vladislav Stanovský a Jan Vladislav, SNDK, Praha 1958

Alena Vostrá

Jak se princezna vdala

Byla jedna princezna, a jak už to s princeznami chodí, byla krásná a bohatá, nic neuměla a hledala ženicha. Jednou po snídani zazvonily na královském nádvoří ocelové podkovy a z koně spadl tlustý princ Dlabomil.

„Vezmi si mě za ženu!“ zavolala na něj z balkónu princezna.

„Vezmu,“ přikývl Dlabomil, „ale uvaříš mi knedlíky?“

„Knedlíky? To neumím,“ odpověděla zaraženě princezna.

„Tak to já si tě nevezmu,“ zavrtěl hlavou princ Dlabomil.

Princezna chvíli plakala, ale pak si koupila knížku s názvem Uvař, upeč, nepřipal a dala se do učení. Než se rok s rokem sešel, princezna by uvařila snad i ve tmě.

Jednou po obědě zazvonily na královském nádvoří stříbrné podkovy a z koně seskočil vyšňořený princ Hadromil.

„Vezmi si mě za ženu!“ zavolala na něj z balkónu princezna.

„Vezmu,“ přikývl Hadromil, „ale ušijíš mi minisuknici?“

„Minisuknici? To neumím,“ odpověděla zaraženě princezna.

„Tak to já si tě nevezmu,“ zavrtěl hlavou princ Hadromil.

Princezna chvíli plakala, ale pak si koupila knížku Můj přítel náprstek a dala se do učení. Než se rok s rokem sešel, princezna dokázala šít snad i ve spaní.

Jednou po večeři zazvonily na královském nádvoří zlaté podkovy a z koně sjel jako po klandru veselý princ Švandomil.

„Vezmi si mě za ženu!“ zavolala na něj z balkónu princezna. „Umím vařit i šít!“

„To mě nezajímá,“ řekl Švandomil, „na to já mám lidi. Ale umíš povídat legrační pohádky?“

„Legrační pohádky? To neumím,“ odpověděla zaraženě princezna.

„Tak to já si tě nevezmu,“ zavrtěl hlavou princ Švandomil a vyhoupl nohu do sedla.

„Počkej!“ křikla princezna a v ten moment z balkónu zmizela. Proletěla komnatou, dolů vzala schody po dvou a už pádila na nádvoří k princ Švandomilovi, před nímž udýchaně stanula.

„Jak můžu umět povídat legrační pohádky, když nemám děti?“ zeptala se.

„To je pravda!“ zasmál se princ Švandomil. „Tak to já si tě vezmu.“

A tak se princezna vdala. Vařit uměla, šít uměla, a když se jim narodilo první princátko, naučila se i povídat legrační pohádky. A pak šťastně žili dlouhá léta, a jestli se neusmáli, smějí se dodnes.

*Pohádky pro všední den
Uspořádali Eliška Knotová, Magdaléna Proppe-
rová a Jiří Černý
Mladá fronta, Praha 1988*

Konec modrého ptáčka

Na stromě někdo volal:

Pimpilim pampam!

A k tomu slyšet zdola:

Ach!

To modrý ptáček zpíval:

Pimpilim pampam.

To kočka slastně zívla:

Ááách.

Na stromě slivý zrály,

pimpilim pampam,

ptáčkovi zachutnaly,

ach!

Kočka si vlnu předla,

pimpilim pampam,

co ta by nedovedla,

ach?

Tu ptáček jako blázen,

pimpilim pampam,

slétl k té kočce na zem,

ach!

Má sladká přítelkyně,

pimpilim pampam,

nesejdeme se v kině,

ach...?

Kočka hlavu zvedla,

pimpilim pampam:

Co kdybych tě tak snědla,

ach?!

Jak řekla, udělala,

pimpilim pampam -

a pak se dlouho smála,
achichich ach...

Ptáček moh zůstat živý,
pimpilim pampam -
nebýt tak důvěřivý,
moh dodnes jídat slivý,
ach!!

*Josef Hanzlík
Pimpilim pampam
Albatros 1981*

Josef Šplíchal

Dospívání

mrňous

(O tom, jak šla sestřička
s kotětem na procházku
a co zažila.)

Představ si:

Mrňous vylezl na strom a
začal mávat tlapičkami,
jako by chtěl létat.

Moc jsem se bála,
že uletí.

Ty jsi mi vysvětlil:

Mrňous je malé koťátko,
a tak se ještě nemůže
učit létat.

Ale co potom,
až vyroste
a tlapičky se mu přemění
v křídla?

tátovo děvčátko

(O tom, co našla sestřička v tátových očích.)

Mám zázračného tátu,

možná je to čaroděj

a já jsem princezna

zakletá do radosti.

Viděla jsem už přednášet mnoho pohádek,
ale nejlíp se s nimi uklání náš táta.

Nejraději mám tu O děvčátku,
které si vypůjčil na nebi
a nebe řeklo:
Opatruj to děvčátko
a staneš se princem...

A táta koupil dům s hvězdami,
koupil kočárek a bráchu,
staral se o děvčátko slinami
ze zobáčků ptáků.

Tátova dovolená pomalu končila,
pohádky ztrácely křesací kamínky.
A než jsem vyrostla docela,
našla jsem v jeho očích máminy plamínky.

dešťový smích

(O tom, jak sestřička myslela,
že dešť je štěstí,
a že tedy v kalužině musí být kominičky.)

Na chodníku leží dešť,
smích se převrhl na krajinu.
Dech našlapující vody
promáčí zvířátka štěstím.

Bráško, řekni,
je smích v kalužině kominiček?
Je
a zamiloval se do koupání.

pomsty

(O tom, jak mi sestřička vyprávěla, že ze všeho nejkrásněji se mstí zahrada.)

Brácho, honem se podívej!
Tlaková vlna z ptačích křídel
poranila zahradu.
A ta celá zelená strachem
hned pomýšlí na odplatu.
Vidiš ty bílé střely
vyletující z pampelišek
a zaměřující se na let ptáků?

Ale ani nejrychlejší chmýrko
nevyneslo náboj lechtivosti
za štěbetající košile.
(A ty víš, že chmýří pampelišky
k smrti ulehtá.)

A tak se zahrada
ptačím náletům jenom mstí.
Tím, že rozkveté.

po probírce

(O tom, jak sestřička začala brát vážně
zimní chlad.)

S tátou jsme vláčeli soušky
z márnice lesa.

Povídal mi:
Nemusíš je litovat,
zamřely stárím
a žádná pila jim neublíží.

A když léto
prořaly světlomety vloček,
začaly v lidských kamnech
kremace borovic a smrků.

Už to chápou.

Jestliže zemře člověk,
nosí lidé nejčernější šaty.

Jestliže strom umírá,
obléká si krajina
chlad na rukávy.

už zvoní sněženky

(O tom, jak se mě sestřička chystá vystrašit
sněženkami, protože má bezpečně zjištěno,
že se z nich v noci stávají strašidla.)

Stará závěj na naší zahrádce
je asi paní kostelníková.
Včera rozhoupala zvony sněženek
a vyhlásila krajině jaro.

Určitě to už nepamatuješ,
ale jednou jsi mi vyprávěl:
Když poslední sníh zvoní klekání,
stávají se ze sněženek
strašidla...

A já jsem potom celý rok čekala
na chvíli před jarem,
kdy nepozorovaně utrhnu sněženko
a vystraším tě bílým strašidlem.

Brácho, dnešní noc se budeš bát.
Začaly zvonit sněženky.

ze sbírky *Šílený motýl*
(Severočeské nakladatelství 1977, edice *První*
verše)

Ivan Martin Jirous

Magor Dětem

Tak už hajinkej, Františko,
Peřínku dáme na břicho.
Slepičky šly už spinkat taky,
utichl vítr, spí i mraky,
broučci zalezli do jehličí.
Vzhůru jsou jenom andělíčci,
aby tě ohlíželi v noci
na nadýchaném obláčku.
Dobrou noc, ty můj miláčku.

Tatínek holčičkám vzkazuje:
zlobivej pejsek se uzavuje
když začnou zlobit kohouti
zobákem se jim zakrouť
čumáček máčeji kočky
zlobivejm koťatům do močky

ale to nejhorší
řeknu vám nakonec:
zlobivý děti strčí se pod hrnec!

**Pohádka pro Martu k svátku (a pro Františku
taky) o tom co dělají noční skřítky**

Každý večer, když holčičky usínají v
postýlkách, ožívá noc, velká máma skřítků. Skřítky
se jí narodili z černých paprsků tmy za nejtem-
nější bezměsíčné noci. Jsou hodní a hezčí, mají
průsvitná růžová ouška a zelená očička, protože
bydlí ve stínu hustých zelených rostlin, v lopuší a
maliní u Kozákovic zahrady. Jsou vlhčí, jak žijou
pod listím; někdy se proto zdá, že pláčou, a možná
že opravdu pláčou. To ví jenom noc a hvězdičky,
které jim svítí na jejich noční vrtnění a šmejdění,
hemžení a šustění, šťourání a rabušení. Skřítky se
starají, aby svět vypadal pěkně a aby byly hezké
věci na hezkých místech. Když k večeru na krajinu
padá klekání, odhrnují skřítky lopuchové listy, zve-
dají hlavičky a zvědavě poslouchají. „Bude dneska
noc?“ ptají se ptáků. A ptáci jim odpovídají: „To
víte, že přijde, měkká jako peří nastlané v hnízdech
a sladká jako jeřabiny. Ale proč se ptáte? Vždyť
víte, že je to tak každý den.“ A skřítky zesmutní
a nařikají: „Když my jsme tak maličci, že si nic
nepamatujeme. Všechno hned zapomeneme, máme
malinké hlavičky. Ach ou! Když o tom přemýšlí-
me, hlavičky se nám tak rozpálí, že si je musíme
chladit. Podívejte!“ - Skřítky stršasali z lopuchových
listů na rozpálená čela kapky rosy. Kapky zasyčely
jako na žhavé plotně a vypařily se. „O“ - píplí ptáci
- „tohle jsme ještě nikdy neviděli! O tom se nám
budou zdát krásné sny! Nezlobte se, ale musíme
už jít spát, nebe má barvu ojněných švestek, za
chvilku je tady noc.“ „Tak jsme se dočkali,“ vy-
dechli skřítky radostně. „Co budeme dneska dělat?“
„Budeme kartáčovat mech na střeších, aby byl
pěkně zelený a líbil se hospodárovi.“ A skřítky se
vydali do chléva k prasátku, nasbírali tam vypadlé
štětiny, svázali je stébly do malých kartáčků. Vy-
lezli na střechu stodoly a čistili kopečky měchu.
„To bude ráno krása,“ libovali si. Hospodář Láďa
ráno mžoural na střechu trochu podezíravě, dlouho
stál se zakloněnou hlavou, ale neřikal nic.

Skřítky jsou maličci, mnohem menší než
nejmenší holčičky, a proto se brzy unaví. Vždycky
jeden den pracují a druhý den si hrají a odpočívají.
„Dneska se teple oblečeme,“ říkají, „půjdeme da-
leko, až dolů na městečko. Budeme se tam vozit
na rafíčkách hodin.“ A skřítky si vlezou na kostelní
věž, usadí se na rafíčkách a celou noc se pomaličku
vozí pěkně dokola. Ale ráno! Zvony se rozezněly,
jak svolávaly lidi na jitřní mši, a skřítky sotva stačily

slézt a pelášili domů. Uši jim zalehly a celý den je
brněly hlavičky, až s nimi vrtěli ze spaní.

Ale večer už byli zase čiloučci a do rů-
žova vospinkání. „Co dneska?“ ptali se nedočkavě
jeden druhého. „Budem nosit vodu do studně, aby
nevyschla.“ A skřítkové začali běhat pod listím a
po stéblech, sbírali kapky rosy do kornoutků z jas-
minových květů. Kapku po kapce pouštěli do stud-
ně. Žbluňk, žbluňk! žbluňkaly kapky a skřítkům
to znělo jako ta nejhezčí hudba. A máma se ráno
divila, jak je voda ze studně chladná, čistá a hebká,
ale to už skřítkové zase spali zavrtaní v krtčích
hromádkách. Spali také pod lopuchovým listím,
celí utmácení po noční práci, urousaní, tlapičky
ušmudlané. Hlemýždi je hladili tykadly a žížaly
ožížlávaly.

A večer, když se navracel soumrak a
vlhko táhlo z humen, skřítkové se zase probouzeli.
„Bude dneska noc?“ ptali se ptáků. „Ach, vy uš-
mudlánci,“ smáli se ptáci, „to už zase nic nevíte?“
Ale když viděli, jak se skřítkům třesou bradičky a
slzičky se jim koulejí po ušpiněných tvářičkách,
rychle je ujišťovali: „To víte, že přijde, nebe na
obzoru je jako rozlitý žloutek, sluníčko zapadá a za
chvilku je noc tady.“ „To jste hodní,“ děkovali jim
skřítky, opadanými růžovými plátky si otíraly slzič-
ky a poskakovali po květech čínské zeli. „A co
budeme dělat?“ „Dneska budeme jenom lenořit,“
povídá nejstarší a nejmoudřejší skřítek, „protože
jsme moc unavení. Budeme pozorovat hvězdy.“
A skřítky vytáhnou z tajných úkrytů v koprivách
střípky skla z rozbitých lahví. Jsou to nádherné
střípky, zelené, žluté, hnědé a nejvzácnější – modré
a červené. Skřítky si lehnou na záda do trávy a po-
zorují hvězdy. Hvězdy jsou zelené, modré, žluté
a červené. Skřítky se slastně povalují a vzdychají
nad kouzelným nebem. „Kdyby bylo takové pořádk,
to by bylo pěkné!“ Ale pak obloha začne blednout,
nebe je světlejší a světlejší, blíží se ráno. Skřítky
zahrabou sklička do tajných úkrytů a rozběhnou
se domů. Skřítky lopuchoví pod listy lopuch,
skřítky skořápkoví bydlí v rozbitých skořápkách
od vajíček, jiní zalezou do prázdných hlemýžďích
domečků - a nejmenší, skřítky ořechoví, se schovají
v ořechových skořápkách.

Pak prospí celý den v chladných stínech
lopuší, maliní a kopriv a vánek je ovívá laskavým
foukáním. A k večeru, když vánek uléhá, skřítkové
vstávají. Zeptají se ptáků, jestli přijde noc, a ptáci s
údivem zacvrlikají: „To jsme ještě nikdy neslyšeli,
aby měl někdo takhle krátkou paměť. To víte, že
ano, za chvilinku se začne stmívat.“ A skřítkové se
radují, jako každý den, a volají na sebe: „Co bude-
me dělat dneska?“ „Budeme leštit vajíčka!“ Potom
se rozběhnou do chléva a ve žlabech zanesených
senem a slámou hledají vajíčka, která hospodář
nesebral, a natirají je sádlem. A hospodář Láďa se
pak diví, jak krásná lesklá vajíčka slepice snášejí.
Takhle se skřítky starají o to, aby na světě bylo pěkně.

A někdy si skřítky hrají na hrušky hnilič-
ky. Vylezou na strom, sednou si do řady na větev
a tiše tam hradují. Po nějaké době se jeden skřítek
pustí a žuch! bouchne do trávy pod stromem. Žuch
žuch! pustí se další skřítky. A tak to bouchá celou
noc. Máma slyší ze zahrady temné bouchání a
myslí si, že noční větřík shazuje jablka ze stromů.
Takhle skřítky pletou lidem hlavy. To všechno a ješ-
tě spousta, spousta dalších věcí se děje v noci, když
velká máma skřítků rozsvítí nad světem světýlka
hvězd. Dobrou noc, Marto, dobrou noc, Františko!

Levné knihy KMa, Praha 2000

KRISTOVA LÉTA

aneb ohlédnutí za deníkem Dětské scény

Dětská scéna má letos 33. narozeniny a její zpravodaj s názvem Deník vychází po třicáté. To naši redakci vedlo k touze ohlédnout se zpět a postupně se nořit hlouběji a hlouběji do historie nedávno uplynulé, listovat zažloutlými stránkami stále starších Deníků, porovnat práci předcházejících generací redaktorů, ale především zmapovat trendy, problémy, radosti i strasti Dětské scény v její minulosti.

DÍL TŘETÍ PATNÁCT LET TOMU NAZPĚT - DDS 1989

Je 22.6. 2004 a Dětská scéna v Kaplici právě vrcholí. Zrovna vyšlo 6. číslo Kaplické čítanky, které má 20 stránek. Tištěná je pouze obálka, dalších 16 stran je jednostranně namnoženo cyklostylem. Tak vznikla poměrně objemná tiskovina.

Mezi typické rubriky patří zveřejněné posudky poroty krajského kola, poroty celostátního kola v kaplici a hodnocení představení jednou ze seminárních tříd. Jaké ty posudky byly? O čem se v nich psalo? Račte nahlédnout.

Včera se diskutovalo o Princezně Solimánské

Posudek krajské poroty

Na krajské přehlídce jsme viděli jen půlku představení. To, co jsme viděli, vycházelo z pěkného, nápaditého textu, který dával mnoho příležitostí k tvořivému přístupu jak vedoucí, tak dětem. Porota se shodla na tom, že autorka Věra Dřevíková dokázala těžko překonatelnou verbální hravost Čapkovy textu zdařile převést do hravosti divadelní – např. etuda lékařů, kteří přicházejí princeznu léčit, expozice samotné Zubejdy atd.

Vedoucí pracuje s dětní systémem dramatické výchovy, a to sympatickým a velmi kultivovaným způsobem. Přitom jsou děti nejen citlivě rozvíjeny, jsou přirozené, hravé, ale mají i sílu a schopnost přenést nabyté schopnosti „přes rampa“ – vyvolat v divácích opravdu divácký zážitek. Přesto, že jde o soubor loutkářský, jeho práce je komplexní a o to cennější. Porota se rozhodla doporučit tento soubor k přímému postupu na národní přehlídku na Kaplické divadelní léto (po sdělení vedoucí, že inscenace je před dokončením), protože dosavadní práce dává dostatečné záruky, že se podaří dokončit ve stejném duchu, v jakém byla začata.

Štěpán Filčík

Složení krajské poroty: Eva Machková, Ljuba Fuchsová, Marie Lepšová, Jaroslav Provazník

Kaplická porota

Věra Dřevíková ve své dramatizaci Čapkovy princezny Solimánské naznačila pozoruhodnou a ne běžnou cestu dramatizace Čapkových (tak lákavých) pohádek, když redukovala autorův slovní humor, který bývá značnou překážkou (či přítěží) dramatizací, a hledala způsob převodu Čapkovy humoru do jevištní akce. V této snaze sice nebyla všude úspěšná, jde však přesto o významný krok kupředu v dramatizacích Devatera pohádek. V představení, které porota viděla v Kaplici, působily

malé děti (komparsy, epizody) jakoby nezúčastněně, z jejich projevu se vytrácela radost, která byla patrná na Pražské přehlídce. Snad je příčinou velký prostor a odstup od diváků, snad také to, že základem nebylo jednání. Porota ocenila práci s loutkami (nejvýrazněji v první scéně), vybavenost dětí (hlavně pohybovou), jejich celkovou kultivovanost i dobré vedení.

Hodnotí třída D

„Bylo to sladké, mně se to líbilo.“ To je výrok jednoho z nás a my s ním souhlasíme. Velice se nám líbily loutky. Některým z nás připomínaly výtvarnou práci Josefa Čapka. No a pak jsme se nedohodli.

Prvá větší půle tvrdila, že bylo dobré, že loutky neměly namalované obličejy, protože výraz loutek jsme si mohli domyslet z jednání dětí.

Druhá větší půle tvrdila, že obličejy měly být alespoň z části namalované, aby se upřednostnila ve hře loutka. Jinak práce s loutkou byla velmi dobrá (téměř výborná), až na to, že některým z nás vadilo, že je děti držely za krk a škrtily je. A ještě jednou k loutce. Ale teď už ne jenom k loutce. Když byla z jeviště poprvé uklizena princezna, byla spíš odklizená. Jde nám tu o vztah nejenom k loutce, ale o vztah k situaci, k ukončení scény a nastolení nové. Z toho vychází i výkřik jednoho z nás: „Postrádal jsem tajemství přípravy další scény!“ Zamýšleli jsme se nad hierarchií scén jednotlivých situací. Pro vývoj samotného příběhu je totiž vždy nutné rozlišit důležité od nedůležitého. /např. velká a neměnná nabídková fronta s jídlem hned na začátku/.

Závěrem: zdálo se nám, že druhá půle ztrácí gradaci

Jo – a nemělo to tečku.

Tečka

Noticka k veřejným diskusím:

Proč porota pouští vedoucí, aby vstupovali do diskuse?!

Když mluvit, tak až nakonec. Vždyť ti vedoucí neposouvají diskusi dopředu! Oni brání svůj soubor, který nějací pitomci prostě napadli!

Z diskuse se stává boj – a nezlobte se, mne boj nezajímá.

J. Brůček

Velkým tématem Kaplické čítanky roku 1989 byla debata o smysluplnosti předvádění ukázek metodiky práce vedoucích souborů. Nabízíme nyní úryvek z článku J. Provazníka Causa metodické otázky aneb Poněkud nešťastně položená otázka.

Nejpodstatnějším na ukázce metodiky práce je vztah mezi vedoucím a dětmi a to, jak s nimi vede dialog a jak dokáže třeba i notoricky známých cvičení používat. A i když (nebo možná právě proto, že) jsou metodické ukázky před publikem do jisté míry nepřirozené, vypulývají z nich na povrch problémy, s nimiž se vedoucí potýká a o nichž třeba má metodická ukázka nejen cenu inspirativního podnětu („tohle ještě neznám, to zkusím taky!“), ale především vypouklého zrcadla, díky němuž má šanci uvědomit si zlomek mechanismu nebo dokonce záblesk tajemství úspěchu či neúspěchu práce.

Pro tuto názornost byly proto ukázky metodiky práce zařazeny jako součást vystoupení na krajské přehlídce do soutěžního řádu.

vybrala-ivd-

BULVÁR

Jen tak dál

Chtěli bychom jménem celé redakce poděkovat neznámému dárci či dárcům za jeho či jejich bystrý úsudek, který prokázal či prokázali při správné interpretaci textu, který si každý (a to můžeme jen doporučit i dalším zájemcům o kvalitní texty) může přečíst na krabicích rozmístěných na dobře viditelných místech v prostorách, kde se letošní přehlídka koná. Nápis „**Příspěvky, sdělení, náměty pro redakci Dětské scény**“ si moudře, zcela bez pochyby správně, pohotově a s vsudypřítomně chváleným nadhledem vyložil či vyložili, když do jedné z krabic vhodil či vhodili padesát dva korun českých. Vzhledem k rozsahu, významu a korektnosti naší práce jde o příspěvek symbolický (to je poznámka především pro další zájemce o správné uchopení tohoto čistě lyrického textu), ale jeho významu – jako první vlašťovky k prohloubení našich, již tak dobrých vzájemných vztahů, si nesmíme, ale opravdu vesmírně záříme!!!

-dla-

ŠTAFETA

Štafeta je zvláštní věc – sami o sobě v ní nic moc neznamenáte. Můžete běžet, jak nejrychleji umíte, ale neběží-li stejně rychle a usilovně i ti před vámi a po vás, veškerá vaše námaha je k ničemu. Jako symbol společného cíle s sebou nesete kus klacku, štafetový kolík, a nebo třeba hořící pochodeň - znak smlouvy mezi vámi, která říká, že sice vy sami ovlivníte jen malinký kousek celku ... ale podaří-li se takových kousků dát k sobě více, vše do sebe jako závrakem zaklapne a vy vystupujete na Olymp vítězství.

Takovouto pochodní či štafetovým kolíkem letošní Dětské scény jsou tři otázky, které každý den naleznete v této rubrice. Tím, kdo se ptá, i tím, kdo odpovídá, bude vždy někdo z vás – někdo, komu bude předcházejícím osloveným předána štafeta.

Dnes ji v rukou drží **Eliška Herdová**, které se ptá **Vlasta Gregorová**:

1. Je snad něco, co bys na Dětské scéně změnila?

Změnila bych v aule prostor před recitátory odstraněním každoročně diskutované prostřední uličky. A za recitátory vykrytím, úpravou prostoru tak, aby připomínal jeviště, nikoli třídu s tabulí.

2. Máš v Trutnově svá oblíbená místa?

Mé místopisné znalosti odpovídají možnostem prů-

zkumů určených Dětskou scénou. V souvislosti s Trutnovem si vybavuji spíš vzpomínky na lidi než na místa.

3. S kým se podělíš o zážitky z Dětské scény?

S kruhem rodinným i žákovským, studentským. – jojo, sama se sebou taky.

A komu pokládá otázky Eliška? Jaroslavu Provazníkoví:

1. Kdyby měla být porota – lektorský sbor recitační části DS Trutnov složena z literárních postav, které bys oslovil?

2. Mohl bys sestavit menu z oblíbených jídel (a nápojů), oblíbených (eventuálně i neoblíbených) literárních postav?

3. S kterým spisovatelem (spisovatelkou) bys chtěl osobně setkat a proč (není omezeno jen na žijící)?

8.30 - 12.00

8.30 - 12.30

9.00 - 11.20

13.30 - 15.45

dílny pro děti ze souborů

semináře pro dospělé

3. blok vystoupení souborů pro veřejnost

3. blok vystoupení souborů

Konec modrého ptáčka Vrány, ZŠ Benešova Třebíč

Co dělají noční skřítki HOP-HOP, ZUŠ Ostrov

Dospívání (D) dD(d), ZUŠ Děčín

Jak vdát princeznu Uzel, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou

Lov na medvěda

aneb jak si hrají a o čem si vyprávějí eskymácké děti

ZUŠ Klatovy

Královna Koloběžka ZŠ Hostivice

dětský diskusní klub

diskusní kluby seminaristů

diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících ve 3. bloku

veřejná diskuse o inscenacích 3. bloku

večerní představení

Havrane z kamene Dramatická školička Svitavy

DOŠLO POŠTOU

napsali jste nám

12.6. 2004

Dnes jsem si koupila obě čísla vašeho Deníku Dětské scény a v pátečním z 11.6. 2004 jsem v přehledu z krajských přehlídek našla NE-SMYSLY! Z Moravskoslezského kraje postoupili na celostátní přehlídku ÚPLNĚ JINÍ RECITÁTOŘI.

Kopičková z Opavy

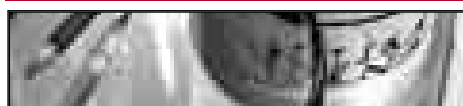
Výrok dne č. 2:

Co mi říkala maminka nebo paní učitelka byly nesmysly, ale když mi to řekl někdo cizí, řekl jsem si: sakra, to je pravda!

DNEŠNÍ PROGRAM PONDĚLÍ 14. 6.

BLAŽKOVÁ 2004 - DÍL 4

IMPROVAZACE

Deník Dětské scény - Trutnov 2004. Číslo 3.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 14.6.2004 v 1:00. Vychází - v pondělí 14.6.2004 ve 9.30. Náklad - 450 ks.

Z DISKUSÍ

STR. 56

SEZNAMTE SE S
Wolfgang Mettenberger

STR. 53

JÁ
+ MÉ DVĚ
JÁ

STR. 60

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

15. června 2004

úterý

číslo 4.

... úvodník na úterý

Dětská scéna vstoupila do druhého poločasu. Počasí se prozatím vyjasnilo, víčka účastníků ztěžkla a únava si na některých začíná vybírat svou daň. Atmosféra se proměňuje. Někdy je těžké nepodlehout mračnům na obloze, ale velmi často se stane, že za několik minut je všechno jinak. Lesnické škole jsme dali vale, sólové recitátory vystřídaly soubory ze všech koutů republiky. Skupiny dětí procházejí kolem Krakonošovy kašny sem a tam, nahoru a dolů, divadélko Trdýlko praská ve švech. Počet účastníků kulminuje. Cukrárny jsou obsazeny, kavárny též. Je o čem diskutovat, a to jde nejlíp u sladkého a dobré kávy. Nebo ne? Jen mi je líto členů lektorského sboru – ti totiž začínají vynechávat obědy a večeře, protože na jídlo nezbyvá čas. Jelikož se jim ale dostává bohaté krmě divadelní, pevně věřím, že vydrží.

-ivd-

... foto dne

Autorem dnešního snímku je Vojtěch Dvořák.

VYSVĚTLI POJEM

Každá společnost si postupně utváří svá vlastní pravidla, zvyky a také začne časem používat svůj osobitý slovník, kterému rozumí jen příslušníci dané skupiny – podívejme se na Brňáky s jejich hantecem, programátory, hokejisty... Také svět umění dramatického je takovouto komunitou „těch, co k sobě patří a rozumějí si navzájem.“ Ale rozumíme si skutečně? Opravdu víme všichni, co která slova našeho odborného slovníku znamenají? Skutečně chápeme, co nám naši lektori v dobré víře říkají?

FABULE

Tabule s „f“, ne?

Alice, 14

Západka do zámku, říkají to tak mezi sebou zámečníci.

Martin, 15

Něco vymyšleného - třeba pohádka. Když někdo fabuluje, tak si vymýšlí.

Bára, 17

Fakt nevíme. Nikdy jsme to neslyšely.

Lucka 12, Pavla 14

Kdybych se učila literaturu, tak to vím... Ne, nevím. Do písemky jsem to opsala.

Silvie, 14

Smyslenka.

Erika, 20

Fabule je jakým způsobem je vystavěn příběh. Např. retrospektiva atd.

Liba, 41

... obsah čísla 4.

Úvodník na úterý	50
Vysvětlí pojem... fabule	50
Z dílen: Seznamte se s ...	
Janou Francovou	51
Wolfgangem Mettenbergerem	51
Martinou Tothovou	52
Dnes se představuji...	53
Osobnost dne...	
Libuše Hájková	53
Zuzana Nohová	54
Tváře dne	54
Pohled Evy Machkové	55
Tváře dne	56
Z diskusí: o inscenacích 2. bloku	
o inscenacích 3. bloku	56
Kristova léta	57
Dětský diskusní klub	58
Došlo poštou	58
Štafeta... Jaroslav Provazník	60
Bulvár	60

Rozhodně něco jiného než bobule.

Zuzka, 51 1/2

Fakule – to bych věděl...

XY,?

Doplňování, dávání do celku, když se dělají nástěnky, fábuly jako v Harry Potterovi...

Společná práce Evy, Zdeňky, Markéty, průměrný věk 25 let

Posloupnost dějová – jak jdou situace jedna za druhou tak, jak se staly ve skutečnosti (a nebo je to syžet?).

Známý XY,?

Vývojová linka děje

Petra, 29

Posloupnost dějových faktů, dějová linie.

Roman, 26

Fabule, přirozený sled událostí, smyšlený příběh, popř. jednotlivá příhoda, která se realizuje v díle prostřednictvím syžetu. Fabule se obvykle rozvíjí uvedením osob (postav), navzájem spjatých zájmy nebo vztahy.

Encyklopedie DIDEROT 2002

Fabule je - v terminologii literární vědy - řada událostí, která je realizována jako materiál epického díla. Fabule v sobě zahrnuje všechny příčinné souvislosti - proč se to a ono stalo tak a tak - a předvádí je v časové posloupnosti. Epické dílo může fabuli vyprávět v několika vrstvách. Jako promluvu subjektu, který vede monolog nebo jako promluvu nebo jako promluvu subjektu, kterým může být vypravěč nebo i tím, že jako drama postihuje jednání osob dialogem.

Jan Cisař, Základy dramaturgie

Havrane z kamene
Bruncvíkové, Dramatická školička Svitavy

Výrok dne:

Je důležité, aby to byla jen jedna reakce – to proto, že jedna je na divadle víc než dvě.

Z DÍLEN

Seznamte se s...

Jana Francová

*Sháním štafle, nemusí být moc vysoké. Zn.:
Neumím tančit na špičkách.*

Dílina P jako POHYB

PROSTOR – POHYB – ZVUK, bílá – růžová – modrá. A zase růžová – modrá- bílá – bílá – modrá... modrá... růžová... růžová ... bílá!!!

Nebojte – nezbláznila jsem se, i když to tak možná vypadá. Tohle je jen barevný zápis pondělní pohybové dílny P pro děti, kterou v tělocvičně ZUŠ vedla Jana Francová, učitelka tanečního oboru ZUŠ Trutnov. V prostoru se neustále nejrůznějšími způsoby pohybovalo přes dvacet dětí různého věku (mezi nimi pouze 4 mladíci), a to za zvuků vlastních i reprodukovanych. Cesta jejich práce směřovala od ranního probuzení těl v chůzi, stojí i lehu přes první kontakty s prostorem okolo i lidmi v něj. Zvlášť zajímavé bylo popisování stropu hrotem tužky, umístěným na vrcholku hlavy, slepování těl k čemukoliv, vytváření vlastních kratičkých choreografií ve dvojicích, zaplňování prostoru nahuštěného hloučku nekoordinovaným pohybem, kontakty a kontaktování se... někomu to šlo snáze, u čtyř pánů se chvilkami objevoval lehký ostych z přítomných dam a potřeba družít se raději v bezpečí pánských dvojic, ale přesto vše byla cítit neustále narůstající

dynamika skupiny a práce v ní. A tak ve druhé části došlo i na kontaktní improvizace či práci se zvukem a jeho vytvářením.

Jana běžně pracuje s tanečníky od dětského věku po dospělé a toto setkání s divadelníky bylo pro ni velmi příjemné i inspirativní. Jejím cílem nebylo dojít k výsledku, ale dát účastníkům dílny možnost vyzkoušet si něco pro ně možná neobvyklého, zajímavého a zvláštního. Jednou z metod, které zvolila, byla proto kontaktní improvizace, založená na pohybovém kontaktu a práci s tělem, prostorem a zvukem – tedy oněmi slovy, která jsem citovala hned v úvodu tohoto článku. Po celou dobu dílny bylo navíc zřetelně vidět, jak je Jana na skupinu plně soustředěná, napojená, jak velmi citlivě a intenzivně vnímá jejich momentální naladění, obavy i uspokojení a pohotově na ně reaguje. A tak zvládla i situace, kdy z přemíry únavy či rozpaků se stále nedařilo vypojit řeč a spolehnout se jen na komunikaci pohybem a dotykem, kdy se už z dala, že dále práce nepostoupí a strachy se nezmění... Dát věcem čas a prostor, věřit jim a neutíkat před zdánlivými nezdary, neustále do nich vlévat další impulsy a energii – to byly jedny z hlavních deviz Janina vedení dílny. Docela jsem účastníkům záviděla...

Ještě stále vám ale asi není jasné, co znamenají ony barvy v úvodu tohoto článku. Tak tedy: BÍLÁ je kartička možných her a cvičení k PROSTORU, RŮŽOVÁ k POHYBU a MODRÁ odpovídá ZVUKU. Na nich a především v Janě a účastnících bylo zakleto kouzlo pondělního dopoledne, kterému jsem mohla být přítomna. Díky za to!

-pet-

Wolfgang Mettenberger

třída A - Ze školní třídy na jeviště

Viděno neviditelným!

Jen co jsem se představil jako redaktor Deníku DS, dostal jsem od lektora semináře A poměrně náročnou instrukci: „Chovejte se neviditelně!“ No, to se lehce řekne! Co mi tím chtěl Wolfgang Mettenberger říct, jsem pochopil hned v zápětí, kdy se začaly místnosti rozléhat zvuky bubnů, všichni seminaristé se pohroužili do jejich rytmů, rozhýbávali svá těla - každý po svém, s notnou dávkou otevřenosti a svobody. To už jsem se tísnil v koutku místnosti,

jen abych nikomu nepřekážel a nebyl viděn. Mám být neviditelný a je jasné proč! Všichni (kromě mě) jsou „spolu“, oblečení do kolektivní intimity, ladí tělo a s ním mysl. Esence tohoto obrazu budí mou zvědavost. Co bude dál?

Během pěti minut této rozcvičky se všichni uvolnili a připravili na začátek soustředěné a nadmíru zajímavé práce, která končila před obědem. Hned další aktivita mne pobavila. Ne proto, co jsem viděl, ale díky opravdu velmi výstižnému zadání. Nevím sice, jak znělo v originále, ale překladatelka Petra Kunčíková řekla: „Předávejte si svůj blběj obličej!“ Nešlo o narážku na vzhled přítomných dam a pánů. Po kruhu si seminaristé „předávali“ nejrůznější grimasy a hledali roztodivné variace, jak svůj obličej proměnit. Následovalo další zpočátku jednoduché cvičení. Chůze prostorem s velkou energií byla vždy zastavena tlesknutím a každý musel ukázat na předem vybraného kolegu, jehož pohyb prostorem musel během vlastní rychlé chůze sledovat. V momentě zastavení zaznělo hromové „KA“ (jako jméno osoby, na kterou se ukazovalo). Zadání se stávalo postupně nesplnitelným, alespoň z mého pohledu, neboť v pátém stupni hry bylo třeba sledovat pohyb pěti osob a zastavení končilo hromovým „KA, KE, KI, KO, KU“ doprovázeným postupným ukázáním na všechny „sledované“ osoby.

Výše popsané rozechřívací a kontaktní aktivity jsou u nás známé, a to i v různých variantách, říkal jsem si, ale hned v dalších minutách jsem poněkud začal ztrácet kontext, neboť skupina začala navazovat na práci předchozích dnů, užívat pro mne poněkud nejednoznačné výrazy jako „vnitřní předmět“ apod., a z komentářů lektora jsem se dozvěděl, že rozvíjejí jakési cvičení Stanislavského a že jde především o práci s emocemi. Šlo o cvičení, kdy „hráči“ za využití minimálních výrazových prostředků navazovali kontakt s druhou osobou – vyzařovalo z nich napětí, soustředění a intenzita – jako vnější pozorovatel jsem obdivoval především sdělnost a komunikativnost jednotlivých obrazů. Naše „v jednoduchosti je síla“ rozvedl Wolfgang Mettenberger větou: „...je důležité, aby to byla jen jedna akce, protože jedna, je na divadle víc, než dvě!“

I další cvičení bylo založeno na práci s emocí. Každý si vybral dvě. Nabídky zněla: šťastný, smutný, škodolibý, hrdý, unavený, drzý, přemýšlivý, zamilovaný.... Nejprve při chůzi pro-

storem „vytvářeli“ emoce sami v sobě, a to pomocí přidání nějakého kontextu, který znají ze života. Ve chvíli, kdy vybrané dvě emoce uchopili, začalo vlastní cvičení. Kromě jednoho účastníka dílny se všichni stali diváky. Osoba s vybranou emocí se posadila na židli, ozvalo se zaklepání a dotyčný šel otevřít dveře. Ve chvíli, kdy stál v otevřených dveřích zády k divákům, mělo dojít ke změně emoce – v důsledku toho, co uviděl za dveřmi. Změna emoce byla divákovi sdělena přes „mluvící záda“. Poté se postava vrátila zpět na židli a na řadu šel další účastník semináře. (V jednom z komentářů Wolfgang pravil, že pohyby ve vertikále sdělují emoce, zatímco pohyby horizontálním směrem jsou vyjádřením racionality.) Seminaristům se dařilo zadání naplnit a všichni včetně lektora a překladatelky se náramně bavili. Já také!

Po přestávce se seminaristé dozvěděli, že poslední dva dny semináře se budou věnovat Romeovi a Julii. Budou využívat toho, co se v předchozích

dnech naučili a ještě naučí. Výběr emocí se zúžil na ty, které jsou pro zamýšlenou práci nejpodstatnější, tedy smutek, strach, láska, zuřivost a arogance. Na podlaze jsou lepicí páskou vymezena pole, každý, kdo stojí v daném poli, musí nést příslušnou emoci a měnit ji s přechodem do jiného pole. V další fázi se emoce zintenzivnily a přerostly v karikaturu. Došlo k tomu změnou kontextu, kdy v poli láska se instrukce změnila – miluji vás a láskou bych vás nejraději sežral apod.

Je velmi nesnadné popisovat stále více se komplikující zadání etud a improvizací, které následovaly. Vše mělo přesný, promyšlený řád a strukturu. Abychom se pokusili přiblížit alespoň něco z toho, co se odehrávalo v rovině emocí (jen těžko převeditelných do verbální roviny), nabídneme několik záběrů pro dokreslení atmosféry semináře vedeného divadelním pedagogem, vedoucím zemského divadelně pedagogického institutu v Heidelbergu.

-dlab-

Martina Tothová

*Občas šílím, občas pláču,
Nejraději šťastím skáču.
A mám ráda divadlo.
Proč? Tak mě to napadlo?
Zn.: Chcete mě?*

Dílna N jako Noviny

Naše konkurenční i spolupracující redakce deníku Děti, divadlo a svět sídlí na stejné chodbě stejného Národního domu a od té naší, dospělé, je oddělena jen několika metry chodby. To může být u tak silných deníků samozřejmě velmi nebezpečné – ať už ve vykrádání nápadů, přetahování nejzdatnějších redaktorů, úniku informací či jen v prostém zcizování ostrouhaných tužek.

Tohoto všeho jsem si byla velmi dobře vědoma, když jsem se pondělním dopolednem kradla onou dělicí chodbou směrem k místnosti dětské redakce. Jací budou? A neutlučou mě?

V místnosti panovala tvůrčí atmosféra nabitá ženskými otázkami, a to i přes přítomnost několika mužů. Redakce vytvářela své příspěvky do dnešního čísla, na které se díky lektorce a šéfredaktorce Martině Tothové nejprve důkladně připravila prozkoumáním terénu... kde jinde než v terénu. A tak vznikala fotostory, v níž dívky byly vybírány do rolí mladých hrdinek, řešících zásadní životní témata, redaktori si ve svých myslích představovali typickou šéfredaktorku ženského časopisu, její normální pracovní den, oděv, ličení i úkoly (to by mě fakt zajímalo, jak vypadala) a vytvářeli co nejzajímavější titulky co nejzvláštnějších článků a rubrik. My, staří mazáci, jejich snahu chválíme a vzkazujeme: „Těžko na cvičišti, lehký na bojišti!“ Jen bych byla ráda, kdyby mi vrátili mé dvě čerstvě nabroušené tužky...

-pet-

DNES SE PŘEDSTAVUJÍ:

Všechny soubory dostaly od naší redakce za úkol doplnit začátky tří vět a jejich prostřednictvím se nám představit. V této rubrice tedy budete pravidelně nacházet kratičké medailonky souborů tak, jak je samy napsaly.

ZUŠ Jindřichův Hradec

Náš soubor... pochází z Jindřichova Hradce, krásného města na jihu Čech. Jsme parta, v níž se většina z nás zná po řadu let, všichni jsme dobří kamarádi. Zpráva o přijetí naší inscenace na Dětskou scénu nás moc potěšila. Je nás pět kluků a sedm holek a vede nás Zuzka Jirsová, kterou máme všichni rádi. Tento rok je bohužel rokem závěrečným, protože se většina z nás rozuteče po celé republice za studiem. Doufáme, že se nám tento (pro nás poslední) ročník Dětské scény vydaří...

V našem představení... se přesouváme do Anglie na počátku minulého století do času zrání angreštu. Staropanenská teta tu předstírá lásku k dětem, ale opravdu nemá ponětí, po čem jejich dušička prahne. Neví to ani služebná Gerta... jediný, kdo se to snad doví, budete vy, až shlédnete naše představení.

Nejraději... máme ŠPRÝMY A ŠPÁSY, NEPOHRDNEME ANI TAŠKAŘICÍ NEBO SVÍČKOVOU.

Adam, Anna, Beáta, Bára, Dominika, Kryštof, Markéta, Ondra, Tereza, Tonda, Václav, Veronika.

Kohoutek, ZŠ Na Kopcích Třebíč

Náš soubor... se jmenuje Kohoutek, sešlo se nás 13 nadšenců z jedné třídy (3.B) – holky mají převahu, je jich 8, kluků 5.

V našem představení... se snažíme s hravostí typickou pro náš věk předvést Hrubínovu pohádku Zvířátka a loupežníky.

Nejraději... si navlékneme kouzelné kalhotky a ocitneme se ve světě naší fantazie.

ZUŠ Liberec

Náš soubor... je vlastně třída Sisy Kyselé a Jeníka Plachty, jejichž příběh zažíváme denně ve svých vlastních mučirnách – tzv. školách. Proto chodíme do dramaťáku, abychom si ze školy mohli udělat srandu a dokázali se na ni podívat s nadhledem – a samozřejmě i kvůli jiným věcem: „Mám tu kámoše.“ „Lip mluví.“ „Umím se vyrovnat s trémou.“ „Odpochinu si ze školy.“ „Baví mě improvizace.“ ... Štěpán, Martina, Julka, Terka, Nikola, David, Ondra, Kuba.

V našem představení... vidíme své spolužáky, někdy i sebe i tebe, své učitele, rodiče. Pomáhá nám a učí nás, že v „nouzi poznáš přítele“.

Nejraději...

...mám rád hlediště plné diváků, kteří se baví naším příběhem. (Kuba)
...provokuju. A mám rád Sis. (Štěpán)
...mám radost, že máte radost. (Ondra)
...mám Jeníka a ráda jím. (Martina)
...se zlobím na Jeníka, že mi ukradl brýle. (Nikola)
...vidím Sisino vysvědčení (Julka)
...jsem, když se Jeník učí a nezlobí. (Terka)
... chválím Jeníka. (David)
Nikola, Erika a Jessica by tu rády byly, ale marodí.

Beníci, ZŠ Benešova, Třebíč

Náš soubor... funguje dva roky pod názvem Beníci. Scházíme se jednou týdně a zkoušíme v malém a útulném divadélku základní školy. Při dokončování představení jsme se vidali skoro každý den. Náš soubor měl možnost předvést své představení anglickým přátelům v Londýně.

V našem představení... se setkáte s humorem, nadsázkou, ale i napětím. Na našem představení jsme se všichni aktivně podíleli, i texty většiny písní jsou našimi výtvoři. Naše představení trvá asi 25 minut a my doufáme, že se po celou dobu budete bavit.

Nejraději... hrajeme pasáž s ježkem Frantou Šramotou, protože právě zde je použita nadsázka. Samozřejmě máme rádi smích.

Šotkův doplněk

Pokud jste v nutném Deníku Dětské scény četli zprávu o krajské přehlídce v Liberci, asi jste se nemohli se dopočítat. Ano, vypadl mi v textu jeden soubor a zrovna ten, který postoupil. Omlouvám se vám i souboru.

Lukáš Horáček

Hodnocení inscenace Sísy Kyselé – soubor ZUŠ Liberec

Libuše Hájková připravila pro svůj soubor zdařilou dramaturgii dětem blízkého textu a ušila ji své skupině tak říkajíc na tělo. Základní příběh, vybudovaný na vztazích hlavních postav (Sisa a Jeník) a jejich rodičů a spolužáků, je sdělován výrazově čistými prostředky, s jedinou rekvizitou (brýle) a dvěma nápaditě použitými praktikáblí. Souboru je vlastní silné skupinové citění a kultivovaný řečový projev.

Na jevišti působí přirozeně, své zaujetí hrou přenáší na diváka. Přirozeně se orientují v dramatických situacích a v přechodech mezi jednotlivými obrazy. Vypointovaný příběh o peripetích dětského kamarádství jakoby byl životopisem skupiny a ukazuje, jak vedoucí v práci se souborem dokázala skvěle využít osobní životní zkušenosti akterů.

Zapsal L. Horáček, porota: K. Bláhová, M. Šajdková, P. Kordová, H. Mocková, L. Horáček.

OSOBNOST DNE

V této rubrice vás seznamujeme s některými z vás, vedoucích souborů, které letos vystupují na Dětské scéně. Náš výběr vychází ze snahy zmapovat co nejširší pole možností jak pracovat s dětskými divadelními a recitačními kolektivy, oslovit jak začínající, tak i zkušené vedoucí, najít styčné plochy vaší práce i jednotlivé odlišnosti.

Rozhovor s Libuší Hájkovou, vedoucí souboru při ZUŠ Liberec

Kudy vedla tvoje cesta na ZUŠ Liberec?

Od druhé třídy ZŠ jsem chodila do Lido-vé školy umění v Jablonci nad Nisou k Janě Vobrubové do LDO - potom SpgŠ a stále LDO - Kaplice, Mělník, Chrudim..., úžasná setkání se skvělými lidmi - nebudu jmenovat, abych na někoho nezapomněla, inspiřující semináře, nezapomenutelné světy obrazů, vztahů...po maturitě praxe ve školce, ale stále dramaťák, touha zůstat v „Liduše“ se naplňuje, začínám po boku své učitelky, doplňuji si vzdělání a získávám úřední papír na DAMU, katedře loutkářství, který mě opravňuje k výuce LDO, deset roků zůstávám v jablonecké zušce, potom přivádím na svět své dvě děti a po mateřské začínám mé putování a hledání jiných prostorů pro „dramaťák“ - tvořivá dramatika na osmiletém gymnáziu, tvořivá dramatika a pohyb na Konzervatoři Jaroslava Ježka, dramatické kroužky při gymnáziu, při obecné škole, role učitelky ve Svobodné obecné škole v Jablonci nad Nisou. Pak jsem se zúčastnila Dětské scény v Zábřehu s představením A přece se točí. Tam si představení všiml Tomáš Kolafa a nabídl mi místo učitelky LDO v ZUŠ Liberec, kde jsem se stala vedoucí LDO a zástupkyní ředitele pro nehudbní obory.

V čem ti práce na ZUŠ vyhovuje?

Všude je chleba a dvou kůrkách a každá mince má rub i líc - je jen na mě, kterou stranu mince se rozhodnu preferovat - dnes je ošklivé počasi a člověka to táhne spíš k rubu, jenže já raději budu myslet na slunko - líc.
ZUŠka mi poskytuje řadu možností - ve škole se potkávám s podobně potřeby lidmi jako jsem já, se kterými se dá spolupracovat - a to je právě to - **prolínání uměleckých oborů**, společné projekty, společné směřování, setkávání se a nahlížení na problémy i úspěchy, svobodná, otevřená koncepcí, profesionalita výuky a vedení - to jednotlivé kroužky při různých organizacích nabídnout nemohou - a samozřejmě i prostor a časoprostor, vybavení, existenční klid, soudné hodnocení práce vedením,

veřejnosti a rodičů.

Myslím, že ZUŠky mají v našem školství nezastupitelnou roli a LDO do nich rozhodně patří. A hele, vyšlo slunce!

Jaké máš pro práci zázemí?

Představovala bych si lepší, ale...v našem kraji máme pro LDO zázemí vskutku nejlepší - máme ředitele, který nám fandí i rozumí, on sám podědil školu bez vhodných prostorů pro LDO, ale za tři roky naší spolupráce jsme to už trochu napravili. Když to půjde takhle dál a budou nám přát i ti, kteří rozhodují o penězích na vybavení škol - případně sponzoři...je se na co těšit.

Přináší ti práce na ZUŠ nějaké obtíže?

Je to zase jen o úhlu pohledu na věc - otázku.

Nejvíce mě mrzí, že jsem tak daleko a časově mimo od svých vlastních dětí, ale tatínek, babička a mobily "to jistě".

Obtíže si nepřipouštím, jinak bych nemohla ve školství pracovat.

Obtíže okamžitě řeším.

Má ZUŠ v Liberci nějaká specifika proti jiným ZUŠ či jiným organizacím? ZŠ, domy dětí.../

Těžká otázka. To je téma na velmi rozsáhlou práci jednak o naší škole a jednak o školství vůbec.

Naše škola je plně organizovaná, to znamená, že se prolíná práce HO,VO,TO a LDO. Je samozřejmě jako řada škol součástí kulturního dění ve městě, ale i v kraji a celém euroregionu. Její umělecká činnost zasahuje i za hranice Evropy. Je zařízením s velkým množstvím žáků i učitelů, a přesto malým na potřeby krajského města. Kromě individuální výuky zde pracuje velká řada komorních i velkých hudebních, tanečních i dramatických těles.

Specifické reprezentativní prostory celé nové školy jsou využívány širokou kulturní a společenskou veřejností k řadě koncertům, výstavám, slavnostním příležitostem.

"Specifikum naší školy spatřuji i v tom, že školu řídí "Býk" a zástupcem je mu "Beran"."

Přece jen - mohla by ses pokusit porovnat práci v ZUŠ, na ZŠ a v domech dětí? Máš zkušenost ve všech jmenovaných institucích...

Odlišnosti jsou dané statutem, vyhláškou, zákonem...každého toho jednoho zařízení. Obecně většinou víme, co se v nich děje, tušíme jakým způsobem by se mělo dít. Prošla jsem všemi těmito domy a ve vztahu k "dramatáku" to cítím takto. Specifikum nespecifikum, vyhláška nevyhláška...atmosféru dělají LIDI.

Učila jsem na ZŠ a byla s celou třídou na Dětské scéně. S jiným souborem z domu dětí jsme také byli v ústředním kole. Jiné děti ze ZUŠ měly také radost z cest a vystupování.

Schválené jsem přistoupila po své mateřské dovolené na možnost učit na obecné škole, i když nemám pedagogickou vysokou školu, abych sama sobě dokázala, že dramatická výchova může být úžasnou metodou výuky a zároveň i jednou z výchov pro všechny děti bez výběru. Nesmírně mě to bavilo - hledat a objevovat společně s dětmi nové cesty k poznání.

Z té doby mám pocit svého nejsmysluplnějšího působení v oblasti dramatické výchovy a všem kantorům, kteří tvrdí, že ve škole se dramatik dělat nedá a učit jím už vůbec nejde, už nevěřím. Prožila jsem si to - zahrála jsem si to - pět let - od 1. do 5. třídy obecné pětiletky.

Tomu samému se týká třeba výuky tvořivé

dramatiky na víceletých gymnáziích a druhých stupních.

"Když se chce, všechno jde," říkala moje babička, maminka a teď i já a moje děti už taky. A když TO vyjde a ještě svou tvorbu pozvednete na jeviště a potěšíte diváky a zpětně sebe - nemá tehle dramatické život chybu - specifika nespecifika.

-ivd-

OSOBNOST DNE

Zuzana Nohová, vedoucí souboru Beníci, ZŠ Benešova Třebíč

Jaká byla Vaše cesta k divadlu?

Moje cesta k divadlu... Dost jsem se o divadlo vždycky zajímala. Ale hlavním impulsem byl příchod Jaroslava Dejla do Třebíče a vznik Mladé scény, tehdy souboru mých vrstevníků. Aktivně jsem tam působila 10 let. Po nástupu do zaměstnání jsem začala automaticky spolupracovat s Dejlem a jeho dramatem a časem jsem to zkusila sama.

Ve svých představeních prý hodně stavíte na hudební složce. Je tomu tak?

Nemyslím, že stavím převážně na hudební složce. Pouze se jí nebráním a v obecném smyslu, baví-li nás, máme ji. Rozhodně je to s ní lepší. Děti se na některé písničky vyloženě těší. Kdyby děti hudbu nepřijaly, nebylo by možné ji tam dát vůbec. V rytmu představení se sama nabízejí místa, která hudební stránku evokují. Kvalitní text má hudbu v sobě. Nemyslím, že by hudba mohla nějakému úplně špatnému textu výrazně pomoci. Dávám přednost dramatické akci. Snažím se vyvážit své nápady s nápady dětí a vycházím z jejich přirozených dovedností.

Jaké důvody vás vedly k výběru Kocourka Modroočka jako předlohy letošního představení?

Text nám nabídl využít věkové rozpětí souboru. Představitel Modroočka je o několik let mladší než ostatní děti. A také je tu spousta možností pro aktivní spolupráci mezi mnou a dětmi.

Jak se Modroočko narodil? Jak představení vznikalo?

Na zkouškách nejprve ve formě dílen a dramatických cvičení. Soubor hledal, kombinoval, vyřazoval, domýšlel. Definitivní text se pak následně sám ukázal. To byla asi polovina práce za námi. Pak jsme pilovali jednotlivé scény na již pevně daném textu.

Změnil se Modroočko od té doby, co

poprvé uviděl světlo světa? Tedy od premiéry?

Osobně doufám, že se nic podstatného nezměnilo. Hlavně, aby z představení nezmizela chuť zahrát druhým, pobavit sebe i ostatní. Zároveň nadsázka a lehkost.

Jaká konkrétní pozitiva přinesl právě vašim žákům fakt, že se letos pohybovali v oblasti dětského divadla?

Mají odvahu vůbec vyjít na jeviště a něco ze sebe dostat.

Využíváte postupů dramatické výchovy i v hodinách českého jazyka nebo v jiných předmětech?

Nemám moc možností využívat dramatickou výchovu ve výuce, učím matematiku a angličtinu na střední škole. Když jsem učila na základní, byly možnosti větší. Hlavně v hodinách angličtiny.

Co pro Vás osobně znamená, že se zúčastníte letošní Dětské scény, a s jakými očekáváními do Trutnova přijíždíte?

Na Dětskou scénu se všichni moc těší. Já osobně jsem už třikrát v Trutnově byla s recitací. Loni to nevyšlo a bylo mi to líto. Nemohla jsem strávit pár dní v báječném a přátelském prostředí.

-dlab-

TVÁŘE DNE

14.6.2004

POHLED

nezávislé recenzentky
Evě Machkové

Třetí den přehlídky byl z celé Dětské scény jak se zdá nejnáročnější, přinejmenším pokud jde o počet představení a tedy i množství a různorodost poznatků i otázek z inscenací plynoucích. Ale možná byl i nejpěknější, pokud jde o různorodost typů a žánrů vystoupení a pohledů na ně. Z toho důvodu, ale také proto, že jsme ta představení viděli v různém pořadí a kombinacích, nebudu dnes postupovat podle programu, ale pokusím se jednotlivá vystoupení uspořádat do skupinek.

Jakoby mimo kategorie bylo vystoupení malých členů souboru **Hop-Hop ze ZUŠ v Ostrově nad Ohří**, jehož různé skupiny – snad by se dalo říct přímo generace – se na Dětské scéně objevují téměř každý rok. Tentokrát přijela **Irena Konývková** se skupinou dětí ve věku 6-9 let, tedy (zřejmě) s přípravkou LDO ZUŠ. Nikde jsem o tom nenašla určitou informaci, ale usuzuji nejen z věku uvedeného v evidenčním listu, ale i z charakteru vystoupení, nazvaného **Co dělají noční skřítki** (podle Martina Jirouse). Vystoupení je v programu sice označené jako divadelní, ale budí dojem spíše série připravených a vytvářených cvičení včleněných do osnovy textu, jehož podstatnou část interpretuje sama vedoucí. Vyvolává to i úvahy, poněkud přesahující ovšem toto jediné vystoupení, zda a za jakých podmínek a jakou formou zařazovat do programu národní přehlídky takováto „cvičená“ či „počáteční“ vystoupení, a to zejména proto, že vedle ostatních programů přehlídky má divák tendenci očekávat víc, než mohou a chtějí nabídnout, neboť jde o míšení divadelních prostředků a metodiky dramatické výchovy.

Tři z představení třetího přehlídkového dne lze zařadit do kategorie přednesu, nebo na pomezí přednesu a divadla. Jasným případem je interpretace Hanzlíkovy básničky ze sbírky Pimpilim pampam **Konec modrého ptáčka**, kterou s 9 – 10 letými dětmi z Trebiče připravila jejich učitelka **Zdeňka Marešková**. Trvá to dvě tři minuty, je to drobníčka, ale má to jasnou výstavbu včetně členění refrémem, který se výrazově obměňuje, klíčovou situaci sežrání ptáčka kočkou, úsporné a nápadité prostředky. Škoda, že těch básniček nebylo několik, aby si divák více užil potěšení z dobré práce. Jako recitační vystoupení byl označen pořad nazvaný **Dospívání**, překvapivá a napohled kontrastní dvojice členů děčínského souboru – osmiletého děvčátka a osmnáctiletého chlapce. Texty Josefa Šplachala, které inscenátorky **Jana Štrbová** a **Alena Pavlíková** použily jako východisko pro vztahy věkových si vzdálených sourozenců, nepatří k opravdu dobré poezii. Byla jsem z těch šťastných, kterým se podařilo text v podstatě vytěsnit. Malá Michaela Mikulová zvládá svůj part i vztah k velkému bratrovi obdivuhodně, starší a už hodně zkušený chlapec staví na svých zládnutých dovednostech i schopnostech. Problémem či jistým nebezpečím je

přesné vymezení vztahu k mladší sestřičce, v němž chvílemi jakoby se k ní skláněl a pečoval o ni s až neuvěřitelnou sebeobětavostí. Jen na okraj, k věřejší anketě: ve vystoupení se střídají jedna za druhou mizanscény, tj. vzájemná postavení obou aktérů, nesoucí význam jejich vztahu. Jejich postavení se proměňuje horizontálně (v mnoha případech starší bratr klečí na zemi, holčička stojí nad ním), v některých situacích jsou obráceni k sobě čelem, bokem, stojí či sedí za sebou... a to právě jsou ty tajemné mizanscény.

Spíše mezi přednesová vystoupení bych osobně zařadila i **Lov na medvěda, aneb jak si hrají a co si vyprávějí eskymácké děti** souboru **Max a spol ze ZUŠ Klatovy**. Textovým východiskem je jednak básnička Jiřího Žáčka, jednak pohádka Jana Vladislava a Vladislava Stanovského ze Stromu pohádek z celého světa. Navazují na sebe tematicky a oba texty také přesně odpovídají věku 7-9 letých přednášečů. Do přednesu bych toto vystoupení řadila proto, že velmi důležitou roli tu má sbor a sborový přednes, faktem ovšem je, že tu jsou také vybudované situace mezi jasně definovanými postavami. **Hana Švejsová** s **Evou Štichovou** zde odvedly čistou, nápaditou práci, která svědčí vystupujícím dětem a přitom nabízí i divácký zážitek. Díky za pěkné vystoupení.

Poslední dvě z šesti vystoupení dne jsou jednoznačně zařaditelné jako divadlo. **Královna Koloběžka** podle známé a oblíbené Werichovy pohádky je představením desetiletých dětí z **Hostovic u Prahy** a je typem vystoupení zcela odpovídajícím věku dětí i jejich dosud menší divadelní zkušenosti. **Jana Konývková** použila osvědčený a před léty v dětském divadle také dost frekventovaný tvar dramatizace – vyprávěné divadlo, v němž z chóru, který je jak vyprávěčem, tak komentátorem děje, vystupují jednotliví představitelé postav důležitých pro rozvíjení děje, a opět se do něj vrací. Děti hrály svoje postavy a situace se smyslem pro humor Werichovy pohádky i jeho způsobu vyjadřování, diskuse se točily kolem otázek určitosti projevu dětí v partech chóru, neboť zřejmě neměly ve všech situacích jasný úkol a neměly tedy přesně ujasněné, kým jsou – zda dvořany, vesničany, vyprávěči či komentátory zvenčí, což vedlo k rozkolísanosti projevu. Problémem inscenace byly i kostýmy a jejich nesourodost a nedořešenost.

Druhým zřetelně divadelním tvarem, v tomto případě loutkářským, bylo **Jak vdát princeznu** souboru **Uzel ze ZUŠ v Chlumci nad Cidlinou**. **Romana Hlubučková** pracuje se skupinou nyní již 12-13 letých dívek delší dobu a je to na jejich projevu patrné. Pro svou loutkářskou inscenaci si zvolily krátkou pohádku Aleny Vostré, spíše pohádkovou anekdotu, kterou doplnily aktualizacími prvky – hra na agenturu, která vdavekchytivým dívkám poskytuje velice bohaté služby, parodie na teleshopping. Inscenaci by prospěl přesnější temporytmus a přesné vybudování gagů, které jsou v mnoha případech spíše ve stádiu rozvinutějšího nápadu. Nutno ocenit zejména dobré vedení loutek a práci s nimi.

Vcelku velmi úspěšný a pro hodnotitele proto i mimořádně příjemný den. Potíže byly dány jen organizací i nutností přecházet a dělit publikum na skupiny kvůli malému prostoru v Divádylku Trdýlku ve zdejší ZUŠ. Jedna potíž plynula z toho, že děti – a většinou šlo o děti malé – byly nuceny hrát třikrát během dne. Další potíž je špatná viditelnost

v malém sálku, a jako na potvoru příliš mnoho akcí se odehrávalo na zemi či při zemi. A nevidíte-li na divadlo, stává se z něj rozhlasová hra a celá struktura se bortí. Proto by ti, kdo budou na Dětskou scénou nominováni v příštích letech, měli velmi pečlivě vážit, zda nepřijmout raději jeviště kina. Problémem ale bylo i neorganické natahování dopoledního bloku dlouhými přestávkami, kdy po 10ti minutovém vystoupení následovala 15 minutová přávka, po dvacetiminutovém desetiminutová a podobně. Přitom na přechod z kina do ZUŠ bylo jen něco málo přes 15 minut. Nejúnavnější jsou prostoje, které není čím naplnit, a při tomto množství inscenací je to dost vážný problém.

Ale v této souvislosti ještě jedna otázka, která byla nadhozena v jedné z diskusí a pro nedostatek času nebyla zodpovězena, otázka délky představení s dětským souborem. Nemyslím si, že by nebyla možná a vhodná hodinová inscenace, jestliže to látka i věk a zkušenost dětí dovolují. U Narnie, u níž právě tato otázka vznikla, je dokonce 55 minut dost málo, jak také z diskuse o ní vyplývalo. Spíš považuji za problém tendenci posledních let dělat převážně i divadelní představení v délce kolem 10 minut. Pro soubor a vedoucího je to nepochybně pohodlnější a jistější, než inscenace 40 – 60 minutová, ale pro organizaci přehlídky je to dost velký problém (viz výše), ale hlavně je to prostor, na němž se nedá mnoho udělat. Tato tendence také vede k využívání látek hodně jednoduchých a možná pro hrající děti někdy i málo přínosných. Je to samozřejmě věc složitá, ale bylo by potřeba o tom diskutovat a před problémem neuhýbat.

TVÁŘE DNE

14.6.2004

Z DISKUSÍ

Veřejná diskuse o inscenacích 2. bloku

Ve vestibulu trutnovského kina se sešli všichni, kdo měli, nebo snad lépe řečeno chtěli. To platí především o značném množství seminaristů, kteří se během veřejné diskuse po počátečních rozpacích zapojili do diskuse, a to zcela veřejně. Za to v průběhu získali od předsedkyně lektorského sboru několik hvězdiček (Poznámka redakce: Jedničku však ani jednu – to bude tím, že nejsme ve škole!).

Jiřina Lhotská, předsedkyně lektorského sboru, uvedla celou diskusi základními pravidly a představením struktury společné debaty. V pořadí, ve kterém jednotlivé soubory hrály - nejprve vedoucí souboru krátce představil soubor a naznačil základní informace a okolnosti vzniku inscenace, poté promluvil zástupce semináře pověřeného reflexí představení, následovaly souhrnné informace z rozboru lektorského sboru a nakonec byla otevřena volná diskuse všech přítomných.

Představení první: Prcek Tom a Dlouhán Tom - Divadélko Růžek České Budějovice

Vedoucí Alena Vitáčeková: Soubor existuje 7 let. Ti, kteří v něm pracují již delší dobu, si chtěli zahrát „postavu“, a proto jsme zvolili tuto předlohu. Představení jsme začali tvořit na letním soustředění a rozhodně jsme si nemysleli, že budeme vybráni na Dětskou scénu...

Seminaristé: V našem hodnocení převažovaly klady, do nich můžeme zařadit práci s pohybem, způsob nakládání s mluveným slovem i prostorem. Představení by prospěl menší prostor. Děti hrály s nasazením a nenuceně. Ocenili bychom i zpěv, celé představení jsme označili za grotesku. V úvodu, kdy si hráči měli vybrat role, bylo bohužel poznat, jakou roli dostanou, doporučili bychom zkrátit opakující se scény...

Lektoři: Tato pohádka má jinou poetiku a jazyk, než naše pohádky. Je vystavěna na černém humoru, na dětech bylo znát, že je to bavi, ale žánr předlohy nebyl zcela dodržen. Začátek příběhu byl rozehrán v dobré rovině, ale posléze to už nebylo ono. Právě tak jako uvolněné, civilní herectví a pitvoření. V představení byly samozřejmě i dotažené momenty a vtipy. Chyběla mu však stylizace a kázeň. Rozehrávání některých situací zbytečně zpomalovalo temporytmus. Písničky byly pěkně zazpívány, ale opět nebyly ve stejném žánru – jedna byla spíše jako operetní, druhá by se asi nejlépe hodila do muzikálu. Za úvahu by stálo i sladit užívání druhů rekvizit i zvát opodstatnění některých z nich...

Z pléna: Dětské divadlo je velmi křehké, u tohoto představení platí to, že od krajské přehlídky „spadlo“...

Představení druhé: Obrův panoš – Liďákové - Divadlo, DDM Ostrava

Vedoucí Malvína Schmidtová: Základ souboru spolupracuje již čtvrtým rokem. Šrutovy pohádky se nám líbily, představení jsme chtěli postavit na výtvarnu...

Seminaristé: Ocenili bychom tento osobitý pokus, vybavenost dětí i to, že nešly po povrchu. Výtvarný princip byl efektní, ale množství užitých výtvarných prostředků odvádělo pozornost od jiných důležitých skutečností. Zajímalo by nás, co bylo pro děti to hlavní...

Lektoři: Bylo užito velké množství výtvarných prostředků a ne vždy se dal přecíst jejich význam. Jsou podle nás užity nahodile a nepřesně – např.: práce s imaginárními rekvizitami, nesoulad použitých prostředků..... Pociťovali jsme slabé zaujetí dětí. Z dramaturgického hlediska se dá říct, že předlohu vnímáme jako z mnoha důvodů problematickou, příběh by se měl upravit, dořešit motivace postav apod....

Představení třetí: Narnie – Brnkadla – Kubíci, CVČ Lužánky, Brno

Vedoucí Petra Rychecká: Soubor funguje pět let, toto představení vznikalo 1,5 roku, ale dnes v něm vystupovaly i děti „vypůjčené“ z jiného souboru. Byla to pro nás práce s velkým příběhem...

Seminaristé: Inscenování fantazie je složité a vyžaduje to technickou vybavenost. Kostýmy nejsou podle našeho názoru jednotné a funkční (někdy historizující, jindy ne). Děj nenabízel dostatek situací k jednání, chybí motivace k jednání postav. Snaha o psychologické herectví vyvolávala podle nás problém s temporytmem celé inscenace. Použitá muzika nás potěšila výběrem i způsobem využití, líbilo to na nás působilo. Jistým problémem pro diváka byla existence dvojrolí. Jako poněkud riskantní spatřujeme přítomnost dospělého herce v dětském představení. Velmi mile nás potěšila volba předlohy i práce s pohybem při vstupu postav do fantazijního světa...

Lektoři: Většinou se naše názory shodují s již prezentovanými názory seminaristů. Způsob využití scénografie, hudebního plánu, světla atd. svědčí o snaze o „velké divadlo“. Hudbu jsme vnímali jako velmi využívanou - až příliš cílenou. Oceňujeme, že z původně velkého knižního příběhu vznikla jasná dějová linka, ale propojení jednotlivých scén se na jevišti nepodařilo. V rozporu se seminaristy jsme pohybovou složku přijímali poněkud komplikovaně...

-dlab-

Veřejná diskuse o inscenacích 3. bloku

Tento den byl na divadelní zážitky bohatý, a tak účastníci čekali hned šest představení a dvě hodiny debat o tématech, která přinesla. Na úvod té dnešní vyjádřili lektoři touhu vrátit se o den zpět a dopovědět to, co nebylo řečeno. Čas však opět stál proti nám a ve vzduchu se nahromadila další obecná témata, z nichž mnohá byla podpořena dnešními inscenacemi.

Vrány, ZŠ Benešova, Třebíč: Konec modrého ptáčka

Vedoucí: Letos vznikl přímo v naší škole divadelní prostor s názvem Divadlo pod schody, kde máme veškeré zázemí. Děvčata hrála už loni představení Vrány (odtud název souboru), jsou velmi „živá“, a tak jsem pro ně našla text Pimpilim Pampam, odpovídající jejich věku i možnostem.

Seminaristé: Bylo to pro nás příjemné osvěžení. Ocenili jsme text adekvátní k věku, to, že dívky hra bavila, přirozenost jejich hereckých výkonů, výborné kostýmy, vygradovaný, čistý a celistvý příběh.

Lektoři: souhlasíme – na malé ploše bylo ukázáno, co všechno děti dokážou. Mělo to půvab nadsázky, zajímavá byla hra s opakováním (refrémem). V pod-

statě se jedná o přednes, i když některé situace jsou divadelní. Možná, že v dřívějších představeních se děti samy více bavily a byly uvolněnější.

Z pléna:

- prostor přinášel problémy se sledováním kočky, ležící na zemi.
- Dobrou zprávou je, že existují ředitelé základních škol, kteří investují do divadelního prostoru

HOP-HOP, ZUŠ Ostrov: Co dělají noční skřítky

Vedoucí: děti spolu pracují 2. rokem, jsou z 1. až 3. třídy, loni jsme si hráli na trpaslíky, letos jsme se hodně zabývali tématem rodina a přítom jsme si objevili Magorovy pohádky.

Seminaristé: shodli jsme se na tom, že se nám líbila hra dětí s polštáři, se slovy, gradace dění.

Chyběl nám logický konec – děti se stále probouzely a znovu usínaly. Neshodli jsme se v tom, že někteří z nás stále očekávali proměnu dětí ve skřítky, která nenastala, a na postavě paní učitelky – někomu se zdálo být přirozenou postavou, dávající dětem dostatek prostoru, jiní ji viděli jako málo něžnou a prostor ji věnovaný jako příliš velký. Vnímali jsme, že dává dětem na jevišti pocit bezpečí, některým z nás se však zdálo být příliš dominantní.

Lektoři: viděli jsme výsledek pedagogického procesu, který děti naplnili, jako problém cítíme to, že pedagogický záměr se sváří s divadelním. Dochází tak k míchání rovin hry, pedagogického procesu, drobných divadelních situací... Není zcela jasné, zda se jedná o postavu učitelky nebo maminky. Otázkou je i její kontaktování diváků – problém není až tak v ploše této role, jako v temporytmu hereckého výkonu, který je jiný, než Jirousovy texty.

Z pléna:

- ocenila jsem, že se podařilo dostat děti tohoto věku na jeviště, kde nemají strach
- Vedoucí: záměrem je vnímat děti, ne diváky – chybí mi pohled zvenku, role mně samotné není zcela jasná
- chybí jasné vymezení prostoru – KDE se to odehrává – pak by bylo i jasné, KDO je ta postava (zda je to paní, která se tváří profesně hodná, ale není... a nebo je šílená).
- Proč to nehraje nějaké starší dítě?
- Vedoucí:** bylo pro mě důležitější být a hrát s nimi, znát se z her a společné práce.

(D)dd(d), ZUŠ Děčín: Dospívání

Vedoucí: jedná se o 1/8 souboru, který letos dodělal představení z loňska, a tak nebyl čas udělat novou inscenaci. Proto vznikly 2 drobnější věci. Zde byla cílem inscenovaná poezie, která pracovala s texty, ležícími v šuplíku už 20 let.

Seminaristé: obdivovali jsme přesnost projevu obou protagonistů – jejich výslovnost, naplnění charakterů v mezích poezie... Rozdělili jsme se na dvě skupiny – první měla velmi silný dojem z jasné výpovědi, druhá si kladla otázky: proč je to uvedeno jako recitační inscenace? Pro nás to byla spíše silná recitace... Proč se to jmenuje Dospívání? Proč je chlapec jakoby potlačený ve svém projevu? Jednalo se skutečně o intimní výpověď nebo spíše o strojenou hravost, intimitu spíše narušující? Takto vymezené role se nám zdály být „riskantní“...

Lektoři: cítili jsme k oběma recitátorům obdiv – k jejich vybavenosti, přirozenosti, hravosti, živosti, dovednostem... přesto to na nás působilo rozporuplně, a to především díky onomu „náporu něžnosti“. Inscenace se pohybuje mezi divadlem a recitací, dochází v ní k rozehrávání scének, jsou nabídnuty určité role, je cítit snaha předat poselství

(někdy až násilně). Texty jsou lehce problematické – obsahují banální obrazy. Cítíme nepravdivost v pojetí sourozeneckého vztahu – chybí tam akord jiného ražení, toho, že kluk má své malé sestry taky někdy plné zuby...

Z pléna:

- pointě ubíralo na síle vysvětlení, o čem to vlastně bude
- jednalo se o skvělou ukázkou práce s mizanscénou

Uzel, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou: Jak vdát princeznu

Vedoucí: děvčata jsou ze 6. ročníku ZUŠ ve věku 5.-7. třídy ZŠ, zde pracovala poprvé s manekýnami, text byl výběrem vedoucích, na něj se postupně nabalovala cvičení, z nichž se vyvinula tato pohádka. Rámec reklamní agentury byl nápadem vedoucích a jejich rozvinutím.

Seminaristé: tématem byl pro nás vztah děvčat k reklamě, skvěle fungovala radost a vtip, hravost se slovy, práce s plynutím času, s loutkou... Rušil nás dlouhý nářek princezny, nepochopili jsme neshodu děvčat v adresách a telefonních číslech.

Lektoři: výborně zvolený klíč povýšil původní text. V takto postavených inscenacích musí být nápady technicky i divadelně vyzcelované – zde bychom potřebovali někdy těžkou některých nápadů (šití ve spánku). Stálo by za to domyslet rámec agentury a ujasnit, kým jsou dívky v jednotlivých vstupech. Možná by pomohly komentáře dění z hlediska agentury a ujasnění úvodního vstupu do postav. Od krajské přehlídky došlo k velkému posunu. Objasnili jsme si pojem PREPARACE – doba přípravy na něco na jevišti, dějové vzduchoprázdno před akcí. Vedoucí: děvčata mají spoustu nápadů a vtipy neustále přibývají.

Z pléna:

- jsem ráda, že jsem tam byla a viděla to.

MAX a spol., ZUŠ Klatovy: Lov na medvěda aneb Jak si hrají a o čem si vyprávějí eskymácké děti.

Vedoucí: vzniklo to jako hra na téma Různé světy, k zimní besídce pro rodiče se hodilo téma Eskymáci, k první Žáčkové básničce se přidala pohádka a propojila se. Dětem je mezi 7-9 lety.

Seminaristé: pozitivní se nám zdál pokus o propojení obou textů skrz igelitovou plachtu, téma i zpracování je adekvátní věku i schopnostem dětí, vše je jasné, čisté přehledné, dobré je nastolení jednoduchých charakterů a uchopení tématu smrti. Možná díky ne zcela vhodnému prostoru se nám děti zpočátku zdály až „natlakované“. Uboj celá jasný princip vstupu dětí do rolí a do hry, úvod se nám zdál být relativně dlouhý z hlediska pohádky – někteří z nás cítili zřetelně oddělené obou částí.

Lektoři: nevnímali rozpor mezi texty, úvodní báseň spíše pro ně byla pozváním do hry. Jednalo se o ukázkovou práci výběru textu, jeho úpravy, koncepcí, díky níž rámec umožnil dětem pohybovat se svobodně, plnit zadané úkoly a bavit se jimi. Věděli děti přesně, co dělají, jaký mají ke komu vztah a proč tam jsou, cítí se na jevišti velmi jistě.

Ukázková byla i práce s igelitem, který velmi dobře a čisté fungoval. Problematické bylo sežrán – zatímco obě ulovení vyznívala čistě, tento moment byl příliš realistický. Závěrečná moralita byla podána s nadsázkou

Z pléna:

- igelit fungoval, ale k přírodní tematice se příliš nehodil.

ZŠ Hostivice: Královna Koloběžka

Vedoucí: děti jsou za 3.-4. třídy ZŠ, pracují druhým a třetím rokem. Před Koloběžkou dělaly na D.Mrázkové, ale od prázdnin mezi nimi začalo dělení se na kluky a holky, a tak se pokusili přes Wericha s tím něco udělat.

Seminaristé: pozitivní bylo uchopení Werichova textu, ocenili jsme pohyb, výslovnost, zpěv.

Otázky vzbuzovalo použití tašek – nebylo jasné, zda jde o kostýmy a jaký smysl mají znak na nich, kostýmy se nám zdály nejednotné, stejně jako role Zdeničky a vstupování do ní. Některé situace byly jen chórem řečeny a nabízely větší možnosti, ze strany některých dětí jsme cítili herecké klišé.

Lektoři: odpoledne byla na dětech znát velká únava, a tak bylo představení méně přesné. Vynořila se otázka hudební dramaturgie – písňové texty svérákovského ladění se nehodí příliš k Werichovi, písničky samy spíše retardují děj a nesouvisejí s textem ani děním, i když dětem velmi hezky zpívají. Je škoda, že jsou vyděleny z děje a určeny divákům. Vyřešit by se měl více funkce chóru – čím více mají děti pilířů a úkolů, tím jsou jistější. Zajímavá byla zkratka. Dalším tématem je role pedagoga na jevišti – v tomto případě by měl dětem hlavně sloužit a nekomunikovat s diváky, neboť pak odvádí jejich pozornost. Nejednotné je použití kostýmů, znaků i civilu jako znaku.

Z pléna:

- písně mi pomohly jako pauza, která byla pro mě zastavením v toku děje, ale pro děti to pauza nebyla

- oceňují náročnost předlohy a její výstavby lehce nad možnosti dětí, neboť tím je táhne dopředu
- pobavilo nás feministické vyznění

Závěrem:

Na dnešní druhé diskusi se vrátily a potvrdily některé obecné otázky, ke kterým by stálo za to se vrátit třeba i v samostatné debatě. Jsou to především tyto:

- použití hudby
 - role pedagoga na jevišti
 - otázka délky představení, drobníček a toho, co má a nemá smysl hrát na Dětské scéně
- Snad nám to čas dovolí třeba dnes...

-pet-

KRISTOVA LÉTA

aneb ohlédnutí za deníkem Dětské scény

Dětská scéna má letos 33. narozeniny a její zpravodaj s názvem Deník vychází po třicáté. To naši redakci vedlo k touze ohlédnout se zpět a postupně se nořit hlouběji do historie nedávno uplynulé, listovat zažloutlými stránkami stále starších Deníků, porovnat práci předcházejících generací redaktorů, ale především zmapovat trendy, problémy, radosti i strasti Dětské scény v její minulosti.

DÍL ČTVRTÝ

DVACET LET TOMU NAZPĚT

- DDS 1984

Píše se rok 1984, je 17. června a nacházíme se v Kaplici. Kaplická čítanka přinesla v čísle 2 informace o slavnostním zahájení KDL:

KDL 1984 zahájeno

Včera ve 14.00 hodin byl v divadelním sále vojenského útvaru slavnostně zahájen 16. ročník Kaplického divadelního léta. V úvodu slavnostního zahájení přivítal všechny přítomné předseda Městského národního výboru v Kaplici s. Rudolf Komárek. Mezi hosty byli zástupci stranických i státních orgánů okresu i Jihočeského kraje. 16. ročník KDL pozdravili ve svých vystoupeních soudruzi dr. Jiří Průcha, místopředseda Jihočeského krajského národního výboru, který připomněl 35. výročí založení PO SSM a 40. výročí SNP, a Vítězslav Tondl, promován filolog, ředitel Ústavu pro kulturně výchovnou činnost v Praze, který poděkoval vedoucím souborů za přínosnou práci s dětmi a popřál všem účastníkům mnoho dalších úspěchů. Slavnostní zahájení ukončilo vystoupení recitačního souboru Sluníčko s pásmem Roste, roste strom.

Už jsme na to zapomněli, že? Oficiálně, projevy, zdravice. Nutné zlo. V čísle 4 z 19. června jsme našli zprávu o vydání dnes už legendární publikace Evy Machkové. Přečtěte si, jak byl Zásobník dramatických her a improvizací přivítán na světě...

Zásobník dramatických her, cvičení a improvizací

si odváželi ve svých kufrech už někteří návštěvníci loňského Kaplického divadelního léta. Několik novotou vonících signálních výtisků přivezl tehdy do Kaplice redaktor publikace Vladimír Zajíc.

Tento metodický materiál EVY MACHKOVÉ, který vydalo OKS Praha-západ, je vlastně rozšířeným a přehledným novým vydáním publikace Dramatické hry a improvizace (SKKS, Praha 1978). Stejně jako v první verzi tohoto Zásobníku najdou i tady zájemci o dramatickou výchovu dětí a mládeže náměty na konkrétní hry, cvičení a improvizace rozdělené do devíti oddílů: 1. Rozehrání, uvolnění a soustředění. 2. Objevování sebe a okolního světa. 3. Pohyb a pantomima. 4. Kontakt, mimojazyková komunikace a skupinové citění. 5. Plynulost řeči a slovní komunikace. 6. Tvořivost (zcela nový oddíl oproti první verzi). 7. Charakterizace. 8. Improvizace s dějem.

Zásobník je zpracován na základě praxe ze seminářů a z mezinárodních kongresů, z hospitací, ze sledování metodických ukázek i z literatury domácí a zahraniční. Bylo užito zejména metodik anglických, amerických, západoněmeckých, rakouských a polských. Zásobník navazuje zejména na Dismánův Receptář dramatické výchovy (SPN, Praha 1976) a předpokládá, že uživatel s ní bude pracovat; poskytuje mimo jiné i řadu tematických motivací cvičení a etud, a to podle věkových stupňů.

Vybrala-ivd-

Já diskutuji, ty diskutuješ, oni diskutují!

Do velké místnosti Kulturního domu Nivy se včera odpoledne dostavili snad všichni dětské aktéři 3. bloku vystoupení. Sešli se s Milošem Maxou, Tomášem Machkem a Veronikou Rodrigue-zovou, aby společně diskutovali, jak se na pořádný a slušně vychovaný diskusní klub sluší.

Totíž..... slušně vychovaný klub se musí vychovávat soustavně a tadý se s výchovou pracovalo na úrovni, zcela vědomě. Nejprve bylo třeba se vypořádat s jedním pobudou a uličníkem, jehož jméno je Skoč Dořeči. Tento strašák všech diskusí se stal motivačním rámcem pro úvodní honičku na tři způsoby. Miloš s Tomášem elegantním způsobem rozdělili děti do šesti devíticenných skupin tak, aby se nikdo nemohl v úvodním diskusním předkole účastnit debaty o „svém“ představení. Každá ze skupin měla za úkol připomenout si základní děj jednoho z představení a písemně (v několika větách) zaznamenat to nejpodstatnější na velký balící papír. Zároveň se skupina měla dohodnout na tom, jakými divadelními prostředky se nám soubory třetího bloku představení rozhodly sdělit hlavní téma. Následovaly otázky: Co se vám na představení líbilo, čemu jste nerozuměli apod. Všechny skupiny se s nasazením pustily do práce a během patnácti minut našly odpovědi, které se staly východiskem pro společnou diskusi.

Na jejím začátku byla stanovena přesná pravidla a bylo pozoruhodné sledovat, jak se dařilo tuto domluvu během následující 1,5 hodiny dodržovat. Bylo zdůrazněno: proč sedíme v kruhu, že je třeba hovořit nahlas, neskákat si do řeči, hlásit se o slovo, naslouchat si, aby se jednotlivé připomínky neopakovaly atd. Ještě jedno pravidlo bylo zdůrazněno, a to skutečnost, že zástupci souboru, o jehož představení se hovoří, mohou do diskuse zasáhnout až v jejím úplném závěru. „Jen tak budete mít možnost dozvědět se a zjistit, co si divák během představení myslel a jak váš záměr pochopil“, řekl dospěláci a diskuse byla zahájena s poznámkou, že Veronika R. bude sdělovat to nejpodstatnější z rozboru lektorského sboru.

Královna koloběžka – ZŠ Hostivice

O čem je, co nám chtěli říct?

Král s královnou byli chytří, ale král byl trochu hloupej (zmýlil se při soudu o hříbě) a královna zase nedodržela dané slovo, nakonec ale, protože se měli rádi, se usmířili.

Co se Vám líbilo?

Zpěv a hudba, šikovní herci, a taky tašky, na kterých byly znaky postav, taky sborový komentář...

Čemu jste nerozuměli?

Proč zkrátit scénu se zrním!

Komentář od lektorského sboru:

Soubor měl těžký úkol a my se nenudili. Děti se v představení učí o věcech přemýšlet, ale řešili jsme problém, proč měl každý na jevišti kabelky...

Lov na medvěda – ZUŠ Klatovy

O čem je, co nám chtěli říct?

Děti si ve škole vypráví příběhy, aby se poučily, že co uděláš pro druhého, to ti on zase vrátí, jak se řeklo na konci představení – jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá.

Co se Vám líbilo?

Hezký úvod eskymácké školy, poučnost příběhu, jak hrál medvěd, a jak vyřešili zabítí tuleně a medvěda.

Čemu jste nerozuměli?

Nezdálo se nám to být dost dobrodružný – příběh jen pomalu běžel!

Komentář od lektorského sboru:

Líbilo se nám, že jste hráli s chutí a bavili jste se tím hraním. Dále se nám moc zamlouvalo využití igelitu.....

Co dělají noční skřítki – ZUŠ Ostrov

O čem je, co nám chtěli říct?

O dětské fantazii, a že se nemá zlobit!

Co se Vám líbilo?

...bitky s polštářem a jejich různé využití

Čemu jste nerozuměli?

Jestli to byli skřítki nebo děti a kde se příběh odehrával – asi na škole v přírodě. Nebyl tam žádný příběh, byl to jen obraz, takový nedějový příběh.

Komentář od lektorského sboru:

Ukázali jste nám, co umíte: dobře mluvit, vnímat se, pracovat se zástupnou rekvizitou

Jak vdát princeznu – ZUŠ Chlumec nad Cidlinou

O čem je, co nám chtěli říct?

Tématem byla reklama a taky to, že bychom se věci měli naučit dříve, než je budeme potřebovat.

Co se Vám líbilo?

Loutky a práce s nimi, jak se princezna učila vařit, přetáčení videokazety, pláč princezny.....

Čemu jste nerozuměli?

Někdo nepochopil změní a mohli lépe vyslovovat. Jejich televize byla papírová, ale kazeta opravdová – to nám nešlo dohromady. Opakování některých vtipů.....

Komentář od lektorského sboru:

šlo o dobré propojení pohádky světa kolem nás (reklamy apod.), dobré vedení loutek....

Konec modrého ptáčka – ZŠ Benešova, Třebíč

O čem je, co nám chtěli říct?

Tématem byly vztahy!

Co se Vám líbilo?

Jak ptáček nahoře vykukoval, kostým kočky a zpěv ptáčka i chování kočky. Bylo to jednoduché, ale pro mne to byl silný zážitek.

Čemu jste nerozuměli?

Bylo to moc krátké!

Komentář od lektorského sboru:

Ocenili jsme čistotu provedení této anekdoty. Představeníčko mělo vtip a rytmus.....

Dospívání – ZUŠ Děčín

O čem je, co nám chtěli říct?

Vyprávěli nám básničky, byl to hezký vztah mezi bratrem a sestrou, jak každý z nich vidí svět trochu jinak.

Co se Vám líbilo?

Líbilo se nám strašení, přitom to bylo jemné, dobrá byla i výslovnost, věřili jsme jim.

Čemu jste nerozuměli?

Proč přerušovali představení trianglem, byly tam poměrně složité obrazy.

Komentář od lektorského sboru:

Nám se líbilo nastolení vztahu dvou lidí přes básničky i obrazy, které vznikaly...

-dlab-

DOŠLO POŠTOU

napsali jste nám

Velmi děkuji za příspěvek pod značkou –ivd-, protože děti vyjždějí 4,60 hod z Ostravy, 5,30 z Brna atd. ... opravdu nemohly hned po příjezdu předvést 100% výkon. Byly unavené po cestě, neznaly prostředí a neměly čas na sprchu, odpočinek...

Organizace je perfektní, ale opravdu je ke zvážení, aby se 10-leté děti po příjezdu ubytovaly, odpočinuly, seznámily se mezi sebou a předvedly se v sobotu dopoledne. Začátek by byl určitě lepší a děti méně vystresované.

Jinak ale díky, je tu fajn.

Mgr. M. Zpěváčková

Prosím vás,

Je nutně, aby se v kině před představením pouštěla tak příšerně nevhodná a nevkusná muzika? (Naposledy to byla německá dechovka, v sobotu country.) Nejlepší by bylo ticho, protože my dramatici si máme hodně co říct. Jsme tu jen pár dní a žádou zvukovou kulisu k tomu nepotřebujeme.

Lukáš Horáček

Pane osvětlovači v kině Vesmír! Můžete mezi představeními rozsvítit v sále? Já se potmě bojím! Díky.

Mojmír Řezníček

Postupně se ve veřejných diskusích začaly vynořovat otázky, jejichž smysl je jaksi obecnější a nadčasový. Úkol lektorského sboru je tedy značně nelehký a urdit společnou debatu tak, aby měla smysl, byla rovnocenná, k věci a přitom pojmenovávala to podstatné rozhodně není jednoduché. V běhu dní a množství zážitků pak leckdy nezbyvá čas ani energie na zobecnění, shrnutí, vyzdvížení či jen poukání bolistik a pohlazení. A slova jednou vyřčená nelze vzít zpět, i když vyzněla či byla pochopena jinak, než jste zamýšleli... V diskusích se vlastně všichni učíme. Pojmenovávat, vážit slova, poslouchat se, přijmout kritiku i dát slovo někomu jinému a nebo jen mlčet, není-li co říct. A dát věcem čas. Ale důležité je věci pojmenovávat a přitom dokázat zůstat nad věcí s elegancí, vkusem a vzájemnou tolerancí – vždyť nám jde přece všem o stejnou věc – o kvalitní divadlo s dětmi, ne?

Dílky pro děti ze souborů

Děti v souborech převyšují svým počtem minulé ročníky Dětské scény. Kapacita dílen tedy nestačí, a proto se uskuteční místo původně čtyř dílen

- v pondělí 5 dílen
- v úterý dokonce 6 dílen.

Jsou to:

Dílka D (Romana Žáčková) – tělocvična školy ve Školní ulici

Dílka L (Romana Zemenová) – ZUŠ – taneční sálek ve 2. p.

Dílka N (Martina Tothová) – Národní dům – učebna č.2

Dílka P (Jana Francová) – ZUŠ

– taneční sál v přízemí

Dílka V (Martina Vandasová) – ZUŠ

– výtvarná učebna

Dílka X – hudebně výtvarná dílna

(Lucie Klárová a Veronika Lisalová) – ZUŠ

– Divadýlko Trdýlko

NA POČÁTKU BYLO...

Setkání s Bělovousem Zrzundou

První den vysoké trávy

Dnes jsem mohl poprvé ven. Jsem už zdravý, ale ještě se rychle unavím a taky jsem nějak nemotorný. Proto se mi stala dnešní příhoda, která je pěkná i nepěkná.

Vyšel jsem z doupěte svého člověka, že se podívám po kočce Zelenoočce. Copak asi dělá? Celou tu dobu, co jsem stonal, nepřišla mě navštívit. Možná že ji ke mně nepustili. Ale já s ní musím mluvit. Ona mě učí poznávat svět. To ona mi řekla, že doupě lidí - já jim říkával dvojnožci - se správně jmenuje dům a že se neříká „chodit ven“, že správně se má říkat „procházet se po zahradě“. A tam, kde je zahrady konec, tam že je plot. Já se ale nechtěl procházet po zahradě, já šel hledat Zelenoočku. Moc se mi už po ní stýskalo.

A najednou jsem ji zahlédl. Ne na naší zahradě, ale tam za plotem. Zavolaal jsem na ni: „Zelenoočko, jak se máš? Já už jsem zdravý.“ Ona se ani neohlédla a šla pryč. A já zas: „Zelenoočko, Zelenoočko!“ Ona pořád nic. Rozběhl jsem se za ní, že jako proskočím plotem.

A stala se ta věc. Hlava mi plotem prolezla, ale dál to nešlo. A zpátky to nešlo taky. Hlavu a uši jsem měl v zahradě Zelenoočky a všechno ostatní zas v naší zahradě. Ať jsem sebou mrskal jak chtěl, nešlo to sem ani tam. Jen uši jsem si odfel. Kočky, to byla hrůza. Začal jsem strachy bečet.

Tu se za mnou ozval neznámý kocouří hlas: „Nemáš vousy, chytráku?“

„Možná že mám lepší vousy než ty. A vůbec, co je ti do nich,“ zakňučel jsem zlostně.

„Máš moc řeči a hlavně sebou moc mrskáš. Takhle se z toho nedostaneš,“ řekl ten neznámý kocouří hlas za mnou.

To mě ještě víc rozzlobilo. Vřískl jsem: „Hele, nech mě a jdi si po svých.“

Hlas za mnou povídá: „No, to se ví, já mohu jít po svých, ale jestli tě tu, ty hloupý kluku kočičí, nechám, tak ty už po svých nikdy nepůjdeš. A slepice ti naklovou do nosu a husy tě vytahají za uši. A možná, že ti i vousy ušerkávají. Nemohou našince ani cítit.“

Podíval jsem se před sebe a opravdu se ke mně sbíhalo hejno slepic a také se sem kolébaly dvě velké bílé husy. Zlost mě docela přešla, dostal jsem strach a začal jsem bečky prosit: „Prosím tě, pomoz mi!“

„Já taky proto přišel. Bud' zticha a dělej, co ti poradím. Lehni si na břicho. Pořádně se přitiskni k zemi, dole je ta škvíra širší. Tak. Teď natoč hlavu trochu stranou. Přitiskni se tvář k zemi. Jen se neboj, vousy si neulámeš, stejně ti zatím k ničemu nebyly. Tak. Opři se zadníma, a až řeknu teď, pořádně trhneš dozadu. Pozor! Teď!“

Trhl jsem, až mi v uších luplo. A byl jsem zase volný. Otočil jsem se, abych poznal toho, kdo mi pomohl.

A to byla ta pěkná věc. Předě mnou seděl

kocour o hlavu větší než já. Jakoby nic, čistil si přední tlapy. Kočky, ten vám byl pěkný. Měl krásné bílé vousy a celý byl bíle a žlutě pruhovaný. No med a mléko.

„Děkuji za pomoc. Já jsem Modroočko.“

„Není zač. Jsem Bělovous Zrzunda.“

„Bělovouse Zrzundo, jsi hodný. Ale pročpak ses posmíval mým vouskům?“

„Vůbec jsem se nesmál tvým vousům. Smál jsem se, že nevíš, proč a nač je máš.“

„Pro parádu přece.“ řekl jsem a našpulil tlamičku, aby se mi vousy naježily.

Zrzunda si přejel prackou tvář a vzdychl: „S tebou bude ještě práce. Ty nerozumíš moc věcem.“

A pokračoval:

„Podívej, Modroočko, nikdy nelez tam, kam se ti nevejde hlava i s vousy. Vousy na čumáčku a štetinky nad každým okem máš hlavně proto, abys ohmatl, zdali je škvíra dost velká, aby ses do ní celý vešel. Tak po druhé dvakrát měř a jednou lez! Nezapomeň, Modroočko, na to máš vousy. A kam ses tak hnal?“

A já mu vyprávěl, jak jsem se seznámil se Zelenoočkou a že ji hledám. Bělovous Zrzunda povídá: „Tu znám, ale dnes k ní nemůžeš. Včera se ji narodily děti, tři koťátka. Zelenoočka je celá šťastná a celá ustaraná. Půjdem je navštívit zítra.“

Zachránil mě Franta Šramota

Den kvetoucích ostružin

Bylo pěkné teplé odpoledne. Vyhríval jsem se u lesa. Najednou koukám, v trávě se sune nějaký ocásek. Lezl a lezl a vůbec nikomu nepatřil. Lezl docela sám. Řekl jsem si, že to musím vyzkoumat, a ocásek jsem trochu packou napálil. Ocásek začal lézt rychleji. Vzal jsem ho trochu drápkem a on lezl ještě rychleji. Začalo to být velice zajímavé. Ocásek uhaněl a já pořád do něho t'af, taf.

Ocásek se najednou zastavil, stočil se do kolečka a já koukám, uprostřed toho kolečka se zvedá hlavička, na hlavičce dvě malé oči, pod očima tlamička a z ní každou chvíli vyběhnou dva červíci. Vyběhnou a zase se schovají. Malá očka se na mne upřeně dívají a tlamička dělá jen: „Sssssss.“

Sedím a koukám, jak se ta hlavička pořád víc zvedá. Její oči se na mne dívají velice zle. Já sedím a sedím a dívám se do těch zlých očí, jako bych docela zdřevěněl. Tlamička se blíží k mému čumáčku a já vidím, že z ní nevybíhají dva červíci, ale tenký jazyk na konci rozdvojený. Tlamička říká velice zle: „Ssseknu, ssseknu!“

Kočky, věděl jsem, že je velice zle, ale nemohl jsem se ani hnout. Čuměl jsem na tu tlamičku, která pořád říkala „ssseknu“.

„A nesekeš!“ zachrochtal, zafuněl nějaký hlas. Pak to chruplo a hlavička klesla k zemi. Vidím, že za tou hlavičkou je zakousnutý dlouhý špičatý rypáček a za tím rypáčkem a kolem něho samé pichláky. Rypáček pořád chrup a chrup a za chvíli z toho ocásku nezbylo docela nic. Rypáček se otočil ke mně, pichlavá očka na mne zamžourala a rypáček řekl:

„Máš štěstí víc než rozumu, Modroočko. Kdybych byl náhodou nepřišel, dostal jsi rovnou do čumáčku a bylo po tobě.“

Velice mě udivilo, že mě špičatý rypáček zná,

ale divil jsem se ještě víc, když řekl: „Ty bydlíš tady s tím člověkem v chaloupce a první noc jsi spadl do rybníka. Náhodou jsem byl při tom. Ty se divíš, ale já náhodou vím o tobě všechno.“

„A kdopak jsi ty?“ ptám se špičatého rypáčku.

„Já jsem Franta Šramota.“

„Franta Šramota? To je divné jméno. Takové nějaké ne naše, ale člověčí.“

A on povidal:

„Však mi ho také dal ten tvůj člověk. Já jsem náhodou ježek. Loni jsem s tvým člověkem žil v chaloupce zrovna tak pohodlně jako ty. Každý den miska mléka a jiné dobroty. Nakonec mě to omrzelo a utekl jsem na svobodu. Nemohl jsem se s tvým člověkem dohodnout. On v noci spí, já náhodou nejraději v noci lovím. Celé noci jsem po jeho chaloupce probíhal, ale ani kobyly, ani švábi, zkrátka nic pořádného tam nebylo. A tvůj člověk ještě huboval, že celou noc šramotím, že jsem Franta Šramota. Tak jsme se rozešli. Viš, Modroočko, není nad svobodný život.“

„A co je to svobodný život, Franta Šramoto-ježku?“ zeptal jsem se.

Ježek nakrčil čelo, až mu bodliny zakryly skoro celou tvář, a povidá:

„Viš co, říkej mi Fanouši. To je hezčí. Tak mi říkal tvůj člověk, když se na mne náhodou nezlobil.“

Ježek potom vykládal, že žít na svobodě znamená nepatřit vůbec nikomu, všechno si sám udělat, o všechno se postarat, nečekat, až někdo všechno připraví pod nos. Ukázalo se, že Franta Šramota, totiž Fanouš, je veliký lovec, že loví myši, šváby, žáby, brouky a že se nebojí ani tak zlého zvířete, jako je ocásek s hlavičkou, kterému se správně říká zmije. Franta Šramota tvrdil, že zmije dovede kousnutím zabít i člověka, a já byl velice rád, že ji Fanouš snědl. Co bych si počal, kdyby zmije zabila mého člověka? Já nedovedu žít na svobodě. A ježek mi pak vyprávěl, že žít na svobodě je zajímavé, ale že to není žádná legrace, protože když se jeden zmýlí, nikdo mu nepomůže. Jak si kdo ustele, tak si lehne. Vyprávěl, jak někteří kamarádi si na zimu špatně ustlali, a na jaře, když se měli probudit, tak se neprobudili, protože byli zmrzlí.

Tak jsem se dověděl, že ježci spí celou zimu pod kupou suché trávy a listů. Ta kupa listů a trávy musí být nejen velká, ale musí být na takovém místě, aby ji vítr nerozfoukal. Musí být právě na takovém místě, aby tam vítr ještě více listů nafoukal, aby se spalo v teple. A taky že je veliká starost s tím, aby se v létě hodně jedlo, aby se tloustlo, aby bylo při dlouhém zimním spánku z čeho trávit. Bylo to všechno velice podivné a já jsem se chtěl ještě na mnoho věcí zeptat, ale Franta Šramota najednou zdvihl rypáček, zavěšl a řekl:

„Jestli mě můj nos nemýlí, a já mám náhodou moc dobrý nos, tak je nablízku ten tvůj člověk. Já raději zmizím. Tak buď zdrav, Modroočko, a zmijím se vyhýbej, ty nejsou na hrani.“

Franta si to odšramotil do křoví a mne vzal můj člověk do předních tlapek a hladil mě, protože měl radost, že jsem se mu neztratil. Protože jsem pořád musel přemýšlet o tom svobodném životě, zapomněl jsem na předení, a tak můj člověk ani nepoznal, že je mi s ním dobře.

Josef Kolář: Z deníku kocoura Modroočka.
Albatros, Praha 1986

KAM NA VÝLET

Soutěž pro dospělé i děti TRUTKROK

Pojďte s námi za sladkou odměnou! Co je pro to potřeba udělat?

Nejdříve najdete kostel Narození Panny Marie. Postavte se zády ke vchodu a vyražte rovnou za nosem – ujděte přesně 14 sloních nebo 225 mravenčích kroků a dojdete k bílému zámku. Otočte se zády ke dveřím a pokračujte podle zábradlí z kopce dolů. Délka tohoto úseku je 141 holčičích (a nebo 114 klučičích) obyčejných lidských kroků. Budova po vaší pravé straně se jmenuje Haasův palác. Můžete pokračovat dál a při nejbližší příležitosti zabočte doleva. Tato část cesty měří přesně 310 slepičích a nebo 260 kohoutích. Pak se otočte doleva a jděte 4 klučičí nebo 6 holčičích kroků směrem vzhůru. Nahoře se otočte doprava. Další 36 samičích mamutů nebo 29 samčích mamutů vás dovede k fontáně. Odtud si vyberte směr vám nejlibější, kde byste se chtěli zdržet a ujděte vzdálenost průměrně 52 holčičích (40 klučičích). Pak se vraťte opět k fontáně a hledejte symbol dvou hadů, kteří svorně do kalicha hlavy své obrazejí (pomůcka pro znalce a všímavé: hady najdete naproti rodnému domu Uffo Horna). Až najdete hady, utečte směrem k nim a zastavte se pod bílým žebříňákem bez kol mezi hady a zemi. Odtud bude naše cesta pokračovat. Vyražte krytou cestou doleva 11 krát od květníku ke květníku. Dále pokračujte 89 slepičích (tj. 77 kohoutích) a pak 89 holčičích (tj. 77 klučičích), poté 12 sloních (tj. 9 sloních). Právě jsme u galerie. Dále stále klesáme 42 mravenčích, 120 holčičích (108 klučičích), 3 mamutí extra samec, 90 slepičích (77 kohoutích), 118 holčičích (109 klučičích), doleva 28 mamutí extra samec. Dojdete k skleněnému vchodu. Tam hledejte důležitý vzkaz, který vám poví, kde na vás čeká sladká odměna. Šťastnou cestu!

(Každý má jiné kroky, takže míry nemusí být na krok přesné.)

ŠTAFETA

Štafeta je zvláštní věc – sami o sobě v ní nic moc neznamenáte. Můžete běžet, jak nejrychleji umíte, ale neběží-li stejně rychle a usilovně i ti před vámi a po vás, veškerá vaše námaha je k ničemu. Jako symbol společného cíle s sebou nesete kus klacku, štafetový kolík, a nebo třeba hořící pochodně – znak smlouvy mezi vámi, která říká, že sice vy sami ovlivníte jen malinký kousek celku ... ale podaří-li se takových kousků dát k sobě více, vše do sebe jako závrakem zaklapne a vy vystupujete na Olymp vítězství.

Takovouto pochodni či štafetovým kolíkem letošní Dětské scény jsou tři otázky, které každý den naleznete v této rubrice. Tím, kdo se ptá, i tím, kdo odpovídá, bude vždy někdo z vás – někdo, komu bude předcházejícím osloveným předána štafeta.

Dnes ji v rukou drží Eliška Herdová, které se ptá Jaroslava Provazníka:

1. Kdyby měla být porota – lektorský sbor recitační části DS Trutnov složen z literárních postav, které bys oslovil?

Chytrou horákyňu a Brumbála. Ale možná by se hodil i Kerberos. (Jistota je jistota.)

2. Mohl bys sestavit menu z oblíbených jídel (a nápojů) oblíbených (eventuálně i neoblíbených) literárních postav?

bených) literárních postav?

Tak to je špatně položená otázka. Jen pro příklad: Když bych např. sestavoval menu pro barona Prášila, nestačilo by na to ani deset Deníků DS. A kdybych sestavoval sestavil menu pro mouchu Rudolfinu, nedalo by se to tisknout...

3. S kterým spisovatelem (spisovatelkou) by ses chtěl osobně setkat a proč.

Především s Homérem, protože se mi nechce věřit, že to všechno mohl sepsat sám. Ale taky třeba s Janem Čepem, Jakubem Arbesem, Julesem Vernem, Karlem Jaromírem Erbenem... Ale bylo by jich ještě daleko víc.

A komu pokládá otázky Jaroslav?

Zině Rýgrové:

1. Co máš v Trutnově (na Trutnově) nejradši?
2. Z čeho jsi měla 11. června 2004 největší strach?
3. Neztratila jsi po pěti letech trpělivost s Dětskou scénou?

BULVÁR

„Nedívám se, že v Deníku dětské scény č.3 chybí tak podstatný článek jako je objektivní záznam z veřejné diskuse o nedělních představeních, když redakce tráví čas nezřízenou konzumací laciných alkoholických nápojů tak, jak o tom koneckonců tento „deník“ sám trapně informuje své čtenáře“, sdělila rozhořčená čtenářka této pochybné tiskoviny všem ostatním sdělovacím prostředkům v pondělí 14.6. 2004. O tom, že se tento fakt snaží redakce DDS zatajit, svědčí i to, že se tato informace neobjevila v oficiálním zpravodajství ČTK.

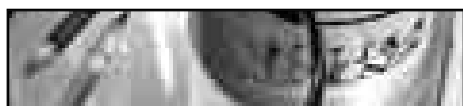
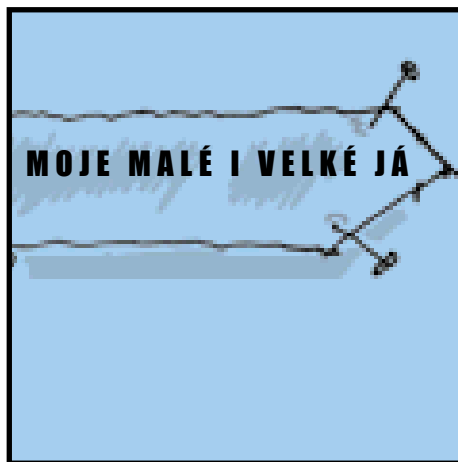
DNEŠNÍ PROGRAM

ÚTERY 15. 6.

8.30 - 12.00	dílny pro děti ze souborů
8.30 - 12.30	semináře pro dospělé
9.00 - 11.30	4. blok vystoupení souborů pro veřejnost
13.30 - 15.45	4. blok vystoupení souborů Haraburdárna ZUŠ Jindřichův Hradec Zvířátka a loupežníci Kohoutek, ZŠ Na Kopcích Třebíč Sísa Kyselá ZUŠ Liberec Kocourek Modroočko Benici, ZŠ Benešova Třebíč
16.15 - 18.15	dětský diskusní klub
16.15 - 17.15	diskusní kluby seminaristů
16.45 - 17.30	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících ve 4. bloku
17.45 - 19.00	veřejná diskuse o inscenacích 4. bloku
19.45 a 20.30	večerní představení Pidiženušky Dramatická školička Svitavy

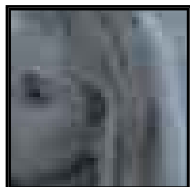
BLAŽKOVÁ 2004 - DÍL 4

JÁ + MÉ DVĚ JÁ

Deník Dětské scény - Trutnov 2004. Číslo 4.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 15.6.2004 v 1:35. Vychází - v pondělí 14.6.2004 ve 10.00. Náklad - 450 ks.

**SEZNAMTE
SE S
ROMANOU**

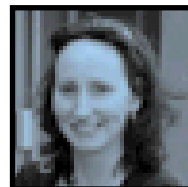
STR. 63

DNES SE PŘEDSTAVUJÍ

KLABAŠTR KLABUM, ÁČKO,
DIVADLO PŘED TABULÍ, KOUKEJ!

STR. 65

**OSOBNOST
DNE**

STR. 66

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

16. června 2004

středa

číslo 5.

... úvodník na úterý

Několik dní žijeme dětskými soubory. Protože jsme toho viděli opravdu hodně, nastává čas na úvahy. V noci z úterka na středu se nám zdá aktuální otázka věku dětských aktérů. Někdy děti v souborech hrozně rychle rostou a dospívají. Pak se snad může stát, že v představení, které vidíme v březnu, je vše na správném místě. V červnu je všechno jinak. Chlapec, který byl ve své roli přesný a roztomilý, najednou o půl hlavy vyroste. Jeho pohyby jsou jiné, výrazivo také. Z děvčátka je za dva měsíce slečna v minisukni. Všichni s tím tak trochu počítáme, ale když to přijde, jak s takovou věcí naložit? Dospělé soubory hrají běžně své inscenace několik let. Dětské soubory někdy jen dva měsíce, a pak to přestává fungovat. Kolik letošních představení je dnes ve fázi odrůstání? Kolik se jich nachází v okamžiku, kdy přestávají být pravdivé, protože děti „zestárly“, protože pro ně najednou téma představení nefunguje? Budeme si s tím někdy umět poradit?

A přece právě tohle patří k nejzajímavějším momentům práce s dětským souborem. Proces růstu a jeho zachycení inscenací, tématem, delším či kratším projektem. Zachycení pomíjivých a prchavých okamžiků prudce se rozvíjejícího a měnícího života dítěte, chvíle, kdy vyrůstá z bot pohádek a básniček, vrůstá do nových témat a stává se rovnocenným partnerem našich debat. Okamžik setkání, protnutí se všeho – dítěte, tématu, zájmu, chuti, potřeby, schopnosti a dovednosti, vybavenosti a možností a mnoha dalších a dalších přísad v tom jediném správném okamžiku. Snad právě pro tohle má práce vedoucího dětského souboru cenu.

-ivdpet-

... foto dne

Autorem dnešního snímku je Zdeněk Fibir.

VYSVĚTLI
POJEM

Každá společnost si postupně utváří svá vlastní pravidla, zvyky a také začne časem používat svůj osobitý slovník, kterému rozumí jen příslušníci dané skupiny – podívejme se na Brňáky s jejich hantecem, programátory, hokejisty... Také svět umění dramatického je takovou komunitou „těch, co k sobě patří a rozumějí si navzájem.“ Ale rozumíme si skutečně? Opravdu víme všichni, co která slova našeho odborného slovníku znamenají? Skutečně chápeme, co nám naši lektori v dobré víře říkají?

SCÉNOGRAFIE

Něco se scénou...
Pohyb na scéně.
Něco kresleného.
Výtvarné pojetí scény.
Jako že nakreslí něco na kulisy.

Sylvia, Hana, Natálka, Alena, průměr 14

Výroba scény. Mikuláš, 13

Všechno okolo scény. Tom, 15

To, jak je výtvarně pojatá scéna. Hana, 22

Vizuální stránka inscenace. Tom, 21

Výtvarná stránka představení. Terka, 24

Vytváření scény. Tom, 24

A sakra!!! anonym

Stavba scén, jak jdou za sebou, a nebo taky to, jak

... obsah čísla 5.

Úvodník na středu	62
Vysvětlí pojem... scénografie	62
Z dílen: Seznamte se s...	
Romanou Žáčkovou	63
Romanem Černíkem	64
Dílnou X	64
Dnes se představují...	65
Osobnost dne...	
Ivana Sobková	66
Andrea Zlatníčková	66
Pohled Evy Machkové	67
Tváře dne	68
Z diskusí: o inscenacích 4. bloku	69
Dětský diskusní klub	69
Na počátku bylo...	70
Kristova léta	71
Došlo poštou	71
Štafeta... Zina Rýgrová	72
Bulvár	72
Blažková	72

má scéna vypadat nebo co na ní je. Michal, 13

Stavba scény. Andrea, 25

Vizuální složka představení mimo světla. Radka, 40

Vytváření kulís, oděvů. Michal, 29

Uspořádání scény. Ondra, 13

Přichystání toho, co je na jevišti. Martin, 15

Navrhování prostředí, ve kterém se hraje divadlo. Barbora, 14

Rozložení scény na divadle. Martin, 15

Sestavení kulís a rozvrstvení herců na scéně. Kuba, 15

Náčrt scény na papíře. Štěpán, 16

Vůbec nevím, o čem mluvíte. Jitka, 136

Už jsem to slovo slyšel, ale nevím, co to je. Zeptejte se mamky. Matěj, 10

Rozvržení scény nebo její zobrazení. Petra, 14

Postavení kulís na scéně, kde mají stát věci a postavy. Viktor, 17

„Scénografie je divadelně výtvarná technická a umělecká časově prostorová disciplína, jejímž cílem je inscenovat v divadelním prostoru dramatikovo dílo a zprostředkovat ho obecenstvu. Zahrnuje v sobě rovnoměrně uměleckou i technickou činnost...“

Pošival, Zd.: Základy pojmů v dramatickém umění. Střešovice KKS, 1988.

Scénografie se zabývá obrazově výtvarnými složkami dramatického díla, tj. prostorem (vztah scéna k divákovi a její tvar), scénickými objekty (dekorační, kulisy, konstrukce apod.), rekvizitami, kostýmy, maskami a světlem.

Volně dle Richter, L.: Literatura, divadlo a my. KKS Hradec Králové, 1985.

Výrok dne:

Když má někdo takovou sklerózu, že ztratí zubní protézu, tak ji asi hledat nebude!

Z DÍLEN

Seznamte se s...

Romanou Žáčkovou

lektorkou dílny pro děti ze souborů - Putování za dobrodružstvím středověku

*Výměním loď za vzducholod'.
Zn.: Už v tom neplavu, ale lítám...*

Romana o své dílně

P roč jsem si pro dílnu vybrala zrovna toto téma? Pracovala jsem s ním ve svém dramatickém kroužku a děti to „chytlo“. Tak proto. Taky proto, že jsem chtěla, aby si tu děti něco užily, prožily – a přitom se i něco nového dozvěděly (-možná součást mojí přicházející učitelské deformace?)

Že byli Vikingové drsný a dobyvačný národ, věděli skoro všichni. Snažili jsme se tu ale taky odkrýt důvody, PROČ tomu tak mohlo být.

Během tří dnů, které mám za sebou, se dílny dost proměňovaly. Většinou podle toho, v jakém poměru se tu sešla pohlaví. Holky zajímaly spíše způsob života, kluky zcela logicky zbraně, lodě, bitvy. V pondělí byl poměr chlapci – dívky 20:3 (proto jistě chápete, že se to tu občas hemžilo i BERSERKY...)

V každé dílně byly zpočátku problémy s věkovým složením i určitým „partičkaním“ – to když zde byl nějaký soubor v přesile. To jsou ale věci, se kterými se muselo počítat. Větším problémem byla (především v úterý) zřejmá únava dětí (mimořádně mi sdělily, že usínají kolem jedné hodiny ranní).

Proto oceňuji, že i v nabitém programu, který zde v Trutnově děti absolvují, byly schopny soustředěně pracovat. Navzdory všem zmíněným okolnostem doufám, že tato práce byla smysluplná...

P.S. Berserk je živý vikingský bojovník.

Jelikož mne napadaly další doplňující otázky, směle jsem je položila:

Pracuješ s historickými tématy často?

Spíš občas, pro zpestření.

Proč sis pro svoje děti v kroužku vybrala právě Vikingy?

Protože jsem chtěla pracovat s knížkou

Viking Vike a tohle byla taková přehledra.

Z jakých materiálů jsi při přípravě čerpal?

S běžně dostupnými knihami – Děšivé dějiny – díl Strašní Vikingové, pak Kdybych byl Viking a z internetových stránek.

Překvapilo tě letos něco na dílnách v Trutnově?

Asi to, že některé děti měly o Vikinzích velmi dobré vědomosti. A také prostor tělocvičny – co krok, to vrz, co slovo, to ozvěna.

Byli jsme u toho...aneb Dobře utajená dílna

Dobrodružně už to začalo, bloudím po škole vedle ZUŠ a tělocvičnu ne a ne najít. Koho by napadlo, že je v patře? Chvilí mi to trvalo. Tělocvična je příjemná, protože není příliš velká. Na druhou stranu je neuvěřitelně vrzavá a dobře rozbíjí hlas. V úterý v půl deváté ráno tu bylo 17 dětí, které se chtěly pustit za dobrodružstvím středověku. Romana je uvítala krátkým seznámením (jméno-gesto) a pak to začalo. Dětem se do rukou dostaly kousky papíru popsané tajemným písmem. Někteří soudili, že je řecké, jiní, že latinské a další ho pojmenovali jako runy. Jak se dozvědět, co je správné? Postavit loď, která dopluje přes moře (tělocvična naděl) k ostrovu, na němž lze najít k tajemným znakům klíč. Lodě byly postaveny z dětských těl, po cestě se skutečně udržely pohromadě, dosáhly ostrova a po krátkém luštění se objevil vzkaz: TOTO JSOU RUNY – PÍSMO VIKINGŮ. Romana pak položila otázku: Co vás napadá, když se řekne Viking? (Mně okamžitě napadl Leif Ericson, který prý objevil Ameriku, což odborná literatura v posledních letech popírá... a vás?) Děti napadalo: bojovníci, chlap s opravdu velkou sekyrou, obyvatelé na severu, válečníci. Romana vypomůže mapou a krátkým vyprávěním. Ve 4 skupinách pak děti rozhodovaly, které z deseti výroků na papírcích na Vikingy sedí a které ne. Chcete to zkusit? Odpovídejte ANO či NE na následující výroky: Mořeplavba a boj byly pro Vikingy víc než sedět doma a obdělávat půdu. V Severním moři ubývalo sledů, hlavní potraviny Vikingů. Ve Skandinávii se změnilo podnebí a bylo chladno a neútulno. Přepadávání anglických klášterů bylo snadným způsobem, jak rychle zbohatnout a získat poklady a otroky. Na severu Evropy postupně vzkvétal obchod a víc obchodu znamenalo víc příležitostí pro piráty – pro vikingské piráty. Nebudu vás trápit, všechno je totiž správně. Každá skupina vybrala 1 výrok a připravila si fotografii, pod níž může být výrok jako titulek. Ostatní skupiny hádaly, jak se fotografie jmenuje – které tvrzení bylo zdokumentováno fotografií. Romana napomohla k přesnému určení titulu tím, že na chvíli oživila dotekem postavy na fotografii, a ty pak řekly jednou větou, co si právě myslí. Zatímco vy už víte, že všechna tvrzení jsou správná, děti se to dozvěděly až po přehrání fotografií. Dalším krokem byl bližší pohled na život vikingských mužů, žen a dětí. Jak? Každý si vytáhl kartičku, na které bylo M, Ž nebo D. Proměnil se v muže, ženu nebo dítě, chodil po prostoru a připojil se k tomu, kdo měl dle něho stejné písmeno. Každá ze tří nově vzniklých skupin dostala několik papírů s potřebnými údaji. Na jejich základě bylo třeba připravit televizní pořad pro muže, ženy či děti o Vikinzích. Tak jsme se dostali do soutěže, ve které

nás stroj času přenesl k vikingským dětem a jejich hrám, do vzdělávacího pořadu pro ženy o rozdílu mezi současností a těžkým životem vikingských žen a do Milionáře o Vikinzích. Romana navázala testem z Děšivých dějin a přešla k vikingským pohádkám a pověstem. Dalším úkolem bylo vybrat si jednu naši pohádku a domyslet jí „vikingský“ konec tak, aby hrdinou a vítězem byl ten nejlstivější. A jak to dopadlo? To už vám nepovím, musela jsem běžet do jiné dílny. Ale bylo mi s těmi Vikingy dobře. Proč? Něco nového se účastníci dozvěděli, měli dost prostoru pro fantazii a nenudili se – a já též ne.

-ivd-

Z DÍLEN

Seznamte se s...

Romanem Černíkem

lektorem dílny pro dospělé - Divadlo přes vlastní, mimoliterární zkušenost

K divadlu přes vlastní, mimoliterární zkušenost - to je název semináře třídy B. Tento seminář měl původně vést po celou dobu scénograf a režisér Peter Janků, ale věci a okolnosti se někdy nechovají podle programových brožur, a tak se stalo, že místo Petera jsem našel v roli lektora člena lektorského sboru Romana Černíka. Ze své dopolední návštěvy této seminární dílny, z rozhovoru s jednou účastnicí semináře a z povídání s Romanem vám předkládám několik postřehů.

Tak tedy, co se vlastně dělo na úterní dopolední dílně!

Seminaristé v době mého příchodu již pracovali. Seděli na koberci podkrovní místnosti v Národním domě a ve třech skupinách něco zapisovali na velké balící papíry. Jak jsem se později dozvěděl, vytvářeli či spíše již dokončovali mentální mapu, jejímž středobodem, chcete-li - hlavním předmětem zkoumání byl Trutnov. Velké „baličky“ byly téměř zaplněny poznámkami, informacemi, plány a obrázky, které dohromady vytvářely soubor mnoha a mnoha různých pohledů na město, které se v těchto dnech stalo jejich útočištěm. Pestrost a neobvyklost informací vzbudila mě i mou pozornost. Některé informace doporučuji příště zapsat do programové brožury na stranu s nadpisem DŮLEŽITÉ INFORMACE, neboť jde o poznatky zcela unikátní. Tak tedy např. „V Trutnově funguje myslivecký spolek,

jehož předsedou je jistý pan Macháček. Členové spolku se jednou za měsíc scházejí v nejméně hospůdce a svou činnost neberou na lehkou váhu.“ Další zajímavá, náhodně vybraná informace, zní: „V roce 1945 působil na místní škole 150-ti člený pěvecký sbor. Ten jezdil zpívat i na Moravu sedlákům, kteří členy sboru ubytovávali ve svých staveních. Večer v parku za SLŠ jsou v noci k vidění netopýři a číšník U Truta pochází z Moravy, kdesi na jednom z trutnovských chodníků leží čísi zubní protéza.“ Takových a ještě zajímavějších informací nashromáždili účastníci semináře od místních obyvatel nepřeberně množství. Chápu argumenty těch z vás, kteří teď zvažují vhodnost umístění podobných informací v programové brožurce DS 2005, chápu, že by byla moc těžká a neskladná do našich lehkých batůžků! Ale jinak se to nápad dobrý, ne?

A k čemu že slouží tyto informace seminaristům a jak souvisí s anotací dílny B? Účastníci dílny se učí dívat na věci z jiné perspektivy, vidět věci, které mnohdy míváme jen proto, že si jich nevšimneme! To bylo podstatnou náplní tohoto úterního dopoledne.

Celá dílna je snahou nehledat témata v rovině lidských konfliktů, ale v místech, která důvěrně známe – učít se vytvářet divadelní koncept na základě inspirací a témat, které nám nabízí konkrétní prostor - tomuto směru se říká site specific nebo také divadlo lokace. Tento směr vznikl v 60. a 70. letech v USA a byl využíván i ve Velké Británii či Německu. Jedním z příkladů je práce v budovách, které se již nevyužívají a lidé kolem nich denně chodí a vlastně je vůbec nevnímají. Vzniklý divadelní tvar, který se hraje v takových budovách pomáhá lidem vidět tento prostor z jiného pohledu, vstoupit do něho a zprostředkovat zastavení, zážitek, vytržení – narušit všednost a každodennost – v některých případech prohloubit komunitní život. Dílna je krokem k tomuto způsobu práce, ochutnávkou.

O přestávce jsem si povídal s jednou ze seminaristek (Pozn. redakce: Žádný muž se do semináře nepřihlásil!) o tom, jak vnímá dění v dílně B. Odpovídala přibližně takto: Původně jsem si myslela, že během týdne vybudujeme divadelní tvar. S Peterem jsme šli do ulic podívat se na Trutnov jinýma očima a teoreticky jsme to rozebrali. Roman na jeho práci navázal, ale důraz přesunul na praktickou stránku. Osobně jsem ráda, že můžu zažít přístupy dvou lektorů k jednomu tématu. Mám zkušenost jen s literárními texty. Zaujalo mne, že je možné hledat nosná témata v ulicích města. Na škole v přírodě něco podobného děláme, ale ve městě by mě to nikdy nenapadlo. Pro děti to bude také změna pohledu na tvoření. Když projdou podobnou zkušeností, kterou já chápu jako dobrou přípravu, při návratu k textu se pak budou moji žáci dožadovat mnohem větší tvořivosti a svobody při nakládání s textem. A to je dobře!

-dlab-

Z DÍLEN

Seznamovat se už není třeba, protože lektorky dílny X Lucii Klárovou a Veroniku Lisalovou dobře známe, vedly totiž dílnu pro sólové recitátory IV. kategorie.

Dílina na přidanou aneb X – hudebně výtvarná dílna v divadélku Trdýlku

Lucka a Veronika o dílně

Cayenský pepř!

Neděle

Jakub Hulák: Holky...

Pondělí

Jakub Hulák: Holky... já bych.... no, víte, v úterý bude těch dětí ze souborů nějak hodně. Už teď jsou všechny dílny plné, potřebujeme další.

My: Hmmm.

Jakub Hulák: Mohly byste...

My: Hmmm.

Jakub Hulák: Potřebuju hned anotaci. A jak ji mám nazvat?

My: No.....hudebně výtvarná.

A tak to začalo. V noci jsme promýšlely, co a jak, kdy a proč, proč ano a proč ne.

V úterý nás Divadélko Trdýlko do sebe vtáhlo z denního světla do svého divadelního času a prostoru. Dorazilo 18 dětí s poměrně dobrou, avšak mírně lenivou náladou. Zdálo se zprvu. Během dalších okamžiků se ukázalo, že energie bude na celé tři a půl hodiny dost. Překvapilo nás, že jsme původní strukturu prakticky nemusely měnit.

Celou dílnu jsme zahájily hudebně pohybovou rozcvičkou, do které se děti ihned zapojily. A v podobném duchu probíhalo celé dopoledne.

Vzhledem k tomu, že jsme dílnu pojaly jako hudebně výtvarnou, snažily jsme se tyto dva prvky neustále propojovat. Základním tématem se staly barvy a jejich vnímání ve vztahu k času, prostoru, náladě, pohybu a hudbě. Navzdory šedo-černému prostředí divadélka se nám podařilo prostor pěkně zabarvit. Skrze barvy jsme se dostali až ke znakové řeči, která byla jednou z mála improvizací (kterou jsme opravdu neměly připravenou). Znaková řeč totiž využívá pro komunikaci znaky vycházející z barev a symbolů typických pro dané slovo. Děti, které se sešly toto dopoledne, tedy byly i nám inspirací pro přesah a nadstavbu předem připravené dílny. A hudba zněla.... Dětem z naší dílny chceme poděkovat za to, jak byly tvořivé, trpělivé a spolupracující.

Veronika a Lucie

Byli jsme u toho – alespoň chvíli

Víte co je cayenský pepř? Mně to nic neřikalo. Veronika s Luckou tak označily barvu koberece v divadélku Trdýlku. Na tom koberci se ledacos dělo. Váležo, chodilo, tančilo a malovalo. Bylo to barevné dopoledne – to bylo zřejmé, i když jsem byla svědkem jen druhé půle. U barev tedy začneme. Sice jsem u toho nebyla, ale Veronika mi všechno dopodrobna popsala a tak alespoň stručně naznačím, co se všechno odehrálo před mým příchodem. Všechno začalo povídáním o barvách. Kdo má jakou rád a proč. Pak si každý vlezle představil, jak se jeho oblíbená barva probouzí a ráno vstává. Následoval seznamovací kroužek a přešlo se k tomu, že barvy v sobě nesou i význam. Jednotlivé dny v týdnu dostaly přiřazenou barvu – v tomto případě pracoval každý sám na svém vlastním barevném týdnu, který kladl na papír. Dny v týdnu dostaly i živé obrazy podle barevného významu. Přešlo se k měsícům. Na velkém papíru byl předkreslen koláč o dvanácti dílech a do jednotlivých měsíců byly malovány barevné obrázky toho, co k měsíci patří. Každý měsíc vyjádřila Veronika skutečnou znakovou řeč – a to byla právě chvíle, kdy jsem vstoupila do Trdýlka v barvě cayenského pepře. Děti hádaly, který měsíc předváděné znaky představují. Mluvílo se o tom, že znaková řeč vychází ze skutečných významů (květen – vůně přichází, únor – masky tančí, říjen – vinobraní...). Dětem se znaky velice líbily, takže se je hned chtěly naučit. Já koneckonců též. Pak následovala pohybová hra – děti vyjadřovaly pohybem hudbu, kterou slyšely a ve chvílích štrónza její náladu popsaly zvukem. Toto cvičení naladilo děti na další práci. Na velký kus papíru, rozdělený na 8 oddělníků, děti zachycovaly barvami náladu, pocity či představy motivované poslechem celkem osmi skladeb. Ty byly pouštěny postupně a byly poměrně různorodé (John Elton, Lucie, Olympic, Vivaldiho Jaro, Kdepak ty ptáčku hnízdo máš, Apocalyptica...). Pak se zachycené nálady dostaly do galerie, v níž si je všichni prohlédli, připomněli si v úvodních motivech skladby a každý si sám pro sebe zvolil skladbu, která ho nejvíce zaujala. Dle toho vznikly skupiny – ty byly nakonec 4. Každá skupina (v jednom případě i jednotlivec) vyjádřila pohybem pocit z vybrané skladby. Vše uzavřela společná reflexe a závěrečný tanec.

Poznámka navíc

Byla jsem dnes ve dvou dětských dílnách. Několik věcí mne překvapilo. Některé menší děti přišly na dílnu bez přezůvek (v obou prostorech byla poměrně zima) a též bez svačiny a pití. Dílny jsou od 9 hodin do dvanácti. Děti ke konci už pak tolik nespolečněly, měly hlad a žízeň. Lektorky obou skupin to vyřešily stejně – nabídly malým dětem svoje pití a sušenky. Naštěstí alespoň něco s sebou měly. Druhou věcí, která mne trochu rozladila, bylo že práce v dílnách byla místy narušována příchodními zvenku. Lucka s Veronikou končily na čtyřikrát. Bylo mi to líto. Hosté mohli počkat venku a nechat dokončit rozdělanou práci. Vím, že jsme všichni unavení, ale vydržíme to ještě být k sobě a svým dětem ohleduplní...

-ivd-

DNES SE PŘEDSTAVUJÍ:

Všechny soubory dostaly od naší redakce za úkol doplnit začátky tří vět a jejich prostřednictvím se nám představit. V této rubrice tedy budete pravidelně nacházet kratičké medailonky souborů tak, jak je samy napsaly.

Soubor Klabastr Klabum, ZŠ Pavlovská Brno

Náš soubor... se jmenuje Klabastr Klabum. Je nás 18 a pocházíme z Brna. V souboru hrají žáci 7., 8. a 9. ročníku a zahrát si může každý, kdo má chuť. Hraní divadelních představení je na naší škole dlouholetou tradicí – ale my jsme první, komu se podařilo zúčastnit se celostátní přehlídce.

V našem představení... které nacvičujeme od ledna 1004, se můžete těšit na napínavý souboj dobra a zla. Je to příběh o přátelství, zradě, odvaze a lásce – a nebude chybět trocha černé magie.

Nejraději ... jezdíme na divadelní soustředění, kde hrajeme hry, nacvičujeme, povídáme a také si užijeme hodně legrace. Jsme rádi, když se nám podaří představení nepokazit – a když už se to náhodou někdy stane, víme, že nás ostatní podrží. Divadlo nás prostě všechny spojuje.

Soubor Áčko, ZŠ Týnská Třebíč

Náš soubor... Áčko má na ZŠ Týnská v Třebíči dlouholetou tradici. My pracujeme v tomto složení druhým rokem.

V našem představení... jsme chtěli ukázat, že mnozí lidé ještě dnes chtějí ovládat lidi a země. A i když je to tematika z bají, má platnost i dnes.

Nejraději... relaxujeme a představujeme si přírodu, vesmír, dobrodružství a vše, co je možné v naší fantazii.

Divadlo před tabulí, ZUŠ Mladá Boleslav

Náš soubor... nejčastěji vystupuje přímo ve školních třídách. Proto jsme vlastně takové Divadlo před tabulí. Každý týden se scházíme v jedné útulné místnosti s pestrobarevným kobercem. Tenhle koberec slouží k hraní, k sezení, válení, pobíhání i ležení. Nakonec jsme se chtěli proto nazývat Divadlo pod kobercem. K tomu názvu nám pomohla básnička z našeho loňského představení:

Žije dítě zakřiknuté,

žije pod kobercem,
sní tam o tom, že se stane
jednoho dne hercem...

Napsal ji pan Weinberger. Vloni jsme si nejvíce hráli s jeho nonsensovou poezií, hráli jsme si se slovy i s rekvizitami. Nonsens neznamená jen nesmysl, říká se, že jde o parodii smyslu a vůbec o žánr blízký grotesce. Hrát se zvuky a slovy je bezvadné, letos jsme však chtěli ve svém představení zanechat i poselství. Nejprve jsme se zabývali řeckými bájemi a zpracovali jsme pro jeviště část báje o Prométheovi. Pak jsme se dostali ke knížce Hany Doskočilové Posledního kousne pes. Okamžitě nás okouzila přísloví zpracovaná v příbězích. To přísloví, které jsme si vybrali my, má také blízko k mýtu, protože vypráví o černošském bohu Akwakasongovi. Chtěli jsme jeho příběh upravit pro jeviště a **v našem představení** ukázat, z čeho vzniká lidská závist a jak se

proti ní bránit. Při práci s předlohou jsme se nejvíce natrápili s hlavní myšlenkou. Aby konečně vyznění inscenace ukázalo naše poselství správně: co je nám vzdálené, zdá se vždy lepší!

Kromě toho, že **nejraději** hrajeme, píšeme také rádi legrační básničky. Hlavně limeriky, kde se střídají verše podle schématu A,A,B,B,A. Většinou začínají takhle: Byl jeden dědeček z... nebo Babička z... Potom celá básnička může dopadnout takhle:

Jeden dramatař z Boleslavi,
celkem čítá 3x4 hlavy.

zpěv, hudba, tanec i verš ho těší,
pod kobercem divadlo má bleší.
Známy dramatař z Boleslavi.

Soubor KOUKEJ! ZUŠ Klecany, pobočka Odolena Voda

Holky ze souboru odpověděly každá za sebe:

Barbora Černochová

Náš soubor je vcelku sehraný tým. Myslím, že by všem bylo líto, kdyby se někdo odhlásil.

V našem představení jsou použity skoro všechny prvky divadla – pantomima, stínové divadlo...

Nejraději mám, když hrajeme nějaké hry. Naše vedoucí vždy přijde s něčím novým.

Marie Bučková

Náš soubor se jmenuje KOUKEJ! a jsme v něm samé holky. Do kroužku nás chodí deset.

Nejmladší členice je 10 a nejstarší 12 let. Máme vedoucí, která se jmenuje Ivana Sobková. Scházíme se jednou týdně. Máme dramatař v učebně VV. Moc nám nevyhovuje.

V našem představení, které se jmenuje „Kočíci palác“, hrajeme všichni na jevišti i na hudební nástroje. Jsme v kimonech v různých barvách. Nakonec ale všechno dobře dopadne.

Nejraději mám, jak v našem představení bubnuju na bubny, když záporná postava umírá... Nakonec stejně dobro vyhraje nad zlem.

A nejraději také mám, když je na dramatařku hodně srandy. Hodně mě baví, když zkoušíme na improvizaci zápas. Je přitom sranda. Daleko víc mě to baví při opravdovém zápase.

Ivana Tyglová

Náš soubor se jmenuje KOUKEJ!, vede ho Iva Sobková a chodí do něj 10 lidí. V pondělí máme vždycky zkoušku, kde se teď většinou věnujeme pohádce, kterou hrajeme.

V našem představení o přátelství a nenávisti (japonské pohádce Kočíci palác) se diváci poučí o lidských vlastnostech – ať už dobrých nebo zlých.

Nejraději hraju na flétnu nebo dělám prostředí.

Zuzka Gulová

Náš soubor Koukej! se už zúčastnil mnoha soutěží. Hodně mě to tam baví. Pořád nezkoušíme jenom představení, ale také hrajeme různé hry.

V našem představení hraje deset holek. Hrajeme japonskou pohádku. Mně se ta pohádka líbí.

Nejraději v našem představení hraji na bubny. Sice tam nehraju nic dobrého, ale stačí to. Taký mě tam baví hrát na flétnu. Tam už toho hraju víc.

Marta Zitová

Náš soubor tvoří deset holek, které jsou prostě prima. Zkoušky máme jednou týdně.

V našem představení hrají stařenu, prostředí, nosiče, správcovou. Myslím, že i ostatní mají hezké role. Pohádka, kterou hrajeme, se odehrává v Japonsku. A hudba, kterou v představení hrajeme, Japonsko opravdu připomíná. Ne jenom hudba, ale i kostýmy a výraz.

Nejraději jezdím na vystoupení. Baví mě ale i divadlo samo o sobě.

Aneta Bučková

Náš soubor není ani malý ani velký. Tvoří ho deset členek a jedna paní režisérka a paní učitelka v jedné osobě. Scházíme se jednou týdně a když je třeba, jezdíme na víkendová soustředění. Celý náš soubor tvoří dobrou partu, která se ráda směje a připravuje ráda divadelní představení se vším, co k divadlu patří.

V našem představení se celý sál přenesení do Japonska a prožije krásnou japonskou pohádku o přátelství, závisť a o spravedlnosti.

Nejraději mám v našem souboru hodiny plné scének a improvizací, když začínáme promýšlet a sestavovat představení a ještě se nemusíme zabývat obtížnými detaily. Všichni v našem souboru mají také rádi improvizaci a rádi si zahrajeme improvizční zápas.

Jana Křížová

Náš soubor má deset členů a jsou to všechno holky. Nejmladší je deset let a nejstarší třináct. Dramafák máme v učebně výtvarné výchovy.

V našem představení se děj odehrává v Japonsku. Nejdou mi přelézat skály a překonávat různé překážky, když jdu do Kočičího paláce.

Nejraději na dramaťáku mám všechno.

Eva Řezníčková

Náš soubor má super vedoucí. Jsme taky super parta. Jsme z různých tříd a různého věku a přesto si rozumíme.

V našem představení uvidíte pravou japonskou pohádku, která pojednává o pyšné paní a kočičce, která byla nerozlučnou kamarádkou Jukiko.

Nejraději mám soustředění. A proč? Je tam největší sranda a večer nám vedoucí čte zajímavé příběhy a hrajeme spoustu her.

OSOBNOST DNE

V této rubrice vás seznamujeme s některými z vás, vedoucích souborů, které letos vystupují na Dětské scéně. Náš výběr vychází ze snahy zapojovat co nejširší pole možností jak pracovat s dětskými divadelními a recitačními kolektivy, oslovit jak začínající, tak i zkušené vedoucí, najít styčné plochy naší práce i jednotlivé odlišnosti.

Ivana Sobková, vedoucí souboru Koukej ZUŠ Klecany

Jak dlouho už s dětmi pracujete? Jak dlouho v Klecanech?

Rok jsem pracovala v mateřské školce a letos jsem už sedmý rok v klecanské umělecké škole. Soubor „Koukej!“ vznikl ze skupiny, kterou vedu už od svých začátků v ZUŠ, a tak se s většinou holek známé opravdu dobře. Musím říct, že se v Odoleně Vodě sešla parta skvělých holek, se kterými se bezvadně pracuje. (No zas abych je nepřechválila – ona se ta puberta u nich taky projevuje!)

Má práce s dětmi na poměrně malém místě a blízko u Prahy nějaké zvláštnosti?

Mně se na práci v takových dvou malých městečcích – Klecanech a Odoleně Vodě líbí propojenost s místním děním. Daří se mi spolupracovat s místními kulturními komisemi a s organizačně schopnými a obětavými rodiči, a tak vznikají společné zajímavé akce. Máme tak šanci prezentovat naši práci a děti mají úžasnou motivaci. Hrají tradičně na vánočních akcích (např. Hálkovna – předvánoční posezení v rodném domku V. Hálka), vystupují v pořadech pro důchodce, dětském dni, naší divadelní přehlídce „U nás“ atd.

Blízkost Prahy je trochu problém. Zatím se nepodařilo otevřít na naší ZUŠ studium LDO v druhém cyklu, tedy pro středoškoláky. Jakmile totiž děti ukončí docházku v místní Základní škole, nastupují na střední školy a učiliště v Praze. Dojíždění do školy jim pak většinou zabere tolik času, že už čas na zájmy nezbývá, anebo na kroužky zůstávají v Praze. Uvidíme, jak to za dva tři roky dopadne s Koukej!?

Zatím jsem viděla dvě hry souboru Koukej! ze ZUŠ Klecany a obě měly společné velké téma. Je to záměr?

Záměr? Že bych si to tak naplánovala, tak to ne! Téma přátelství a vztahů mezi lidmi je pro holky zřejmě velmi důležité, a právě proto si vybraly předlohy s těmito tématy.

Jak si vybíráte témata pro Vaši práci?

Máte dřív téma nebo předlohu?

Jak téma dětem předkládáte?

Mluvíme o tom, co děti právě zajímá, co je trápí, co se jim líbí, co by chtěly... S těmito informacemi vyrazím do knihovny, kde strávím několik hodin v dětském oddělení. Z knihovny odcházím s naditou taškou (teda většinou jsou dvě až tři). Doma se pak ve všem ještě jednou pěkně pohrabu a vše, co si alespoň trochu dovedu představit na jevišti, donesu na schůzku (ještěže většinou jezdím autem!). Čteme, improvizujeme, zkoušíme, mluvíme, hledáme – až najdeme – myslím samozřejmě předlohu. Někdy je to jednomyslné, někdy je to kompromis. Tak to bylo i s Justýnou a Kočičím palácem. Nemohly jsme se minulý rok rozhodnout mezi těmito dvěma předlohami. Obě totiž holky natolik zaujaly, že se nechtěly vzdát ani jedné. Po hlasování dostal přednost tajemný příběh o dětech (Justýna) a letos došlo na japonskou pohádku (Kočičí palác). Když už je vybrána konkrétní předloha, mluvíme o tom, čím nás vlastně tak zaujala, o tématu či tématech v ní obsažených – o tom, proč a o čem ten příběh budeme hrát.

Témata zkoumáme nejprve v obecné rovině, v konkrétních příbězích z vlastní zkušenosti, v příbězích z literatury. Až později se dostaneme zpět k předloze, k jejímu příběhu, k jejím konkrétním postavám – už ale obohacení o mnohé zkušenosti, které nám pomáhají lépe pochopit příběh a jeho postavy, jejich motivace.

Předlohu upravujete sama?

Většinou si na počátku práce vytvoříme jakýsi „bodový scénář“, podle něhož začínáme improvizovat. Do něj pak zapisují dialogy vznikající v improvizacích i některé dialogy přímo z předlohy. Než se dobereme konečného tvaru, projde scénář asi tak deseti verzemi. Tak to bylo např. u Justýny.

Co je podle Vás při práci s dětmi na divadelním představení nejdůležitější?

Aby to byla zábava.

Aby měl každý příležitost přispět svými nápady.

Aby děti setkání s konkrétním příběhem a osudy postav obohatilo a přispělo k tomu, aby se naučily vidět svět ve všech jeho barvách.

Co Vás na práci s dětmi nejvíce baví?

Úžasná fantazie, upřímnost, nevypočitatelnost – ovšem ta mě někdy přivádí i na pokraj šílenství. Kombinace divadla a dětí je někdy docela adrenalinový sport! Chce to výdrž, pevné nervy a nasazení – a odměna je přítomna v nějakém maličkém prchavém okamžiku, slůvku, události.

Co všechno už při práci s dětmi máte za sebou?

Idealistické představy začínajícího nadšeného pedagoga.

A co myslíte, že Vás ještě čeká?

Nechám se překvapit.

Máte někdy chuť hodit flintu do žita?

Zatím ne! Já se jen tak nedám odradit!

Zapsala-ivd

Andrea Zlatníčková – vedoucí Divadelního souboru Klabastr Klabum ZŠ Pavlovská, Brno

Mohla bys prosím nejprve stručně představit svou práci? Kdo jsi, odkud a co děláš?

Pocházím ze Starého Města a v současnosti učím na prvním stupni ZŠ Pavlovská v Brně - Kohoutovicích. Mimo to se spolupodílím na přípravě divadelních představení, která mají na škole již dlouholetou tradici. Letos jsem se podílela na přípravě dvou divadelních představení: *Kocour Modroočko* v podání žáků druhých tříd a *Čarodějův učeň* v podání žáků 7. – 9. tříd.

Sleduji váš soubor na městských a regionálních přehlídkách tady v Brně už celou řadu let a vždycky mě překvapíte nejen množstvím dětí na jevišti, ale i počtem představení, vzniklých na jedné škole, zapojením učitelů mezi hrající, živou hudbou... Jakým způsobem u vás ve škole tyto divadelní projekty vznikají a proč

vůbec?

Jsem na této škole teprve druhý rok, ale vybrala jsem si ji právě proto, že jsem se s mnohými učiteli potkala na krajském kole Dětské scény v Brně. Zaujalo mě, kolik učitelů bylo ochotných trávit s dětmi svůj čas v divadelním souboru. A to je vlastně odpověď: je tu spousta ochotných a obětavých lidí, kteří jsou zapálení nejen pro divadlo, ale vůbec pro práci s dětmi, která nekončí zvoněním. A proč zrovna divadlo? Protože dává jak dětem, tak dospělým možnost silného prožitku, seberealizace a v přiblížení s sebou nese řadu hodnot, jak estetických, tak morálních. Letos u nás na škole působilo pět divadelních souborů, ve kterých hrálo 170 žáků prvního i druhého stupně. Všechna naše představení zhlédlo přes 3000 diváků. A to je přece krásná motivace!

Vybíráte si každoročně velké příběhy se silnými tématy. Kam na ně chodíte? Jak vlastně u vás probíhá výběr předlohy a proces její přípravy?

Naším cílem skutečně je, aby příběhy nesly morální hodnoty a aby byly opravdovým poselstvím pro diváka i samotné herce. A kam na ně chodíme? To se přece neprozrazuje... Ne... ve skutečnosti stačí sáhnout po krásné knížce do knihovny nebo zavzpomínat ve svých prožitcích. Proces přípravy vypadá následovně: většinou se na začátku roku snažíme od dětí zjistit, co by je lákalo a čím by se chtěly zabývat. No a pak hledáme a hledáme... a až nám něco pořádně cvrnkne do nosu, tak někdo z dospělých připraví pracovní verzi scénáře a poté společně s dětmi scény dotváříme na víkendových divadelních soustředěních a na jednotlivých zkouškách.

Co ti v současnosti dělá největší radost? A co starost?

Hodně velkou radost mně udělal postup našeho souboru do celostátního kola Dětské scény, ale na druhou stranu to s sebou přineslo i spoustu starostí se zkouškami, protože se nám s přicházejícím létem nedaří scházet se v plném počtu, a to se trochu odráží na náladě v souboru.

Co považuješ pro školní divadlo za nejdůležitější?

Pro mě je nejdůležitější, aby byli všichni (jak děti, tak dospěláci) naladěni na „stejnou frekvenci“.

Jaké jsou největší potíže a úskalí školního divadla?

Ať přemýšlím, jak přemýšlím, tak mě nic kloudného nenapadá. Snad jen, že neděláme žádný výběr dětí do souboru - prostě hraje ten, kdo má chuť, což se potom může odrazit na hereckých schopnostech, ale to pro nás není tak důležité. Dalším úskalím by pak mohl být počet dětí, protože ani ten neomezuje - a čím je nás víc, tím je menší pravděpodobnost, že se na zkoušce sejdem všichni.

Máš pocit, že to, že ve vaší škole děláte divadlo, nějak ovlivňuje atmosféru školy a nebo dokonce okolí?

Myslím si, že určitě. Každý rok máme v březnu tzv. divadelní týden, na kterém vystupují všechny divadelní soubory: dvě dopolední představení pro žáky naší školy a žáky s okolních škol, večer potom pro veřejnost. V tomto týdnu a také několik týdnů před tím, žije škola hlavně divadlem. A doufám, že i pro městskou část Brno - Kohoutovice je divadelní týden zpestřením kulturního života.

-pet-

POHLED

nezávislé recenze

Evy Machkové

Předposlední den přehlídky už zase byl přehledný i méně hektický, snad hlavně proto, že vedle tří delších divadelních inscenací byl zařazen jen jeden kratší recitační pořad. A tak nic nebrání jejich probírání v pořadí, jak po sobě následovaly.

Blok zahajovala inscenace souboru **ZUŠ Jindřichův Hradec**, kterou podle povídky Sakiho připravila **Zuzana Jirsová** s žáky ve věku 13 až 15 let. Haraburdárna je víceméně anekdotický příběh o tom, jak chovanec dobročinné, ale značně autoritativní anglické dámy, nejspíš typické staré panny, vypeče svou dobroditelku předstíráním, že uvěřil jejím věčným zákazům i řečem o satanášovi a nevyslyší její volání o pomoc, když se dostane do nesnázi. Ten příběh přímo volá po stručnosti, hbitém tempu a groteskní nadsázce. Zuzana Jirsová si to určitě uvědomovala, ale jakoby to uchopila ze špatného konce, takže výsledkem je poněkud nedůsledný realismus, popisnost, vleklé tempo. Vzpomněla jsem si během představení na Waltera Kerra a jeho úvahy o tom, že realismus je bytostně pomalý a na jeho představu, že kdyby Shakespeare psal své hry stejně zevrubně, popisně a v pomalém tempu, premiéra Krále Leara by dodnes neskončila. Toto pojetí ale inscenátorce připravilo i další past v podobě hereckých výkonů. Obsazení rolí malých dětí dospívajícími svědčí o tom, že záměrem byla groteskní nadsázka, která však nefunguje, a nemůže fungovat ani realistické či psychologické herectví, pro něž role nenabízejí dost velký prostor a ani aktéři inscenace by je zřejmě nemohli naplnit. Další problém si Zuzana Jirsová (asi ve spolupráci s žáky) připravila ve scéně z kůlny čili haraburdárny. Mikuláš tam odhaluje jakési pozůstatky minulosti, a člověk volky nevolky bádá nad různými ibsenovskými tématy - kdo vlastně je Gerta, která z nich by eventuálně mohla být Mikulášovou matkou... a tak dále a tak podobě. A to tam zřetelně vůbec nepatří, neboť v příběhu nic takového není, je to jen kulišárna na protivnou bábu honosící se svou dobročinností a obětavostí. Škoda, mohla by to být fajn inscenace. Takto ani přesně nevím, jaké je její téma.

Následovala recitační klasika, text mimořádně vhodný pro děti z 1. stupně **ZŠ - Hrubínova Zvířátka a loupežníci**, s nimiž přijel soubor **Kohoutek ze ZŠ Na kopcích v Třebíči** - tedy stručně Třebíč II, neboť po věřejším Modrém ptáčku a Hrubínovi budou následovat ještě další dva trebičské soubory, úroda nebývalé bohatá na jedno (bývalé) okresní město! Vedoucí souboru je **Lenka Kohoutová**, třídní učitelka třetřáků, kteří soubor tvoří. Vedoucí zvolila vhodný princip - rytmus, který tvoří základ vystoupení, bohužel se jí vymknul z ruky, neboť je jednak zdůrazněný až k stereotypnosti a velmi málo kdy narušovaný nějakým vybočením, jednak neodpovídá přízvukům českého verše a dokonce vede děti k tomu, co by se v přednesu měly naopak odnáuovat - tj. k takzvanému „kolovrátkovému“ rytmu s pravidelným přízvukováním a „vlnkováním“. Diskutovalo se i o barvách triček, která měla odlišit skupinové

postavy tří zvířátek bez ohledu na jejich skutečnou barvu (nejnápadnější je zelená koza) - důvodem prý bylo, že soubor trička tří barev už delší dobu vlastní. Jenže - a to se zdaleka netýká jen Třebíče II - na jevišti všechno hraje, vše tam má svou funkci a divák ve všem buď hledá významy, jestliže je to divák zkušený, anebo podléhá určitým dojmům a nepřesným informacím, pokud jde o diváka nezkušeného. Prostě na jeviště nelze dát nic „jen tak“, „protože to máme“, protože to „někoho napadlo“, nebo pod heslem „a proč ne“. Vždycky je třeba se ptát, proč ano, jakou to bude mít funkci, což je železná zákonitost, a ne nějaké nahodilé přání toho či onoho diváka nebo porotce.

Poté následovalo evidentně nejvydařenější představení dne **Sisa Kyselá** podle knížky Martiny Drijverové. Zahráli ji žáci **ZUŠ v Liberci** v dramizaci a režii **Libuše Hájkové**. Knížka Martiny Drijverové má tu výhodu, že nabízí zajímavé a pro děti školního věku stále aktuální téma a námět vztahu spolužáka a spolužačky, premianta a žáka méně úspěšného, a konec konců i vzniku kamarádství. Přitom obsahuje hodně dialogů, je psána „stříhovou formou“, v krátkých oddílech, s rychlými přechody od jedné epizody k druhé. A konec konců, je to knížka útlá a stačí vyškrtat jen pár odboček nebo pasáží vysvětlujících, a základ scénáře (základ, ne celý scénář) je dán. Dovoluje také uplatnit princip divadla vyprávěného - v této inscenaci vyprávějí jednotlivé postavy. Představení bylo mírně pošramoceno nepřítomností tří nemocných dětí, narychlo se jejich party přerozdělovaly, a to v některých pasážích inscenaci rozkolísalo, ale na natolik, aby se její hodnoty zcela vytratily. Jen by bylo dobře více zdůraznit scénu, v níž Sisa chytí Jenikovu myš a vytvoří tak cestu k jejich kamarádství, které se od narození jaksi stále nedařilo. V souhrnu: pozitivní rysy naprosto převažovaly.

Závěr bloku tvořil **Kocourek Modroočko** podle známé Kolářovy knížky, v dramizaci Evy Jančkové, Zoji Mikotové a vedoucí souboru **Zuzany Nohové**. Hrál soubor, který pracovní nazvu Třebíč III - **Beníci ze ZŠ Benešova**. Početný soubor tvořily děti 12 - 14 leté, vytvářející chór a několik z něj se vydělujících postav vedle jediného trvalého sólisty - představitele Modroočka. Chór tvořil prostředí (např. strom), komparsy a skupiny postav (slepice, husy), vytvářel atmosféru (scéna Modroočkovy nemoci) - jeho funkce se stále měnila a nebyla dost jasná. Ani výběr jednotlivých epizod z knížky není myslím nejšťastnější, spíš bych dala přednost někdejší dramizaci s Ebenovými písničkami, v níž jsou vytvořeny a rozvedeny důležité zápletky z Kolářovy knížky. Tato dramizace obsahuje sérii nahodilých se vynořujících a opět mizejících postav, aby se mohly objevit další. Škoda je to zejména u Zelenočky a Zrzundy, kteří jsou u Koláře protagonisty Modroočkova kočičího prostředí. Inscenace se také jakoby nerozhodla docela jistě, zda je či není muzikálem, v některých pasážích se muzikálovému stylu blížila, v jiných jej opouštěla. Celkově by se dalo shrnout: dojem značně rozpačitý, přes viditelné nasazené velkého souboru i velkou práci inscenátorky.

Hlavní problém dne? Těžko by se dala najít spojnice mezi čtyřmi inscenacemi bloku, ale vyvstává tu (i vzhledem k předchozím dnům přehlídky) problém stylu a žánru. V Haraburdárně i v Modroočkově se vrací také onen problém přesnosti a funkčnosti všech prostředků a odůvodněnosti jejich volby. Ani v tom, ani v onom není dovoleno a není možní vše a cokoli, co se na stole během přípravy objeví. Vše musí mít nějaký důvod a svůj řád.

Z DISKUSÍ

Veřejná diskuse o inscenacích 4. bloku

Pět minut po původně plánovaném začátku 4. diskusního klubu, dorazilo do místního kina Vesmír asi 30 seminaristů, kteří zaplnili téměř všechna volná místa v diskusním kruhu a Jiřina Lhotská opět zahájila standardní proceduru VS-S-P-VD (vedoucí souboru, seminaristé, porota, volná diskuse), a to celé 4 x.!

Představení první: Haraburd'árna – ZUŠ Jindřichův Hradec

Vedoucí Zuzana Jirsová: Dlouho jsme pracovali a pohrávali si s předlohou, pravda poněkud volně. Představení vzniklo postupnou nabídkou a společným vybíráním až do současné podobyhodně jsme na představení pracovali i po krajské přehlídce, za to se musíme pochválit.....

Seminaristé: Ocenili jsme, že to byla hra v rolích, což bylo přiměřené věku dětí. Předloha se nám zdá náročná v tom, že v ní není dostatečný prostor pro dramatickou situaci. Mátló nás nastolení postav a prostředí, práci s prostorem haraburd'árny jsme si představovali jinak – bylo to docela popisné a rozvleklé. Předloha má humorné ladění a toho se tak úplně nevyužívalo

Lektoři: Tématem pro nás byl svět dětské fantazie a svět dospělých, kteří dětem nenaslouchají. Žánrovou nejasnost bychom navrhovali řešit v duchu poslední scény, v tom jsme spatřovali možný inscenační klíč. Jedním z problémů inscenace bylo otvírání motivů, se kterými se nadále nepracovalo. Představení jsme viděli ve dvou obsazeních a velmi se nám líbil výkon dopoledního „Mikuláše“. Emotivně nás představení nezasáhlo, ale šlo o inscenaci, ze které jsme vyčetli snahu o pravdivé sdělení těch témat, jimž se věnovali. Byla pro nás problematické využití hudební složky.....

Představení druhé: Zvířátka a loupežníci – ZŠ Na Kopcích, Třebíč

Vedoucí Lenka Kohoutová: Vedoucí souboru se z diskusního klubu omluvila, ale základní informace o souboru sdělila lektorskému sboru – soubor je složen převážně z žáků 3. třídy, se svou paní učitelkou pracují již od první třídy, jejich záměrem bylo připravit „drobničku“ na školní besídku, představení hrají i v domově důchodců.....

Seminaristé: Při naší diskusi padala slova jako spartakiáda, aerobik, vtipná hra při hodině tělocviku. Naše názory nás rozdělily na dvě skupiny. Jedni přijali představení s úsměvem jako nadsázku, druhí hovořili spíše o drezúře na jevišti. Způsob interpretace textu „vlnkováním“ si druhá skupina vykládala jako repování. Představení pro nás vyznělo poněkud monotónně, negadovalo. Nazvali jsme to dobrým tréninkem, ale jako divadlo nás to ke konci přestávalo bavit.

Lektoři: V podstatě souhlasíme se závěry seminární třídy. Jako nejpodstatnější bychom viděli dobrý výběr textu - přiměřený věku. Frázování pro nás bylo prapodivné, ale dětem vyhovovala jeho jednoduchost. Představení se časem zmechanizovalo (to potvrdila i vedoucí souboru při rozboru s porotou). Ocenili jsme scénu v nočním lese, tam to začalo být

napínavé – šlo o dramatickou situaci...

Představení třetí: Sisa Kyselá – ZUŠ Liberec

Vedoucí Libuše Hájková: Základ souboru vznikl před třemi lety, většina dětí pracuje v souboru druhým rokem. Soubor je složen z žáků 3. – 6. třídy, většina jsou pátáci. V dnešním představení nám chyběly tři děti – jejich text si děti rozdělily na poslední chvíli.

Seminaristé: Představení jsme si užívali, bylo to uvolněné a hravé, komické. Ocenili jsme metodu vyprávěčství, děti se představením bavily, ale byly natolik ukázněné, že nám sdělení dokázaly předat. Ocenili jsme jednoduchou a účelnou scénu, dětem bylo docela rozumět. Řešili jsme problém dvou konců, závěrečná píseň pro nás byla zbytečným sentimentem. To, co jsme během diskuse pojmenovali jako problematické, jsme rádi odpouštěli, protože nás představení oslovilo.

Lektoři: Ve všem se shodujeme se seminaristy. Ocenili jsme práci s uvozovacími větami a poetiku celého představení. Závěrečná epizoda je pro celý příběh velmi důležitá a doporučovali bychom tuto situaci posílit. Děti poněkud „šumlovaly“. Ve dvou dnešních představeních jsme ocenili to, jak se herci vypořádali s tím, když něco pokazili.

Představení čtvrté: Kocourek Modroočko – ZŠ Benešova, Třebíč

Vedoucí Zuzana Nohová: Většina souboru je z 7. a 8. třídy. V souboru jsou žáci, kteří chtěli pracovat v dramatickém kroužku základní školy. Předloha nám nabídla využít věkové rozpětí souboru. Představitel Modroočka je o několik let mladší než ostatní děti.

Seminaristé: Byli jsme jednotní v tom, že nás zaujala sebranost a ukázněnost dětí i jejich nasazení. Myslíme si, že představení by mohly hrát mladší děti. Bavili jsme se o žánrové nejednotnosti, inscenace nám připomínala muzikál. Jako problematické vidíme rozdílné stylizace postav, to je patrné např. v postavách ježka a zmije. Ocenili jsme dobrý nápad s měsícem. Z představení pro nás nevzniklo téma cesty k dospívání, měli jsme pocit dramaticky nevyuštěného konce. Líbil se nám výkon Modroočka.

Lektoři: Se seminaristy se opět shodujeme. Doplnili bychom problematiku přílišných funkcí chóru (budík, dvojnožec, vypravěč, strom, mluvil za Modroočka...), a v tom spatřujeme jeden z důvodů proč vnímáme představení spíše jako sled samostatných sekvencí – místo vývoje. Dobře fungovala situace Modroočka s křečkem, tento princip se nepodařil využít např. ve scéně s ježkem. V případě, že mělo jít o muzikál, musel by být tento záměr sdělen divákovi dříve, než ve druhé polovině představení. Štafle mohou být vnímány jako zprofanovaný prvek, zde jej bylo využito pouze technicky, jako diváci jsme neuvěřili, že mohly být překážkou pro hada, plotem, ve kterém uvízl Modroočko apod.

Z pléna: V závěru jsme pociťovali příliš hudby a navíc nám zcela neevokovala inscenované prostředí a situace.

-dlab-

TVÁŘE DNE

15.6.2004

Z DISKUSÍ

Zpráva z likvidace nebezpečných chorob SKOKYDOŘEČI a NETOLERANCE

Prostor: sál Kulturního domu Nivy

Čas: úterý 15.6.2004, 16.15 – 19.00 hod SEČ

Náplň: 61 dětí velikosti 100 – 179 cm + 2 lektori muži (Tomáš, Miloš) + 1 lektorka žena (Veronika) + 1 pomocná žena Tereza + 1 zástupce redakce žena
Obsah: diskuse o představeních souborů ZUŠ Jindřichův Hradec, Kohoutek Třebíč, ZUŠ Liberec, Benici Třebíč

Struktura: podobná dnům předcházejícím, tj.:

1. odpovědi na otázky:

- proč jsme tady?
- jaká jsou pravidla společné diskuse?
- čeho se musíme vyvarovat

2. hry s názvy Herec, divák, komunikace, Skokydořeči, Vytvoř postavy z představení

3. vznik smíšených skupin

4. vzájemné seznámení se ve skupinách

5. diskuse o představeních podle osnovy:

- a) příběh, postavy, téma
- b) vztah mezi postavami
- c) použité divadelní prostředky
- d) co fungovalo
- e) co nefungovalo

6. návrat k pravidlům

7. společná diskuse 61 + 4 osob o inscenacích úterního 4. bloku

8. záznam reportérky – ZDE:

Kohoutek, ZŠ Na Kopcích, Třebíč: Zvířátka a loupežníci

- a) o cestě kozla, kohouta a kočky za lepším životem a o poučení, že „všude dobře, doma nejlépe“
- b) zvířátka jsou kamarádká, dobromyslná, naivní, vzájemně si pomáhají a podporují se, loupežníci jsou chamtiví a zlí.
- c) barevné odlišení, šátky, seskupování do tvarů, chórem vyjadřovali jednotu. Otázky vzbuzovaly barvy zvířátek – co znamenaly?
- d) sebranost, výslovnost, výběr textu, jednoduché znaky, nepotřebovali rekvizity, zvládli dvojrole.
- e) nevyužití šátky, zakrývání se v zástupech, až moc přesné a spartakiádní.

ZUŠ Jindřichův Hradec: Haraburdárna

- a) o tetičce, Mikulášovi, o místnosti plné haraburdí, o objevení místnosti, ve které má Mikuláš své představy.

Diskuse:

- nepochopil jsem konec – sednou si pod klíč a přemýšlejí o vlastním světě
 - líbilo se mi, že nám nechali prostor pro to domyslet si, co se stalo
 - nevěděl jsem, kdo jsou – jestli sourozenci nebo sebrání sirotci, a tak ani jaký je jejich vztah k té matce a představám jiného světa – mohli je mít úplně jiné
 - b) teta a Mikuláš – vztah nenávisť a nepochopení, nejasné vztahy mezi dětmi – moc jsem tam necítila sourozeneckou lásku ani kontakt mezi nimi...
 - c) hudba, tanec, rekvizity, kostýmy, představy, plachta, změna prostředí
- Diskuse:
- jak věděl Mikuláš, odkud je klíč?
 - kde se to celé odehrávalo? V tetině pokoji?
 - s klíčem vchází Mikuláš do světa svých snů a postupně tam za ním všichni ostatní vcházejí
 - d) osvětlení, hudba, žába, dotaženost scén, rozhovor tetička – Mikuláš – měnění hlasů, vystižení povahy faráře, líbil se konec, ale nevíme, co znamenal...

e) časté otáčení zády; nejasný a nečekaný konec; nevíme, kdo to byl, kde se to odehrávalo, kdy to bylo; nejasný příběh; přerušované, nenavazující dění v úvodu; nepochopení sourozeneckých vztahů; herci jsou na své role moc staří a působí nepřírozezně; kam teta volala...

ZUŠ Liberec: Sisa Kyselá

- a) o třídě a holce vyčleněné z kolektivu díky její ješitnosti. Téma: nevíme. Možná „v nouzi poznáš přítele.“ Nebo nesmyslnost srovnávání. Pomsta se nám zdála být příliš jemná. Byli přátelé už od začátku a jenom se tak pošťuchovali. Konec byl nejasný – Sisa chytla myš jenom náhodou, aby tím něco získala.
- b) třídní kolektiv, Sisa, Jeník, rodiče, Sisa a Jeník jsou kamarádi, kteří si to ale nedávají najevo, rodiče Sisy a Jeníka mají mezi sebou škodolibý vztah...
- c) variabilní praktikáblý, věci udělané z lidí, hodně barvitě kostýmy, postavy, které jsou zároveň vyprávěči, zajímavý celek, působící sebraně
- d) zachovali i prozaické prostředky, měli propracovanou mizanci, předloha i ztvárnění úměrné věku, herecký výkon Jeníka, prohazování vyprávěčů
- e) slabší vykreslení ostatních postav

Benici, ZŠ Benešova, Třebíč: Kocourek Modroočko

- a) o mladém kocourkovi, který poznává svět a kamarády a o předávání zkušeností, hledání pravé lásky a kocourka
 - b) pojmenovali všechny, ocenili ztvárnění ježka
 - c) stróm z lidí, hudba, zpěv, nahrávky, štafle, nepřelácanost, vše hrálo, zajímavý měsíc, Diskuse: pokus o muzikál, na kterém si cením odvahy
 - neseděla mi nahrávka
 - chyběl děj a hlubší smysl
 - byl to pokus o muzikál, kde byl důležitější zpěv než postavy a vztahy
 - nechápu, proč nebyl odlišen Modroočko od ostatních, snažil se ze sebe dělat veselého člověka, ale nešlo mu to – jako by tam nepatřil, byl hloupoučký a mohl být živější...
 - všechno bylo moc samozřejmé – vlastně se nic nenaučil, ale už to uměl, není jasné, proč hledal Kiki
 - chyběl děj a návaznost – zdálo se mi to jako příběh složený z různých epizod
 - nevím, z čeho byl Modroočko nemocný
 - proč tam byla doktorka a kdo to vlastně byl (jeho představa?, dvounožec?, kočka?)
 - scéna nemoci splyvala s tou předchozí
 - d) zpěv, choreografie, srozumitelnost, vykrytí prostoru, práce s tělem, zobrazení Měsíce, mělo to šťavu, scéna s baterkami, zobrazení Dvounožce
 - e) syzkavky; chtělo to více života; slabě byla znázorněna láska ke Kiki; nevadily by mi chyby, kdyby v tom bylo více energie a hravosti kotěte; povrchní a naučené; mnohem více toužil Modroočko po Zelenoočce, kterou všude hledal, zatímco Kiki jen potkal; jak máme vědět, že je siamská kočka...
- Soubor: hudbu jsme si udělali sami, stejně tak i texty, protože původní nahrávky podléhají autorským právům, takže je to osobní tvorba nás, dětí...
- Hodnocení: průběh diskuse plynulý, jasné strukturovaný, názory vesměs tolerantní, konkrétní a věcné, styl vedení přehledný, jasný a vstřícný, účastníci sebevědomí, kritice otevření, svému představení i divadlu obecně rozumějící. Skokydořeči a Netolerance na ústupu! Očkování tímto způsobem doporučeno široké veřejnosti!

NA POČÁTKU BYLO...

Gordický uzel

Na každý uzel musejí být dva: jeden, aby ho zavázal, a druhý zase rozvázal. A tak ani tenhle dávný příběh není jen o jednom, ale hned o dvou králich...

První z nich se jmenoval Gordiás. Přišel na svět v obyčejné selské posteli a oral pole jako všichni druzí v daleké zemi za mořem, o které se dohromady nic nevědělo. Učený nebyl, zato velice moudrý a ostatní oráči si zvykli k němu chodit pro rozum. A že jim Gordiás vždycky dobře poradil, zvolili ho mezi sebou králem, neboť v té daleké zemi za mořem žádného krále až dosud neměli. Museli vystavět kamenné město, aby vůbec bylo královský trůn kam postavit. Gordiás vjel do města Gordionu na selském voze a vůz pak v chrámu boha Dia přivázal drínovým lýčím na poutivý selský uzel o tisíci smyčkách.

A řekl svým lidem:

„Jenom ten, kdo uzel rozváže, stane se jednou pánem světa!“

Pak přešly roky.

Moudrý Gordiás už dávno odpočíval pod drnem, když se v jiné daleké zemi narodil úplně jiný král. Měl zlatou korunu a pyšné královské jméno Alexandr Veliký... Moudrost se samo sebou naučit nedá, zato o jeho učenost dbali od malička nejučenější ze všech učenců. Sotva však Alexandr dorostl svého jména, pověsil školu na hřebíček a zatoužil stát se pánem světa. Stanul v čele mocné armády a sousední země před ním padaly do prachu jako zralé makovice.

Na svém vítězném tažení dostal se Alexandr až k pověstnému městu Gordion. A právě tady narazil na velikou překážku:

„Pánem světa se stane jedině ten, kdo rozváže gordický uzel!“

Alexandr neměl čas na dlouhé zdržování, popadl meč a zapeklitý uzel na jedno mávnutí roztнул vedví.

A táhl dál.

Dobyl ještě pořádný kus zeměkoule, jeho sláva se dotýkala hvězd, pánem světa se však nikdy nestal. Za pár let zahynul v poušti na horkou nemoc a čas jeho velikou říši z mapy už dávno vygumoval...

Inu, gordický uzel se má rozvazovat pomalu, smyčku za smyčkou, aby každého při tom rozvazování napadlo, že být pánem světa je holý nesmysl. Že všechna sláva je polní tráva! Tohle měl nejspíš Gordiás, moudrý starý král, tenkrát na mysli.

Hana Doskočilová, Diogenes v sudu. Albatros, Praha 1987

NA POČÁTKU BYLO...

Vzdálené bubny lépe zní

(černošské přísloví z Konga)

V hlubokém pralese na březích řeky Konga žije černý bůh Akwakasongo. Žije od nepaměti. Zná řeč vody a řeč trávy. Řeč stromů, řeč tygra, řeč hada a řeč ptáků. Zná i řeč lidí. Tu zná ale nejméně, protože lidé přišli na svět až poslední.

To prý tenkrát horké slunce políbilo zemi na březích řeky Konga a ze země se na tom místě narodil černý muž. Byl jediný a byl sám. Nedovedl si najít druhá ani mezi zvířaty, ani mezi ptáky.

Až jednou našel černý kámen, který se mu aspoň barvou velice podobal. Roztavil ten černý kámen ve slunečním žáru a udělal z něj černou ženu, která ožila. Měli pak spolu mnoho a mnoho černých dětí. Ty vyrostly a zase měly děti, takže brzy bylo černých lidí tolik, že jimi zelené břehy Konga docela zčernaly.

A když pak všichni najednou začali brebentit, šla z toho Akwakasongovi jeho svatá černá hlava kolem. Neslyšel už hukot vody, šumění trav a vítr ve stromech, neslyšel ani syčení hada, zpěv ptáků, ba ani tygří řev. Jen neustálé a pořád hlasitější lidské brebentění.

Takhle by to dál nešlo. Vždyť vlastního božského slova neslyším, řekl si jednoho dne Akwakasongo a poručil vodám řeky Konga, aby se vylily z břehů, vyhnaly odtud všechnu tu brebentící lidskou čeládku a rozehnaly ji po celé široké zemi.

Černý bůh poručil a tak se i stalo.

Na březích Konga zavládl zase pořádek a klid. Jen voda hučela, tráva šuměla a vítr ve stromech šelestil. Syčel had, zpívali ptáci a občas se svým řevem ozval tygr.

Akwakasongo byl spokojen. Byl dokonce velice spokojen. Ale přece jen nebyl spokojen docela. To nebyl. A nevěděl proč.

„Proč já jenom nejsem docela spokojen?“ ptal se nejdřív sám sebe. A pak už každého na potkáni.

Ptal se hada. Ale ten jenom úlisně syčel:

„Jssi sspokojen, Akwakassongo. Proč byss nebyl? Jssi ssilný, jssi mocný, jssi bůh...“

Akwakasongo mávl rukou. On přece nejlíp musí vědět, jestli je docela spokojený, nebo není. A nebyl. Nevěděl proč.

Všichni kolem mu to rozmlouvali. Stejně jako had zpívali i ptáci, šuměla tráva, hučela voda. I tygr s tím souhlasil a stromy v pralese k tomu přitakávaly. Jen jediný strom mlčel. A byl to starý moudrý strom.

Akwakasongo si toho všiml a zaklepal černým ukazovákem na jeho silný kmen:

„Ty jsi němý?“

„Nejsem,“ ozvalo se z hloubi stromu.

„Pak tedy odpověz, na co jsem se ptal,“ poručil černý bůh.

„Nerad ti, Akwakasongo, dělám starosti,“ vzdychl starý strom. „Ty ale docela spokojený být ani nemůžeš, protože jsi svou boží věc neudělal docela správně.“

„Můžeš si snad na mě stěžovat?“ zamračil se Akwakasongo.

„Já ne. Se stromy ty si rozumíš a řídíš jejich život, jak řídit máš. Ale k lidem, černý bože, k lidem jsi nebyl docela spravedlivý. Byli jedna rodina, a teď je každý jinde. Nemohou se spolu ani radit, ani těšit. A ty sám dobře víš, že to tak být nemá,“ řekl

strom.

Akwakasongo se podrbal v černých kudrnách.

„Nerad to slyším,“ zabručel, „ale asi máš pravdu. Já to napravím.“

A vzal zlatou sekyru a podřal moudrý strom až u samé země. Osekal větve, rozřezal kmen na špalky a vydlabal z nich na tisíce tamtamů. Pak tyhle dřevěné bubny naučil mluvit.

„Váš hlas ať je slyšet po celé zemi a všichni černí lidé ať mu rozumějí,“ poručil tamtámům a potom dřevěné bubny rozkutálel do všech stran.

Od té doby černí lidé zase jeden o druhém věděli, mohli se porozumět. Tamtamy dokázaly mluvit na velkou dálku. Vesele i smutně, tak jak na ně černý bubník bubnoval. Dovedly se radovat, zvaly na lov, děkovaly nebi za úrodu, oznamovaly narození, oznamovaly smrt. Černí lidé zase znali navzájem svá štěstí i svá neštěstí. Jako dřív.

Jenomže teď je znali jen na dálku. A na dálku vypadá každé štěstí šťastnější a každé neštěstí méně nešťastné. V tom je ta bída. Začali si mezi sebou závidět a od závidění je pak jenom krůček k vádě.

Akwakasongo, ty to tak necháš?

Nechal by to. Starý černý bůh Akwakasongo nemá o těch věcech ani zdání. Lidem on rozumí nejméně. Naštěstí ale udělal tenkrát tamtamy ze dřeva nejmoudřejšího stromu, a tak ty dřevěné bubny čas od času samy od sebe za noci bubnují:

Vzdálené bubny lépe zní. Vzdálené bubny lépe zní...

A doufají ty tamtamy, že jim černí lidé porozumějí. Že poznají z jejich hlasu starou pravdu o štěstí, které se na dálku zdá šťastnější, a o neštěstí, jež na dálku bývá méně nešťastné, a přestanou si závidět.

Hana Doskočilová: Posledního kousne pes. Albatros, Praha 1975

Huš na tyč!

Na Velký pátek zvečera stál nad Blaty bledý, zamlžený měsíc. Chasa seděla pohromadě v šalandě, Krabat ležel znavený na lůžku a chystal se usnout. Také dnes museli pracovat. Dobře že už přišel večer, že měl klid...

Náhle uslyšel volat své jméno, stejně jako tenkrát ve snu, v kovárně v Hoznicích - jenže teď mu ten hlas, který přicházel odněkud z výšin, nebyl tak cizí.

Posadil se, naslouchal, a pak uslyšel podruhé: „Krabate!“ Sálh po šatech a oblékl se.

Když byl hotov, zavolal ho Mistr potřetí.

Krabat si pospíšil, zatápal po dveřích, otevřel je. Dovnitř vniklo světlo, na chodbě uslyšel hlasy, klapot dřeváků. Přemohl ho neklid, zaváhal, zadržel dech - ale potom si dodal odvahy a seběhl dolů, bral schody po třech.

Na konci chodby stálo jedenáct tvarišů. Dveře do Černé světnice byly otevřené, Mistr seděl za stolem. Stejně jako tenkrát, při Krabatově příchodu, ležela před ním tlustá, v kůži vázaná kniha; ani umrlčí lebka s červenou svíčkou nechyběla; jen Mistr už nebyl v obličejích tak bledý jako tenkrát.

„Přistup blíž, Krabate!“

Mladík vstoupil na práh Černé světnice. Už nebyl unaven, hlava nebyla otupělá a srdce mu tlouklo klidněji.

Mistr ho chvíli pozoroval, potom zdvihl levici a obrátil se k chasníkům na chodbě.

„Huš na tyč!“

S krákoráním a tlukotem křídel prolétlo kolem Krabata přes práh do světnice jedenáct havranů. Když se Krabat ohlédl, zjistil, že chasníci zmize-

li. Havrani se usadili na tyč v zadním rohu místnosti a hleděli na něho.

Mistr vstal, jeho stín padl na chlapce.

„Čtvrt roku,“ řekl, „jsi ve mlýně, Krabate. Zkušební dobu jsi přestál, teď už nejsi obyčejný učedník - ode dneška budeš jedním z mých žáků.“

S těmi slovy přistoupil ke Krabatovi a dotkl se levou rukou jeho levé paže. Krabata obešla hrůza, cítil, jak se začíná zmenšovat: jeho tělo bylo menší a menší, narostla mu havraní brka, zobák a pařáty. Poskakoval na prahu u nohou Mistra, ani se neodvážil zdvihnout zrak.

Mlynář si ho chvíli prohlížel, potom tleskl do dlaní, zvolal: „Huš!“ Krabat, havran Krabat, rozevřel poslušně křídla a zdvihl se k letu. Nemožně a třepetavě prolétl místností, kolem stolu, dotkl se knihy a umrlčí lebky. Potom se usadil vedle ostatních na tyči a zachytil se pevně drápy.

Mistr ho poučil: „Musíš vědět, Krabate, že tady jsi v Černé škole. Neučíme se tu ani psát, ani číst, ani počítat - učíme se tu umění všech umění. Kniha, která leží přede mnou na stole, připoutaná řetězem, je Koraktor, Moc Pekel. Jak vidíš, má černé stránky, písmo je bílé. Obsahuje všechna zaříkávadla. Smím je číst jen já, protože já jsem Mistr. Vám ale, tobě a ostatním žákům, je v ní číst zapovězeno, to si pamatuj! A nepokoušej se mě oklamat, to by se ti zle vymstilo! Rozuměl jsi, Krabate?“

„Rozuměl,“ zakrákorál Krabat udiven, že může mluvit: chraplavěji sice, ale zřetelně, vůbec ho to nenamáhalo.

Krabat už o takových Černých školách slyšel: existovalo jich prý v Lužici několik; považoval to však jen za strašidelné povídky, které se vyprávějí po chalupách, při předání či draní peří. A teď padl sám na jednu takovou školu, která byla považována za mlýn; ale v blízkém okolí se zřejmě už rozeslo, že tu není všechno v pořádku: co jiného by lidi drželo tak daleko od Blat?

Chlapec neměl čas o tom přemýšlet. Mistr se opět posadil za stůl a začal předčítat úryvek z Koraktoru: pomalu, zpěvavým hlasem, přičemž se držel zpřímá a pohyboval tělem dopředu a dozadu.

„Toto je umění, jak nechat vyschnout studnu, aby ztratila ze dne na den vodu,“ předčítal. „Zaprvé si opatří čtyři kolíky z březového dřeva, vysušené nad kamny, každý tři a půl píde dlouhý, dobře na palec silný a na spodním konci do tříhranu zašpičatělý; zakolíkuj řečenými dřívky studnu v noci mezi dvanáctou a jednou tak, že každý kolík vrazíš do země sedm stop od jejího středu, každý v jinou světovou stranu, a to počínaje stranou půlnoční a konče večerní; a zatřetí a naposledy, když jsi všechno beze slov provedl, obejdi studnu třikrát dokola a předříkej, co zde stojí psáno...“

Teď následovala zaříkávací formule, předčítaná Mistrem: řada nesrozumitelných, třebaže libozvučných slov, ale s temným spodním tónem přivolávajícím neštěstí, který zněl chlapci ještě dlouho v uchu - zejména když Mistr po chvíli odmlky začal znovu od začátku.

„Toto je umění, jak nechat vyschnout studnu...“

Třikrát přečetl celý text a zaříkávací formule, vždy stejně jednotvárně, přičemž se pohupoval dopředu a dozadu. Po třetím přečtení knihu zavřel. Na nějakou dobu se odmlčel, a pak se obrátil k havranům.

„Naučil jsem vás,“ řekl zase svým obvyklým hlasem, „další část Tajných Umění; poslechněme si, co jste si z toho zapamatovali. Ty tam - začni!“

(redakčně kráceno)

Otfried Preussler: Čarodějův učen. Přel. Rado-
van Charvát. Argo, Praha 2003

KRISTOVA LÉTA

aneb ohlédnutí za deníkem Dětské scény

Dětská scéna má letos 33. narozeniny a její zpravodaj s názvem Deník vychází po třicáté. To naši redakci vedlo k touze ohlédnout se zpět a postupně se nořit hlouběji a hlouběji do historie nedávno uplynulé, listovat zažloutlými stránkami stále starších Deníků, porovnat práci předcházejících generací redaktorů, ale především zmapovat trendy, problémy, radosti i strasti Dětské scény v její minulosti.

DÍL PÁTÝ DVACET PĚT LET TOMU NAZPĚT - DDS 1979

Postupujeme neodvratně k samým pramenům Deníku Dětské scény. Přehledkový zpravodaj ještě nemá žádné jméno. Jednou z výrazných rubrik v roce 1979 byly tipy na předlohy a původní hry. Článek, který jsme vybrali, je z čísla 1, které vyšlo 16.6. 1979

Málo se hraje hry se současnou tematikou a s postavami z reálného života

Je to totiž snad nejobtížnější žánr dramatiky dětského divadla a jeho autorské zpracování klade nejvíce překážek, protože pro dětského představitele je psychologické herectví nedostupné a reálné prostředí se při respektování specifiky dětského jevištního projevu po režijní stránce nejobtížněji řeší. Je to však velmi naléhavý a aktuální úkol pro vedoucí souborů, a proto by bylo dobře zamyslet se nad ním se vši vážností a naléhavostí.

Přinášíme výběr her s reálnými postavami dětí, které jsou u nás k dispozici – když ne pro inscenaci, tedy alespoň pro čtení a vážné zamyšlení nad tímto žánrem.

Původní hry

M. Gargula – P. Novotný: Piráti z Fortunie

A. Chmelík: Můj přítel Kolka /překlad z ruského jazyka/

S. Lichý: Laťka

J. Mlejnek: Jarní den, První zkouška, Vandr do světa ad.

J. Sypal: Docela obyčejné věci

Dramatizace

A. Gajdar – A. Grossmann – A. Goldberg: Timur a jeho parta /překlad z ruského jazyka/

E. Kästner: Emil a detektivové /překlad z němčiny/

F. Lander – J. Port: Bratrstvo Bílého klíče

K. Poláček – J. Liebscherová: Bylo nás pět

S. Pavlová /podle Z. Renčové a V. Nováka/: Střepinky

M. Twain – S. Lichý: Kamarád Huckelberry

J. Verne – K. M. Walló: Dva roky prázdnin

Většina těchto her /zejména dramatizací dětských knížek/ není bez problémů, mnohé také byly psány pro profesionální divadlo a mají řadu postav dospělých. Mohou se však stát inspiračním podnětem a východiskem k zásadní úpravě či k vlastní, nové dramatizaci, která potřebám dětského souboru vyjde ve větší míře vstříc.

Mlejnkův Vandr do světa vyšel ve sborníku Dětské divadlo /Albatros 1976/, Sypalovy Docela obyčejné věci ve sborníku Pionýrská scéna /Mladá fronta 1979/ a Pavlové Střepinky v Pohádkách a nepohádkách II. /ÚKVC 1979/. Ostatní texty můžete získat v DILIA.

Další rubrikou (která by možná stála za ob-

novení) byly tipy a nápady na hry a cvičení. Náš úryvek, redakčně krácený, je z čísla 4. (19.6. 1979)

... ANEB JAK SE DÁ HRÁT A S ČÍM SE DÁ HRÁT

Oživovali jsme „pimprlata z drogerie“ zpočátku tak, aby předměty zůstaly samy sebou. Děti si vybraly některou z věcí, které si přinesly a kratičce o své „postavě“ něco pověděly. Vypadalo to asi takto: Ivoš: „Já jsem kartáč, co je pořád hrozně důležité, protože je největší.“ Martin: „Já jsem zrcadlo odpadkáč, neboť jsem prasklé a vytáhl mě ze smeti – tak si moc nemůžu foukat.“ Petra: „Jsem pasta na zuby, docela veselá.“ Hanka: „Já jsem lak na nehty, pyšnej, protože mám zlatý špunt.“ Jitka: „Já jsem voňavka strašně fintivá a nafoukaná. Pořád se vytahuju na ten lak.“ Zorka: „Já jsem malinkej šampónek, hodnej a milej.“ Zuzka: „Já jsem kartáček na zuby, obyčejnej.“ Po této „charakterizaci“ postav jsme se dohodli, že stolek, na kterém budeme hrát (samozřejmě ze všech stran, hrajeme si přece pro sebe) je koupelna v bytě u Procházků, co mají kluka Pěťu, že všechny věci jsou právě v opuštěné koupelně na svých místech a že si budou povídat. To, že jednání i vyjadřování postav má vycházet z jejich charakteru, už děti věděly z předchozích dramatických her – dialog se tedy rozvíjel podle toho. Námětem byly drobné starosti obyvatel koupelny.

Další (také krácený) úryvek se týká tipů na nové odborné knihy. Je z čísla 6., z 21.6. 1979. Abychom ale nebyly neobjektivní – ve zpravodaji lze najít i anotaci Dismanova Receptáře či knihy s loutkářskou tematikou.

Stanislavskij pro dramatickou výchovu

... poprvé jsem se díval z jeviště do hlediště. Ohromilo mě to. Kromě toho život za scénou pokračoval bez ohledu na zkoušku svým obvyklým chodem. Rušil mě každý zvuk, každý pohyb. Rušila mě i nápodoba. Má pozornost byla zcela roztěkaná. Přesto jsem automaticky pořád hrál a hovořil. Najednou za mnou nějaký dělník rozsypal hřebíky. Pomáhal jsem mu je sbírat a v tu chvíli jsem pocítil, že je mi na té velké scéně dobře a útulno. Bylo to zřejmě tím, že mou pozornost upoutalo sbírání hřebíků a že jsem přestal myslet na černý otvor do hlediště...

Ve státním pedagogickém nakladatelství vyšla v loňském roce **Stanislavského metoda hercké práce** jako učebnice pro dramatická oddělení konzervatoří. Jsou to všechny tři díly Stanislavského Mé výchovy k herectví ve zpracování Radovana Lukavského. První dva díly vyšly už před mnoha lety, ve velkém odstupu, zejména první díl v překladu, který je dnes zastaralý, třetí díl u nás dosud nevyšel. Radovan Lukavský celý text zkrátil, zhutnil, zbavil zbytečných beletrizujících odboček, dal knize jednotnou terminologii a pěknou češtinu. Kničky, která by neměla chybět v knihovně žádného pracovníka dramatické výchovy, stojí 21,- Kč a lze ji objednat v obou prodejnách, které uvádíme u metodické literatury.

A v posledním čísle bezejmenného zpravodaje (č.7) můžete najít také článek Evy Machkové Co je dramatická výchova a Orffova škola a dramatická výchova od Josefa Mlejnků. Též doporučuji.

-ivd-

DOŠLO POŠTOU

napsali jste nám

Na letošních rozbořech lektorského sboru bych chtěl ocenit alespoň pro mě zřetelnou snahu o vyváženou reflexi představení, kterou jsem v posledních letech v tomto smyslu nevnímali. Na druhou stranu se mi zdá, že velmi často se v diskusi opakují stejné připomínky a názory – jako bychom si neuměli naslouchat. Takové příspěvky by měly být okamžitě zdvořile kráceny, aby se debaty zbytečně neprodlužovaly. Nevysvětľujte si to tak, že mi vadí sedět na diskusi s lidmi, jejichž názory mě zajímají.

Druhý problém spatřuji – alespoň tak to vnímám – v tom, že některé příspěvky jsou pronášeny bez respektu k práci souborů a jejich vedoucích. Nevadí mi pojmenovávat problémy a třeba i nefunkčnost některých představení, ale styl, ve kterém jsou některé připomínky pronášeny. Možná je to dáno jen nedostatečnou kompetentností některých diskutujících.

Pavel

TVÁŘE DNE

15.6.2004

ŠTAFETA

Štafeta je zvláštní věc – sami o sobě v ní nic moc neznamenáte. Můžete běžet, jak nejrychleji umíte, ale neběží-li stejně rychle a usilovně i ti před vámi a po vás, veškerá vaše námaha je k ničemu. Jako symbol společného cíle s sebou nesete kus klacku, štafetový kolík, a nebo třeba hořící pochodně – znak smlouvy mezi vámi, která říká, že sice vy sami ovlivníte jen malinký kousek celku ... ale podaří-li se takových kousků dát k sobě více, vše do sebe jako závrakem zaklapne a vy vystupujete na Olymp vítězí.

Takovouto pochodní či štafetovým kolíkem letošní Dětské scény jsou tři otázky, které každý den naleznete v této rubrice. Tím, kdo se ptá, i tím, kdo odpovídá, bude vždy někdo z vás – někdo, komu bude předcházejícím osloveným předána štafeta.

Dnes ji v rukou drží **Jaroslav Provazník**, které se ptá **Ziny Rýgrové**:

1. Co máš v Trutnově (na Trutnově) nejradši?

V Trutnově? Vlastně ani nevím. Jsem tu doma a žije se mi tu prostě docela dobře. Na Trutnově? Asi příroda. Jen si jí – vzhledem k mé pracovní vytíženosti – moc neužiju.

2. Z čeho jsi 11.června měla největší strach?

Jestli po předcházejícím měsíci, kdy jsem měla volný den v sobotu 1. 5., a pak až v sobotu 5.6. (jinak jsem byla každý den v práci), zvládnou ten maraton, který mě při Dětské scéně čeká. A jestli jsem tedy také na něco důležitého v přípravě Dětské scény nezapomněla.

3. Neztratila jsi po pěti letech trpělivost s Dětskou scénou?

A to snad ani ne. Ostatně – Dětská scéna není o trpělivosti, ale hlavně o komunikaci (bohužel někdy i „nekomunikaci“) s lidmi. Tak uvidíme.

A komu pokládá otázky Zina?

Jiřině Lhotské

1. Na co jsi myslela, když jsi 11.6. přijížděla do Trutnova?

2. Co je na práci předsedkyně lektorského sboru přehlídky nejhorší a nejtěžší?

3. Jsi už v Trutnově na Dětské scéně poněkolkáté. Z čeho máš vždycky (nebo alespoň většinou) radost?

8.30 - 12.00
8.30 - 12.30
9.00 - 11.25
13.30 - 16.00

dílny pro děti ze souborů
semináře pro dospělé
5. blok vystoupení souborů pro veřejnost
5. blok vystoupení souborů

Čarodějův učeň Klabstr Klabum, ZŠ Pavlovská Brno
Gordický uzel ÁČKO, ZŠ Týnská Třebíč
Tamtamy z nejmoudřejšího stromu ZUŠ Mladá Boleslav
Kočíři palác Koukej! ZUŠ Klecany

16.15 - 18.15
16.15 - 17.15
16.30 - 17.15
17.30 - 18.45
20.00

dětský diskusní klub
diskusní kluby seminaristů
diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 5. bloku
veřejná diskuse o inscenacích 5. bloku
večerní představení - Wernisch a andělé ZUŠ Trutnov

BULVÁR

Jsmo zcela pobouřeni skutečností, že na tak významné celostátní akci, jako je Dětská scéna, uskutečňované navíc pod záštitou ministerstev, a konané pro děti!!! může dojít k něčemu tak trapnému! Jako zásadní chybu pořadatelů vidíme, že nedokázali zajistit odpovídající základní podmínky pro vzdělávání pedagogů v této tak profilované a potřebné oblasti, jako je obor dětského divadla a dramatické výchovy. Bohužel se navíc jedná o mezinárodní ostudu, neboť k celému trapnému, a neváželi bychom říci fatálnímu incidentu, došlo právě v dílně jediného zahraničního lektora letošního ročníku. Chtěli bychom k celé záležitosti dodat, že by vedení přehlídky mělo z této situace vyvodit příslušné závěry a poučit se ze svých chyb pro příští roky. Vždyť i proto jsme tady!

Je nám poněkud žinantní o tom hovořit, ale musíme pojmenovat hlavní příčinu: kontrolovat kvalitu a vyváženost stravy seminaristů, se opravdu vyplatí!

-dlapet-

DNEŠNÍ PROGRAM STŘEDA 16. 6.

BLAŽKOVÁ 2004 - DÍL 6

... SLABÁ CHVILKA BLAŽKOVÉ

Deník Dětské scény - Trutnov 2004. Číslo 5.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 16.6.2004 v 2:20. Vychází - ve středu 16.6.2004 ve 10.30. Náklad - 300 ks.

**SEZNAMTE
SE
S REDAKCÍ**

STR. 80

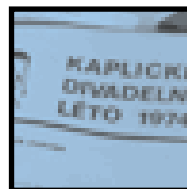

DOŠLO POŠTOU

STR. 81

**KRISTOVA
LÉTA**

STR. 83

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

17. června 2004

čtvrtek

číslo 6.

... závěrník na čtvrtek

Tak už je to tady. Skončilo poslední představení, proběhly poslední diskuse a doprovodné programy a všichni míří domů. Doufají, že se po probdělém týdnu pořádně vyspí a v hlavě si rovnají všechno, co viděli a zažili. Co bylo typické pro 33. ročník Dětské scény?

Recitátoři se v mnohých případech se svým lektorským sborem opravdu potkali. Pro příští rok nám zbývá výzva, zda přehodnotit pořadí kategorií při vystoupeních sólových recitátorů a změnit ho, a nebo nechat vše při starém. A prostor auly lesnické školy – jak ho upravit, aby se dětem recitovalo lépe?

Přehlídka souborových vystoupení přinesla otázek a podnětů víc. Dětský diskusní klub se zdá být příliš krátký. Dilny pro děti ze souborů by naopak přivítaly větší spolupráci s vedoucími dětských souborů (co se týče zajištění pití, svačín a přezůvek především pro menší děti) a větší toleranci k jejich programu (pozdní příchody a časné odchody dětí z dilen). Diskusní klub pro dospělé účastníky byl někdy příliš pejorativní a témata se při diskusi opakovala. Někteří účastníci se dali slyšet, že mají příliš málo času na jídlo. Děti ze souborů málo spaly. Přesuny mezi Národním domem, kinem Vesmír a divadélkem Trdýlkem byly někdy hektické. Někomu byly krátké dny a jinému zas noci. Zážitek bylo tolik, že se začínají slévat dohromady.

Jistě, že se dá ještě ledacos vylepšit. Většina zmíněného však k hektickému času festivalů patří. Zavřeme tiše oponu, zajdeme si na některá místa, která jsme si za týden oblíbili, a začneme se těšit na příští rok.

-ivd-

... foto dne

Autorem dnešního snímku je Zdeněk Fibir.

VYSVĚTLI
POJEM

Každá společnost si postupně utváří svá vlastní pravidla, zvyky a také začne časem používat svůj osobitý slovník, kterému rozumí jen příslušníci dané skupiny – podívejme se na Brňáky s jejich hantecem, programátory, hokejisty... Také svět umění dramatického je takovouto komunitou „těch, co k sobě patří a rozumějí si navzájem.“ Ale rozumíme si skutečně? Opravdu víme všichni, co která slova našeho odborného slovníku znamenají? Skutečně chápeme, co nám naši lektori v dobré víře říkají?

POINTA

To jsme asi slyšeli. Ale vědět, co to je...

Jaroslav, 13

To nevím. Nebo vím, a neumím to zformulovat. Prostě zakončení. Víš co? Najdi si to ve slovníku!

Alena, 35

Konec s překvapením.

Anička, 12

Významová metafora. Rozsvěcení situace.

Irena, 57

Pochopení celého děje.

Lenka, 43

Pochopení situace.

Stáňa, 36

To je konec. Nebo nějak tak.

Honza, 13

Vtip celého příběhu.

Jaromíra, 36

Asi něco s poezií.

Jaroslav, 12

Závěr – překvapivý.

Liba, věk neuveden

Štronzo.

Roman, 13

Slyšela jsem to, ale nevím co to je.

Jana, 12

Překvapivé závěrečné rozuzlení – tečka.

Miloš, 21

Pointa: Vtipný, překvapující závěr vyprávění, hlavní myšlenka anekdoty, závěru básně (nebo jiného literárního útvaru), filmu apod.

Encyklopedie Diderot 2002

... obsah čísla 6.

Úvodník na čtvrtek	74
Vysvětlí pojem... pointa	74
Z dílen: Seznamte se s...	
Romanou Zemenovou	75
Martinou Vandasovou	75
J. Machalíkovou a H. Šimonovou	76
Pohled Evy Machkové	77
Z diskusí	77
Dětský diskusní klub	78
Tváře dne	79
Jak to vidím já	79
Seznamte se s...	
Redakci Deníku Dětské scény	80
Redakční štafeta	81
Došlo poštou	81 – 82
Tváře dne	82
Kristova léta	83
Tváře dne	83
Štafeta	84

Výrok dne:

To je konec.

Z DÍLEN

Seznamte se s...

Romanou Zemenovou

lektorkou dílny L pro děti ze souborů - Malé potvůrky (práce s loutkou)

Inzerát: Prodám ponožky různých barev. Zn.:
Všechny levé!

Pozor! Dejte si pozor!

Během několika dnů trvání dílny pro děti ze souborů nazvané Malé potvůrky se zrodilo 84 jen těžko identifikovatelných individuí. Rozběhly se nejprve po Trutnově, zamořily celou letošní Dětskou scénu a následně pak celou republiku. Dávejte si pozor na nakousnutí končetin, sežrání dokladů, hlídejte si šperky. A co je nejdůležitější! Dejte si pozor na leknutí, nejhorší je umřít strachy!... Ale ne, nebojte se, ony jsou vlastně přítulné a slušně vychované, hladit je můžete, ale na vlastní nebezpečí – mohli by vám přirůst k srdci.

Tak přesně to se stalo, a to více jak 80-ti dětem ze souborů, které navštívily dílnu Romany Zemenové. Během dopoledne si užily výrobu ponožkových loutek, skládaly a zpívaly novou píseň, seznámily se s některými typy loutek a s vlastnoručně vyrobenými loutkami hrály jednoduché etudy. Pro vnějšího pozorovatele, kterým jsem se stal, vyznívala větší část dopoledne poněkud monotónně, ale pro seminaristy byla příjemně stráveným časem. Závěrečné využití vyrobených potvůrek v dramatické akci bylo velmi příjemným ukončením dopoledního zastavení s loutkami.

O dílně mi Romana prozradila, že děti pracovaly velmi dobře, zapojily se do všech nabízených aktivit. Lektorce nejvíce vyhovovalo, když se ve skupině sešly děti nejrozličnějších věkových skupin, protože se starší stávaly inspirací mladším. Z práce má dobrý pocit. Na otázku, jak celkově hodnotí letošní Dětskou scénu, odpověděla, že si cení především pohody, ve které přehlídka probíhala. Dále pak ocenila přesné a zajímavé postřehy seminaristů, kteří často svým diskusním vstupem znesnadnily práci lektorskému sboru, neboť komentář zástupců seminářních tříd k jednotlivým představením, se křyl se závěry lektorů.

-dlab-

Martinou Vandasovou

lektorkou dílny L pro děti ze souborů - Malé potvůrky (práce s loutkou)

Hledám -istu, který mi poradí, jak na duhu.
Zn.: ne alpinistu ani masochistu.

Při vstupu do výtvarné učebny se mi naskytl pohled, jenž mi evokoval loňskou návštěvu v dílně pro děti ze souborů, kterou tehdy (stejně jako letos) vedla Martina Vandasová. Totiž - stejně jako vloni jsem se do této výtvarné dílny dostal až v posledním den jejího konání. A stejně jako v loňském roce bylo k nepřehlédnutí, že všichni přítomní, tedy kromě lektorky (na té to alespoň nebylo vidět), už vyčerpali všechnu sílu a energii potřebnou k tvořivé a aktivní činnosti. Práce dětí byla během celého dopoledne soustředěná, ale jejich zaujetí „pro věc“ bylo nesrovnatelné s prvními dny přehlídky. Název letošní výtvarné dílny mne zaujal – Moje malé i velké já. Martina Vandasová je učitelkou výtvarného oboru ZUŠ Jílové u Prahy a její pohled na výtvarnou práci s dětmi je mi velmi příjemný, v tom jsem se utvrdil i při včerejším semináři.

Protože rok je dlouhá doba, přečetl jsme si článek psaný zhruba před rokem, abych si připomněl, jak to vlastně bylo, co vše se ve výtvarné dílně odehrávalo. Je mi potěšením oznámit, že loňský program je zcela odlišný od toho letošního. To mi vypovídá o tvořivosti a potenciálu, které Martina do práce s dětmi vkládá. Vede děti k hledání a objevování, učí je vnímat barvy a tvary, pojmenovávat pocity i v jejich jemných detailech, reflektovat svou práci i svět kolem nás, a to jak výtvarnými, tak verbálními prostředky. Mohlo by to vyznít jako fráze, ale tvořivý proces, kterým děti v dílně prošly, byl opravdový, alespoň tak jsem jej vnímal.

Sama lektorka říká, že nemá ráda, když se v souvislosti s výtvarnou činností příliš zdůrazňují techniky, protože by mělo jít především o sebevyjádření a jeho převedení do výtvarné řeči. Z té je „slyšet“ síla hlasu, intonace, city i emoce.

Při závěrečné reflexi byly děti (tedy Bělovous Zrzunda, Kiki, Zmije, Filip z Obrova panoše a několik vypravěčů) pochváleny za nápa-

dy a trpělivost. Děti odešly a odnášely si s sebou kromě nových zkušeností s výtvarnou prací také i výsledky svého dopoledního snažení. Při mém loučení s Martinou Vandasovou začala s jistotou dávkou nadsázky popisovat jeden zajímavý postřeh. Jelikož se tato rubrika jmenuje „Seznamte se s...“, přišlo mi příhodné požádat lektorku o napsání příspěvku na popisované téma. Martina neodmítla. Děkuji!

-dlab-

Jsem špindíra... a ještě k tomu vedu děti.

Martina o své dílně

Práce ve výtvarné dílně má zvláštní členění. Od mytí k mytí v nepravidelných a velmi krátkých časových úsecích. Rozumíme mytí rukou hned, jen co se umažou špičky prstů.

Nejsem tu od toho, abych kvůli jedinému dopoledni kazila, co maminky učí deset (až šestnáct) let. A tak se jen chvílemi nesměle ozývám: „No vždyť se umažete ještě mockrát, nechte mytí až na konec.“ Marně. Jsou dobře vychované. A taky počené – upatlaný výkres je špatný vždycky. A což, když se umažou kalhoty nebo rukáv (jen trochu a vypratelně): „Mamka mě snad zabije!“ Víím dobře, jak vypadá obsah batohu, který přiveze dítě po týdenním výletu, mám děti tři a chválit se mi častokrát nechtělo, ale „zabíjet“ jsem se chystala, jen když lhaly nebo nebyly včas doma, a to lítostí, strachem.

Prostě mi ta úzkostlivá snaha děti neumazat se přijde trochu líto. Představuji si, jak doma mají dovoleny jen fixy (raději tenké), vodovky svátečně na balkóně, na nějakou hlinu ani pomyslet. A ve škole hezky igelit, na který se vejde formát A4.

Jak očekávat spontánní projev, když se malý výtvarník ostýchá si k práci kleknout, roztírat pastely dlaní, umazat si dokonce i levou ruku (!), a pak taky vidět, jak si své dílko, které by tak rád ukázal doma, odnáší špičkami prstů štitivě od těla.

Tak tohle se mi honí hlavou, když cestou k penzionu mímám obchod s nářezovými hmotami, a tam za výlohou dva skvostné overaly k jednorázovému použití.

A proto prosím – přistě ke výtvarnou dílnu aspoň nějaké staré dlouhé triko.

Martina Vandasová

Z DÍLEN

Seznamte se s...

Janou Machalíkovou a Hanou Šimonovou

lektorkami dílny pro dospělé - Improvizační liga

Koupíme všechny své seminaristy.
Zn.: Chceme jen to nejlepší.

Premiéra na DS: vítězství srdce

Pokud jste měli v průběhu uplynulého týdne příležitost číst jiná významná světová periodika, než je náš Deník DS, určitě jste si nemohli nevšimnout tučných titulků, ohlašujících zápas roku 2004 – vystoupení našich borců na Dětské scéně 2004.

Pakliže jste se náhodou k tomuto čtivu nedostali, zde vám přinášíme průřez nejvýznamnějšími články:

Zápas roku se blíží!

„Již jen pět dní nás odděluje od zápasu roku našeho národního týmu v improvizaci na letošní Dětské scéně. Naši borci denně pilně trénují ve dvoufázovém cyklu,“ řekly nám trenérky Jana Machalíková a Hana Šimonová. „Vytvořily jsme

pro ně důkladný tréninkový plán, jehož základními kameny jsou ladění, tréninkové slunce, desatero, kategorie, příprava v týmech a zápas. Borci jsou skvěle motivováni a dokonce i ve svých volných chvílích podstupují mimořádné tréninky v pohostinských zařízeních.“

MF Dnes 12.6.2004

Naši borci před branami!

„Již za tři dny se otevrou brány stadionu a na jeho plochu vběhnou národní týmy z celého světa. Mezi nimi i naši borci, do nichž celý národ vkládá velké naděje. „Co komplikuje poslední přípravy našeho týmu?“ zeptali jsme se obou trenérek.

„Procvičujeme především tyto body:

Neblokuj!

Neplkej!

Negaguj!

Udržuj zaměření!

Ukazuj svoje pravé já!

Změň se řečeným!

Nezař nad ostatními!

Když jsi na pochybách, změň rutinu!

Pamatuj, že kdo se snaží vědět, neví, zatímco kdo ví, nemusí se snažit!

Věř si a buď soustředěný!

Naši borci si věří, přestože je stále co pilovat.

„Stíhají vás nějaké zdravotní problémy?“

„Milanův pohyb ještě není tak plynulý a občas nám vypadá z rámce, Darina má potíže s kolenem, Jakub musí více rozvíčkovat práci úst. Ale to náš realizační tým snadno doladí. Jinak je vše v pořádku.“

Právo, 15.6.2004

Za národním týmem vyrazily tisíce příznivců

„Tisíce oddaných fanoušků vyrazilo za českým národním týmem na Dětskou scénu a na sta-

dionu to v průběhu zápasu bylo opravdu znát. Jedna mexická vlna stíhala druhou, vzduchem se rozléhaly nadšené pokřiky, červenomodrobílé vlajky vlály a atmosféra byla nabitá nadšením. Fanoušci pronásledují naše borce při každé příležitosti – sledují tréninky, předzápasové rozvíčkování, chvíle odpočinku a kontrolují i dodržování jejich pitného režimu, tak důležitého v těchto dnech. Hráče tato atmosféra jistě vybičuje k mimořádnému výkonu, jak se ostatně přesvědčíme již dnes večer.“

Blesk 16.6.2004

Národní tým vydřel první bitvu

„Končili v křečích, v ohromném parnu vysílení. Ale s vítězstvím. Obtížná premiéra na Dětské scéně skončila šťastným koncem. Žlutí remizovali s červenými 5:5. Možná tomu už sami nevěřili, když zbývalo do konce zápasu několik minut a červení prohrávali 4:5. Ani hráči ve žlutých dresech, ani hlasitá podpora, která přijela z Čech. Vtom se snesla kategorie Červená knihovna, která zamíchala děním. Vyrovnáno. Běžela poslední kategorie Smrt v jedné minutě. A přišel spásný nápad. Hrdinkou zápasu se jednoznačně stala rozhodčí.

A skvělí fanoušci spustili: Kdo neskáče, není Čech. Hop! Hop! Hop! Hráči jim po utkání dlouho děkovali, soupeře překonali srdcem a šťastnou koncovkou. „Hnali nás kupředu. Děkujeme!“ řekl kapitán Milan. Další tah našich trenérek vyšel.

MF Dnes 17.6.2004

-pet-

POHLED

nezávislé recenzentky
Evvy Machkové

Poslední den přehlídky otevřelo vystoupení souboru **Klabastr klabum ze ZŠ Pavlovská v Brně**. Jako režisérka inscenace **Čarodějova učně** je uvedena **Andrea Zlatníčková**, která byla i dramaturgkou knihy Ottfrieda Preusslera. Na inscenaci se však podílelo více dospělých, jména autorů výpravy a hudby mají dovětek „a spol.“, šlo tedy o týmovou práci, a není divu, jde o předlohu i inscenaci náročnou. Kdybych měla složky inscenace oklasifikovat jednotlivě, dramaturgii bych ocenila jako velmi dobrou či dobrou. Preusslerova kniha je román, to znamená, že se v ní líčí jak každodenní chod mlýna a práce dvanácti chasníků v něm, tak vše, co se váže k výuce čarodějnické. To se do žádného dramatického tvaru vejít nemůže, a proto tomu, kdo knihu nezná, často unikají souvislosti. Největší problém vidím v tom, že chybí Krabatova výuka čarodějnictví a tedy nejsou zcela objasněny vztahy mezi Mistrem a Krabatem, i že není vždy jasné fungování pravidel onoho světa ve mlýně. Režii po stránce koncepce a volby scénických prostředků, včetně výtvarné složky a hudby, bych ocenila na výbornou – inscenace obsahuje celou řadu mimořádně působivých scénických obrazů, řada zapeklých míst příběhu je tu znamenitě vyřešena. Co už bych tradičním způsobem klasifikovat nechtěla, to je složka herecká, tedy projev aktérů,

(12 – 15 let), a to proto, že chyby, jichž se dopouštějí a nedostatky v dovednostech, které se v inscenaci projevují, nejsou jejich vinou, ale jsou způsobeny mezerami v metodice jejich vedení či její úplnou absencí. Zřejmě zatím nebyla vykonána ani základní přípravná práce. Mistr – zlý čaroděj se tu jeví (a začíná to už kostýmem) spíše jako vojenský šikovník, který umí rvát na podřízené, ale čarodějně na něm nic není. A stejně jako Krabat (ale i někteří další aktéři, v menších rolích) neváží dobře větu a jejich promluvy působí, jakoby je jen namemorovali. Mezi postavami často chybí kontakt a reakce na partnera. Jsou dobře pohybově vybavení, ale v rovině slovní komunikace a slovního jednání se daří zřejmě spíše jen náhodně některým z nich. Přitom cvičení těchto dovedností se najde všude dost, existují o tom publikace, lze se tomu naučit v kurzech pro učitele a tak dále. Slyšela jsem názor, že je to prostě školní soubor a na ten se nemohou klást stejné nároky jako na ZUŠ. Jde ale o stejné děti, ať chodí tam či tam, a všechny budou v životě potřebovat dobrou komunikaci, to znamená zdravý a dobře posazený hlas (u několika slyšíme hlasy, s nimiž se nepracuje dobře). Přirozený a plynulý projev slovní i mimoslovní budou potřebovat všichni, ať se stanou prodáváčkami, lékaři, či dokonce učiteli, a také ovšem když budou navazovat vztahy přátelské, spolupracovnícké či partnerské, řeč zkrátka je důležitý nástroj, a to nejen v složce technické, nýbrž i výrazové. Ovšem i divadlo potřebuje dobře vybaveného herce či hráče, protože i sebegeniálníjší koncepce a

prostředky jsou divákovi zprostředkovány právě jimi. Ostatně: to nejzajímavější na jevišti je člověk, který dovede upoutat pozornost. I tomu se dá učit, a dokonce i v základní škole. A na druhé straně – není-li toto zatím ještě dost rozvinuto, je záhodno volit látku podle toho – „kláda“ typu Čarodějova učně rozhodně není látka pro začínající aktéry. A další věc: většinou moc nevádí, když dívky hrají chlapecské role, ale tohle je tak silně mužská záležitost, že na řadě míst to trochu zaskřípe – nemám-li příhodné obsazení, nemohu se nepřítlačivěji hru dělat.

Další vystoupení dne, **Gordický uzel** podle Doskočilové v recitační interpretaci souborem **Třebič IV, tj. Áčko ZŠ Týnská v Třebíči**, jehož vedoucí je **Jaromíra Kratochvilová**, nebylo zdaleka tak náročné, a proto i jeho problémy nejsou tak komplikované. Pro zatím zkušené žáky 5. třídy zvolila vedoucí text krátký, přehledný, který se dal přednést na jevišti bez úprav a také bez větších problémů. Přednáškový projev by mohl být živější i různorodější, práce s modrými šátky přesnější i zřetelnější, ale cesta je dobře nastoupená a soubor má šanci pracovat ve stejné sestavě ještě další tři roky do konce školní docházky. A je to rovněž soubor školní – i tyto děti, zařazené do souboru bez výběru, mají šanci naučit se dobře komunikovat.

Na rozdíl od předchozích dvou souborů je ten následující, nebo přesněji řečeno jeho vedoucí **Libuše Hanibalová**, na národní přehlídce již po několikáté, a to v rozpětí nějakých 15 až 20 let. Žáci **ZUŠ z Mladé Boleslavi** ve věku do 11 do 16 let vycházeli rovněž z příběhu Hany Doskočilové z knihy *Posledního kousne pes* – inscenace byla nazvána **Tamtamy z nejmoudřejšího stromu**. A i když vlastně text zůstal v podstatě zachován a nešlo tedy o dramaturgii, vystoupení je zřetelně divadelní. Zde je projev a vybavenost mladých hráčů znamenitá, chovají se na jevišti uvolněně a přitom ukázněně, zvládají jak pohybové, tak řečový projev, jsou muzikální a výborně hrají na bubínky, tamtamy a další rytmické a bicí nástroje, jsou zaujatí a takřka jicí „při věci“, hrají s viditelným zájmem a potěšením, udržují kontakt s partnerem i s publikem. V inscenaci je i řádka pěkných a působivých obrazů, mezi nimiž vyniká vytvoření nejmoudřejšího stromu z lidských těl, zrození prvního muže a první ženy, ale třeba i had, rozlévání vody, starý bůh na svém trůnu i další. Dílčí nedostatky ve výstavbě nejsou natolik důležité, aby poškodily celkové vyznění Tamtamů – nejlepšího představení, které jsem za léta od Libuše Hanibalové viděla. Bylo by dobře, kdyby se podařilo tuto skupinu udržet a vést dál, neboť by mohla mít před sebou ještě řádku zajímavých počínů.

I závěr přehlídky – japonská čistě ženská a divčí pohádka **Kočičí palác**, s níž přijely už dost zkušené dívky ze **ZUŠ Klecany, pobočka Odolena Voda** – patřil k jejím zřetelným pozitivům. **Ivana Sobková**, dramaturgka i inscenátorka, zvolila prostředky, které evokovaly japonské prostředí a přitom dovozovaly stříhovou výstavbu s plynulými přechody z prostředí do prostředí, ale také z role do role, těm členkám souboru, které nevytvářely tři hlavní role – Jukiko, její paní a kočičky. Otázky se týkají spíše dílčích momentů – na začátku není dost jasně vyznačena pozice Jukiko v panském domě a rozvinut její vztah s kočičkou, dvoji putování na kočičí horu snad mohlo být více obměněno, konec by mohl být výraznější. Ale to nic nemění na faktu, že šlo o dobře udělanou inscenaci s dobře vybavenými dětmi.

Netroufám si teď na místě hodnotit celou přehlídku, den za dnem člověk vidí řadu inscenací, diskutuje o řadě problémů a chce to odstup, aby bylo možné zvážit všechny hodnoty a shrnout všechny problémy, které jsou problémy nejen těch inscenací, které na přehlídce byly letos zařazeny. Ale jeden problém bych ráda „vytkla za závorku“ – je to problém přiměřenosti úkolu, který si jednotliví vedoucí kladou. Objevila se tu v některých případech zřetelná tendence k úkolům naddimenzovaným, a to v různé podobě. Jsou předlohy, které jsou samy o sobě obtížně dramatizovatelné, ale také předlohy, které jsou náročné hlavně vůči dané skupině a jejím předpokladům je zvládnout. Obvykle bývá konstatováno, že práce byla úctyhodná, že inscenátor dělal co mohl, ale málokdy se v těchto případech dá říct, že výsledek byl opravdu dobrý, plně odpovídající původnímu záměru a chtění. Někdy jde jednoduše o „velké oči“, což je podle mého názoru ne zrovna dobrý záměr vzhledem k zúčastněným dětem. Smyslem dětského divadla není nahrazovat divadlo profesionální či uspokojit vedoucího v jeho snažení o co nejjednodušší umělecké dílo, či jen zájem dětí o nějakou látku, ale jde o to, aby děti touto prací něco získaly, aby se zabývaly svými skutečnými problémy, aby zvládly řadu důležitých dovedností, a v neposlední řadě aby měly zážitek skutečného úspěchu, pocit, že něco doopravdy dokázaly tak, že je možné uznat to se vším všudy a bez výhrad.

Z DISKUSÍ

Na poslední diskusi se účastníci scházeli v tempu i stavu odpovídajícímu rostoucí únavě, ale přesto na nich byla vidět potřeba poskytnout dnes hrajícím souborům i sobě navzájem zpětnou vazbu, pokusit se pojmenovat podstatné a vyslechnout názory lektorů. Začínalo se v netypickém pořadí, a tak jako první se na řadě ocitl soubor

Koukej, ZUŠ Klecany: Kočičí palác

Vedoucí: když jsme dělali předchozí představení, rozhodovali jsme se, který ze dvou textů si vybrat. Tehdy jsme zvolili jiný, který byl o partě holek, ale nechťli jsme přijít o Kočičí palác, a tak jsme se k němu vrátili.

Seminaristé: představení se nám moc líbilo, a to ve všech jeho složkách, které používaly zkratky. Ocenili jsme hudbu na jevišti, pohyb (možná by stálo za to dotáhnout gesta služek), kostýmy i stínohru. Otázkou bylo např. kdo byly kočky vítající lidi v paláci, věk ústřední kočičky, načasování útoku koček. Zabývali jsme se otázkou smrti na jevišti, která k japonské stylizaci seděla. Někomu z nás chyběla jakási naděje – katarze na konci.

Lektoři: vesměs jsme představení chválili, ocenili jsme čistou výtvarnou a hudební složku, soustředěnost a sdělnost hrajících dívek, pohybovou stylizaci. Otázkou je využití stínohry, která mohla být naplněnější, zejména v závěru, který je vrcholem, ale ne tečkou. Pohádka potřebuje katarzi. Cesta byla časem monotónní, mohla se vyřešit divadelní zkratkou, stejně jako cesta pyšné paní mohla být jiná. Problematikou je expozice postavy Jukiko, která má velmi vysoký status.

Z pléna:

- nedodržení chůze služek, které ale krásně charakterizovaly sídlo paní
- na konci by měla být divadelní tečka
- motiv jasnovide je metaforou závěru

- konec je daní za to, že se člověk vzdá role vypravěče

Klabastr Klabum, ZŠ Pavlovská Brno: Čarodějův učeň

Vedoucí: děti jsou ze 7. – 9. třídy ZŠ, začínáme s nimi pracovat v září a končíme v červnu, pro letošní rok jsme hledali text pro celovečerní představení, který by odpovídal chuti dětí hrát pohádku až horor.

Seminaristé: naše názory se lišily podle znalosti či neznalosti předlohy. Velmi oceňujeme dramaturgii, která dokázala příběh oprostit od celé řady epizod, ale tím došlo často ke změně motivací. Zajímavá byla práce s tělem, s prostorem, s hudbou, kostýmy učňů (nebyla nám však jasná proměna v havrany), nelíbil se nám kostým Mistra. Krásný byl vývoj vztahu mezi Krabatem a Kantorkou. Nerozumíme významu sekýrek, postavě Kmotříčka. Jako problém vidíme to, že je to mužsky laděná předloha, hraná dívčím souborem, nelíbily se nám příliš konkrétní rekvizity (lebka, stůl) a problémem bylo i trojí opakování některých motivů, které nebylo vždy účelné a dotažené.

Lektoři: i naše debata byla hodně rozdělená. Některé z vámi pojmenovaných problémů nám zabránily jít s příběhem, ale jiní z nás zase měli silný zážitek a chuť všechno jim odpustit. Předloha je velkých rozměrů a na představení je vidět poctivá snaha dát látce, co potřebuje. Zajímavé jsou scénické obrazy, zaujetí dětí i speciální dovednosti, které mají (stavba pyramid...). Problémem je stereotyp, délka a vracející se motivy, které by potřebovaly větší divadelní zkratku. Dořešit by se měla základní motivace postav – kdo je Mistr, Kmotříček, chlapci, proč chce Mistr Krabata získat na svou stranu...

Z pléna:

- je vidět rozdílná vybavenost dětí
- ocenitelná je úprava textu do nové struktury
- postava Kmotříčka je pro nás d'ábel, ale chlapce na konci osvobozuje
- nebylo vidět, že Krabat je nejlepší žák
- moc se nám líbilo zpracování telepatie

ZUŠ Mladá Boleslav: Tamtamy z nejmoudřejšího stromu

Vedoucí: jedná se o odrostlejší děti, dnes nám chyběly dvě členky a představení mělo řadu problémů. Loni jsme dělali nonsens, letos jsme zvolili téma báji a mýtů.

Seminaristé: zaujala nás atmosféra, velmi silná byla expozice. Trochu jsme přemýšleli o tom, zda se jednalo o zpracování přísloví nebo mýtu. Celek se nám rozpadá na dvě části, ta druhá se potýkala s technickými problémy, ale děti to ustály. Závěr se nám zdá poněkud plakátovitý. Je škoda, že více nevyužili batikovanou látku.

Lektoři: ocenili jsme silné a dobře zvládnuté pohybové a zvukové prostředky. Problém vidíme také ve druhé části inscenace, kde dochází ke zdvojení informací o tom, jak spolu lidé komunikují. Možná by se mohla více využít zvuková stránka. Zajímavé bylo téma podtínání stromu, z něhož vznikly tamtamy. Krásný byl moment zrození lidstva a velmi emotivní chvíle sblížení muže a ženy, která byla pojata s humorem.

Z pléna:

- velmi dobře vybavené děti
- došlo ke skutečné komunikaci dvou skupin, což je

pro jejich život velmi důležité
- je škoda, že tamtamy se ukázaly hned na začátku a nevznikly až později

Áčko, ZŠ Týnská, Třebíč: Gordický uzel

Vedoucí: děti jsou ze 6. třídy, druhým rokem chodí do nepovinného předmětu, před touto inscenací udeřili pásmo pro rodiče

Seminaristé: ocenili jsme neobvyklou látku, v níž spatřujeme především pedagogické cíle, jako je objasnění pojmu „gordický uzel“, pověstí a historie. Dobré je zapojení všech a práce s pověstmi. Jako problém vidíme zmechanizování práce, málo nadšení, otázku barev (modré šátky), málo využitou práci s loutkou.

Lektoři: jedná se o vhodný, přínosný text, který je jednoduchý a vhodný pro málo vybavené děti. To, že mají málo dovedností, možná způsobuje jejich neschopnost odolat tlaku deklamace. Otázkou je způsob práce s textem na jevišti, z něhož se vytahují jednotlivosti bez většího uvažování o tom, které motivy jsou podstatné a které ne. Děj se rozpadá na dvě části, přičemž první se dlouho buduje a nerozvíjí příběh. Šátky nejsou důsledně využívány.

Z pléna:

- není realizování rozetnutí uzlu

Na závěr diskusního klubu vystoupil se svým vstupem a poděkováním Wolfgang Mettenberger, který ocenil výbornou organizaci přehlídky, její atmosféru, nové impulsy, poetické obrazy některých představení a také účastníky své dílny i práci tlumočnice Petry Kunčíkové. V Německu takovéto přehlídky na celostátní úrovni neexistují, a proto pro něj pobyt zde byl velkou inspirací a přínosem.

-pet-

Dětský diskusní klub

Tolerantní debata Na Nivách

Stejně místo, jiný čas, stejní lektoři, jiní účastníci, otázky mírně pozměněny. Proto je pro jistotu znovu přikládáme:

1. Příběh, téma inscenace?
2. Cíl? Záměr inscenátorů?
3. Použité prostředky?
4. Věci, které fungovaly?
5. Věci, které byly problematické?

Pravidla pro vedení diskuse zůstala stejná, až na jednu drobnou změnu. Tomášova improvizovaná inovace spočívala v tom, že soubor, o jehož inscenaci se právě mluvilo, měl na své slovo 3 minuty a jeho výroky nebyly moderovány. Žádné skoky do řeči, 3 minuty čistého času na formulaci myšlenek – auditorium však nemohlo reagovat. Zajímavá nová zkušenost, ačkoliv se ukázalo, že cestička tímto směrem není příliš široká a na konci je možná slepá. Posluchači totiž ztrácejí zájem poslouchat slovo souboru, kdy už se k němu dále nemohou vyjádřit. Tolik k úvodu, ale přejdeme k poznámkám diskutujících dětí.

Čarodějův učeň (soubor Klabastr Klabum ZŠ Pavlovská Brno)

1. Krabat se dostane do mlýna, kde se učí na čaroděje. Zjišťuje, jak to chodí – mistr je ve skutečnosti krutý a učni jsou nástrojem k jeho přežití. Zdatný Krabat za pomoci lásky a přátelství mistra zničí.

2. Poučit diváka o tom, že láska a přátelství dokáže mnoho. Cíl: dobro vítězí nad zlem. Mělo nás to dojmut, postrašit a zapůsobit na nás.
3. Rekvizity, práce se světly, kostýmy, hudba, práce s těly – kulisy.
4. Klady: silný příběh a jeho námět, některé herecké výkony.
5. Problémy: bylo to moc dlouhé, nepochopili jsme postavu mistra a některé drobné nesrovnalosti – smrtka. Hudba je emotivnější než příběh.

Gordický uzel, Áčko, ZŠ Týnská Třebíč

1. Byli dva králové – Gordi a Alexander. Gordi byl moudrý a Alexandr učený. Gordi zhotovil uzel s tisíci smyčkami – ten, kdo ho rozváže, bude vládcem světa. Aléxandr rozsekl uzel a zemřel.
2. Bez trpělivosti to nejde. Síla nepomůže, když, když člověk potřebuje rozum. Na co vládnout celému světu, mít moc?
3. Modré šátky, stejné kostýmy. Metafory, jazykové prostředky, pohyb – tělo.
4. Sehranost hlasu (sbory) a pohybu. Využití šátků.
5. Problémy: malé zaujetí, vypadalo, že je to moc nebavilo. Nesoustředěnost a strnulost. Monotonnost – žádná gradace. Nedotažené.

Tamtamy z nejmoudřejšího stromu, ZUŠ Mladá Boleslav

1. Jedna z verzí o stvoření světa. Postavy: Bůh, černí lidé, strom.
2. Cílem je poučit diváky o lidských vlastnostech a o jejich následcích.
3. Rytmičké nástroje, látka, sborový hlas, lidské tělo.
4. Vytvoření znaků rytmičnými nástroji, Moudrý strom, herecký výraz.
5. Nebyl úplně jasný příběh a zdoluhavé posílání zpráv.

Kočí palác, Koukej! ZUŠ Klecany

1. O holce, která se starala o kočička. Ta byla vyhnána a janovidec ji řekl kam. Holčička podnikla strastiplnou cestu do Kočího paláce, našla ji, pak šla zpátky. Od kočičky dostala dárek. Paní ji záviděla a vydala se do zámku taky. Kočky ji uškřábaly.
2. Je to japonská pohádka o tom, že pýcha předchází pád.
3. Hudba, hlavně bicí. Světlo – stínohra, hadry.
4. Živá hudba a kostýmy, pohyb.
5. Proč na dívku kočky neútočily a na paní ano? Cesta byla dlouhá.

Poslední dětská diskuse byla poznamenána únavou. Pro děti už bylo obtížné se soustředit, často se velký kruh rozpadal na malé šeptající skupinky. Čas vymezený dětské diskusi vypršel ve chvíli, kdy na řadu přišla inscenace Tamtamy z nejmoudřejšího stromu. Miloš s Tomášem zareagovali pohotově. Navrhli, aby ti, kteří už nechtějí zůstat, odešli na večeri a se zbytkem dětí (byla jich asi polovina celkového počtu) debatu prodloužili o další třicetvrtěhodinu. Zůstali spíše starší členové souborů a ti si diskusi opravdu užili.

Když se ohlédnou za dětským diskusním klubem, musím nutně vyslovit domněnku, že na debaty bylo málo času. Každý den se diskuse protáhla nejméně o půl hodiny, často však o hodinu či i více. Někteří byli ochotni se vzdát klidně i večere, jen aby se dočkali odpovědi na své otázky. A tenhle zážitek si odvezou domů.

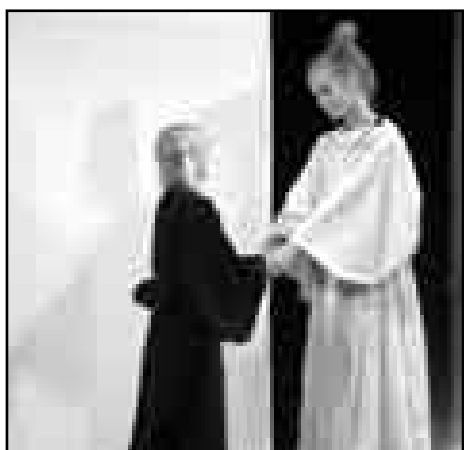
-ivd-

TVÁŘE DNE

16.6.2004

JAK TO VIDÍM JÁ

Tak přemýšlím...

... o tom, jak těžký je úděl vedoucího souboru na téhle přehlídce. Celý rok i déle s dětmi na něčem pracuje, pak – podaří-li se alespoň zčásti naplnit jeho i jejich představy a vytvořit inscenaci - vstoupí do kolotoče přehlídek a je-li jeho práce alespoň v něčem zajímavá či porota krajských kol shovívavá, nebe nakloněná a děti ochotné a zdravé, dostane se na celostátní přehlídku. Má možnost užít si týden s dětmi se všemi klady i záporny, které to přináší – děsivé noční souboje o to, aby už spaly a neblbly, celodenní starání se, aby byly všude včas, všechno stihly a viděly, nic nezničily, umírňování jejich dětského či již lehce dospívajícího řádění, kontrola prvních lásek a hlazení po hlavičkách, když se jim stýská... a k tomu všemu tíha dvou až tří představení před lidmi, kteří pracují ve stejném oboru, rozumějí mu a jsou tu k tomu, aby si o tom vašem povídali, hodnotili ho a třeba s laskavou a dobrou vůlí vám pojmenovali jeho klady i nedostatky. Musíte zvládnout technickou stránku, vyrovnat se s prostorem, srozumitelností, únavou dětí, záskoky, zapomenutými rekvizitami, výpadky paměti, nervozitou, nervozitou, nervozitou... svojí i dětí.

A pak to přijde. Plný (či naopak zcela prázdný) sál, představení v plném proudu, první chyby, které v tom lepším případě vidíte jen vy, radost ze zvládnutí a nebo rozčarování z toho, že se to prostě tentokrát nepovedlo... Všichni máme ambice a touhu být pochváleni – jinak bychom nedělali divadlo, činnost bytostně určenou k předvádění druhým.

Ať tak či onak, pochválíte soubor, protože víte, že i jim na představení záleželo a snažili se, jak mohli. Dáte si s nimi zmrzlinu či pohár a zcela sami, či jen s podporou někoho blízkého, zamíříte za lektory. Tam se dozvíte první soud své práce (a může to být sebelaskavěji podáno – stejně máte strach) a jdete na veřejnou diskusi se seminaristy, ostatními vedoucími, lektory a dalšími, často pro vás zcela neznámými lidmi.

A dostanete slovo k tomu, abyste představili svůj soubor a vznik představení. Někteří z nás, vedoucích, volí přístup stručného faktografického výčtu. Jiní cítíme potřebu ještě před tím, než se případné výtky snesou na naši hlavu objasnit, co všechno bylo jinak, než býti mělo, kolik bylo záskoků, s jakými technickými problémy jsme se potýkali a o jakých chybách víme. Nemůžu si pomoci, ale mám pocit, že tím bereme vítr z plachet těm, kdo představení viděli, strávili určitou dobu diskusí o nich a toto vše nevěděli. Přivezli jsme přece divadelní inscenaci a v „normálním“ divadle nám taky nikdo nevysvětluje, co všechno bylo jinak, než býti mělo. Nejsem proti tomu, abychom tyto informace nezveřejnili (sama se cítím lehce ochuzena o tuto možnost), ale nestálo by za to říct je až na sám konec diskuse? Není tahle naše předčasná obrana trochu zbabělá...?

Jenže na druhé straně – nepovedlo-li se vám vše či nesetkala-li se vaše celoroční práce s pochopením a zazní-li navíc na diskusi na vaši slova ne zrovna tolerantní, zůstáváte sami jak vojáci v poli a je velice těžké tuhle situaci zvládnout. Za souborem nemůžete, protože je vaším úkolem přecedit vyslechnuté informace a dětem je říct tak, aby ještě s vámi vůbec chtěly pracovat. Ve vašich představách se vám všichni vyhýbají a klopi zrak, na některé jste děsně naštvaní a nebo naopak máte pocit, že se už už rozplácete a už nikdy, nikdy nebudete dělat s dětmi divadlo, když jste takový trouba ... a nebo s ním aspoň nepolezete na přehlídky.

Není to lehké... unést kritiku ani umět ji říct s respektem k práci druhých. Být vedoucím a nebrat si věci osobně, přes svou duši – když s ní pracujete. Zvládnout být technik, režisér, organizátor, pedagog i diplomat. Mít nadhled, sílu i odvahu nést svou kůži na trh. Mysleme na to a držme si palce, milí kolegové!

Petra Rychecká

SEZNAMTE SE S...

redakcí Deníku Dětské scény

Ivou Dvořákovou

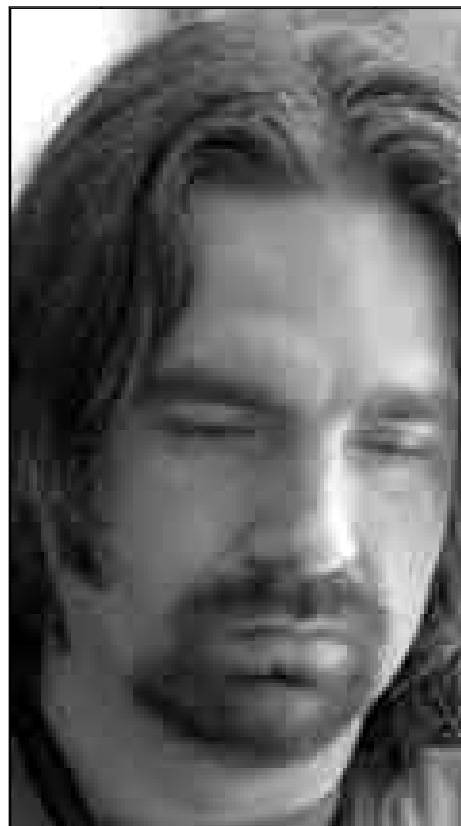
Věnuji modré kruhy pod očima. Zn. Hluboké.

Zdeňkem Diabolou

Daruji redaktora Deníku DS. Zn. nedávno v záběhu, dnes ve výběhu.

Pavlem Kocychem

Zapůjčím čtyřnohého přítele. Zn. Dohoda jistá.

Petrou Rycheckou

Sháním množič volného času, generátor energie a dvě sirky do očí. Zn. Cena dohodu.

Martinou Tothovou

Seznamovací inzerát je uveden již v čísle 4.

Vojtou Dvořákem

Místo inzerátu si najdete bulvární stránky dětských listů!

REDAKČNÍ ŠTAFETA

Iva Petře:

Jaký je tvůj nejsilnější zážitek z letošní Dětské scény?

Okamžik dnešního loučení s mým souborem, kdy jsme měli všichni pocit, že na sebe můžeme být pyšní a že se máme rádi a že už se těšíme na pondělní zkoušku.

Petra Pavlovi:

Jaké charakterové vlastnosti si ceníš na paní Blažkové?

Tupé důslednosti.

Pavel Zdeňkovi:

Změnil se nějak v průběhu Dětské scény Tvůj vztah ke zvířatům?

Rozhodně bych řekl, že rozhodně. Je to především tím, že jsem dostal dobrý příklad od svého přítele architekta a grafika Pavla Kocycha.

Zdeněk Martině:

Martino, chovaly se někdy děti v dílně jako zvířata?

Děti jsou vždycky jako zvířata. Někdy jsou tiše jako myšky, někdy dupou jako sloni, řvou jako pavíani, mlčí jako ryby, někdy jsou líné jako vši. V mé dílně by se jistě dala najít celá zoologická zahrada.

Martina Ivě:

Co jsi na Dětské scéně chtěla stihnout a nestihnala?

Navštívit parčík s bustou Uffo Horna a obejít své oblíbené obchůdky – knihkupectví a second handy. Nebyla jsem dokonce ani v cukrárně.

Iva Vojtovi:

Vojto, spíš?

Občas. Chrrt... chrrt...

-všichni-

DOŠLO POŠTOU

napsali jste nám

Navrhujeme sepsat petici určenou pracovníkům kulturního domu v Trutnově. Nechceme totiž, aby byla paní Blažková, uklízečka, propuštěna, jak naznačoval komiks v čísle 5. Tam si nese výpověď do kanceláře ředitelky. Paní Rýgrová, nepřijímejte její výpověď. Líbí se nám a nechceme se s ní rozloučit.

členové jednoho souboru

Luděk Richter Dětské scéně

KNIHY O DIVADLE

HERECTVÍ S LOUTKOU - Léta očekávaný knižní hit dlouholetého protagonisty a druhdy ředitele Východočeského loutkového divadla DRAK v Hradci Králové a známého loutkářského všeučelce Jana Dvořáka. Z obsahu: umělecké citění, pozorovací smysl, představitelství a fantazie, hravost, cit pro hmotu a fyziku, pro výtvarnost, pro hudbu a rytmus, smysl pro humor, komediální talent, post, pohyb, zrak, sluch, hmat, čich, chuť, loutky spodové, maňasci, maroty, javajky, loutky hůlkové, marionety, loutky plošné, stínohra, loutky kombinované, divadlo masek, herec a loutka, černé divadlo, věci, předměty, objekty, manekýn, mechanická divadla. Napsal Jan V. Dvořák, 100 stran, 72 barevných koláží, 150 Kč.

OD PŘEDMĚTU K LOUTCE, OD LOUTKY K DIVADLU - Již druhé vydání dvanácti kapitol o vzniku a možnostech výpovědi loutky a loutkou vede čtenáře cestou her, cvičení i přístupného teoretického výkladu od samotných počátků práce s předmětem až k plnohodnotnému uplatnění loutky v divadelní inscenaci. Velké množství fotografií a kreseb pomáhá vysvětlit probíraná témata a může být i další inspirací. Publikace je vhodná jak pro rodiče a učitele dramatické výchovy, tak pro ty, kdo dělají loutkové divadlo amatérsky či profesionálně. Z obsahu: může předmět něco říci tím, že je, kde je, jak je a jaká je, jaké lze použít předměty na jevišti, jaké téma nabízí materiál a funkce loutky, co vnášejí asociace různých druhů loutek, jaký význam má její ikoničnost, jak z předmětu vzniká loutka, co přináší mizanscéna, co metafora a jak se loutka může stát prostředkem sdělení... Teorie, praxe, hry a cvičení. Napsal Luděk Richter, 56 stran, 35 Kč.

50 LOUTKÁŘSKÝCH CHRUDIMÍ - Publikace obsahuje vše, co se dá o špičkovém amatérském loutkářství posledních padesáti let zjistit. Od faktografických údajů o všech 988 uvedených inscenacích, jejich aktérech, seminářích, porotcích a udělených cenách, přes glosy, zajímavosti a postřehy dokumentující vývoj loutkářství až po medailony 43 souborů a 74 osobností, jež utvářely naše loutkové divadlo, odborná shrnutí jednotlivých etap a ucelený pohled na průběh celého půlstoletí českého loutkářství z pera E. Kolára, M. Česala, J. Cisaře a dalších předních odborníků, jakož i seznam všech zúčastněných souborů a jejich inscenací. Napsal Luděk Richter, 210 stran, 168 fotografií a reprodukce všech plakátů LCH, 69 Kč.

PRAKTICKÁ DRAMATURGIE V

KOSTCE - Zbrusu nová publikace seznamuje zájemce se základy divadelní tvorby. Na přehledně vyloženém teoretickém základu s jasným směřováním do inscenační praxe, podloženým řadou konkrétních příkladů a dokladů, se čtenář dozví, jak vypadá proces vzniku divadelní inscenace a jak se na ní podílejí jednotlivé složky, jaký je smysl a obsah dramaturgie a jednotlivé kroky dramaturgovy práce: z čeho vybírá, jaká jsou kritéria výběru, co a jak by měl probrat při poznávání předlohy, jak na základě tohoto poznání vytvořit dramaturgicko-režijní koncepci a konečně jak dle ní upravit text pro inscenaci. Napsal Luděk Richter, 60 stran, 48 fotografií, 68 kreseb, 59 Kč.

POHÁDKA... ...A DIVADLO - Pohádka je nejoblíbenější žánr předškolních a raně školních dětí, setkávají se s ní rodiče i učitelé, je častou látkou divadelní práce dětských souborů i souborů dospělých, hrajících pro děti. Je tedy dobře něco o ní vědět. Publikace začíná tím, z čeho pohádka vznikla ve folklorním prostředí a co určilo její podobu, obsah i formu. Velkou pozornost věnuje tomu, jaká pohádka je. Co je její podstatou. Jaké má vlastnosti. Co je jejím obsahem a jaký má smysl. Co člověku dává a v čem je blízká dnešnímu dítěti. To vše směřuje k otázce, jaké jsou zákonitosti, podmínky, překážky a nebezpečí její proměny z vyprávění na četbu, rozhlasovou či televizní hru, film nebo divadlo. Práce se zabývá lidovou pohádkou, především českou, a i když mnohé z toho platí i o všech ostatních druzích či žánrech pohádek, zaměřuje se především na pohádku kouzelnou neboli fantastickou. Napsal Luděk Richter, 102 strany, 95 Kč.

CO JE CO V POHÁDCE (Pohádkové realie) - abecedně řazený „slovníček“ přibližuje významy nejčastějších pohádkových realií: postav skutečných i fantastických, lidí, zvířat, předmětů, prostředí, činností, stavů a dalších motivů. Díky tomu je možné pochopit často úplně nové stránky pohádek do nečekané hloubky. Napsal Luděk Richter, cca 60 stran, 59 Kč.

OD POHÁDKY... ...K POHÁDCE (Od literatury k divadlu) - Praktické pokračování publikací Pohádka... ...a divadlo a Co je co v pohádce (Pohádkové realie) ukazuje cestu od literární předlohy k divadelnímu scénáři na jedné konkrétní pohádce - Erbenových Třech zlatých vlasech děda Vševěda. Začíná ukázkami devíti různých variant této pohádky, následuje pohádka K. J. Erbena, jeho pohled na ni a pak už podrobný rozbor vlastností této předlohy, tvorba dramaturgicko-režijní koncepce a hledání prostředků a konečně podrobná cesta od předlohy ke scénáři. Přístupné jsou zde vysvětleny všechny pro inscenátora důležité informace týkající se děje, času, místa, postav, tématu, důležitých motivů, kompozice, syžetu, žánru, stylu a jazyka, vhodného druhu divadla, řešení technických klíčových bodů a dalších významných motivů. Napsal Luděk Richter, cca 92 stran, 91 Kč.

Všechny tři publikace o pohádce (Pohádka... ...a divadlo, Co je co v pohádce, Od pohádky... ...k pohádce - v součtu 245 Kč) lze získat jako komplet za 199 Kč.

Knihy vydané zčásti za přispění Ministerstva kultury ČR lze získat na adrese: **DOBŘÉ DIVADLO DĚTEM - Společensví pro pěstování divadla pro děti a mládež, Chopinova 2, 120 00 Praha 2: 222 726 335, e-mail: osDDD@seznam.cz**

DOŠLO POŠTOU

napsali jste nám

Karel Tomas Dětské scéně

Pozor! Pozor! Pozor!

Dílňa mladých divadelníků Šumperk 2004

Termín: 13. – 22. 8., přihlášky nejlépe obratem, jinak do 10. 7. 2004

příjezdy: v pátek 13. srpna 2004 do večera * odjezdy: v neděli 22. srpna 2004 ráno * vlastní dílna: 8 dní mezi tím

Věkový limit: 16 - 26 let, výjimky směrem nahoru jsou možné, ale konzultujte telefonicky (pro takový případ však Vaši přihlášku potřebujeme mít po ruce), pod 16 let (počítá se den zahájení dílny) téměř nemožné.

S sebou (pro všechny dílny – individuální požadavky, jsou-li jaké, viz jednotlivé třídy): Pohodlné oblečení, ve kterém můžete pracovat, válet se po podlaze či trávníku. Obuv také vhodná. Jakékoliv nápady, hudební nástroje, zvláštnosti. Psy není možné ubytovat!

Dílny, do kterých se můžete přihlásit:

A – Štěpán Chaloupka

- základy jevištní práce s důrazem na dramaturgickou, režijní a především hereckou interpretaci textu a improvizaci v daných okolnostech.
- herecké a režijní rozvíjení autorem daných situací.
- zvládnutí základních principů komediálního herectví a osvojení výrazových prostředků *komedie typů* (tedy nikoli jen Komédie dell' arte).

B – Juraj Benčík

DIVADLO NEVYRIEKNUTÝCH SLOV

Zdá sa vám, že rozprávateľ sa dá len slovami? Omyl, omnoho výstižnejšie, prevdivejšie a presvedčivejšie o vašich pocitoch, postojoch, náladách, názoroch a o vás samých „angro“ rozprávajú vaše ruky, oči,

tváre, telá, dych, pach, chuť potu a neuchopiteľné tiché vibrácie vašich duší. V tichu - bez vypovedania jediného slova sa budeme učiť nachádzať tú krásu našich spotených neohrabaných tiel, ktoré najprv prehovorí a potom začnú, ak nám to bude dopriať, bez slova spievať

C – Petr Nůsek - Sacher

Šerm a šarm aneb V trojhranném klobouku Cassanovy

Kostýmy z 18. století či jejich součásti či náznaky v jakékoli podobě vítány.

D – Peter Janků

Medzi divadlom a filmom - (na téma „Oidipus“)

– výtvarná, produkční, filmová a (částečně) režijní část

E – Ondřej Pavelka

Medzi divadlom a filmom - (na téma „Oidipus“)

– Herecká, filmově herecká, dramaturgická a (částečně) režijní část

F – Jozef Krasula

Autorské divadlo (divadlo ako radosť z tvorby) = herec, dramaturg a režisér v jednom.

G – Jana Sýkorová

Základy Kontaktní improvizace a improvizace spojená s uvědoměním si těla

H – Patrik Lančarič

Moderné-súčasné divadlo, réžia a herectvo.

Kontakt:

Přihlášky musí být zaslány na adresu (možno i faxem nebo e-mailem za současného odeslání pošty):

NIPOS ARTAMA (K. Tomas)

P.O.Box 12 / Blanická 4

120 21 Praha 2

nebo na fax č. 221 507 955

či na e-mail: artama@volny.cz

najpozději do 10. 7. 2004

Telefonické dotazy (K. Tomas):

261 215 682, 221 507 971

603 480 111 (nutné případy a SMS)

TVÁŘE DNE

16.6.2004

KRISTOVA LÉTA

aneb ohlédnutí za deníkem Dětské scény

Dětská scéna má letos 33. narozeniny a její zpravodaj s názvem *Deník* vychází po třicáté. To naši redakci vedlo k touze ohlédnout se zpět a postupně se nořit hlouběji a hlouběji do historie nedávno uplynulé, listovat zažloutlými stránkami stále starších *Deníků*, porovnat práci předcházejících generací redaktorů, ale především zmapovat trendy, problémy, radosti i strasti Dětské scény v její minulosti.

DÍL ŠESTÝ TRICET LET TOMU NAZPĚT - DDS 1974

Vůbec první tiskovina vztahující se k národní přehlídce dětských divadelních souborů v Kaplici se jmenuje *Kaplické divadelní léto*. Má celkem 6 čísel (a navíc číslo 0, které pojednává o loňském ročníku přehlídky) a jeho podoba je čtyřstránková – vybírá se proto podstatně hůře.

Nejdříve citujeme z čísla 2, které vyšlo 25. června 1974.

A léto začalo

Kaplické divadelní léto začalo v pondělí 24. června 1974 v 10 hodin. Zahájil je předseda organizačního výboru s. Zábaj Čampula a vedoucí odboru kultury OPNV Český Krumlov s. Komen-da přivítáním čestných hostů: s. Aleny Řihoutové, místopředsedkyně JěKNV, která spolu se s. Annou Ondráčkovou zastupovala i Krajský výbor KSČ, náměstka předsedy ONV Český Krumlov a zástupce okres. výboru KSČ, s. Jiřího Švece, zástupce Městského výboru KSČ v Kaplici ... a Kathu Malinkovou z NDR. S. Alena Řihoutová v zahajovacím projevu zdůraznila, že mnohaletou práci KSČ se jako červená nit táhne péče o mladé lid jako výraz péče o budoucnost národa. Výchova estetická jako neoddelitelná součást celého komplexu komunistické výchovy se nezdá stává přirozeným, nenásilným nástrojem společenské a politické výchovy mladých lidí. Nejpřirozenější pro mladého člověka je, dostává-li se mu umělecký prostřednictvím opět mladého člověka. Kulturní pracovníci našeho kraje jsou si toho dobře vědomi. Proto má v kraji tak významné místo práce dětských souborů a zájmové umělecké činnosti. Národní soutěž, která dnes začíná, má vedle měření sil především ukázat, jakými formami lze na děti působit, jak je zaujmout, jak je vychovávat. Účinně přispěje k plnění usnesení červencového pléna ÚV KSČ v předvečer slavného 30. výročí osvobození republiky Sovětskou armádou.

Číslo 3 z 26. června 1974 dokazuje, že i v dřevních dobách kaplického zpravodaje docházelo k omylům a tiskařští šotci byli stejně nenasytní jako dnes:

Pozor, došlo k omylu!

Včera jsme psali o tom, že s první návštěvníci

Kaplického divadelního léta, s. Kühnerovou, přijela její malá dcera. Omlouváme se s Kühnerové i vám. Oklamaly nás dlouhé vlasy. Tedy ne dcera, ale šikovný a vnímavý kluk – Kuba, jinak častý návštěvník divadla.

V čísle 5 z 28. června se oslavovalo:

A léto běží, vážení...

Dnes slaví své narozeniny režisérka dětského divadelního souboru Klobouček při LŠU Klimkovic Eva Magerová. Přejeme jí všechno nejlepší – jí i jejímu souboru. Mají ještě všichni daleko, velmi daleko do té doby, než se o nich bude říkat „a léta běží, vážení...“.

Vyslovujeme uznání České ústřední radě PO, že zvolila i termín národní přehlídky tak výhodně, že již druhá z vedoucích souborů může slavit narozeniny v družném kolektivu národní přehlídky.

Z čísla 6 jsme pro vás vybrali recenzi na slavné představení hry *Koráb Racek* od Jaromíra Šypala.:

Říkají seminaristé.

O divadle trochu jinak, aneb Sny, hry a skutečnost.

Jak vést děti, aby byly na pionýrských schůzkách šťastné? Jak si s dětmi hrát, aby byly zachovány hodnoty, o které při výchově mládeže usilujeme? Myslím si, že na tyto otázky, které jsou mnohde palčivé, zcela výrazně dává odpověď autor hry Jaromír Šypal.

Při práci s mládeží nemá cenu mentorování, nařizování, jenom citlivý přístup, kamarádství, rada, pochopení jednoho s druhým je tím lékem, který dokáže všechny tóny či písmenka morseovy abecedy seřadit podle pořádku, takže stačí uhit jen na jednu strunu a ihned se rozezní píseň, „Již začal velký bál, náš radostný karneval“.

Ano, souhra, kamarádství, opravdové a ničím nezraněné přátelství, vzájemná ohleduplnost, cit a optimismus v práci s dětmi, to jsou ty hodnoty, které hledáme i v dětském divadle a kterým chceme mladou generaci učit. Vždyť Šypalova hra jasně říká, že branná hra, život v přírodě či sport je pro dítě fádni, když se nedostává pochopení a zápalu u pionýrského vedoucího, když dítě není do hry zapojeno ve svém kamarádkém kolektivu.

Celému divadelnímu kolektivu kaplického Racka se podařilo otevřít před diváky prostor a ukázat možnosti našeho dětského divadla. Mnohdy jen naznačili prvky a hodnoty socialistické výchovy, kterých se stačí jen chopit a citlivě přivést do života. Poděkování patří samému autorovi, který hrou dokázal, že rozumí dětem a jejich dětskému světu.

M.Ch.

Protože čtete poslední číslo roku 2004, hodí se na závěr dodat i poslední odstavec zpravodaje z roku 1974:

poděkování

...Vás, své milé hosty národní přehlídky, rádi uvidíme a přivítáme kdykoli v budoucnosti, třeba hned zítra. Rádi přivítáme zahraniční hosty Léta i jejich přátele. Přejeme vám hodně pěkných dnů a na shledanou!

vybrala-ivd-

TVÁŘE DNE

16.6.2004

ŠTAFETA

Štafeta je zvláštní věc – sami o sobě v ní nic moc neznamenáte. Můžete běžet, jak nejrychleji umíte, ale neběží-li stejně rychle a usilovně i ti před vámi a po vás, veškerá vaše námaha je k ničemu. Jako symbol společného cíle s sebou nesete kus klacku, štafetový kolík, a nebo třeba hořící pochodeň - znak smlouvy mezi vámi, která říká, že sice vy sami ovlivníte jen malinký kousek celku ... ale podaří-li se takových kousků dát k sobě více, vše do sebe jako záchrakem zaklapne a vy vystupujete na Olymp vítězství.

Takovouto pochodní či štafetovým kolíkem letošní Dětské scény jsou tři otázky, které každý den naleznete v této rubrice. Tím, kdo se ptá, i tím, kdo odpovídá, bude vždy někdo z vás – někdo, komu bude předcházejícím osloveným předána štafeta.

Dnes ji v rukou drží **Zina Rýgrová**, které se ptá **Jiřiny Lhotské**:

1. Na co jsi myslela, když jsi 11.6. přijížděla do Trutnova?

Na to, že červen je nejlepší měsíc na Dětskou scénu, na to, že uvidím spoustu zajímavých představení, že si popovídám s lidmi, které mám ráda a nevidím je každý den a dám si s nimi třeba zmrzlinu nebo deci dobrého vína.

2. Co je na práci předsedkyně lektorského sboru přehlídky nejhorší a nejtěžší?

Nejhorší nic, nejtěžší teď taky nevím, ale nejdůležitější, asi jako pro ostatní lektory, sledovat pozorně všechna představení (a to nám jich organizátoři dokázali připravit i šest za den), aby nám nic neuteklo a abychom pak každé z nich dopodrobna a objektivně mohli zhodnotit.

3. Jsi už v Trutnově na Dětské scéně poněkolikáté. Z čeho máš vždycky (nebo alespoň většinou) radost?

V Trutnově jsem popáté, tedy vlastně pokaždé, a největší radost mám vždycky, když soubory a jejich vedoucí odjíždějí domů s pocitem, že to trutnovské setkání s diváky i s lektory stálo za to.

A komu pokládá otázky Jiřina?

každému účastníkovi Dětské scény

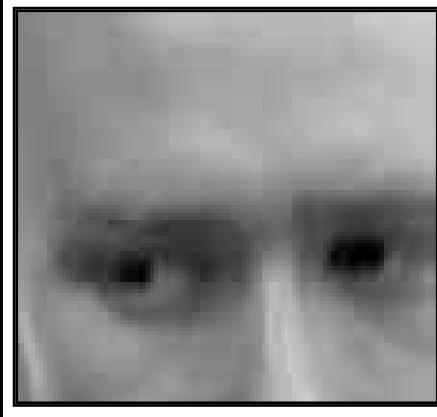
1. Chtěl/a/ bys přijet na Dětskou scénu zase?
2. Myslíš, že divadlo /recitace/ je obor, který si vybereš i v příštím životě?

Jestli jste odpověděli na obě otázky ano, tak se s vámi těším na shledanou.

JL

BULVÁR

Vzduchem se šíří nákaza! Po celý dnešní den jsme měli možnost sledovat davy seminaristů, účastníků a dokonce malých dětí, jak se pohybují po Trutnově s kapesníky u úst, očí a nosů. Z dobře informovaných zdrojů jsme se dozvěděli, že neznámá nákaza, projevující se kýchním, nepředvídatelnými záchvaty pláče a vytrvalým slzením se velmi rychle rozšířila mezi návštěvníky Dětské scény. Celá řada z nich dokonce musela přehlídku opustit a odcestovat domů, kde budou muset podstoupit dlouhotrvající domácí léčbu. „Je to smutné“, řekl nám jeden z hlavních organizátorů J.H.: „Člověk se celý rok snaží, vše připravuje, plánuje, a teď tohle!“ Zdá se, že poučením pro příští ročníky by mohlo být nedovolit účastníkům tak blízký kontakt a příležitost k seznámení. Vždyť komunikovat se dnes dá i jinak a s menšími riziky emotivních úrazů!

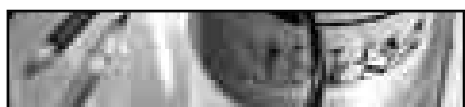
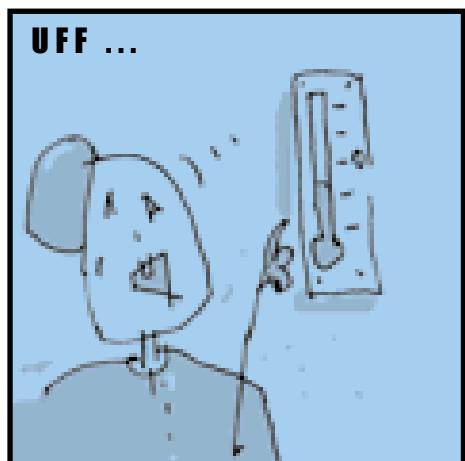
DNEŠNÍ PROGRAM ČTVRTEK 17. 6.

8.30 - 12.00

semináře pro dospělé
seminář A
seminář B
seminář C

BLAŽKOVÁ 2004 - DÍL 7

TRUTNOVSKÁ ZIMA

Deník Dětské scény - Trutnov 2004. Číslo 6.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 17.6.2004 v 4:08. Vychází - ve čtvrtek 17.6.2004 ve 10.30. Náklad - 300 ks.